

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10848

GOT UN DER SHTAT

Mikhail Aleksandrovich Bakunin

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

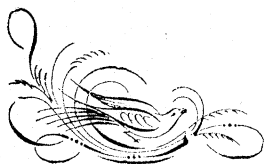
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

— רעוואלוציאָנערע ביבליאָטעק — נומער 2. —

ליט אין דער שטאָט

— פֿון —

מיכאָאָיל באַקוֹנין

איבערזעצט פֿון

ש. י. אַנאָווסקי

הערױסגעגעבען פֿון דער „לידער אַנאַרכיסטישע גרופֿע.“
לידן, 1901.

דרוקערױ פֿון דער לידער אַנאַרכיסטישע גרופֿע.

אן ערקלעהרונגס וואָרט פֿון דעם איבערזעצער.

ין געווענהלעכען געשפרעך פֿערשטעהט מען אונטער די ווערטער
 „מאטעריאליסט און אידעאליסט“ גאנץ עטוואָס אנדערעס, ווי
 מע דארף עס פֿערשטעהן אין דויער בראַשורע, „מאטעריאליסט“
 פֿערשטעהט מען געווענהלעך: אן עולם הזה'ניק, א מענש
 א פראַקטישער, וואָס יאָגט זיך ניט נאָך „חלומות“, נאָך א
 „נעכטיגען טאָג“. אונטער „אידעאליסט“ פֿערשטעהט מען גראַדע
 דעם היפּוך: איינער וואָס איז גאָרניט קיין פראַקטישער מענש, א טרויבער,
 א מענש וואָס, אַנשטאָט זיך צו בעזאָרגען מיט א פֿעטע שמעלע און
 לעבען א גוטען טאָג, לויפט גאָר נאָך פֿירשידענע אידעאלען, וועלכע די
 „פראַקטישע“ מענשען האַלטען אין גרויס פֿעראַכטונג.
 ווען מע וואָל אזוי פֿערשטעהן דויע צוויי ווערטער, איז באַקוין געווען
 איינער פֿון די עקסטרעמסטע אידעאליסטען: געבאָרען א רוסישער דוואָר-
 יאָנין, זייענדיג פֿערוואַנדעט מיט די העכסטע אַרויסטאָקראַטיע פֿון רוסלאַנד,
 האָט באַקוין, ווען ער וואָלט געווען א „פראַקטישער“ מענש, געקענט
 אויסלעבען זיינע יאָהרען אין דעם גרעסטען לוקסוס אין רוסלאַנד און ניט
 בעדאַרפֿט שטאַרבן א פֿערוואַגעלטער אין דער פֿרעמד, ווייל ער איז
 אָבער געווען אן אידעאליסט אין דעם בעסטען זינען פֿון וואָרט, האָט ער
 אויפגעאַפּפֿערט ווין הויכע שטעלונג אין דער געוועזענע פֿאַמיליע, ווין רייכטהום,
 געליטען פֿרויאָן, געווען פֿערשיקט נאָך סיביר, אַנטלאָפֿען, און איבעראַל גע-
 פֿיהרט א קאַמפּף, א גרויסאַרטיגען, ענערגישען קאַמפּף, מיט די הערשענדיגע
 מעכטע ביי דעם לעצטען טאָג פֿון זיין לעבען.
 ניט אַלואָ אין דויען זיין דארף מען פֿערשטעהן די ווערטער „אידעא-
 ליסט“ און „מאטעריאליסט“, וועלכע באַקוין געברויכט אין „גאָט און דער

שטאַט". עס איז דאָ נאָך אַ צווייטע פֿערטייטשונג, וועלכע דער לעזער
 מוז האָבען אין זינען, אויב ער וויל ריכטיג פֿערשטעהן די טיפּזיניגע ווער-
 טער פֿון באַקוין.

שוין אין די אלטגרויע צייטען זיינען געווען צווייערליי מיינונגען איבער
 דער נאטור פֿון'ם שטאָף, פֿון די מאטעריע, איין דעה איז געווען, אז
 דער שטאָף איז גאָרניט, איז עטוואָס טויטעס, וואָס לעבט נור דורך דעם
 כוח פֿון אַן אויסערליכע קראַפֿט, אָהן דיזע קראַפֿט איז די מאטעריע אַבסאָ-
 לוט גאָרניט, נור מיט איהר איז עס עפעס, דער גייסט איז אַלעס,
 דאָס פֿלייש איז גאָרניט, אין חומש ווערט דערצעהלט זעהר נאָיז, ווי גאָט
 האָט גענומען ליים און געמאַכט א מענשען אין זיין געשטאַלט, און נאָכ-
 דער האָט ער אין איהם אַרײַנגעבלאָזען אַ נשמה, דער מענש וואָס האָט
 דאָס געשריבען, איז געווען פֿון דער מיינונג, אז מאטעריע אַליין איז גאָר-
 ניט און דאָס עס איז נוטווענדיג אַן אויסערליכע קראַפֿט, וועלכע זאָל עס
 ערשט בעלעבען.

עס איז זעלבסטפֿערשטענדליך, אז דיזע מענשען, וואָס האָבען אזוי
 ווייניג געהאַלטען פֿון דער מאטעריע, זאָלען זיך האָבען גענויטיגט אין אַ
 „העכערעס וועזען“, אין אַ גאָט, וואָס זאָל דאָס אַלעס פֿערוואַלטען, אַלס
 אַן „אויבערשטען“, אַ מלך מלכו הילכים, האָבען זיי איהם בעשיינקט
 מיט אַלע מעלות וואָס זיי האָבען זיך גאָר געקענט פֿאַרשטעלען, און פֿון
 דער מאטעריע האָבען זיי אַלעס אוועקגענומען, כדי זיי זאָלען איהר
 קענען בעסער אוועקגעבען אונטער דער השגחה פֿון כביכול.

דאָ בעט זיך אַ קורצע מעשה צו בעסערער ערקלעהרונג: אַ געוויסער
 פּראָפּעסאָר איז געווען אַ שטאַרקער געגנער פֿון פֿרויען-עמאַנציפּאַציען.
 איין מאַל האָט מען אין זיין קלײַניק געבראַכט אַ קראַנקע, צוקאַרטשעטען
 לאָמע, שמוציגע אַרבייטער פֿרוי פֿון אַ יאָהר זעכציג, דערזעהענדיג דיזע
 עלענדע בעשעפֿעניש, האָט ער אויסגעשריען: „זעהט נאָר! און דאָס וויל
 גאָך האָבען גלײַכע רעכטע מיט'ן מאַן!“ דער קלײַנער פּראָפּעסאָר האָט דאָ
 געמיינט צו געבען אַ טויטקלאַפּ די פֿרויען-עמאַנציפּאַציען, פֿערגעסענדיג,
 אז דיזער עלענדער נפש האָט זעכציג יאָהר נאָכאַנאַנד געליטען הונגער
 און קעלט, געהאַט אוראי אַ פֿופֿצען קינדער און אויסגעשטאַנען פֿון זיי
 אַלע צרות, נאַטירליך, נאָכדעם, ווען איהר יוגענד און שעהנהייט איז פֿון
 איהר גערויבט געוואָרען, בעדאַרף מען טאַקע זיין אַ פּראָפּעסאָר צו קענען
 זאָגען: „זעהט נאָר, דאָס וויל אויך גלײַכע רעכטע!“ פּונקט דאָסזעלבע
 טהוען די אידעאָליסטען. גאָט מאַכען זיי פֿאַר אַלעס גוטעס, שעהנעס און
 ערהאַבענעס; פֿון דער מאטעריע מאַכען זיי דאָס, וואָס די געזעלשאַפֿט

האַט געמאכט פֿון דער אונגלוקליכער וואַשפֿרוי, אָדער מייענטשוועגען, פֿון יעדען אַרבייטער, און דאָן שרייען זיי אויס מיט נצחון: „ועהט נאָר, וואָס איז די אונגלוקליכע מאַטעריע? גאָרנישט! דער גייסט מאַכט אַלעס!“ דויען מענשען רופֿט אָן באַקונן „די אידעאָליסטען“; זייער שטאַנדפּונקט בעקעמפֿט ער מיט די גאַנצע שאַרפֿקייט פֿון זיין שניידענדער ראַגיק. די מאַטעריאָליסטען, צו וועלכע ער אַליין רעכענט זיך, לייקענען ניט אַב דעם גייסט, ווי מאַנכע דיינקען, פֿערקעהרט, אין זיין ערשטען זאַין רעט: שוין באַקונן פֿין גייסט, אָבער דער מאַטעריאָליסט ווייס ניט פֿון אַ גייסט, וואָס איז אויסער דער מאַטעריע, דער גייסט איז אין דער מאַטעריע גופּא. מאַטעריע אָהן גייסט, איז פֿאַר דעם מאַטעריאָליסט און פֿאַר די גאַנצע מאָדערנע וויסענשאַפֿט, גאַנץ עטוואָס אונדזייניקבאַרעס, אונמעגליכס, עס איז דאַרום אויך זעלבסטפֿערשטענדליך, אַז פֿאַר דעם מאַטעריאָליסט איז אַ גאָט, אַ העכערעס וועזען, אַ גאַנץ איבריגע זאַך. פֿאַר אַ קינד דאַרף מען אַ ניאַנקע, ווייל עס קען זיך אַליין ניט העלפֿען, אַן ערוואַקסענער מענש אָבער דאַרף קיינע ניאַנקעס, אויב מע זאָל פֿערשטעהן אונטער זיין וואָרט „ערוואַקסענער“ אַ מענש מיט אַלע פֿעהיגקייטען זיך אַליין צו העלפֿען. דאָסזעלבע איז מיט די מאַטעריע פֿון דעם מאַטעריאָליסט. וויבאַלד אין דער מאַטעריע איז אַלעס דאָ, וואָס עס איז נייטיג פֿאַר איהר לעבען און ענטוויקלונג, וויבאַלד שטאָף איז ניט מעגליך אָהן קראַפֿט, איז יעדע העכערע קראַפֿט, יעדער גייסט אָהן שטאָף איינפֿאַך אַן איינזידעניש, דער אידעאָליסט איז אַזאָ אַ מענש, וואָס טראַגט זיך צו מיט דער גרעסטער פֿעראַכטונג צו דער מאַטעריע, אָבער דערפֿאַר מיט דער גרעסטער עהרפֿורכט קניעט ער פֿאַר זיין גאָט, דעם גייסט. דער מאַטעריאָליסט איז דאָ, וואָס שליסט אין זיך אַלעס איין, און וואָס ענטוויקעלט זיך צו די העכסטע מדרגה פֿון אידעאָל נאָך איהרע אייגענע, גאַנץ אונפֿערמייר-ליכע געזעצע.

מיט דויען ווערטער שליס איך, האָפֿענדיג, צו האָבען אַביסעל גרינגער געמאכט דעם לעזער צו בענעהמען דעם גאַנצען געדאַנקען-רייכטהום פֿון באַקונן'ס, גאָט אין דער שטאַט.

דער איבערוזעצער.

כ אר די געשיכטליכע ענטוויקלונג, ווי פֿון דעם איינ-
 זעלנעם מענשען, אזוי אויך פֿון דער גאנצער געזעל-
 שאַפֿט, זיינען געווען נויטיג דרוי גרונדפרינציפֿען:
 ערשטענס, דאָס געהערען פֿון דעם מענשען צו די
 וועלט פֿון חיות, לעבעדיגע וועזענס; צווייטענס,
 פֿערשטאָנד, און דריטענס, דער גייסט פֿון רעכעליאָן,
 פֿון ווידערשטאַנד. די ערשטע אייגענשאַפֿט האָט
 אַרויסגעפֿאָדערט דעם עקאָנאָמישען אַרמ לעבען פֿון
 מענטשן; די צווייטע — זיין פֿאַרמשריט אין דער וויסענשאַפֿט
 און די דריטע אייגענשאַפֿט האָט געמוזט אונבעדינגט אַרויס-
 רופֿען זיין קאַמפֿ פֿאַר פֿרייהייט.

די אידעאליסטען פֿון אלערליי שאַטירונגען, אַרויסמאַקראַטען,
 בורזשואַס, גאָטסגעלעהרענטע, מעטאַפֿיזיקער, פֿאָלימיקער,
 מאַראַליסטען, פֿהיליאָפֿען, פֿאַעטען און ניט צו פֿערעגעסען
 אַ געוויסע שולע בורזשואַ-סאָציאַליסטען — זיי אלע פֿערדריסן
 זעהר שטאַרק, ווען זיי הערען זאָגען, אז דער מענש, גייסטרייך
 זוי ער איז, מיט אלע זיינע הויכע אידעאלען און גרענעצ-
 לאָזע בעשטרעבונגען איז, ווי אלעס אנדערעס אין דויער
 וועלט, נור דער פראָדוקט פֿון די „פֿערעכטליכע“ גאַנץ
 געוועהנליכע מאַטעריע.

נאַטירליך, איז די מאַטעריע, פֿון וועלכע דער מאַטעריאַל-
 ליסט רעט, אַ גאַנץ אנדערע ווי די וואָס די אידעאליסטען

האַבען אין זינען. די מאטעריע וואָס געפֿינט זיך אין אַן אייביגע בעוועגונג, אייביג מהעטיג, אייביג שאַפֿענד; די מאטעריע, וואָס איז בעשטימט כעמיש און אָרגאַניש, און צייגט זיך דורך די קרעפֿטע פֿון אַ פֿיזישען און גייסטיגען כאַראַקטער, וואָס זיינען אין איהר, — דיזע מאטעריע איז אַ גאַנץ קליינער מחותן מיט די מאטעריע, דעם שטאַף, פֿון וועלכען די אידיאָליסטען ריידען. זייער מאטעריע איז ווירקד-ליך אַ זאך אָהן גייסט, אָהן בעוועגונג; אַ זאך, וואָס איז ניט אימשטאַנד צו שאַפֿען דאָס מינדעסטע, אַ ווירקליך זעהר העסליכע פֿאַנטאַזיע אין געגענוואַן צו די שעדנע פֿאַנטאַזיע, וואָס זיי רופֿען אָן גאָט. אַלס דער היפּוך פֿון דיזען העכסטען וועזען, מוז זייער מאטעריע — בערויבט פֿון אַלעס וואָס איהר אמת'ע נאַטור איז — ווירקליך מיט זיך פֿאַרשטעלען דאָס העכסטע גאָד נ.י.ט. זיי, די אידעאָליסטען, האָבען אוועקגענומען פֿון'ם שטאַף, פֿון דער מאטעריע איהר אינטעליגענץ, איהר לעבען, אַלע איהרע אייגענשאַפֿטען, וואָס מאַכען איהר צו מאטעריע. דיזע אַלע אייגענשאַפֿטען האָבען זיי אַריבערגעטראָגען אויף דעם פֿאַנטאַסטישען וועזען און דאָן, איבערבייטענדיג זייערע ראַלען, האָבען זיי אָנגערופֿען די שעפֿונג פֿון זייער פֿאַנט-טאַזיע — „גאָט“, וואָס איז ווירקליך גאַרניט, דער העכסטער וועזען, דער „אויבערשמער“, און דעריבער האָבען זיי די ווירקליכע זאך, די מאטעריע, די וועלט, געמוזט ערקלעהרען אַלס אַ הבל הבלים, אַלס אַ גאַרניט. נאָכדעם, ווי זיי האָבען בערויבט די מאטעריע פֿון אַלעס וואָס איז איהרע און אויס-געפּוצט אין דעם זייער גאָט, זאָגען זיי אונז מיט אַן ערענסטען טאָן, דאָס דיזע מאטעריע איז אונפֿעהיג צו כעשאַפֿען עט-וואָס, דאָס זי קען זיך אפילו אַליין ניט אָנפֿאַנגען צו בעוועגען, און דאָס דאַרום האָט זי געמוזט געשאַפֿען ווערען פֿון זייער גאָט.

ווער איז גערעכט: די אידעאָליסטען אָדער די מאטעריאַ-ליסטען? מע דאַרף נור דיזע פֿראַגע אוועקשטעלען. קלאַהר

און דיימליך און עס קען דאָ ניט געבען קיין צוויידייטיגער ענטפער; עס איז גאָר קיין ספק ניט, אז די אידעאליסטען זיינען אונטערעכט און די מאַטעריאליסטען זיינען גערעכט. יא, פֿאַקטען קומען פֿאַר די אידעאלען. יא, דער אידעאל, ווי פרודאָהן האָט געזאָגט, איז כלוין אַ בלוס, וועמעס וואָרצלען ליגען אין די מאַטעריעלע פֿערהעלטניסע פֿון לעבען. יא, די גאַנצע געשיכטע פֿון דער מענשהייט, די גייסטיגע, מאָראַלישע, פֿאָליטישע און סאָציאלע, איז נור די אָבשטראַהלונג פֿון איהר עקאָנאָמישע געשיכטע.

די גאַנצע וויסענשאַפֿט, די אמת'ע, די אונטערטויאישע וויסענשאַפֿט, שרייט אויס פֿאַלגענדע גרויסאַרטיגע וואַרהייט: די סאָציאלע וועלט, ריכטיגער געזאָגט, די מענשליכע וועלט, — אין קורצען די מענשהייט, איז גאָר ניט עטוואָס אַנדערס, ווי נור די העכסטע ענטוויקלונג, די העכסטע מאַניפֿעסטאַ-ציען וואָס דער לעבען קען שאַפֿען, ווייניגסטענס אויף אונזער ערדקוגעל, אזוי ווייט ווי מיר ווייסען. ווייל אָבער ענטוויקלונג מיינט, דאָס אַזאָך זאָל ווערען גראַדע דער געדענזאָץ פֿון דעם, פֿון וואָס זי האָט זיך אָנגעפֿאַנגען, איז די מענשהייט צו גלייכער צייט די לאַנגזאַמע און זעהר נאַטי-ליכע פֿערנייניונג, אָדער אויפֿהערונג פֿון דעם טהירישען עלעמענט אין זיך. און גראַדע דויע נויטווענדיגע היסטאָרישע און לאַגישע ענטוויקלונג איז עס, וואָס בעשאַפֿט דעם אידע-אל, די וועלט פֿון גייסטיגע און מאָראַלישע איבערצייגונגען. יא, אונזערע ערשטע אור-אור-עלטערען, אונזערע אדם'ס און חוה'ס זיינע געווען, אויב ניט קיין גאָרילאָס, יעדענפֿאַלס, עטוואָס זעהר נאָהנטע קרובים פֿון דעם גאָרילאָ — אַלעס פֿרעסענדע, אינטעליגענטע און ביזע חיות, בעגאַכט אין אַ העכערען גראַד, ווי די חיות פֿון אַלע אַנדערע מינים, מיט צוויי אונטערע צענדליגען — די קראַפֿט צום דיינ-קען און דעם וואונש צו רעבעלירען.

דויע צוויי פֿעהיגקייטען, פֿעראייניגענדיג זייער פֿראַגרעסיווע

טהעטיגקייט אין דער געשיכטע, שטעלען מיט זיך פֿאַר דאָס העבערע, וואָס עס האָט זיך אויסגעבילדעט פֿון דעם מענשען — די מענשליכ קייט אין די חיה-מענש.

תורת משה — וועלכע איז אַ זעהר אינטערעסאַנטער און אין פֿילע שטעלען אַ מערקווירדיג טיפֿער בוך, ווען מע זאָל איהם בעטראַכטען אלס איינע פֿון די עלטסטע מאַניפֿעסט-אַציאָנען פֿון דעם מענשליכען פֿערשטאַנד און פֿאַנטאַזיע — דריקט אויס די גרויסאַרטיגע וואַרהייט פֿון די ענטוויקלונג פֿון'ס מענשען, פֿון חיה צום מענש, אין די מעשה פֿון די ערשטע זינד. יהודה, וועלכער פֿון אַלע געטער, פֿאַר וועלכע מענשען האָבען זיך אַמאָל געבוקט, איז געווען דער אויפֿערזיכטיג-סטער, דער בייזעסטער, דער אונגערעכטעסטער, דער בלוזט-דורשטיגסטער, דער דעספּאָטישסטער און גרעסטער האַסער פֿון מענשליכען שטאַלץ און פֿרייהייט — אָט דווער יהודה האָט נור וואָס בעשאַפֿען אדם און חוה צו בעפֿרדיגען — ווער ווייס וואָס פֿאַר אַ קאַפּרוז, אָדער אַפּשר, כדי ער זאָל קענען האָבען אייניגע נייע שקלאַפֿען.

גאָר ניט ווי קיין קאַנגער, האָט ער אוועקגעגעבען אין זייער רשות די גאַנצע ערד מיט איהרע פֿרוכט און חיות, נור מיט איין איינציגע אויסנאַהמע, ער האָט זיי אויסדריקד ליך פֿערבאָטען אַנצוריהרען פֿון דעם עין הדעה, פֿון דעם בוים פֿון וויסען. ער האָט דאַרזום פֿערלאַנגט, דאָס דער מענש, ניט האָבענדיג קיין בעגריף איבער עטוואָס, זאָל בלייבען אַן אויביגע חיה, אימער אויף אַלע פֿיר פֿאַר דעם לעבעדיגען אַן גאָט, זיין בעשעפֿער און זיין הער. אָבער דאָ מיטט זיך אַרײַן דער שטן, דער טייוועל, דער אויביגער רעוואָלוציאָנער, דער ערשטער פֿריידיינקער און וועלטען בעפֿרייער. ער מאַכט דעם מענשען זיך פֿערשעהמען מיט זיין טהירישע אונטוועסטהייט און פֿאַלגזאַמקייט, ער בעפֿרייט איהם ער לייגט אַרײַף אויף זיין שטערען דעם שטעמפֿעל פֿון פֿרייהייט און

מענשליכקייט דערמיט, וואָס ער רעט איהם צו צו עסען
פֿון'ס עין הרעה.

מיר ווייסען, וואָס נאָכדעם האָט פּאַסירט. דער גוטער גאָט,
וואָס האָט אייגענמליך בעדאַרפֿט פֿריהער וויסען וואָס מוז
טרעפֿען, איז געוואָרען שרעקליך און אויך לעכערליך אויפֿגע-
בראַכט. ער האָט פֿערפֿלובֿט דעם ישׂמן, דעם מענשען און
די וועלט, וועלכע ער אליין האָט בעשאַפֿען; שפּייענדיג און
שלאָגענדיג אַלואַ זיך אליין אין פנים דורך זיינע אייגענע
בעשעפֿעניסע, פּונקט ווי קינדער טהוען עס ווען זיי ווערען
ביי, און נאָך ניט צופֿרידען דערמיט, וואָס ער האָט
בעשטראַפֿט אונזערע אור-אור-עלטערען, האָט ער זיי פֿער-
שאַלטען אויף דור דורות, וואָס זיינען גאָר אונשולדיג אין דעם
פֿערברעכען פֿון זייערע אור-אור-עלטערען! אונזערע קאַטוּ-
לישע, פּראַטעסטאַנטישע און אידישע טהעאָלאָגען האַלטען דיזע
בעשטראַפֿונג פֿאַר אַ זעדר טיפֿזיג און אַ זעהר
גערעכטע שטראַפֿע עבען דערפֿאַר, ווייל זיי אַז
אזוי גרויזאָם און אויבונדיג, דאָן, דערמאָנענדיג זיך, דאָס ער
איז ניט נור אַ גאָט, אַ גאָט פֿון ראַכע, נור אויך אַ גאָט
פֿון ליבע, נאָכדעם ווי ער האָט שוין פֿערביטערט דאָס לעבען
פֿון עטליכע ביליאָנען אַרעמע מענשליכע בעשעפֿענישע און
האָט זיי פֿערדאַמט צום אייביגען גיהנום, האָט ער רחמנות
געקראָנען אויף די איבעריגע, און צום ראַטעווען זיי און
מאַכען שלום צווישען זיין אייביגע געמליכע ליבע מיט זיין
אייביגען געמליכען גרימזאַרען, אימער דורשמענדיג נאָך
קרבנות און בלוט, האָט ער אַראָבגעשיקט צו אונז זיין
איינציגען זון, כדי מיר זאָלען עס הרג'ענען און דערמיט זאָל
ער ווערען אונזער ערלייזער, אונזער משיח, דיזע מעשה
איז דער גאַנצער פֿונדאַמענט פֿון דער קריסטליכער
רעליגיאָן.

דאָך, וואָלט דער געמליכער משיח לכל הפחות ערלייזט
די גאַנצע מענשליכע וועלט! אָבער ניין! אין דעם גן עדן,

וועלכער יעוּם קריסטוס זאָגט צו, וועלען נור זיין אייניגע, די אויסערוועהלטע, די אויסגעקליבענע. און די איבעריגע, די גרויבֶע מעהרצאל פֿון די דורות, וואָס זיינען און וועלען קומען, וועלען אייביג מווען גע'שרפה'עט ווערען אין גיהנום דערוויל, אום צו טרייסמען אונז, גיט אונז איבער דער גוטער, גערעכטער גאָט און די הערשאַפֿט פֿון די נאַפֿאַלעאַנס, די ביסמאַרקס, די ווילהעלמס, די ניקאָליס, די צאַרען פֿון גאַנץ רוסלאַנד.

אָועלכע זיינען עס די נאַרישע מעשיות, און די גרויזאַמע לעהרען, וואָס מען לעהרענט אין אלע פֿאַלקס שוהלען פֿון דעם ניינצעהנטען יאָרהונדערט! דאָס רופֿען זיי: „צווילד-זירען דאָס פֿאַלק“. איז עס דען ניט קלאָהר, דאָס אלע רעגירונגען זיינען סיסטעמאַטישע פֿערגיפֿטער, פֿעראינטערע-סירטע פֿערדומער פֿון די פֿאַלקס מאַסען?

דיזע זיינען עס די געמיינע און פֿערברעכערשע מיטעל, וועלכע זיי געברויכען, אום צו האַלטען די נאַציאָנען אין אייביגער שקלאַפֿעריי, כדי זיי זאָלען קענען בעסער שינדען און בערויבען זיי. וואָס איז אַ פֿערברעכען פֿון אַן איינצעלנעם מענשען — מעג עס זיין דער שרעקליכסטער פֿערברעכען — אין פֿערגלייך מיט דיזען פֿערברעכען פֿון פֿעראַטאָה געגען די מענשהייט, וועלכע ווערט בעגאַנגען טעגליך, אין מיטען העלען טאָג איבער די אויבערפֿלעכע פֿון דער גאַנצער צוויליזירטער וועלט פֿון די, וואָס רופֿען זיך די בעשיצער, די פֿאַמערס פֿון פֿאַלק?

אין דאָך, אין דיזע מעשה פֿון דעם מענשען'ס ערשמען פֿאַלען, האָט גאָט אליין צוגעגעבען, אַז דער שטן איז געווען גערעכט, דאָס ער האָט ניט אָבגענאַרט אדם און חוה, צוואַגענדיג זיי וויסען און פֿרויהייט, אַלס אַ בעלזיונג פֿאַר די שטאַט פֿון אונגעהאַרכזאמקייט, וועלכע ער האָט זיי אָנגערעט צו טהאָן. אזוי שנעל ווי אדם און חוה האָבען גענאַשט פֿון עץ הדעת, האָט גאָט אליין געזאָגט: „זעה נור, דער מענש ווערט

דאָך גאָר, ווי איינער פֿון די געמער, ער קען אונטערשיידען פֿון גוט בײַ שלעכט! לאָז איהם דאָרום ניט אויך עסען פֿון די פֿרוכט פֿון אייביגען לעבען; ער קען נאָך ווערען אזוי אונשמערבליך ווי מיר אליין!"

לאָמיר אָבער זיך ניט בעשעפֿטיגען ליינגער מיט דער פֿאַבעלהאַפֿטער טהייל פֿון דיווער געשיכטע, און לאָמיר בע-טראַכטען זיין אמת'ן זיך, וועלכער איז זעהר קלאָהר און איינפֿאָך: דער מענש האָט בעפֿרייט זיך זעלבסט, האָט זיך אָנגעוונדערט פֿון דעם מין חיה און האָט אָנגעהויבען ווערען אַ מענש, האָט אָנגעהויבען זיין אויסדריקליך מענשליכע גע-שיכטע און ענטוויקלונג דורך אַן אַקט פֿון אונגעהאָרצואַמקייט און פֿאַרשוונג — דאָס הייסט, דורך רעבעליאָן און דיינקען.

די סיסטעמע פֿון די אידעאליסטען איז גאַנץ דער גע-גענאָזן פֿון דעם: זי איז פונקט קאפּויער פֿון די גאַנצע מענשליכע ערפֿאַהרונג, פֿון דעם אלטוועלטליכען און געוונדען, גוטען פֿערשטאַנד, וועלכער איז דער עיקר-בעדינגונג פֿון דעם גאַנצען מענשליכען דיינקען, און וועלכער, אויפהויבענדיג זיך פֿון די איינפֿאַכע וואַרהייט, דאָס צוויי מאָל צוויי איז פֿיר, צו די העכסטע און קאָמפּליצירטעסטע וויסענשאַפֿטליכע בעטראַכטונגען, איז דער איינציגער און פֿעסטער פֿונדאַמענט פֿון מענשליכע וויסענשאַפֿט, ניט צוגעבענדיג, ניט אַנער-קענענדיג קיין זאַך, וואָס האָט ניט אויסגעהאַלטען די סטרענגסטע פּראָבען פֿון ערפֿאַהרונג און בעאָבאַכטונג פֿון זאַכען און פֿאַקטען.

מע קען זעהר גוט בעגרייפֿען די לאַנגזאַמע און שטופֿענ-וויזע ענטוויקלונג פֿון די מאַטעריעלע וועלט, אזוי גוט ווי פֿון אַרגאַנישען און טהירישען לעבען און היסטאָריש פֿאַרט-שרייטענדע אינטעליגענץ אין דעם מענשען, אין דעם איינצעלנעם, ווי אין די געזעלשאַפֿט. אַ בעוועגונג פֿון דאָס איינפֿאַכע צו דאָס פֿילפֿאַכע, פֿון די נידריגע צו די העכערע, איז נאַטירליך. דאָס איז אַ בעוועגונג, וועלכע איז אין אַנקלאָנג

מיט אלע אונזערע מעגליכע ערפֿאהרונגען און דאָרום אויך מיט אונזער נאַטירליכע לאַגיק, מיט די ספעציעלע געזעצע פֿון אונזער פֿערשטאַנד, וועלכע זייענדיג אליין דאָס קינד, געבאָרען און אויסגעבילדעט פֿון דויעלבע ערפֿאהרונגען, קען נור זיין, זאָ צו זאָגען, דער אָבגעשפיגעלטער סך הכול פֿון זיי.

די אידעאָליסטען אָבער, זיינען זעהר ווייט פֿון נאָכצופֿאָר-שען די נאַטירליכע ענטוויקלונג פֿון דאָס נידריגע צו די העכערע און פֿון דאָס פֿעהרעלמניסמעסיג איינפֿאַכע צו דאָס, וואָס איז אין העכסטען גראַד פֿערוויקעלט. אָנשטאַט נאָכצו-זוכען די פֿראַגרעסיווע און אמת'ע בעוועגונג פֿון די וועלט, וואָס מע רופֿט „טויטע“, ניט אָרגאַנישע צו די אָרגאַנישע וועלט, צו דער וועלט פֿון פֿלאַנצען, חיות, מענשען — פֿון די מאַטעריע וואָס האָט שוין לעבען אין זיך, פֿון די לעבעדיגע בעשעפֿעניש צו די דיינקענדע בעשעפֿעניש, טהוען די אידעאָ-ליסטען, געבלענדעט און געשטופֿט פֿון דעם שאַטען, וואָס זיי האָבען גע'ירשה'ט פֿון אלע רעליגיאָנסלעהרען, פֿונקט קאַפּויר: זיי געהען פֿון דאָס העכסטע צו דאָס נידריגסטע, פֿון דאָס פֿילפֿאַכסטע צו דאָס איינפֿאַכסטע. זיי פֿאַנגען אָן מיט גאָט, אָדער אלס פֿערוואָן, אָדער אלס אַ געטליכער געגענשטאַנד, אָדער אלס אידעע, און דער ערשטער טרוט וואָס זיי מאַכען, איז שוין אַ שרעקליכער פֿאַל פֿון דעם העכסטען שפיץ פֿון די אייביגע אידעע אין די בלאַמע פֿון דער מאַטעריעלע וועלט. פֿון דער אַבסאָלוטער פֿאַלקאָמענ-הייט פֿאַלען זיי אַרונטער צו די אַבסאָלוטע אונפֿאַלקאָמענהייט; פֿון געדאַנק צו די שעפֿפֿונג, אָדער בעסער געזאַגט, פֿון דעם העכסטען וועזען פֿאַלען זיי אַרונטער צו גאַרניש. ווען, ווי אזוי און וואָרום דויער געטליכער וועזען — אייביג, אינ-ענדליך, פֿאַלקאָמען, וואַהרשיינליך ווערענדיג איבערדריסן מיט זיך זעלבסט — האָט זיך ענטשלאָסען צו מאַכען דויען פֿערוזווייפֿעלטען שפּרונג, איז עטוואָס וואָס קיין אידעאָליסט,

קײן טהעאָלאָג, קײן מעטאָפּיזיקער, קײן פּאָעט איז אמאָל פֿעהיג געווען אַלײן צו פֿערשטעהן אָדער ערקלעהרען עס דיאָנוויס-ענדע אָבלאכער. אלע רעליגיאָנען, די פֿערגאַנגענע און געגענ-ווערטײגע, דרעהען זיך אַרום דיזעס שרעקליכעס געהײמניס. הייליגע געזעצגעבער, פּראָפּעטען, משיחים האָבען עס געזוכט פֿאַר'ן גאַנצען לעבען, און האָבען נור געפֿונען קוועלערייען און טױט. גרויסע פֿילאָזאָפֿען, פֿון העראַקליט ביז פּלאַטאָ און ביז צו דעקאַרט, ספּינאָזאַ, לײבניץ, קאַנט, פֿיכטע, שעלינג און העגעל, ניט רעכענענדיג די פֿילאָזאָפֿען פֿון די מזרח לענדער, האָבען אָנגעשריבען בערג מיט ביכער, אין וועלכע זײ האָבען אַרויסגעזאָגט זעהער שעהנע, ערהאַבענע געדאַנקען, אָבער דער סוד, וואָס זײ זײנען געגאַנגען אויסגעפֿינען, איז געבליבען פּונט אַזױ דונקעל ווי פֿריהער. די גיגאַנטישע אָנשטרענגונגען פֿון די וואונדערבאַרסטע געדאַנקען-רױען, וואָס די וועלט האָט געקאַנט פֿאַר נאַנצע דרײַסיג הונדערט יאָהר, האָבען זיך געענדיגט דערמיט, דאָס דער סוד איז נאָך איצט ווײַניגער פֿערשטענדליך און בעגרייפֿליך. קענען מיר דען ערוואַרטען, אַז דיזער סוד וואָל אונז אמאָל ענדעקט ווערען דורך די אויסגעוועכטע ספּעקולאַציאָנען פֿון אַ פּעדאַגגישען שילער פֿון אַן אויפֿגעוואַרעמטע מעטאָפּיזיק, וועהרענד אלע לעבעדיגע, אמת-גרויסע גײסטער האָבען שוין לאַנג אויפֿגעגעבען דיזע פֿאַנט-טאַסטישע וויסענשאַפֿט, וועלכע איז געווען דאָס קינד פֿון אַ קאָמפּראָמיס צווישען דעם אונזין פֿון גלױבען און די געזונטע וויסענשאַפֿטליכע פֿאַרשונגען?

עס איז אַלואַ קלאָהר, דאָס די געהײמניס, צו וואָס דער גאָט — דער פֿאַלקאָמענער, דער אונגענדליכער, דער אייביגער — האָט בעשאַפֿען דיזע גאָרנישטיגע מאַטעריע און וואָס ער האָט געמאַהן ביז דאָן, איז אינערקלעהרליך, דאָס הײסט אונזיניג; ווײל נור דאָס אונזיניגע לאָזט זיך ניט ערקלעהרען. עס איז קלאָהר, אַז דער גלױביגער, פֿאַר וועמען דיזע

געהוימנים איז זיין גאַנצער לעבען און גליק, מוז זיך ענטפֿן זאָגען פֿון פֿערשטאַנד און זאָגען צוזאַמען מיט מערסוליאָנוס און מיט אלע גלויביגע די ווערטער וועלכע דריקען אויס דעם עיקר פֿון אלע רעליגיאָנען: „איך גלויב, ווייל עס איז „אונזיג.“

דאַן הערען אויף נאַטירליך אלע אַרגומענטען, און עס בלייבט נור די טרוימפֿעֿרענדע נאַרישקייט פֿון גלויבען אָבער דאַן הויבט זיך גלייך אויף אַן אַנדער פֿראַגע: ווי קומט אַן אינטעליגענטער און גוט גע- בילדעטער מענש צו די נויט ווענדיגקייט צו גלויבען אין דיווער געהיימנים?

קײן זאַך קען נישט זיין נאַטירליכער, ווי דער גלויבען אין גאָט — דעם בעשעפֿער, דעם פֿיהרער, דעם ריכטער, דעם הער, דעם פֿערשעלטער, דעם רעטער און בעשיצער פֿון דער וועלט — זאָל נאָך הערשען צווישען פֿאָלק, איבערהויפט צווישען די לאַנד־בעפֿעלקערונג, וואו די רעליגיאָן איז נאָך פֿיל שטאַרקער, ווי צווישען דעם שטעטישען פֿראַמטאַריאַט. דאָס פֿאָלק איז אונגליקליכער ווייזע נאָך זעהר אונזיסענער, און ווערט געהאַלטען אין אונזיסענהייט דורך די סיסטעמאַטישע אַנשטרענגונגען פֿון אלע רעליגיאָנען, וועלכע בעטראַכטען אונזיסענהייט — און נישט אָהן אַ גוטען גרונד — אלס איינע פֿון די הויפט קאָנדיציאָנען פֿון זייער אייגענע מאַכט. אונטער דריקט פֿון זייער שווערע מעגליכע אַרבייט, בערויבט פֿון אַ פֿרייע מינוט, פֿון אַן אינטעליגענטע געזעלשאַפֿט, פֿון לעזען אין־קורצען, פֿון אלעס וואָס טרויבט מענשען צו דינקען, צו ענטוויקלען זייער גייסט, נעהמען די מענשען אַן פֿאַר וואַהר, די אלטע טראַדיציאָנעלע מיינונגען אָהן אירגענד וועלכע קריטיק. דיווער אלטער גלויבען הינגעלט זיי אַרום פֿון זייער קינדערהייט אַן אין אלע שטעלונגען פֿון זייער לעבען, און ווערט קינסטליך אויפֿגעהאַלטען און זייערע מוחות דורך אַ מאַסע אָפיציעלע פֿערגיפֿטער פֿון אַלערליי

סאָרטען, פּריסטער און פּרוּוואַט פּרעדיגער; אזוי ווערט ביי זיי די רעליגיאָן צו אַ געוואוינהייט, וועלכע איז צו שטאַרק, דאָס זייער גוטער פֿערשטאַנד זאל עס מענען בייקומען.

עס איז דאָ נאָך אַן אורזאַכע, וועלכע ערקלעהרט און אייניגערמאַסען רעכטפֿערטיגט דעם נאַרישען גלויבען פֿון פֿאַלק — נעמליך, די שרעקליכע לאַגע, צו וועלכע עס איז פֿערדאַמט איבער די גאַנצע צוויליזירטע וועלט פֿון די עקאָנאָמישע איינריכטונגען פֿון די געזעלשאַפֿט. אונטערדריקט גייסטיג און מאַראַליש, אזוי ווי אויך מאַטעריעל, צו דאָס קלענסטע וואָס מע קען אַנרופֿען אַ מענשליכע עקזיסטענץ; פֿערשקלאַפֿט אין זיין לעבען, ווי אַ געפֿאַנגענער אין זיין פֿינסטערען קאַמערעל, אָהן אירגענעד וועלכע אויסזיכט, אָהן אַ צוקונפֿט, וואָלט דאָס פֿאַלק געמוזט האָבען די מערקווירדיג שמאַלינקע, ענגע הערצער פֿון די בורזשואַזיע, ווען עס וואָלט ניט פֿער-שפּירט אַ וואונד צו ענטלויפֿען, צו רעטען זיך פֿון דיזען עלענד. אָבער אום דאָס אויסצו־פֿיהרען זיינען דאָ דריי מיטלען: צוויי פֿאַלשע און איינער אַריכטיגער. די ערשטע צוויי זיינען: דער שענק אָדער די קירכע — די פּראָסטיטוט-אירונג אָדער פֿון דעם קערפּער אָדער פֿון דעם געדאַנק; דער דריטער איז די סאַציאַלע רעוואָלוציאָן. דיזער מיטעל וועט זיין פֿיל שטאַרקער, ווי די גאַנצע אַבסטראַקטע פּראָ-פּאַגאַנדאַ פֿון די „פֿריידינקער“ צו פֿערניכטען דעם רע-ליגיעזען שווינדעל און די אויסגעלאַסענע געוואוינהייטען פֿון פֿאַלק. נור די סאַציאַלע רעוואָלוציאָן, געבענדיג אַנשטאַט די נראָבע פֿערגעניגענס אידעלערע, מענשליכערע, מאכענדיג פֿאַר די מענשהייט די מעגליכקייט פֿון אַ פֿאַלקאָמ-ענע ענטוויקלונג, נור זי וועט קענען מאַכען אַ סוף צו די שענקען און די קלויסטערס.

ביז דאָן וועט דאָס פֿאַלק אַלס גאַנצעס, בלייבען ביי זיין גלויבען, און אויב ער האָט דערצו קיין גרונד ניט, האָט ער ווייניגסטענס אַ רעכט.

דאן איז דא א קלאס מענשען, וועלכע אויב זיי גלויבען
 ניט, מוזן זיי מאכען דעם אָנשמעל, אזוי ווי זיי גלויבען;
 צו דיזער קלאס געהערען די אלע קוועלער, דריקער און שינד-
 דער פֿון דער מענשהייט: פריסטער, מאָנאכען, שטאמסבעד-
 אַמטע, סאָלדאמען, פֿינאנסיסטען, פּאָליציסטען, זשאַנדארען,
 הענקער, מאָנאָפּאָליסטען, קאָפיטאָליסטען, טאַקספּיאָווקעס,
 קאָנטראַקטאָרס, בעלי בתים, אַדוואָקאָטען, עקאָנאָמיסטען,
 פּאָליטיקער פֿון אלע שאַטירונגען — אלע דיזע וועלען אייך
 זאָגען צוזאמען מיט וואָלטער: „אויב עס וואָלט קיין גאָט
 ניט געווען, וואָלט געווען נויטיג איהם צו ערפֿינדען.“ ווייל,
 פֿערשטעהט איהר מיך „דאָס פֿאַלק מוז האָבען אַ רעליגיאָן,
 דאָס איז די פֿערהיטערין פֿון אלע צרות.“

דאן קומט אַ קלאס מענשען, וועלכע זיינען גאנץ עהרליך,
 אָבער אַ ביסעלע שרעקעדיג; זיי זיינען צו אינטעליגענט
 צו גלויבען אין די אלע נאַרישקייטען פֿון אַ רעליגיאָן, זיי
 פֿערוואַרפֿען זיי דאָרום, אָבער זיי האָבען ניט דעם מוט, די
 נויטווענדיגע ענטשלאָסענהייט צו ענטזאָגען זיך פֿון רעליגיאָן
 אין גאַנצען, זיי וועלען אייך לאָזען קריטיקירען די ספּעציעלע
 נאַרישקייטען פֿון רעליגיאָן; זיי וועלן פֿערדרעהען זייערע נעזער
 ביי די מעשיות פֿון אלע רעליגיעזע מופתים, אָבער זיי האַלטען
 זיך, ווי פֿערצווייפֿעלט, צו די הויפט דומהייט — צו דעם קוואַל
 פֿון די אלע אַנדערע דומהייטען, צו דעם וואונדער וואָס רעכט-
 פֿערטיגט אלע אַנדערע וואונדער — די עקזיסטענץ פֿון גאָט.
 זייער גאָט איז ניט דער קרעפֿטיגער, אַלמעכטיגער וועזען,
 דער גאנץ פּאָזיטיווער גאָט פֿון די רעליגיאָנען. דאָס איז
 עפעס אַ וואָלקענדיגער, לוֹפֿטיגער וועזען, וואָס פֿערשווינדעט
 אין גאַרניט, אזוי שנעל ווי איהר ווילט עס נור אָנפאַסען.
 דאָס איז אַ ליכט, וואָס ניט עס וואַרעמט אייך און ניט עס
 מאַכט ליכטיג. און דאָך האַלטען זיי זיך פֿעסט ביי דעם און
 זיי גלויבען, דאָס ווען אַט דיזער וועזען זאָל פֿערשווינדען,
 געהט אלעס אונטער מיט איהם צוזאמען. זיי זיינען שרעקעדיגע

קראַנקע זעלען, וואָס האָבען פֿערלאָרען זייער רעכענונג אין אונזער צוויליאַנציאַן, ניט געהערענדיג ניט צו די גענעוואַרט ניט צו די צוקונפֿט. זיי ווינען בלייבע שאַטענס, וואָס הענגען אימער און אייביג צווישען הימעל און ערד, און פֿערנעהמען אויך פֿונקט אַזאָ שטעלע צווישען די פֿאַליטיק פֿון די בורזשאַויע און דעם סאָציאַליזמוס פֿון פֿראַלעטאַריאַט, זיי האָבען ניט די קראַפֿט, ניט דעם וואַונש און אויך ניט די ענטשלאָסענהייט צו ציהען די אמת'ע שליסע פֿון וויערע אייגענע געדאַנקען, און זיי פֿערלירען זייער צייט און קראַפֿט אין דעם אייביגען שטרעבען צו מאַכען שלום צווישען דאָס, וואָס מוז זיין אין אייביגען קריג. אין עפענטליכען לעבען ווינען דייע לייט בעקאנט אַלס די בורזשאַויע-סאָציאַליסטען, מיט דייע צו אַרגומענטירען און נוצלאָן, זיי ווינען צו קליין און צו קאָמיש.

אַבער עס ווינען אויך דאָ אייניגע גרויסע מענער, פֿון וועלכע קיינער וועט ניט האָבען די חוצפה צו ריידען אָהן אַכטונג, וועמעס געוונטע געדאַנקען-קראַפֿט און גוטע מיינונג וועט קיינער אויף אַ מינוט ניט בעצווייפֿלען. איך דאַרף נור אָנרופֿען די נעמען פֿון מאַדזיני, מישלע, קווינעט, דוּאַן סטואַרט מיל, גרויסהערציגע און שטאַרקע זעלען, גרויסע הערצער, גרויסע מוחות, גרויסע שרייבער, און דער ערשטער פֿון די וואָס מיר האָבען דאָ אָנגערופֿען, איז אַ העלדישער און רעוואָלוציאַנערער איבערבויער פֿון אַ גרויסע נאַציאָן. זיי אַלע ווינען די אַפֿאָסטעלס פֿון אידעאָליזמוס און ביטערע געגנער פֿון מאַטעריאַליזמוס און פֿאַלגליך אויך פֿון סאָציאַליזמוס— אין פֿיליאַפֿיע ווי אין פֿאַליטיק, געגען זיי אַלואָ מוזען מיר אַרויסקומען מיט אַנווערע אַרגומענטען.

ערשטענס, מוז עס געוואַנט ווערען, דאָס ניט איינער פֿון דייע גרויסע מענער, וואָס איך האָב אָנגערופֿען מיט'ן נאָמען, אויך ניט אירגענד וועלכער אַנדערער אידעאָליסטישער

דיינקער פֿון בעדייטונג אין אונזער צייט, האָט זיך בעשעפֿטיגט מיט די לאַגישע זייט פֿון דיווער פֿראַגע. קיינער פֿון זיי האָט ניט פֿערזוכט צו בעמראַכטען פֿילאָזאָפֿיש די מעגליכקייט פֿון דעם געטליכען שפרונג פֿון די ריינע און אייביגע געגענדען אין די בלאַטע פֿון די מאַטעריעלע וועלט, האָבען זיי מורא געהאט צוזוגעהן נאָהענט צו דיווער ווידערשפרוך, אָדער האָבען זיי עס בעמראַכט, אָ דיווער ווידערשפרוך איז שוין גענוג פֿערענטפֿערט? דאָס איז זייער געהוימניס. דער פֿאַקט איז, אָ זיי האָבען ניט בעשעפֿטיגט זיך מיט דעם טהעאָרעטישען בעווייז פֿון די עקזיסטענץ פֿון אַ גאָט, זיי האָבען נור ענטוויקעלט די פֿראַקטישע מאַטיווען און פֿלאַגען פֿון די גאָמעס-עקזיסטענץ. זיי האָבען עס בעהאַנדעלט אלס עטוואָס, וואָס איז אַקצעפּטירט פֿון די גאַנ-צע וועלט, אלס עטוואָס, אין וואָס עס קען קיין שום ספק ניט זיין. און זייער גאַנצער בעווייז איז דער, דאָס די רע-ליגיאָן איז שוין אזוי אַלט, און דאָס די גאַנצע וועלט גלויבט אין אַ גאָט.

דיווער אַלמעכטיגער איינשטימיגער גלויבען אין די אויגען פֿון דיווע גרויסע מענער איז פֿון אַ גרעסערע וויכטיגקייט, ווי אַלע בעווייזע פֿון דער וויסענשאַפֿט. און אויב דער דיינקען פֿון אַ קליין זאַהל פֿון מענשען — און מענען זיי זיין די מעכטיגסטע דיינקער — איז געגען גלויבען, דאָס ערגער פֿאַר זיי, זאָגען זיי, — ווייל די אַלוועלמליכע איינשטימיגקייט איז דער בעסטער בעווייז פֿון די וואַרהייט פֿון רעליגיאָן. דער געפֿיהל פֿון דער גאַנצער וועלט קען ניט זיין אין אירטהום. און ווייל אַלע גלויבען פֿון די עלטסטע צייטען אין די עקזיסטענץ פֿון אַ גאָט, דאַרם איז עס קלאַר, אָ די וואָס האָבען דעם אונגליק צו צווייפֿלען אין דעם, ווי שטאַרק עס זאָל ניט זיין זייער לאַגיק, וואָס האָט זיי געבראַכט צו דיווען צווייפֿעל, זיינען זיי אויסנאָהמען, קראַנקע, מאַנסטערס א. ו. אָט אזוי בעהויפטען זיי, אָ די אַלמקייט פֿון

גלויבען, האָמט עס איז געגען דעם פֿערשטאַנד און וויסענשאַפֿט, איז גענוג בעווייזן פֿאַר זיין אינגעשטרייטבאַרע וואַהרהייט!

אַבער וואַרום? ביי קאָפּערניקוס און גאַלילע האָט יעדערער געגלויבט, אז די זון דרעהט זיך אַרום די ערד. איז דען ניט יעדערער געווען אין מעות? וואָס איז נאָך אזוי אַלט ווי די מענשליכע שקלאַפֿעריי? פֿיליכט מענשען-פֿרעסעריי. פֿון דעם אַנפֿאַנג פֿון די געשיכטליכע געזעלשאַפֿט ביי דעם היינטיגען טאָג, האָט אימער און איבעראַל געהערשט די עקספּלאַטאַטאַציע פֿון די געזוואונגענע אַרבייט פֿון די מאַסען — שקלאַפֿען, פֿאַנשציוניקעס און אַרבייטער — מוזען מיר דען דאַרום דיינקען, אז דיזע רויבעריי, דיזע אונטערדריקונג זיינען זאַכען, אָהן וועלכע אַ מענשליכע געזעלשאַפֿט קען גאָר ניט עקזיסטירען?

פֿערגאַנגענע הייט און צוקונפֿט.

ד י אויבענדערמאָנטע ביישפּילע ווייזען אונז, אז דער אַלט-קייט אַרגומענט פֿון די פֿערטהידיגער פֿון'ס גומען גאָט בעווייזט גאָרניט, און אין דער ווירקליכקייט איז דאָך קיין זאַך ניט אזוי אַלגעמיין, ניט אזוי אַלט, ווי דאָס גרוי-זאַמע און דאָס אונזיניגע. אמת און גערעכטיגקייט זיינען דאָך אזוי זעלטען, זיי זיינען דאָך די אינגסטע פֿרוכט פֿון די ענטוויקלונג פֿון די מענשליכע געזעלשאַפֿט. און דאָס ערקלעהרט אויך זעהר גוט, וואַרום די ווייניגע, וואָס האָבען געהאַט צו פֿראַקלאַמירען אַ נייע וואַרהייט זיינען אימער פֿערפֿאַלגט געוואָרען פֿון די בעאַמטע, די פּרוויליגירטע און פֿעראַנטערעסירטע פֿאַרשטעהער פֿון די „אַלגעמיינע“ און

די „אַלמע“ גלויבענס, ווי אויך פֿון די גרויסע מאַסע, וועלכע, נאָכדעם ווי זי האָט געטראָטען מיט די פֿיס די פֿאַרשטעה-
ער פֿון די נייע אידעען, האָט אימער געענדיגט דערמיט,
דאָס זי האָט ווי אַליין אָנגענומען און געהאלפֿען צו זייער
זיג.

פֿאַר אונז מאַטעריאַליסטען און רעוואָלוציאָנערע סאָציאַל-
ליסטען איז גאָר ניטאָ עטוואָס וואונדערבאַרעס, איבער-
ראַשענדעס אָדער שרעקליכעס אין דיזע געשיכטליכע ערשיינונג-
נגען. שטאַרק אין אונזער געוויסען, שטאַרק אין אונזער ליבע
פֿאַר דעם אמת, טראָץ אַלע פֿערפֿאַלגונגען, שטאַרק אין אונזער
ליבע פֿאַר דאָס לאַגישע דיינקען, וואָס דאָס אַליין איז שוין
אַ גרויסע מאַכט, און וואָס דאָס איז דאָס איינציגע דיינקען, וואָס
פֿערדיגט דעם נאָמען; שטאַרק אין אונזער ליידענשאַפֿט פֿאַר
גערעכטיגקייט און אין אונזער אונערשיטערליכען פֿערטרויען
אין דעם זיג פֿון די מענשהייט, איבער יעדע טהעאָרעטישע
און פֿראַקטישע בעסטיאַליטעט; שטאַרק, ענדליך, אין דעם
געגענענזייטיגען פֿערטרויען און הילפֿע, וועלכע עס גיבען
איינע די אַנדערע די ווייניגע, וואָס זיינען מיט אונז פֿון די
זעלבע איבערצייגונגען — קענען מיר גאַנץ געלאַסען אַריר-
בערטראָגען די פֿאַלגען פֿון די געשיכטליכע ערשיינונגען,
מיר זעהען אין איהר דעם אויסדרוק פֿון אַ געזעלשאַפֿטליכען
געזעץ, וועלכער איז אזוי נאַטירליך, אזוי נויטווענדיג און
אזוי אונפֿערמיידליך, ווי אַלע אַנדערע געזעצע וואָס רעגירען
די וועלט. דיזער געזעץ איז אַ לאַגישע אונפֿערמיידליכע
פֿאַלגע, פֿון די טהערישע אָבשטאַמונג פֿון דעם מענשען. און
אין אַנגעזיכט פֿון די אַלע בעוויווע, וואָס האַבען זיך
אָנגעקליבען ביו איצט, קען מען שוין אין דעם מעהר ניט
צווייפֿלען. אָט פֿון דעם מאַמענט אָן, ווען מע פֿערשטעהט,
וואָס איז די ריכטיגע אָבשטאַמונג פֿון מענשען, איז אַלעס
בעגרייפֿליך און פֿערשטענדליך אין די געשיכטע דער
מענשהייט. זי קומט אונז דאָן פֿאַר אַלס אַ רעוואָלוציאָנערע

ענטוויקלונג פֿון נידעריגעס צו העכערעס, אָט לאַנגזאַם שלעפֿעריג, און אָט ליידענשאַפֿטליך און מעכטיג, די געד שיכטע דער מענשהייט איז אַ פּיאָגרעסיווע פֿערניונג פֿון די בעסטיאלטעם אין דעם מענטשן, דורך די ענטוויקלונג פֿון זיין מענשליכקייט. דער מענש, אַ ווילדע בעסטיע, אַ שוועסטערקינד פֿון דעם גאַרילאַ, האָט זיך אַרויסגערוסען פֿון דער טיפֿער פֿינסטערניס פֿון דעם טהירישען אינסטינקט זצ די גרויסע ליכטיגקייט פֿון דעם געדאַנק, וואָס דאָס ערקלעהרט אויף אַ גאַנץ נאַטירליכען אופן אלע זינע פֿריהעריגע פֿעהלערען און מרוסט אונז אייניגער מאַסען פֿאַר זינע איצטיגע. דער מענש, אַרויסגעקומען פֿון זיין טהירישע שקלאַפֿעריי, און דורכמאַכענדיג די געמליכע שקלאַפֿעריי — די פֿערמיטלונגס שטופֿע צווישען זיין צושטאַנד אַלט הייה און מענש — מאַרשרט איצט צו די עראָבערונג און צו די פֿערווירקליכונג פֿון די מענשענפֿרייהייט. און דערפֿון קומט אַרויס דאָס די אלטקייט פֿון אַ גלויבען פֿון אַן אידעע, ניט נור וואָס עס דאַרף ניט זיין קיין אַרגומענט פֿאַר זייער ריכטיגקייט, נור פֿערקעהרט, דאָס דאַרף אונז מאַכען זיך צומראַגען צו זיי מיט אַ נומען טהויל פֿון פֿערדאַכט, אויב זיי זיינען ניט שלעכט און פֿאַלש שוין נור דאַרום, ווייל זיי קיינען אַלט. הינטער אונז איז אונזער טהירישער צושטאַנד און פֿאַר אונז איז אונזער מענשליכקייט. דאָס מענשליכע ליכט — די איינציגע זאַך, וואָס קען אונז ווירקליך געבען וואַרעמקייט און לעבען, די איינציגע זאַך, וואָס קען אינו בעפֿרייען, געבען אונז מענשענווירדע, פֿרייהייט און גליק און קען פֿערווירקליכען ברידערליכקייט צווישען מענשען — איז קיין מאָל ניט אין דעם אַנפֿאַנג, נור אין פֿעהלעלמניס צו דער צייט, אין וועלכע מיר לעבען, איז זי אימער ביין סוף פֿון די געשיכטע, לאָמיר דאַרום קיין מאָל ניט בליקען אויף הינטער, נור אימער פֿאַרווערטס! ווייל דאָרט איז דער זונענשיין, ווייל דאָרט איז אונזער רעטונג. מע דאַרף, און

עס איז וואָגאַר ניצליך און נויטווענדיג צו שמוּדירען אינווער
פֿערהאַנגענהייט, אָבער נור צו דעם צוועק דאָס מיר זאָלען
פֿון דעם לערנען, וואָס מיר טאָרען נישט מעהר זיין, נישט צו
גלויבען און נישט צו דיינקען מעהר, אזוי ווי מיר האָבען
געדינקט און געגלויבט; צו שמוּדירען, וואָס מיר האָבען
געטראָגן און דאָס וואָס מיר — אלס מענטשען — טאָרען מעהר
שוין קיין מאָל נישט טראָגן!

אזויפֿיל וואָס אָנבעלאַנגט די אַלמקייט פֿון גלויבען, וואָס
אָבער אָנבעלאַנגט דעם אַרנומענע, דאָס „די גאַנצע וועלט
גלויבט“, בעווייזט עס נור איין זאַך — די עהנליכקייט, אויב
נישט די פֿאַלקאָמענע אַלץ-איינזיקייט, פֿון די מענטשליכע
נאַטור צו אלע צייטען און אין אלע לענדער, און אזוי ווי
עס איז פֿעסטגעשטעלט, דאָס אלע פֿעלקער, צו אלע
פּערזאָנען פֿון זייער לעבען האָבען געגלויבט און גלויבען נאָך
איצט אין אַ גאָט, מווען מיר דערפֿון איינפֿאַך דרינגען,
דאָס די געטליכע אידעע — עטוואָס וואָס איז אַרויסגעקומען
פֿון אינו גופא — איז אַ טעות, וואָס איז היסטאָריש נויטווענדיג
געווען אין די ענטוויקלונג פֿון דער מענשהייט, און מיר
מווען זיך פֿרעגען, ווי אזוי און וואָרום איז דיווע אידעע בעד
שאַפֿען געוואָרען אין דער געשיכטע און וואָרום די גרויסע
מאָיאָריטעט פֿון דער מענשהייט, געהטט עס נאָך בוי
דיינטיגען מאָג אַן אלס אַ וואַהרהייט.

בוי מיר וועלען פֿאַר זיך אליין נישט קלאָהר מאַכען, ווי
אזוי די אידעע פֿון אַן איבערנאַטירליכע וועלט האָט זיך
ענטוויקעלט אין דעם געשיכטליכען פּראָגרעס פֿון דעם
מענטשליכען געוויסען, וועט יעדער וויסענשאַפֿטליכער בעווייז
פֿון איהר נאַרזשיקייט זיין אומזיסט. בוי דאָן וועלען מיר
קיין מאָל קיין ערפֿאָלג נישט קענען האָבען אין די פֿערניכ-
טונג פֿון רויען פֿאַלקס-גלויבען, ווייל מיר וועלען עס קיין מאָל
נישט קענען אַטאַקירען אין די סאַמע מיפֿעניס פֿון די מענטשליכע
בעשעפֿיניש, אין וועמענס געדאַנק ער איז געבאָרען גע-

בארען געוואָרען. ביז דער וואָרצל פֿון די אלע נאַריש-
קייטען, וואָס פענמענען די וועלט, וועט ניט זיין פֿערניכ-
טעט, וועט דער גלויבען אין גאָט בלויבען אונבעשעדיגט,
און וועט בריינגען מיט זיך אימער נייע פֿאַראַרטהיילע.
אזוי צום ביישפּיל, אין די איצטיגע צייט, אין געוויסע
קרייזען פֿון די העכסטע געזעלשאַפֿט, שמרעכט דער גלויבען
אין ספּיריטואַליזמוס זיך צו בעפֿעסטיגען אויף די רואינען
פֿון קריסטענטהום.

עס איז ניט נור אין די אינטערעסע פֿון דאָס פֿאַלק, עס
איז פֿאַר דער געזונד פֿון אונזערע אייגענע מוחות, דאָס
מיר זאָלען שמרעבען צו פֿערשמעהן דעם היסטאָרישען
אַנפֿאַנג, די קייט פֿון אורזאכען, וועלכע האָבען ענטוויקעלט און
בעשאַפֿען די אידעע פֿון גאָט אין דעם געוויסען פֿון מענשען.
אומזיסט וועלען מיר זיך רופֿען און האַלטען פֿאַר אַטהעאיס-
טען, ביז מיר וועלען גרינדליך פֿערשמעהן דיזע אורזאכען,
ווייל ביז דאָן, וועלען מיר זיך אימער לאָזען רעגירען פֿון
די פרעטענויעס פֿון דעם אַלוועלטליכען גלויבען, וועמעס
געהיימיס מיר האָבען ניט ענטדעקט, און נעהמענדיג אין
אַנבעטראַכט די נאַטירליכע שוואַכקייט פֿון זאָגאַר די
שמאַרקסטע פּערזענליכקייט געגען דעם אַלמעכטיגען אייג-
פֿלום פֿון די געזעלשאַפֿטליכע צושטענדע, וואָס רינגלען איהם
אַרום, זיינען מיר אימער אין געפֿאַהר, פֿריהער אָדער שפּע-
טער, צוריקצווינקען אין דעם אָבגרונד פֿון דעם רעליג-
יעזען אונזין. ביישפּילע פֿון אַזעלכע „בעקעהרונגען“ זיינען
דאָ ניט ווייניג אין אונזער צייט.

איך האָב דאָ פֿעסטגעשטעלט די הויפט אורזאכע פֿון די
מאַכט פֿון רעליגיאָן איבער די מאַסען. דיזע נייגונג צו
רעליגיאָן אין היינטיגע צייטען צייגט ניט אַזויפּיל
אויף די פֿעראירונג פֿון דעם מענשליכען געדאַנק, ווי אויף די
טיפֿע אונזפֿרידענהייט, וואָס איז דאָ אין די מענשליכע
האַרץ. דאָס איז דער אינסטינקטיווער און ליידענשאַפֿטליכער

פראַטעסט פֿון דעם מענשען געגען די שמאָלקייט, די איינ-
 מעניגקייט, די צרות און די פֿאַלשקייטען פֿון אַן עלענדען
 לעבען. פֿאַר דיזע קראַנקייט, ווי איך האָב שוין געזאָגט איז
 דאָ איין רפואה — און דאָס איז די סאַציאַלע רעוואָלוציאָן.
 אין אַנדערע שריפֿטען האָב איך געשטרעבט אַנצוגעייגן
 אויף די אורזאַכען, וואָס זיינען פֿעראַנטוואָרטליך פֿאַר די
 געבורט און ענטוויקלונג פֿון רעליגיעזע פֿאַרשטעלונגען אין
 דעם מענשליכען געוויסען. דאָ איז מיין צוועק צו בעהאַנדלען
 די פֿראַגע פֿון דער עקזיסטענץ פֿון אַ גאָט, נור פֿון דעם שטאַנד-
 פונקט פֿון זיין מאַראַלישע און געזעלשאַפֿטליכע ניצליכקייט, און
 איך וועל מיר נור גאַנץ קורץ פֿאַסען, אום בעסער צו
 קענען ערקלעהרען מיין געדאַנק איבער די טהעאָרעטישע
 גרינדע פֿון דעם גלויבען אין גאָט.

גאָט און די מענשליכע פֿרייהייט.

⌘ לע רעליגיעזען מיט זייערע געטער, האלבגעטער,
 נביאים, משיחים, הייליגע, א. ה. ו. זיינען בעשאַפֿען
 געוואָרען פֿון די גלויביגע פֿאַנטאַזיע פֿון מענשען,
 וועלכע האָבען נאָך ניט דערגרייכט די פֿולע ענטוויקלונג
 און דעם פֿולען בעזיין פֿון זייערע פֿעהיגקייטען. דעריבער
 איז דער רעליגיעזער הימעל ניט קיין אַנדער זאַך, ווי נור אַ
 שפיגעל, אין וועלכען דער מענש, אויפֿגעפֿלאַמט פֿון אונ-
 וויסענהייט און גלויבען, ענטדעקט זיין אייגענע געשטאַלט,
 נור פֿערגרעסערט און פֿערדרעהט, ד. ה. פֿערגעטערט.
 די געשיכטע פֿון די רעליגיעזען, פֿון דעם געבורט, גרויס-
 קייט און טויט פֿון די געטער, וועלכע האָבען נאָכגעפֿאַלגט
 איינע די אַנדערע אין דעם מענשליכען גלויבען, איז ניט

קין אנדער יאָר, ווי ניר די ענטוויקלונג פֿון די מאַסען-
אינטעליגענץ און פֿון דעם געוויסען פֿון דער נאַנזער מענש-
הייט. אזוי גיך ווי זיי האָבען אויסגעפֿונען אין דעם משך
פֿון זייער היסטאָרישען פראָגרעסיווען מאַרש, צו אין זיך
נופּא אָדער אין דער אויסערליכער נאַטור, אַ קראַפֿט, אַ מעלח,
אָדער זאָגאַר אַ גרויסען חסרון, האָבען זיי דאָס אלעס צו-
געשריבען צו זייערע געטער, נאָכדעם ווי זיי האָבען עס
אונטערהייט פֿערגעסערט, אויף דעם שטייגער פֿון קליינע
קינדער, דורך דאָס איינזיטען פֿון זייער רעליגיעזע
פֿאַנטאַזיע

אַז צו פֿערדאָנקען דיווען פֿרומען און ניט קיין קשוות-פֿרע-
גענדען גלויבען, איז דאָס דער הימעל רייך געוואָרען מיט
אלעס גוטס פֿון דער ערד, און מאַקן צוליב דעם, וואָס
דער הימעל איז רייכער געוואָרען, דאָס אונגליקליכער און
אָרעמער זיינען געוואָרען די מענשהייט אין די ערד.
גאָט איינמאַל אונטעקגעזעט אויף'ן בראָהן אין הימעל, איז
גאַנץ נאַטירליך ערקלעהרט געוואָרען פֿאַר די אורזאָבע, פֿאַר
דעם אַבסאָלוצטן בעשעפֿער און בעהערשער פֿון אלעס. פֿון
יעמאַלט אָן איז די וועלט געוואָרען גאַרניט און גאָט —
אלעס. און דער מענש, דער, וואָס איז מאַקן דער אמת'ער
בעשעפֿער פֿון גאָט, נאָכדעם, ווי ער האָט איהם בעשאַפֿען
פֿון גאַרניט, האָט זיך פֿאַר איהם געקניעט, האָט פֿאַר איהם
געשפרונגען אין גרויסער ענטזיקונג און האָט זיך
ערקלעהרט פֿאַר זיין בעשעפֿעניש און זיין שקלאַף.

קריסטענטום איז די רעליגיאָן פֿון אלע רעליגיאָנען צוליב
דעם, ווייל מעהר פֿון אלע אנדערע, שטעלט זי פֿאַר אויף'ן
קלעהרסטען אופן די נאַטור און דעם עיקר פֿון יעדע רע-
ליגיאָנס סיסטעמע, וועלכע מיינט די פֿעראַרעמונג, די פֿער-
שקלאַפֿונג און פֿערניכטונג פֿון דער מענשהייט, צו גונסטען
פֿון דער געטליכקייט,

ווען גאָט איז אלעס, זיינען די ווירקליכע וועלט און דער

מענש גאָרניט, ווען גאָט איז אמה, גערעכטיגקייט, גוטסקייט, שעהננהייט, מאכט און לעבען, איז דער מענש זיין געגענוואָך — פֿאַלשקייט, אינגערעכטיגקייט, בייזקייט, מיאוסקייט, מאכט-לאַזיקייט און מוים. ווען גאָט איז דער הער, איז דער מענש דער שמלאָף, דער מענש, אונפֿעהיג דורך זיינע אייגענע כוחות צו וויסען, וואָס איז גוט און גערעכט, קען ער עס אויסגעפֿינען דורך אַ געטליכע ענטפלעקונג. אָבער ווער עס זאָגט „ענטפלעקונג“ מוז אויך זאָגען ענטפלעקער — ד. ה. נביאים, משיחים, פֿריסטער, דינים, בענייטערט פֿון גאָט אַליין, און דינע, איינמאָל אנערקענט פֿון גאָט אַליין און אויסערוועהלט פֿון איהם אַלס די הייליגע לעהרער פֿון דער מענשהייט, מווען זיי, נאטירליכע ווייזע, אויסאיבען אַן אבסאָלוטע מאכט און אַלע מענשען מווען זיי אונבעדינגט פֿאַלגען, ווייל גענען דעם געטליכען פֿערשטאַנד איז דער מענשליכער פֿערשטאַנד גאָרניט, און גענען די געטליכע גערעכטיגקייט איז נימאָ אזא זאַך, ווי מענשליכע אָדער אירדישע גערעכטיגקייט.

זייענדיג שקלאַפֿען פֿון גאָט, מווען אויך די מענשען זיין שקלאַפֿען פֿון קירכע און שטאַט, אזוי ווייט ווי דער שטאַט איז געהייליגט פֿון דער קירכע. אָט דאָס האָט דער קריסט-ענטהום פֿערשטאַנען בעסער ווי אַלע אנדערע רעליגיאָנען. און דאָס איז די אורזאַכע וואָרום קריסטענטומהום איז די אַבסאָלוטע רעליגיאָן.

אלואָ, מיט דעם פֿולען געהעריגען רעספעקט צו אַלע מעטאָפֿיזיקער, רעליגיעזע אידעאָליסטען, פֿילאָזאָפֿען, פֿאַליטיקער און פֿאַעטען, ערקלעהרען מיר: די אידעע פֿון גאָט מיינט די אַבלייקענונג פֿון דעם מענשליכען פֿערשטאַנד און גערעכטיגקייטס געפֿהיל; זאָגט מען גאָט, מיינט דאָס די פֿאַלקאָמענע אַבלייקענונג פֿון מענשליכע פֿרייהייט, און דאָס מוז זיך ענדיגען אין די פֿערשקלאַפֿונג פֿון די מענש-היים אי טהעאָרעטיש אי פֿאַקטיש.

און דאָרום, אויב מיר ווינשען ניט די פֿערשקלאַפֿונג און די ערנידערונג פֿון די מענשהייט, ווי די יעוויטען ווילען עס, מאָרען מיר ניט מאַכען דעם קלענסטען קאָמפּראָמיס ניט מיט דעם גאָט פֿון דער טהעאָלאָגיע, און ניט מיט דעם גאָט פֿון מעטאָפֿיזיק. דער וואָס פֿאַנגט אָן מיט גאָט, מוז אויך ענדיגען מיט גאָט. דער וואָס גלויבט אין גאָט, טאָר קיינע קינדערשע אילוזיאָנען ניט האָבען וועגען די זינדיגע מאַטעריע, נור מוט היג און לאַגיש זיך ענטזאָגען פֿון זיין פֿרייהייט און מענשליכקייט. אויב גאָט איז דאָ איז דער מענש אַ שקלאַף. נון אָבער, דער מענש קען און דאָרף זיין פֿריי, דאָרום עקזיסטירט גאָט ניט. איך פֿאָדער אויף יעדען איינעם צו ווייזען אַן אנדער־ אויסוועג, פֿון דיזען צירקעל. זאָלען דאָרום אלע האָבען די ברירה.

איז עס נאָך נויטווענדיג אויסצודייטען, צו וועלכען נראָד און אויף וועלכען אופן די רעליגיאָנען ערנידעריגען און פֿער־ דארבען די מענשען? זיי פֿערניכטען זייער פֿערשטאַנד — דעם הויפט ווערקצייג פֿון מענשליכע בעפֿרייאַונג — און זיי בריינגען זיי אַרונטער צו דעם צושטאַנד פֿון אידיאָמען. צו די נויטווענדיגע בעדינגונג פֿון שקלאַפֿעריי. זיי שענדען די מענשליכע אַרבייט, און מאַכען איהר פֿאַר אַ צייכען און פֿאַר אַ קוועלע פֿון שאַנדע. זיי טויטען די אידעע און דעם געפֿיהל פֿון מענשליכע גערעכטיגקייט; זיי זיינען אימער אויף דער זייט פֿון טרייאַומפֿירענדע לומפען, די פֿרוויליגירטע פֿון די געטליכע מילדקייט. זיי טויטען דעם מענשליכען שמאָלץ און וועלכסווירדע, בעשיצענדיג נור די מריכענדע און די נידעריגע. זיי דעשטיקען אין די האַרץ פֿון נאַציאָנאַל־ען יעדען געפֿיהל פֿון מענשליכע ברידערליכקייט אַנפֿילענ־ דיג אַנשטאָט דעם מיט גרויזאָמקייט.

אלע רעליגיאָנען זיינען גרויזאָם, זיינען געגרינדעט אויף בלוז, ווייל אלע זיינען געגרינדעט הויפטוועכליך אויף די אידעע פֿון אַפֿערען זיך — ד. ה. אויף די אייביגע פֿערניכטונג פֿון

די מענשהייט, צו גונסטען פֿון די אונערזעמליכע ראַכע פֿון די געמליכקייט. אין דיווען בלוטיגען געהיימניס, איז דער מענש אימער דער קרבן און דער פֿריסטער — אויך אַ מענש, נור פֿרוויליגירט פֿון גאָט — זיין הענקער. דאָס ער-קלעהרט שוין, וואָרום די פֿריסטער פֿון אַלע רעליגיאָנען, די בעסטע, די מענשליכסטע, די צערמליכסטע, האָבען כמעט אַלע אויף דעם גרונד פֿון זייערע הערצער — און אויב ניט אין זייערע הערצער, איז עס אין זייערע פֿאַנטאַזיען — עטוואָס בלוטדורשטיגעס, עטוואָס גרוואַמעס.

קיינער ווייס עס ניט אזוי גוט, ווי אונזערע בעריהמטע אירע-אַליסטען. זיי זיינען געלעהרענטע מענער, וועלכע קענען די געשיכטע דער מענשהייט גרינדליך. און אזוי ווי זיי זיינען לעבעדיגע מענשען, וועמעס גרויסע זעלען זיינען דורכדרינגען מיט אַן אמת'ע ליבע פֿאַר דער מענשהייט, האָבען זיי געפֿלובט און געבראַנדמאַרקט אַלע לומפּערייען, אַלע פֿער-ברעכען פֿון די רעליגיאָנען מיט אַן אונפֿערגלייכליכער בערעדזאַמקייט. זיי לייקענען אַב מיט צאָרן, און גאָט האָט עפעס געמינישאַפֿטליכעס מיט דיזע אַלע פֿאַזיטיווע רע-ליגיאָנען אָדער מיט זייערע פֿאַרשטעהער פֿון די פֿערגאַנגענ-הייט און געגענוואַרט אויף דיזער ערד.

דער גאָט, וועלכען זיי פֿערעהרען, אָדער זיי דיינקען, און זי פֿערעהרען — איז פֿערשידען פֿון די ווירקליכע געטער פֿון דער געשיכטע מיט דעם, דאָס ער איז גאָרניט קיין פֿאַזיטיווער גאָט, וועלכער זאָל קענען ווי עס איז ערקלעהרט ווערען. ער איז ניט דער „העכסטער וועזען“ פֿון ראַבעס-פיער און שוואַן זשאַק רוסאָ, ער איז אויך ניט דער פֿאַנטהע-איסטישער גאָט פֿון ספינאָזא, ער איז זאָגאַר ניט דער אין דער זעלבער צייט אונשולדיגער, איבערוועלטליכער גאָט פֿון העקעל. זיי זיינען זעהר פֿאַרויכטיג, ניט צו געבען וועגען איהם קיין בעשטימטע ערקלעהרונג, וויסענדיג גאַנץ גוט, דאָס איר-גענד וועלכע ערקלעהרונג וועט איהם בריינגען אונטער די

צערגלידערענדע קראַפֿט פֿון קריטיק, זיי זאָגען. ניט, אויב זייער גאָט איז אַ פֿערזענליכער אָדער ניט פֿערזענליכער, צו ער האָט בעשאַפֿען די וועלט אָדער ניט; זיי ריידען אפֿילו ניט איבער זיין געמליכע השגחה. זיי שטעלען זיך נור צו-פֿרידען דערמיט, וואָס זיי זאָגען „גאָט“ און ניט מעהר. אָבער וואָס איז דאָך זייער גאָט? אפֿילו ניט אַן אידעע; עס איז פֿאַר זיי כלוין אַ בעגייסטערונג.

גאָט איז ביי זיי דער נאָמען פֿון אַרעס, וואָס איז גרויס, שעהן, גוט, נאָבעל און מענשליך. אָבער וואָרום ניט זאָגען מענש? ווייל אַ קעניג, ווילהעלם פֿון דייטשלאַנד, אַ נאָפֿאלעאָן און זייער גלויבען רופֿען זיך אויך מיט דעם נאָמען „מענש“. דאָס מאַכט זיי זעהר פֿיל זאָרג. די ווירקליכע מענשהייט שטעלט מיט זיך פֿאַר אַ געמישעכין פֿון אַלעס, וואָס איז דאָס העכסטע און שעהנסטע מיט דאָס, וואָס איז דאָס נידעריגסטע און דאָס שענדליכסטע. ווי ערקלעהרען זיי עס דיזען ווידער-שפרוך? אָמ ווי: איינס רופֿען זיי אַן „געמליך“ און דאָס צווייטע בעסטיאָליש, און צווישען דיזע בידע עקסטרומען שטעלען זיי אַוועק די מענשהייט. זיי ווילען ניט אָדער זיי קענען ניט פֿערשטעהן, אַז דיזע דריי נעמען, געמליכקייט, בעסמאָליטעט און מענשליכקייט, זיינען אייגענטליך נור איין זאָך און דאָס צו שיידען זיי מיינט זיי צו פֿערניכטען.

אויטאָריטעט און פֿרייהייט

ד י אידעאָליסטען זיינען ניט שטאַרק מיט זייער ראַגיק. מען קען זאָגן אָיף זיי, דאָס זיי פֿעראַכטען איהר. זייער פֿראַפּאָגאַנדאַ זעהט אויס צו זיין פֿול לעבען און קראַפֿט, אָבער עס זעהט מאַקע נור כלוין אויס אַזוי.

דער לעבען אליין ווערט גאנץ פֿרוכטלאָז, ווען ער איז פֿאַראַלויזט פֿון אַ לאַגישען ווידערשפּרוך.

דויער ווידערשפּרוך בשעתהט אָט אין וואָס: זיי ווילען האָבען אַי גאָט, אַי מענשליכקייט. זיי האָבען זיך אינגער־שפּאַרט צוואַמענצושעפענען צוויי בעגריפֿע, וועלכע, ווען זיי זאָלען זיך צוואַמענקומען, קענען נור פֿערניכטען איינע די אנדערע. זיי זאָגען מיט איין אַטהעס־צוג: גאָט איז די פֿרייהייט פֿון מענשען; גאָט איז די גערעכטיגקייט, גלייכהייט און ברירערליכקייט פֿון דעם מענשען — אונגעאַכטעט אויף די פֿאַטאַלע לאַגיק, דורך וועלכע עס מוז אויסקומען, דאָס אויב גאָט עקזיסטירט, זיינען אלע דיזע זאַכען פֿערדאַמט צו אַ ניט עקזיסטענץ. ווייל אויב עס איז דאָ אַ גאָט, איז ער דאָך נויטווענדדיגער ווייזע דער העכסטער, דער אייביגער, דער אַבסאָלוצער מאַסער, און אויב אזאַ מאַסער עקזיסטירט, איז דער מענש אַ שקלאַף. און וויבאַלד ער איז אַ שקלאַף, קען שוין ניט מעגליך זיין פֿאַר איהם צו האָבען גלייכהייט, פֿרייהייט, גערעכטיגקייט און גליק. אימיסט, שפּרינגענדיג גערגען די לאַגיק און געגען די פֿאַקטען פֿון דעם גאַנצען גערשיכטליכען לעבען דער מענשהייט, בעהויפטען זיי, דאָס זייער גאָט שטעלט מיט זיך פֿאַר, אלעס גומעס און שעהנעס! אַ מאַסער, ווי ליבעראַל, ווי גרויסהערציג, ער זאָל ניט וועלען זיך צייגען, בלייבט דאָך אַלץ אַ מאַסער. זיין עקזיסטענץ מיינט נויטווענדדיגער ווייזע די שקלאַפֿעריי פֿון אַלע, וואָס זיינען אונטער איהם. דאַרום, אויב גאָט וואַלט עקזיסטירט, וואַלט נור געקאָנט זיין איין וועג, אויף וועלכען ער וואַלט געקאָנט אַ טובה טהאָן די מענשליכע פֿרייהייט — דאָס איז דורך בעגעהן ועלבסטמאָרד.

אַ לידענשאַפֿטליכער ליבהאַבער פֿון מענשליכע פֿרייהייט, און בעטראַכטענדיג עס אַלס די אַבסאָלוצע בעדינגונג פֿון אַלעס, וואָס איז שעהן און בעוואונדערונגסווערט אין דער מענשהייט, דרעה איך איבער די פֿראַזע פֿון וואַלטער און זאָג, דאָס

אויב גאָט וואָלט עקזיסטירט, וואָלט ער שט
 נויטיג געווען צו פֿערניכטען איהם.
 די לאַנגיק, וואָס דיקטירט דיזע ווערטער, איז צובעשיינפֿערליך,
 אז עס וואָל נויטיג זיין זיך פֿערברייטען איבער דיזען אַרגומענט.
 און עס זעהט מיר אויס פֿאַסט ווי אונמעגליך, דאָס אזעלכע
 געלעהרטע און גרויסע מענער ווי די, וועמען מיר האָבען
 אויבען דערמאָנט, וואָלען זיך ניט האָבען אליין אָנגעשטויסען,
 און וואָלען אליין ניט האָבען איינגעזעהן דעם ווידערשפרוך,
 אין וועלכען זיי פֿערפלאַנטערען זיך, ריידענדיג פֿון גאָט און
 מענשליכע פֿרייהייט אין איין און דערוועלבער צייט.
 פֿילייכט איז עס צוליבדעם, ווייל זיי, ריידענדיג פֿון
 פֿרייהייט, אַ זאך וואָס איז זעהר טהייער אין זייערע אויגען,
 גיבען זיי דיזען וואָרט אַ גאַנץ אנדער מיינונג, ווי די, וועלכע
 מיר האָבען איבער פֿרייהייט, און ווירקליך, זיי ריידען קיין
 מאָל ניט איבער פֿרייהייט, אָהנע צוצולייגען גלייך אַ צווייטען
 וואָרט „אויטאָריטעט“ — אַ וואָרט און אַ זאך, וואָס מיר
 פֿעראַכטען מיט'ן גאַנצען האַרצען.
 וואָס איז דאָס אויטאָריטעט? איז עס די אונפֿערמיידליכע
 מאַכט פֿון נאַטירליכע געזעצע, וועלכע מאַניפֿעסטירען זיך
 אין די נויטווענדיגע פֿאַרקומענדע ערשיינונגען אין דער
 פֿיזישער און סאָציאַלער וועלט? אָבער געגען דיזע געזעצע
 איז צו רעבעלירען ניט נאָר פֿערבאָטען, נאָר גאַנץ
 אונמעגליך! מיר קענען זיי מיספֿערשטעהן, אָדער גאָרניט
 פֿערשטעהן, אָבער מיר קענען ניט זיי ניט פֿאַלגען, ווייל
 זיי קאָנסטיטואירען די פֿונדאַמענטאַלע קאָנדיציאָנען פֿון
 אונזער עקזיסטענץ. זיי וויקלען אונז איין, דרינגען אונז דורך,
 רעגולירען אלע אונזערע בעוועגונגען, געדאַנקען און טהעט־
 טיגקייטען. אפילו ווען מיר פרובירען זיי ניט צו פֿאַלגען,
 בעוווּיזען מיר נאָר זייער אלמעכטיגקייט, יאָ, מיר זיינען
 אַבסאָלוט די שקלאַפֿען פֿון דיזע געזעצע. אָבער אין דיזע
 שקלאַפֿעריי איז קיין ערנידעריגונג ניטאָ, ווייל שקלאַפֿעריי

מיינט אן אויסערליכער מייסטער, א געזעץ-געבער אויסער דעם, וועמען ער בעפעהלט, וועהרענד דווע געזעצע ווינען ניט אויסער אונז. זיי ווינען איינגעבאָרען אין אונז. זיי שטעלען מיט זיך פֿאַר אונזער גאַנצען וועזען, פֿיזיש, אינד-טעלעקטועל, און מאַראַליש. מיר לעבען, מיר אַטהעמען, מיר אַרבייטען, מיר דיינקען, מיר ווינשען נור דורך דווע געזעצע. אָהן זיי ווינען מיר גאַרניט, מיר ווינען ניטאָ. דעריבער קענען מיר געגען זיי ניט האַבען גאָר די מאַכט צו רעבעלירען.

אין זיין שייכות צו נאַטירליכע געזעצע, איז נור איין פֿרייהייט מעגליך פֿאַר'ן מענשען — און דאָס איז, צו אנערקענען און אָנצואווענדען זיי אויף אַלץ א גרעסערען און גרעסערען גראַד אין אַנקלאַנג מיט דעם צוועק פֿון די קאָלעקטיווע אָדער אינדיווידועלע בעפֿרייאַונג, וועלכע ער זוכט צו דערגרייכען. דווע געזעצע, איינמאָל אנערקענט, איבען אויס אן אויטאָריטעט, וועלכע איז נאָך קיין מאָל ניט בעשטרימען געוואָרען פֿון מענשען. איינער מוז, צ. ב. ש, זיין א טהעאָלאָג אָדער א מעטאָפֿיזיקער, אָדער ווייניגסטענס אן אַרוואַקאָסט, אָדער א בורזשאַזער עקאָנאָמיסט, אום צו רעבעלירען געגען דאָס געזעץ, וועלכעס מאַכט, אן צוויי מאָל צוויי זאָל זיין פֿיער.

דער גרויסער אונגליק איז, דאָס א גרויסע אָנזאַחל פֿון נאַטירליכע געזעצע, וועלכע ווינען שוין פעסטגעשטעלט געוואָרען פֿון דער וויסענשאַפֿט, בלויבען אונבעקאַנט צו די גרויסע מאַסע מענשען, אין דערפֿאַר ווידער דאָרף מען דאַנקען די רעגירונגען, וועלכע עקזיסטירען פֿאַר דאָס גליק פֿון פֿאַלק.

עס איז דאָ נאָך אן אנדער גרויסע שוועריגקייט — נעמליך, דאָס דער גרעסטער טהייל פֿון די נאַטורגעזעצע, וואָס האַבען צו טהאָן מיט די ענטוויקלונג פֿון דער מענשהייט, וועלכע

זיינען פונקט אזוי נויטווענדיג און אונפֿערענדערליך, ווי די געזעצע, וואָס דעגירען די פֿיזישע וועלט, זיינען נאָך ניט פֿעסטגעשטעלט און אנערקענט געוואָרען פֿון די וויסענשאַפֿט זעלבסט. איינמאָל וועלען זיי אנערקענט ווערען פֿון דער וויסענשאַפֿט, וועלען זיי דאָן דורך ערציהונג אריינדרינגען אין דעם געוויסען פֿון די פֿאַלקסמאַסען, און די פֿראַגע פֿון פֿרייהייט וועט זיין גענצליך געלויזט. די איינגעשפּאַרטסטע אויטאָריטעטען מוזען צוגעבען, אז דאָן וועט ניט זיין קיין נויטווענדיגקייט פֿאַר אירגענד וועלכע פֿאַליטישע, רעגולירענדע, דירעקטירענדע אָרגאַניזאַציען, א זאך, וועלכע, צו זי קומט אַרויס פֿון דעם ווילען פֿון אַ קעניג, צו פֿון אַ פּאַרלאַמענט, אויסערוועהלט דורך אַלגעמיינע שטימערעכט, אזוי אימער פֿערדערליך און פֿינדליך צו די פֿרייהייט פֿון די מאַסען. און טאַקע דערפֿאַר, ווייל זיי לייגען אַרויף אויף זיי אַ סיס-טעמע פֿון אויסערליכע און דאַרם אויך דעספּאַטישע געזעצע. די פֿרייהייט פֿון מענשען בעשטעהט אייגענטליך אין דעם: דאַס ער זאָל פֿאַלגען די נאַטירליכע געזעצע ווייל ער האָט זיי אַליין אנערקענט אַלס אַזעלכע, און ניט ווייל זיי זיינען אַרויפֿגעצוואונגען געוואָרען אויף איהם פֿון אַן אויסערליכען ווילען — זאָל דער ווילען זיין געטליך אָדער מענשליך, קאַלעקטיוו אָדער אינדיווידועל.

לאָמיר זיך פֿאַרשטעלען אַ געלעהרטע אקאַדעמיע, צוואַמען געשטעלט פֿון די גלענצענדרסטע פֿאַרשטעהער פֿון וויסענשאַפֿט. לאָמיר זיך אויך פֿאַרשטעלען, אַז דייע אקאַדעמיע איז בעאויפֿטראַגט צו מאַכען געזעצע פֿאַר דער געזעלשאַפֿט און דאַס, בעגייסטערט מיט די ריינסטע ליבע פֿאַר וואַהרהייט, מאַכט זי נור אַזעלכע געזעצע, וואָס זיינען אין אַן אַבסאָלוטע האַרמאָני מיט די לעצטע ענטדעקונגען פֿון וויסענשאַפֿט. וואָס מיר אָבער אַנבעלאַנגט, בעהויפטע אויך, אַז אַזאַ אָרגאַניזאַציע וואָלט געווען אַ ווילדע, אוננאַטירליכע איינ-ריכטונג, און דאַס צוליב צוויי אורזאַכען: ערשטענס, ווייל

די מענשליכע וויסענשאַפֿט איז אייביג און נויטווענדיג אינפֿאַלקאָמען. ווען מע זאָל פֿערגלייכען דאָס, וואָס איז אויסגעפֿונען געוואָרען מיט דאָס, וואָס דאָרף נאָך אויסגעפֿונען ווערען, קען מען זאָגען, אז די וויסענשאַפֿט איז נאָך איצט אין איהרע ווינדעלעך. און דארום, ווען מיר וואַלטען פרובירט צו צווינגען דעם מענשען צו לעבען אין אַנקלאַנג מיט די לעצטע פֿרונציפען פֿון וויסענשאַפֿט, וואַלטען מיר פֿערדאָמט די געזעלשאַפֿט צו ליידען אַ מאַרטירערטהום, וואָס וואַלט געמאַכט פֿון אַלעמען שרעקליכע קריפעלס! דער לעבען איז און וועט אימער בלייבען אונגענדליך גרעסער און העכער פֿון וויסענשאַפֿט.

די צווייטע אורזאָבע איז פֿאָלגענדע: זאָל אַ געזעלשאַפֿט פֿאָלגען די געזעצע, וואָס קומען אַרויס פֿון אַ וויסענשאַפֿטליכע אַקאָדעמיע ניט ווייל זי אַליין פֿערשמעהט דעם פֿערנינפֿטיגען גרונד פֿון דיזע געזעצע, נור ווייל דיזע געזעצע, אַרויסקומענדיג פֿון די וויסענשאַפֿט אַליין, זיינען אַרדפֿגעצוואונגען געוואָרען אויף איהר, וואַלט אזא געזעלשאַפֿט ניט געווען פֿון מענשען, נאָר פֿון חיות. דאָס וואַלט געווען אַ צווייטע אויפֿלאַגע פֿון יענע געזעלשאַפֿט אין פֿאַראַגוואַי, וועלכע האָט זיך אזוי לאַנג אונטערוואָרפֿען אונטער די הערשאַפֿט פֿון די יעוואַיטען, דאָס זי וואַלט זיכער און שנעל אַרונטערגעקומען צום שטאַפֿעל פֿון אידיאָמיזם.

אַבער עס איז דאָ נאָך אַ דריטע אורזאָבע, וועלכע וואַלט געמאַכט אזא רעגירונג אונטענליך.

אזא אַקאָדעמיע, און מעג זי בעשמעהן פֿון די געלעהרמסטע מענער, ווען זי וואַלט געהאַט אזא אַבסאָלומע מאַכט, וואַלט זי זיך זעהר גיך געענדיגט אין די שרעקליכסטע קאַרופֿציאַן. אפילו היינט, ווען זיי האָבען אזוי ווייניג פֿרווילעגניעס, איז עס כמעט דער פֿאַל מיט אַלע אַקאָדעמיעס. דער גרעסטער וויסענשאַפֿטליכער גענוס פֿון דעם מאַמענט, וואָס ער ווערט אַ מיטגליד פֿון דער אַקאָדעמיע, דאָס הייסט, אַן אַפֿיציעלער

געלעהרטער, פֿערלירט ער אונפֿערמיידליך ווין גויסטיגע קראַפֿט, זײַן רעוואָלוציאָנערע חוצפה, און דײַזע ווילדע ענערגיע, וואָס איז באַראַקטערויסטיש פֿון יעדען גענויס, און וועלכע האָט די אויפֿגאַבע צו פֿערניכטען אַלמע וועלטען און לײַגען די פֿונדאַמענטען פֿאַר נייע. עס איז קײַן צווייפֿעל נײַט, אז דאָס וואָס ער געווינט אין העפֿליכקײַט, אין פֿראַקט מישען פֿערשטאַנד, פֿערלירט ער דערפֿאַר אין ווין דײַנקונגס קראַפֿט. קורץ און גוט, ער ווערט קאַרומפֿירט.

עס איז שוין אזוי אין דער נאַטור פֿון דער זאַך, דאָס יעדע פֿרווילעניגע און יעדע פֿרווילענירטע שמעלונג זאָל מױטען דעם געדאַנק אין די האַרץ פֿון מענשען. דער מענש, וואָס האָט מעהר רעכט פֿאַר אַנדערע, איז אַ מאַן, בײַ וועמען די האַרץ און דער געדאַנק וײַגען פֿערדאַרבען. דאָס איז אַ סאַציאַלער געזעץ, וועלכער ערלויבט נײַט קײַן אויסנאַהמע, און ער איז פֿונקט אזוי ריכטיג פֿאַר גאַנצע נאַציאָנען, קלאַסען, קאָמפּאַניעס, ווי פֿאַר אײַנצעלנע מענשען. דאָס איז דער געזעץ פֿון גלײַכהײַט, די הױפּטבעדינגונג פֿון פֿרויהײַט און מענשליכקײַט. דער הױפּטצוועק פֿון דײַזער שרײַפֿט איז, נראַדע צו בעווײַזען דײַזע וואַהרהײַט אין אַלע ערשײַנונגען פֿון דעם מענשליכען לעבען.

א וויסענשאַפֿטליכע אַקאַדעמיע, פֿערטרויט מיט די רעגירונג פֿון אַ געזעלשאַפֿט, וואָלט באַלד זיך געענדיגט דערמיט, וואָס זי וואָלט גענצליך אויפֿגעהערט זיך צו בעשעפֿטיגען מיט וויסענשאַפֿט און וואָלט געטהאָן גאָר אַן אַנדער זאַך. דײַזע זאַך, ווי און דעם פֿאַל פֿון אַלע אַנדערע הערשער, וואָלט געווען צו זאָרגען דערפֿאַר, אז זי זאָל קײַן מאָל נײַט אויפֿ-הערען צו הערשען, קײַן מאָל נײַט פֿערלירען איהר מאַכט. און דאָס קען זי נאָר אויספֿיהרען, מאַכענדיג די געזעלשאַפֿט אַלץ מעהר נאַריש. וואָס נאַרישער די מענשען זײַנען, דאָס מעהר נײַטהײַגען זיי זיך אין אַ רעגירונג. און פֿונקט, ווי עס איז דער פֿאַל מיט אַ וויסענשאַפֿטליכער

אקאדעמיע, אזוי איז עס אויך מיט אלע געזעץ-געבערישע קערפערשאפטען, אפילו מיט די, וואָס זיינען אויסערוועהלט פֿון פֿאַלק גופא. ווען, למשל, אַ קאָנגרעס ווערט אויסערוועהלט פֿון פֿאַלק, קען ער זיך אפילו אלע מאָל אומבויטען — דאָס איז אמת — אָבער דאָך מוז קומען דערצו, דאָס אין אייניגע יאָהרען בילדעט זיך אַ קערפערשאפט פֿון פאליטיקער, וועלכע זיינען פריווילעגירט אין דער מהאַט, כאָטש ניט נאָך געזעץ, און אָפגעענדיג זיך אויסשליסליך מיט די פֿערוואַלטונג פֿון עפֿענטליכע אַנגעלעגנהייטען פֿון אַ לאַנד, בילדען זיי ענדליך אַ סאָרט פאליטישע אַריסטאָקראַטיע, אָדער דעם געפֿעהרליכסטען סאָרט פֿון פאליטישען באַסיומוס. גוטע עדות דערצו זיינען די פֿעראייניגטע שטאַטען פֿון אמעריקא און די שווייץ.

דעריבער, קיין אויסערליכע געזעץ-געבונג און קיין אוי-מאַריטעט! איינע קען ניט אָבגעשיידעט ווערען פֿון די צווייטע און ביידע זיינען נור דערצו דאָ, אום צו פֿערשקלאַפֿען די גאַנצע געזעלשאַפט און צו די פֿערדערבונג און ערנידער-ריגונג פֿון די געזעצגעבער זעלבסט.

אויטאָריטעט און אויטאָריטעט.

מ יינט עס אָבער, דאָס איך פֿערוואַרף יעדע אויטאָריטעט? ווייט פֿון מיר אז געדאַנק! ווען איך דאַרף קויפֿען אַ פֿאַר שטיוועל, ווענד איך מיר צו די אויטאָריטעט פֿון שוסטער; וואָס אָנבעלאַנגט הייזער, קאַנאַלען אָדער אייזענ-באהנען, קום איך אָן צום ארכטעקט אָדער אינושעניר, פֿאַר אזא און אזא ספּעציעלע וויסענשאַפט, ווענד איך מיר

ספעציעל צו אזא און אזא געלעהרטען, אָבער איך ערלויב
 ניט, ניט דעם שוסטער, ניט דעם מעכאַניקער און ניט דעם
 געלעהרטען אַרױפֿצוזױנגען אויף מיר זייער אויטאָריטעט. איך
 נעהם אָן פֿרײ זייער אויטאָריטעט און מיט די גאַנצע
 אַכטונג פֿאַר זייער אינטעליגענץ און וויסען, בעהאַלט איך
 אָבער פֿאַר מיר מיין אונבעשטרייטבאַרעס רעכט
 צו קריטיזירען און ניט אייפֿערשטאַנען צו זיין. איך שטעל
 מיר ניט צופֿרידען, אָנפֿרעגענדיג נור ביי איין אויטאָריטעט
 אין אַ ספעציעלע אָנגעלעגענהייט. איך בעראַטה טיך מיט
 אייניגע. איך פֿערגלייך זייערע מיינונגען און קלויב אויס די,
 וועלכע שיינט מיר צו זיין די פֿערנינפֿטיגסטע. איך אַנערקען
 ניט קיין אויטאָריטעט, וואָס זאָל זיין אונפֿעהלבאַר, אפילו
 אין ספעציעלע פֿראַגען. דעריבער, וויפֿיל אַכטונג איך מעג
 האָבען פֿאַר די גאַנצע מענשהייט און פֿאַר די וואַהרהייטס-
 ליבע פֿון אזא און אזא פֿערוואַן, האָב איך אָבער ניט קיין
 אבסאָלוצען גלויבען אין קיין מענשען. אזא גלויבען וואָלט
 געווען אַן אונגליק פֿאַר מיין דיינקונגסקראַפֿט און זאָגאַר
 פֿאַר דעם ערפֿאָלג פֿון אַלע מיינע אונטערנעהמונגען. דאָס
 וואָלט גלייך מיר אומגעוואַנדעלט אין אַ דומען שקלאַף. אין
 אַ ווערקצייג פֿון דעם ווילען און אינטערעסען פֿון אַ
 צווייטען.

ווען איך בויג מיר פֿאַר די אויטאָריטעט פֿון ספעציאַליסטען
 און ערקלעהר מיר בערײט צו פֿאַלגען ביז צו אַ געוויסען
 גראַד און אזוי לאַנג, ווי איך האַלט עס פֿאַר נויטיג זייערע
 אָנרײטונגען און זאָגאַר זייער פֿיהרונג, איז עס דערפֿאַר,
 ווייל זייער אויטאָריטעט איז פֿון קיינעם ניט אַרױפֿגעצוואונגען
 געוואָרען אויף מיר. ווען ניט דאָס, וואָלט איך זיי פֿון מיר
 פֿערוואָרפֿען מיט אַ געפֿיהל פֿון שוידער און וואָלט זיי
 געשיקט צום מיינעל מיט זייערע אָנווייזונגען, פֿיהרונגען
 און טובות, פֿיהלענדיג זיכער, דאָס זיי וועלען ביי מיר
 נעהמען אַ צוטהייערען פֿרייז — מיין פֿרייהייט און זעלבסט

ווירדע — פֿאַר ברעקלעך וואַהרהייטען, איינעמישט אין אַ מאַסע פֿון ליגענס, וואָס זיי קענען מיר געבען. איך בויג מיך פֿיר די אויטאָריטעט פֿון ספעציעלע מענער, ווייל זי ווערט מיר אונטערגעזאָגט אַרס ריכטיג פֿון מיין אייגענעם פֿערשטאַנד. איך בין מיר בעוואוסט איבער מיין אונפֿעהיגקייט צו בעגרייפֿען אין אלע זיינע איינזעהלייטען אירגענד וועלכען גרויסען טהייל פֿון דעם מענשליכען וויסען. די גרעסטע אינטעליגענץ איז ניט בכוח ארומצונעהמען דאָס גאַנצע. דערפֿון קומט אַרויס די נויטווענדיגקייט, ווי פֿאַר די וויסענשאַפֿט אַזוי פֿאַר די אינדוסטריע, פֿון די צוטשהילונג פֿון אַרבייט. איינער טהוט דאָס, דער אַנדערער עטוואָס אַנדערעש. איך נעהם און איך גיב—אַזוי איז דער מענשליכער לעבען. יעדערער פֿיהרט און ווערט געפֿיהרט. דעריבער איז ניטאָ קיין פֿעסטגעשטעלטע, קיין אייביגע אויטאָריטעט, נור אַ שטענדיגע איבערבייטונג פֿון געמיינשאַפֿטליכע, פֿאַר אַ צייט בלויז, און מעהר פֿון אַליין, פֿרייע אויטאָריטעט און אונטערוואַרפֿונג.

דערזעלבער גרונד ערלויבט מיר דאָרום ניט אַנצווערקענען אַ פֿעסטגעשטעלטע, שטענדיגע און אַן אַלועלמליכע אויטאָריטעט, ווייל עס איז ניטאָ אַזאַ אַלועלמליכער מענש. ניטאָ אַזאַ מענש, וואָס זאָל פֿעהיג זיין אויפֿצופֿאַסען דיזען גרויסען רייכטהום פֿון איינזעהלייטען, אָהן וועלכע די אַנווענדונג פֿון וויסענשאַפֿט צום לעבען איז אונמעגליך. און ווען אפילו אַזאַ גרויסעס וויסען וואָלט געקענט זיין ביי איין מענשען, און ווען ער וואָלט געוואָלט זיך בענוצען דערמיט און אַרויפֿצוזינגען זיין אויטאָריטעט אויף אונז, וואָלט דאָן געווען נויטיג אַרויסצוטרײַבען דיזען מענשען פֿון דער געזעלשאַפֿט, וויל זיין אויטאָריטעט וואָלט אַרונטערגעבראַכט די אַלע אַנדערע צו שקלאַפֿעריי און פֿערדומונג. דערמיט מיין איך ניט צו זאָגען, אז די געזעלשאַפֿט דאַרף פֿערפֿאַלגען מענשען פֿון גרויסען גייסט, ווי זי האָט עס בײַ אַיזט געטהאָן.

איך מיין נור, אז די געזעלשאַפֿט דאַרף זיי ניט נאַכגעבען צופֿיל, זי טאָר זיי ניט געבען אירגענד וועלכע אויסשלוסליכע רעכטע. אין זי טאָר עס ניט טהאָן צוליב פֿאַלגענדע דרוי אורזאַכען: ערשטענס, ווייל די געזעלשאַפֿט קען מאַכען דעם מעות און האַלטען אַ שאַרלאַטאַן פֿאַר אַ נעניס; צווייטענס, דורך אַזאָ סיסטעם פֿון בעזאַנדערע רעכטע, קען מען מאַכען פֿאַר אַ שאַרלאַטאַן טאַקע אַ גרויסען מאַן פֿון גייסט, דעמאָד ראַזיווירען און ערנדערונגען איהם; און ענדליך, ווייל די געזעלשאַפֿט וואָלט דערמיט בעשאַפֿען אַן אויבערהאַר איבער זיך.

אַלואַ מיר אַנערקענען די אויטאָריטעט פֿון דער וויסענשאַפֿט, ווייל דער איינציגער צוועק איהרער איז צו געבען אונז אַ ריכטיגען איינבליק אין די נאַטורגעזעצע, וואָס זיינען איינ-זעוואַרצעלט אין דעם מאַטעריעלען, גייסטיגען און מאַראַלען לעבען פֿון, ווי דער פֿיזישער אַזוי דער סאַציאַלער וועלט — דיזע בידע וועלטען, שטעלענדיג צוזאַמען אין דער ווירק-ליכקייט נור איינע און דיזעלכע נאַטירליכע וועלט. אויסער דיזע בערעכטיגטע אויטאָריטעט, — בערעכטיגט, ווייל זי איז פֿערנינפֿטיג און איז אין האַרמאָני מיט די מענשליכע פֿרייהייט — ערקלעהרען מיר אַלע אַנדערע אויטאָריטעטען פֿאַר פֿאַלש און געפֿעהרליך.

מיר אַנערקענען די אויטאָריטעט פֿון די וויסענשאַפֿט, אָבער מיר פֿערוואַרפֿען דעם געדאַנק איבער די אונפֿעהלער-האַפֿטיגקייט פֿון דעם וויסענשאַפֿטסמאַן. אין אונזער קירכע — אויב מיר איז ערלויבט צו געברויכען פֿאַר אַ רגע דעם וואָרט, וואָס איך פֿעראַכט אַזוי — ווי אין דער פֿראַטעסטאַנט-טישער, האָבען מיר אַן אויבערשטען, אַן אונזיכטבאַרען קרייסט — די וויסענשאַפֿט. און ווי די פֿראַטעסטאַנטען, און נאָך מיט מעהר לאַגיק, וועלען מיר ניט ערלויבען קיינע פֿאַפֿסטען, קיינע צוזאַמענקניפֿטע פֿון אונפֿעהלבאַרע קאַרדיר-נאַלען, קיינע בישאָפֿס און זאַנאַר קיינע פֿריסטער. אונזער

קרייסט אונטערשיידעט זיך פֿון דעם קריסטליכען דערמיט, דאָס דער לעצטער איז אַ פֿערווענליכע בעשעפֿעניש און אונזערער איז אונפֿערווענליך. דער קריסטליכער קרייסט איז פֿאַלקאָמען אין אן אייביגער פֿערגאַנגענהייט, שמעלט זיך פֿאַר אלס אַ פֿאַלקאָמענעס וועזען, וועהרענד די פֿערפֿאַל-קאַמנונג פֿון אונזער קרייסט — די וויסענשאַפֿט — איז אימער אין דער צוקונפֿט. וואָס דאָס איז דאָסזעלבע, ווי מיר וואָלטען געוואָנט, אז דיוע פֿאַלקאָמענהייט קען קיין מאָל ניט פֿער-ווירקליכט ווערען, דאָרום אַנערקענענדיג די וויסענשאַפֿט אלס אונזער אויטאָריטעט, גיבען מיר ניט אַפֿ פֿאַר קיין פֿאַל אונזער פֿרייהייט.

ווען איך רייד פֿון וויסענשאַפֿט, מיינ איך די אַלוועלמליכע וויסענשאַפֿט, וועלכע בעשאַפֿט אין געדאַנק אין אלע איהרע איינצעלהייטען און ביי צום העכסטען גראַד דעם גאַנצען יוניווערום, די סיסטעמע אָדער די פֿערבינדונגען פֿון אלע נאַטורגעזעצע, וועלכע ערשיינען פֿאַר אונז דורך די אונ-אויפֿהערליכע ענטוויקלונג פֿון דער וועלט. עס איז קלאָהר, דאָס איז וויסענשאַפֿט, דער העכסטער צוועק פֿון אלע אַנשטריינגונגען פֿון דעם מענטליכען געדאַנק, וועט קיין מאָל ניט אין גאַנצען פֿערווירקליכט ווערען. אונזער גאָט אַלואָ, אונזער קרייסט, וועט אַלואָ בלייבען אונגעענדיגט, און דאָס מוז שטאַרק פֿערקלענערען דעם שטאַלן פֿון זיינע פֿרוויר-לעגירטע פֿאַרשמעהער צווישען אונז.

אַבער, וועהרענד מיר פֿערוואַרפֿען די אַבסאָלומע, אַלוועלט-ליכע און אונפֿעהלבאַרע אויטאָריטעט פֿון די מענער פֿון וויסענשאַפֿט, אַנערקענען מיר גאַנץ פֿרייוויליג די בעגרענצטע אויטאָריטעט פֿון פֿאַכמענער, וויענדיג גאַנץ איינפֿערשמאַנען צו בעראַטהען זיך מיט זיי, און וויענדיג זיי דאַנקבאַר פֿאַר די ווערטהפֿאַלע לעהרען, וואָס זיי קענען אונז געבען. נור מיט דעם תנאי, דאָס זיי וואָלען זיין בערייט אַנצונעהמען פֿון אונז אַן עצה, אין זאַכען, אין וועלכע מיר זיינען מעהר

געלעהרענט פֿאַר זיי. אין אלגעמיינעם ווילען מיר קיין זאך נישט אזוי שטאַרק, ווי צו זעהן מענשען, בעגאַבט מיט גרויסע קענטניסע, פֿיל ערפֿאַהרונג, גרויסע געדאַנקען און, מעהר פֿאַר אַלס, מיט גרויסע הערצער, וואָס זאָלען האַבען און איינפֿלוס איבער אונז, און נישט אין דעם נאָמען פֿון אירגענד וועלכע אויטאָריטעט, נור ווייל עס ווערט פֿון אונז אליין אַנערקענט אַלס גוט. מיר נעהמען אָן אַלע נאַטירליכע אויטאָריטעטען און אַלע ווירקונגען פֿון פֿאַקטען, אָבער מיר פֿעראַכטען אלערליי אַרבעטן פֿון געזעצגעבעריי, פֿון אירגענד וועלכען פֿרווילענירטען, אַפֿיציעלען איינפֿלוס, ווען ער זאָל אפילו זיין דער רעזולטאַט פֿון אלגעמיינע שטיי-רעכט. מיר זיינען איבערצייגט, דאָס אזא איינפֿלוס קען נור זיין צו גונסטען פֿון עקסלאַטאַטאָרס און געגען די אינטערעסען פֿון אַ גרויסע מאַיאָריטעט, וואָס מוזען זיך איהר אונטערזואַרפֿען.

די אידעאָליסטען פֿערשטעהען „אויטאָריטעט“ גאַנץ אַנדערס. כאָטש זיי האָבען זיך שוין פֿרוי געמאַכט פֿון אַלע אַלטע פֿאַראַרדטהיילע פֿון די פֿאַזיטיווע רעליגיאָנען, דאָך פֿערשטעהען זיי אונטער דעם וואָרט אויטאָריטעט עטוואָס געטליכעס, אַבסאָלוטעס. און דאָס איז פונקט דער געגענוואַן פֿון די אַרבייט, וואָס מיר טהוען. אין דעם נאָמען פֿון מענשליכע פֿרייהייט, זעלבסטווירדע און גליק, גלויבען מיר, אָז עס איז אונזער פֿליכט צוריקצוקריגען פֿון הימעל די אַלע רייכטהימער וואָס ער האָט גע'גנב'עט און בריינגען זיי צוריק צו אונזער ערד. די אידעאָליסטען, פֿערקעהרט, שטרעבענדיג צו בעגען אָן ענדליכע רעליגיעזע העלדישע גניבת, וואָלטען אַוועקגע-געבען צום הימעל—יענעם געטליכען רייכער—דעם גרעסטען, דעם טהייערסטען, דעם נאָבעלסטען פֿון מענשליכען פֿערמעגען עס איז איצט געקומען די צייט פֿאַר דעם פֿריידיינקער צו בערויבען דעם הימעל מיט די הוצפה'דיגע נישט-פֿרומקייט פֿון זיין וויסענשאַפֿטליכע קריטיק.

די אידעאָליסטען גלויבען, דאָס מענשליכע אידעען און

טהאַמען, אום זיי זאָלען האָבען אַ גרעסערען איינפֿלוס
צווישען מענשען, מוזען זיין בעקליידעט מיט אַ געטליכע
הייליגקייט. זיי זאָגען, אז אַלעס וואָס איז גרויס, שעקן און
ערעל, איז אויך געטליך. אין דיזע נייע רעליגיאָן ווערט
יעדער מענש, וואָס איז בענייסטערט פֿון דיזע אידעען און
טהאַמען, אַ בענייסטערטער פֿריסטער, וואָס איז דירעקט
פֿערהייליגט פֿון גאָט. און וואָס איז זיין בעווייז? ער דאַרף
ניש קיין אַנדערען אַחוץ די גרויסאַרטיגקייט פֿון זיינע אידעען,
וועלכע ער דריקט אויס און די גוטע טהאַמען, וואָס ער
בענעט. דיזע זיינען אזוי הויך, דאָס זיי האָבען געקאָנט
איינגעגעבען ווערען נאָר פֿון גאָט.

דאָס איז, און קורצע ווערטער, זייער פֿילאָזאָפֿיע. דאָס
זעהט דוכט זיך אויס גאַנץ אונשעדליך, און דאָך פֿיהרט עס
צו דיזעלכע רעזולטאַטען, צו וועלכע אַלע רעליגיאָנען פֿיהרען,
געטליך, צו די פֿאַלשמענדיגע אַפֿלייקענונג פֿון מענשליכע
פֿרייהייט און זעלבסטווירדע.

צו ערקלעהרען פֿאַר געטליך אַלעס וואָס איז גרויס,
ערהאַבען און גערעכט, מיינט צוצוגעבען, דאָס די מענשהייט
אַליין וואָלט נישט פֿעהיג געווען דאָס צו טהאָן — ד. ה., דאָס
די נאַטור פֿון מענשען, איבערגעלאָזען צו זיך זעלבסט, איז
שלעכט, געמיין און העסליך. אזוי קומען מיר צוריק צום
קווינט עסענץ פֿון אַלע רעליגיאָנען, אין אַנדערע ווערטער,
צו די ערנידערונג פֿון דער מענשהייט, צו גונסמען פֿון די
געטליכקייט. און פֿון דעם מאַמענט אָן, ווען עס ווערט
צוגעגעבען די נאַטירליכע אונפֿעהיגקייט פֿון מענשען זיך
אַליין אויפֿצוהויבען, דורך זיינע אייגענע אָנשטריינגונגען, צו
דעם בעגריף פֿון גערעכטיגקייט, מוז מען אויך צוגעבען די
טהעאָלאָגישע, פֿאַליטישע און סאָציאַלע פֿאַלגען פֿון די
פֿאַזיטיווע רעליגיאָנען. פֿון דעם מאַמענט ווי איהר שמעלם
אַוועק גאָט אַנטקעגען די מענשהייט, מוזט איהר אויך
צוגעבען די נויטווענדיגקייט פֿאַר די עקזיסטענץ פֿון

פֿערמיטלער, פֿון גאָט-אויסערוועהלטע, וועלכע זאָלען ערלויבטען, פֿיהרען און רעגירען אין זיין נאָמען די מעגשליכע ראַסע.

אָבער קענען מיר דען ניט אָננעהמען, דאָס אַלע מענשען זיינען גלייך בענייסטערט פֿון אַ גאָט? וועט מען דאָך שוין דאָן ניט געברויכען קיינע פֿערמיטלער? דיזעס אָנצונעהמען איז אָבער אונמעגליך. די פֿאַקטען ווידערשפרעכען אזא בעהויפטונג. דאָס וואָלט אונז געצוואונגען צוצושרייבען צו די געטליכע אָפֿענבאַרונג אַלע די נאַרישקייטען, געמיינהייטען, מעות, וועלכע ווערען בעגאַנגען אין דער וועלט מאָג מעגליך. מיר מוזען אַלאָ אָננעהמען, אַז נור פֿאַר אייניגע האָט גאָט ענטפלעקט זיין הייליגען גייסט, און אויף אזא אופן פֿאַלען מיר ווידער אונטער דעם יאָך פֿון קירכע און שטאַט.

עס איז אמת, אַז רעכענענדיג זיך מיט דער נייער צייט, רופֿט זי זיך מעהר ניט מיט דעם אַלטען נאָמען קירכע. זי רופֿט זיך „שולע“. אָבער איז דען דער נאָמען פֿון דער זאך וויכטיג? דער שטאַט וועט זיך שוין מעהר ניט רופֿען מאָנאַרכיע, נור רעפּובליק, אָבער אַ שטאַט וועט ער דאָך אַלץ בלייבען, דאָס מיינט, אַן אָרנאַניזאַציע, וועלכע איז אָפיציעל עטאַבעלירט פֿון אַ מינאָריטעט פֿון קאָמפּעטענטע מענער, מענער פֿון גרויסען גייסט, פֿון טאַלענט, פֿון טוגענד, וועלכע וועלען אימער און אייביג האַלטען פֿאַר זייער פֿליכט אָבאַכט צו געבען און צו רעגולירען די אויפֿפֿיהרונג פֿון דיזען גרויסען, אונפֿערבעסערעליכען, שרעקליכען קינד — דאָס פֿאָלק. די פּראָפֿעסאָרען פֿון שוהל און די בעאַמטע פֿון שטאַט וועלען זיך רופֿען רעפּובליקאַנער, אָבער דאָך וועלען זיי בעזס בלייבען לעהרער, פּאַסטאָכער, און דאָס פֿאָלק וועט בלייבען, וואָס עס איז געווען ביז איצט — אַ סמאַדע. דאָס דאַרף זיין אַ וואַרונג צו די געשאַרענע, ווייל דאָרט, וואו עס איז דאָ אַ סמאַדע, דאָרט מוזען אויך נויטווענדדיגע וויזע זיין פּאַסטאָכער, וואָס זאָלען שרען און פֿערשלינגען

איהר! דאָס פֿאַלק אין דיוע סיסטעמע וועט בלייבען דער שילער. מי וועט איהם פֿיליכט איינריידען, אז זיין ווילען איז דער העכסטער, דאָך אין דער אמת'ן וועט ער זיין בלויז דער אינסטרומענט פֿון געדאַנקען, ווילענס און דאַרזם אויך פֿון אינטערעסען, וואָס וועלען גאָר ניט זיין זיינע. צווישען דיוע לאַגע און דאָס, וואָס מיר רופֿען פֿרייהייט, די איינציגע ווירקליכע פֿרייהייט, איז אַ גאַנצער אָבגרונד. דאָס וועט זיין די אַלטע שקלאַפֿעריי און די אַלטע אינטערדריקונג אונטער נייע פֿאַרמען; און וואו עס איז דאָ שקלאַפֿעריי, דאָרט מוז אויך זיין עלענד, טהירישקייט, פֿרוויליגירטע קלאַסען פֿון איין זייט און די מאַסע פֿון דער אַנדערער זייט.

פֿערנעמערענדיג אלעס וואָס איז גיט אין מענשען, ענדיגען די אידעאליסטען אין דעם טריאומף פֿון אַ ברוטאַלען מאַטעריאַליזמוס. און צוליב אַ זעהר איינפֿאַכע אורזאַכע: דאָס געטליכע ווערט אויסגעוועבט און פֿערשווונדעט אין זיין פֿאַטערלאַנד, אין הימעל, און נור דאָס טהירישע בלייבט ווירקליך אויף דער ערד.

איין מאָל האָב איך געפֿרעגט מאַדזיני, וואָס פֿאַר אַ מיטלען וועלען אָנגענומען ווערען פֿאַר די בעפֿרייאונג פֿון פֿאַלק, ווען זיין פֿעראייניגטע רעפּובליק וועט שוין אַמאָל עטאַבעלירט ווערען.

„די ערשטע זאָך“ האָט ער געענטפֿערט, „וואָס מע וועט טהאָן, וועט זיין די גרינדונג פֿון שולען פֿאַר דאָס פֿאַלק.“
 „און וואָס וועט דאָס פֿאַלק געלערענט ווערען אין דיוע שולען?“

„דעם מענשען'ס פֿליכטען, אויפֿאַפֿערונג און איבער-געבענהייט.“

אָבער וואו וועט איהר געפֿינען אַ נעניגענדע צאָהל פֿראַפֿעסאָרען, צו לערנען דיוע זאַכען, וועלכע קיינער האָט ניט קיין רעכט צו לערנען, סיידען ער פֿערדינט זיי מיט זיין

אייגענעם ביישפּיל? איז דען ניט די צאָהל מענשען, וואָס געפֿינען אַ גענוס אין זעלבסט־אָפּפֿער און איבערגעבענהייט זעהר בעגרענצט? די, וועלכע אָפּפֿערען זיך אין דעם דינסט פֿון אַ גרויסע אידעע, פֿאָלגען אַ הויכע ליידענשאַפֿט און בעפֿרידיגענדיג דיזע ליידענשאַפֿט, אָהן וועלכע דער לעבען פֿערלירט יעדען ווערט און זייערע אויגען, דיינקען זיי געוועהנליך פֿון גאַנץ עטוואָס אַנדערעס, ווי אומצופֿאַרמירען זייער טהעטיגקייט אין אַ לעהרע און די, וועלכע האַלטען אין איין פֿריידיגען, פֿערגעסען עס געוועהנליך מקים צו זיין אין לעבען; מענשען, ווי מאַרזיני, אין וועלכע דאָס פֿריידיגען מיט דעם לעבען זיינען פֿעראייניגט, זיינען זעהר זעלמען. אויך אין קריסטענטהום זיינען געווען גרויסע מענער, הייליגע מענער, וועלכע האָבען ווירקליך פֿראַקטיצירט און וועלכע האָבען ווייניגסטענס ליידענשאַפֿטליך געוואונשען צו פֿראַקטיצירען אלעס, וואָס זיי דאָבען געפֿריידיגט, און וועמען'ס הערצער, פֿול מיט ליבע, זיינען געווען פֿול מיט פֿעראַכטונג פֿאַר די פֿערגניגענס פֿון לעבען. אָבער די גרויסע מאַיאָריטעט פֿון די קאָטוילישע און פֿראַטעסטאַנטישע פֿריסטער, וועלכע פֿרעדדיגען ענטהאַלטונג פֿון אלעס גוטעס, זיינען דאָך אליין די גרעסטע אויסוואַרפֿען, און דער פֿאַקט דאָס די מעהרסטע זיינען אַזעלכע, איז אַ געניגענדער בעוויוו, אז די שולד איז ניט אין דעם איינצעלנעם מענשען, נור אין די סאָציאלע לאַגע, אין וועלכע דיזע מענשען זיינען געשטעלט. די לאַגע פֿון דעם קריסטליכען פֿריסטער איז אַ דאָפעלמער ווידערשפּרוך. ערשטענס, איז עס דער קאַמפּף צווישען די לעהרע פֿון ענטזאָגונג — פֿון פֿייניגען זיך — מיט די פּאָזיטיווע בעדירפֿניסע און נייגונגען פֿון די מענשליכע נאַטור — נייגונגען און בעדירפֿניסע, וועלכע קענען נור אין זעלמענע פֿעלע אונטערדריקט ווערען אָדער זאָגאַר גענצליך פֿערניכטעט ווערען דורך דעם מעכטיגען איינפֿלוס פֿון אַ שטאַרקע גייסטיגע אָדער מאַראַלע ליידענשאַפֿט. אין אַלגעמיין זיינען

אָבער די בעדירפֿעניסע און נייגונגען איינגעוואָרצלט אין דער מענשליכער נאַטור; און ווען זיי ווערען ניט בעפֿרידיגט אויף אַ נאַטירליכען אופן, מווען זיי ענדליך בעפֿרידיגט ווערען אויף דעם אונגעוונדסטען און משונה'דיגסטען אופן. דאָס איז אַ נאַטור־געזעץ און דאָרום אויך אונפֿערמיידליך. געהן געגען דיזעס געזעץ ברענגט צו ירעקליכע פֿאַלגען, פֿון וועלכע אלע קריסטליכע פֿריסטער ליידען, אין איבער־הויפט די פֿריסטער פֿון דער רוימיש־קאָטוילישער קירכע. אָבער עס איז דאָ נאָך אַ צווייטער ווידערשפרוך, וועלכער איז געמיינשאַפֿטליך צו אלע פֿריסטער פֿון אלערליי סעקטען. און דויער ווידערשפרוך קומט פֿון דעם טיטעל „הער“, וואָס דער פֿריסטער האָט געגען זיינע מיטמענשען, אַ מייסטער, וואָס קאָמאָנדעוועט, אונטערדריקט און עקס־פּלואַמירט, איז אַ גאַנץ לאַגישע און נאַטירליכע פּערזענליכקייט. אָבער אַ מייסטער, וואָס איז זיך מקרוב פֿאַר די, וואָס זיינען איהם אונטערטהעניג צוליב זיינע געטליכע אָדער מענשליכע פֿריווילעגיען, איז אַ ווידערשפרעכליכע און אַ גאַנץ אונמעגליכע בעשעפֿענעש. דאָס איז די פֿאַלשקייט זעלבסט, וועלכע דער רוימישער פֿאַבסט שטעלט מיט זיך פֿאַר. רופֿענדיג און האַלמענדיג זיך פֿאַר דעם נידעריגסטען קנעכט פֿון „גאָט“, צום צווייטן פֿון וואָס, נאָכפֿאַלגענדיג דעם ביישפּיל פֿון קריסט, וואַשט ער איין מאַל אַ יאָהר די פּיס פֿון צוועלף רוימישע בעטלער, ערקלערט ער זיך דאָך אין דער זעלבער צייט אַלס דער שליח פֿון גאָט, דער אַבסאָלוטער און אונפֿעהלבאַרער מייסטער פֿון דער וועלט. דאָרף איך אייך דען דערמאָנען, דאָס די פֿריסטער פֿון אלע קירכען האָבען אימער, אַנשטאַט זיך צו אָפֿפֿערן פֿאַר די, וואָס זיינען איבערגעגעבען געוואָרען אונטער זייער שוויץ עקספּלואַמירט, אונטערדריקט און האָבען געהאַלמען זייערע גלויביגע און דעם צושטאַנד פֿון אַ סטאַדע, מהילוויוו אום צו בעפֿרידיגען זייערע פּערזענליכע ליידענשאַפֿטען, אין

טהיילוויוו אים צו דינען די אלמעכטיגקייט פֿון די קירכע?
 עהנליכע פֿעהרעלטניסע, עהנליכע אורזאָכען אורזאָכען בריינגען
 אימער אַרויס דיזעלבע פֿאָלגען. און דאָרום וועט אויך דאָס—
 זעלבע פֿאָסירען מיט די פֿראַפֿעסאָרען פֿון די מאָדערנע שוהלען,
 וועלכע זיינען געטליך בענייסטערט און פֿרווילעגירט פֿון שטאַט.
 נויטווענדדיגער ווייזע וועלען זיי ווערען, אייניגע ניט וויסענדיג,
 און אנדערע פֿערשמעהענדיג אויסגעצייכענט וואָרום, די
 אונטערשטיצער פֿון די לעהרע, אז דאָס פֿאָלק דאַרף זיך
 אויפֿאַפֿערען צו די מאַכט פֿון שטאַט אין פֿאַר דעם
 פֿראַפֿיט פֿון די פֿרוויליגירטע קלאַסען.

וועלכע ערציהונג איז אָן אמת-זוטע?

8 בער זאָלען מיר צוליבדעם אָפֿנעהמען יעדע בילדונג פֿון
 דער געזעלשאַפֿט און פֿערניכטען אלע שוהלען? אָה,
 ניין! בילדונג מוז פֿערשפּרייט ווערען צווישען די מאַסען
 אין דעם העכסטען גראַד, אומזאָנדלענדיג אלע קירכען—
 אלע דיוע טעמפלען, וועלכע דינען איצט צו די פֿעהרזייליגונג
 פֿון גאָט און צו די פֿערשקלאַפֿונג פֿון מענישען— אין שולען
 פֿאַר די מענשליכע בעפֿרייאַונג. אָבער, ערשטענס, לאַמיר זיך
 גוט פֿערשטעהן, שוהלען, ריכטיג גערעט, אין אַ נאָרמאלע
 געזעלשאַפֿט געגרינדעט אויף דעם פֿרינציפֿ פֿון גלויבֿהייט
 און אויף דעם רעספעקט פֿון מענשליכע פֿרוויהייט, וועלען
 דאָך נור עקזיסטירען פֿאַר קינדער און ניט פֿאַר ערוואַקסענע.
 און דאָרום, כדי זיי זאָלען זיין שולען פֿון בעפֿרייאַונג און ניט
 פֿון פֿערשקלאַפֿונג, וועט זיין פֿריהער פֿאַר אַלין נייטיג
 אויסצוראָמען פֿון דאָרט די פֿאַבעל וועגען אַ גאָט, דעם

אייביגען און אבסאלוטען פֿערשקלאַפֿער. די גאַנצע ערציהונג און בילדונג פֿון קינדער מוז זיין געגרינדעט אויף די וויסענ-שאַפֿטליכע ענטוויקלונג פֿון דעם מענשליכען דענקען און ניט פֿון דעם גלויבען, אויף די ענטוויקלונג פֿון זעלבסט-ווירדע און אונאַבהענגיקייט און ניט פֿון פֿרומקייט און געהאַרצואַמקייט; אויף די אויפֿהאַלטונג פֿון גערעכטיגקייט און וואַהרהייט און, מעהר פֿון אלץ, אויף די אַכטונג פֿאַר די מענשהייט, וועלכע מוז פֿערנעהמען די שמעלע פֿון די ביי אַיצטיגע איינזעריכטיגטע הימעלשע גאָטהייט.

דער ערשטער פונקט פֿון קינדערערציהונג פֿאַנגט זיך אָן נאַטירליכער ווייזע מיט דעם פֿרינציפֿ פֿון אויטאָריטעט, ער איז נאַטירליך, ער איז נויטווענדיג, ווען ער ווערט אָנגעווענד-דעט צו די ערציהונג פֿון גאַנץ יונגע קינדער, וועמעס גייסט האָט זיך נאָך ניט אָנגעפֿאַנגען צו ענטוויקלען. אָבער אזוי ווי די ענטוויקלונג פֿון אלעס און דאָרום אויך פֿון ערציהונג, מיינט די שטופֿענווייזע פֿערנייניג פֿון דעם אָנפֿאַנג פונקט, מוז דויער פֿרינציפֿ פֿון אויטאָריטעט אויך גלייך פֿערשווינדען מיט די ווייטערע ערציהונג און בילדונג, מאַכענדיג פֿאַר אַלץ פֿאַר אַ גרעסערע פֿרייהייט.

אַ פֿערניינפֿטיגע ערציהונג איז אין גרונד גענומען ניט קיין אַנדער זאַך, ווי אַלץ אלע מאָל אַ גרעסערע און גרעסערע פֿרייהייט אָנשטאַט אויטאָריטעט, דער ענדליכער צוועק פֿון ערציהונג איז אויסצובילדען פֿרויע מענשען, פֿול אַכטונג און ליבע פֿאַר די פֿרייהייט פֿון אַנדערע. דאָרום, דער ערשטער טאָג פֿון דעם שילער'ס לעבען אין שול, אויב די שול געהמט איהם, ווען ער קען נאָך קיים ריידען, דאָרף זיין דער טאָג פֿון די גרעסטע אויטאָריטעט און כמעט אַ גענעליכע אַבוועזענ-הייט פֿון פֿרייהייט, אָבער זיין לעצטער טאָג אין שול דאָרף זיין דער טאָג פֿון די גרעסטע פֿרייהייט און די אַבסאלוטע פֿערניכטונג פֿון אירגענד וועלכען פֿרינציפֿ פֿון אויטאָריטעט. דער פֿרינציפֿ פֿון אויטאָריטעט אָנגעווענדעט אויף מענשען,

וואָס זיינען שוין ניט מעהר קיין קליינע קינדער, איז עטוואָס ווילדעס; ער איז דאָן די אויסגעשפראַכענע אָפלייקענונג פֿון דער מענשהייט, די קוועלע פֿון שקלאַפֿעריי און פֿון מאָראַלע און גייסטיגע פֿערדאָרבענהייט.

אונגליקליכער וויזוע האָבען אונזערע טרייע פֿעטערליכע רעגירונגען געלאָזען די פֿאַלקס־מאַסען זיך אויפהאַדעווען אין אַזאַ פֿינסטערע אונטערענהייט, דאָס עס וועט זיין נויטיג צו גרינדען שולען ניט נור פֿאַר די קינדער פֿון פֿאַלק, נור אויך פֿאַר דאָס פֿאַלק גופא. פֿון דיזע שולען וועט מוזען אוועקגענומען ווערען דער קלענסטער שאַטען פֿון אויטאָריטעט. זיי וועלען ניט זיין מעהר קיינע שולען, זיי וועלען זיין פֿאַלקס־אָקאָדעמיען, וואו עס וועלען ניט זיין ניט קיין מייסטער און ניט קיין שילער, וואו דאָס פֿאַלק וועט קומען פֿריוויליג צו קריגען פֿרייע בילדונג, און זיי ווידער, רייך אין ערפֿאַהרונג וועלען לערנען די פראַפֿעסאָרען פֿילע זאַכען, וואָס דיזע ווייסען ניט, דאָס וועט דאַרום זיין אַ גענענזייטיגע בילדונג, אַ גייסטיגע פֿערברידערונג, צווישען די געבולדעטע יוגענד און דאָס פֿאַלק.

די אמת'ע שולע פֿאַר דאָס פֿאַלק און פֿאַר אַלע ער-וואַקסענע מענער איז דער לעבען, די אינזיגע גרויסע און מעכטיגע אויטאָריטעט, וועלכע איז צו גלויכער צייט פֿערנינד־טיג און נאַטירליך, די אינזיגע אויטאָריטעט וועלכע מיר קענען רעספעקטירען, וועט זיין די עפֿענטליכע מיינונג פֿון אַ געזעלשאַפֿט, וועלכע איז געגרינדעט אויף די גענענזייטיגע אַכטונג פֿון אַלע איהרע מיטגלידער. יאָ עס איז דאָ אַן אויטאָרי-טעט, וועלכע איז גאַרניש געמליך, וועלכע איז אין גאַנצען מענש-ליך, אָבער פֿאַר וועלכע מיר וועלען קניען מיט קוראָזש, זייענדיג זיכער, דאָס ניט נור וועט דיזע אויטאָריטעט אונז ניט פֿערשק-לאַפֿען נור פֿערקעהרט, זי וועט זיין דער מעכטיגסטער אינס-טרומענט פֿון דער מענשליכער בעפֿרייאונג. דיזע אויטאָריטעט וועט זיין טויזענד מאל מעהר מעכטיג, ווי אַלע אייערע געמליכע

טהעאלאָגישע, מעטאָפּיזישע, פּאָליטישע און געוועזליכע אויטאָריטעטן, וואָס זיינען געגרינדעט פֿון קירכע און שטאַט; פֿיל מעכטיגער אַלס אַלע אייערע קרימינעלע געוועזע, אייערע געפֿיינגניס-וועכטער און הענקער.

די קראַפֿט פֿון די עפֿענטליכע מיינונג איז אפילו שוין איצט אַ זעהר ערענסטע זאַך, די מענער, וואָס זיינען מעהר פֿון אנדערע פֿערטיג צו בענעהן פֿערברעכענס, סמויען ועלמען ווען צו געהן גענען די עפֿענטליכע מיינונג. זיי וועלען שטרעבען איהר אָבזונאַרען, אָבער זיי וועלען זיין זעהר פֿאַרויבטיג ניט אַרויסצוטרעטען אָפֿען גענען איהר, סידען זיי ווייסען, אַז זיי ווערען אונטערשטיצט פֿון אַ גערסערע אָדער קלענערע מינאָריטעט. קיין מענש, ווי שטאַרק און מעכטיג ער מעג זיך האַלטען, וועט ניט קענען אַריבערטראַגען די איינשטימיגע פֿעראַכטונג פֿון דער געוועלשאַפֿט, קיינער קען ניט לעבען, אָהנע צו פֿיהלען, דאָס ער ווערט אונטערשטיצט אין זיינע מיינונגען און געפֿיהלען, ווייניגסטענס פֿון אירגענדר וועלכען טהייל פֿון דער געוועלשאַפֿט. אַ מענש מוז ווערען אָנגעטריבען פֿון אַ זעהר מעכטיגע איבערוועלטליגענדע איבערצייגונג, אום צו געפֿינען קראַוז צו ריידען און צו האַנדלען גענען אַלעמענס מיינונגען, און אַ פֿערדאָרבענער, זעלבסטזוכטיגער מענש איז אימער צו פֿייג, און וועט קיינ-מאל ניט האָבען דיווען קראַוז.

קיין זאַך בעווייזט ניט אזוי קלאָר די נאַטירליכע און אונפֿערמיידליכע סאָלדאַריטעט, וואָס פֿערבינט אַלע מענשען צוזאַמען, ווי די מאַכט און דער איינפֿלוס פֿון די עפֿענטליכע מיינונג. יעדער מענש קען אויסגעפֿינען דיווע וואַהרהייט מאַג-טעגליך, ווי אויף זיך זעלבסט אזוי אויך אויף אנדערע מענשען, וועלכע ער קען.

„אָבער“ וועט מען פֿרעגען „אויב דיווע געוועלשאַפֿטליכע מאַכט עקזיסטירט מוז וואַרום איז עס בייז איצט ניט אימזשאַנד געווען צו מאַכען די מענשען מאַראַלישער,

איידעלער, מיט איין וואָרט, פֿאַר מעהר מענשען?"

איינפֿאַך צוליב דעם, ווייל דויע מאַכט איה, ביו איצט, אליין ניט געווען אַ מאָדאָלישע, אָן איידעלע, אַ מענשליכע. און זי איז עס ניט געווען דאָרום, ווייל דער געזעלשאַפֿטליכער לעבען, וועמעס ריכטיגער פֿאַרטרעט זי איז, איז געגרינדעט, ווי מיר ווייסען, אויף די פֿעהערליכונג פֿון אַ גאָט און ניט אויף דעם רעספעקט פֿאַר די מענשהייט: אויף אויטאָרירטעט און ניט אויף פֿרייהייט; אויף פֿרוויליגייט און ניט אויף גלויכהייט; אויף רויב און ניט אויף ברידעליכקייט; אויף גרוואַמקייט און פֿאַלשקייט און ניט אויף גערעכטיגקייט און אמת. דערביער, האָט די עפֿענטליכע מיינונג, פֿונקט אין געגענטאָן צו די שעהנע טהעאָרען, וועלכע זי פֿרעדיגט, אימער אויסגעאיבט אַ פֿערדערבליכען איינפֿלוס, די עפֿענטער ליכע מיינונג אונטערדריקט ניט זינד און פֿערברעכען, נור זי בעשאַפֿט זיי, איהר אויטאָריטעט איז אַ געמליכע, און דאָרום אַן אונמענשליכע. איהר איינפֿלוס איז אַן אונגליק פֿאַר די מענשען, וויילט איהר מאַכען, אַז דער איינפֿלוס פֿון די עפֿענטליכע מיינונג זאָל זיין אַ גליק, אַ ברכה פֿאַר די מענשען? טאָ זעהט, אַז די סאָציאַלע רעוואָלוציאָן זאָל אויסגעפֿיהרט ווערען; מאַכט אַז די אַלמענשליכע בעדירפֿניסע זאָלען זיין ווירקליך סאָלידאָריש, און זעהט, אַז די מאַטעריעלע און סאָציאַלע אינטערעסען פֿון יעדען זאָלען געבראַכט ווערען אין איינקלאַנג מיט, די פֿליכטען פֿון יעדען. און אים דאָס אויס־צופֿיהרען, איז דאָ נור איין מיטעל: פֿערניכטעט די אַלע אינסטיטוציאָנען פֿון אונגלויכהייט, פֿיהרט איין אין דעם געזעלשאַפֿטליכען לעבען די עקאָנאָמישע און סאָציאַלע גלויכהייט פֿון אַדע, און אויף דויען פֿונדאָמענט וועט אויפֿגעריכטעט ווערען די פֿרייהייט, די מאָראַל, און די סאָלידאָרישע מענשליכקייט פֿון אַלע מענשען.

דער אידעאלויזמוס און מאטעריאליזמוס אין דער געשיכטע.

ד' י נויטווענדיגע פאלגע פֿון דעם מהעאָרעמישען אידעאָ-
ליזמוס איז פראַקטיש דער ברוטאַלסטער מאטעריאַל-
ליזמוס. ניט, אָהן צווייפֿעל, צווישען די, וועלכע
פריידיגען איהם מיט'ן גאַנצען האַרצען—וואָס דיזע
אַנבעלאַנגט, איז דער רעוולטאַט דער, אַז אַלע זייערע
אַנשטרענגונגען פֿיהרען צו גאָר ניט—נור צווישען די,
וועלכע ווילען פֿערווירקליכען זייערע לעהרען אין דעם
לעבען פֿון דער גאַנצער געזעלשאַפֿט. עס זיינען דאָ גענוג
פֿאַקטען אין דער געשיכטע דער מענשהייט, וועלכע
בעווויזען דיזען אויפֿן ערשטען בליק אונערקלעהרליכען
פֿאַקט, ווי אַזוי דער הייבער אידעאלויזמוס פֿערוואַנדעלט זיך
אין אַ ברוטאַלען מאטעריאליזמוס.

פֿערגלייכט די לעצטע צוויי ציוויליזאַציאָנען פֿון דער
אַלטער וועלט—די גריכישע און רוימישע. וועלכע איז
מעהר מאטעריאַליסטיש, מעהר נאַטירליך אין איהר געשיכט-
ליכען אַנפֿאַנג, און וועלכע איז מעהר מענשליך, מעהר
אידעאַליסטיש אין איהרע רעוולטאַטען? אונזווייפֿעלהאַפֿט
די גריכישע ציוויליזאַציאָן! וועלכע, פֿערקעהרט, איז די
אידעאַלסטע אין איהר געשיכטליכען אַנפֿאַנג—אויפֿאַפֿער-
ענדיג די מאטעריעלע פֿרויהייט פֿון דעם מענשען צו די
אידעאַלע פֿרויהייט פֿון דעם בירגער, וועלכען דער שמאַט
רעפֿעזענטירט—און וועלכע איז דאָך ענדליך געוואָרען די
גרעבסטע, די ברוטאַלסטע? נאַטירליך, די רוימישע
ציוויליזאַציאָן! עס איז אמת, דאָס די גריכישע ציוויליזאַציאָן,

ווי אַדע אַנדערע ציוויליזאַציאָנען, איז געווען אויסשליסליך נאַציאָנאַל, און איהר פֿונדאַמענט איז געווען שקלאַפֿעריי. דאָך, טראָץ דיזע צוויי גרויסע חסרונות, האָט דיזע ציוויליזאַציאָן בעגריפֿען און פֿערווירקליכט די אידעע פֿון מענשליכקייט, זי האָט אויסגעאיידעלט און טאַקע ווירקליך אידעאָלויזירט דעם לעבען פֿון מענשען; זי האָט אומגע־וואַנדעלט די מענשליכע סטאַדעס אין פֿרייע פֿעראייניגונגען פֿון פֿרייע מענשען; זי, דורך איהר פֿרייהייט, האָט בעשאַפֿען וויסענשאַפֿט, קונסט, פּאָעזיע, אַן אונשטערבליכע פֿילאָזאָפֿיע און די ערשישע בעגריפֿע פֿון רעספּעקט פֿאַר די מענשהייט. מיט פּאָליטישע און סאָציאַלע פֿרייהייט, האָט זי בעשאַפֿען דעם פֿרייען געדאַנק.

ארום די ענדע פֿון די מיטעל-אַלטער-פּעריאָדע, וועהרענד דער צייט, ווען אלעס האָט ווידער אָנגעפֿאַנגען אויפֿצורעבען פֿון דעם הינערפלעט פֿון מלחמות און פֿינסטערע אונטוויסענ-הייט, אין יעלכע אייראָפּא האָט געלעבט גאַנצע יאָהר-הונדערטע, איז דער פֿאַקט, דאָס אייניגע גרוישישע עמיגראַנטען האָבען געבראַכט עטליכע פֿון דיזע אונשטערבליכע ביכער, געווען שוין געניגענד, אויפֿצורייכמען דעם לעבען, די פֿרייהייט, דעם געדאַנק, די מענשליכקייט, וואָס זיינען געווען בעגראָבען אין די פֿינסטערע תּפּיסה פֿון קאַטויליזיזמוס. מענשליכע בעפֿרייאַונג דאָס איז דער נאָמען פֿון דער גרוישישער ציוויליזאַציאָן. און דער נאָמען פֿון דער רוימישער ציוויליזאַציאָן? מלחמה—זיג, מיט אלע זייערע ברוטאַלע פּאַלגען. און איהר לעצטער וואָרט? די אַלמעכטיגקייט פֿון די צעזאַרס. און דאָס מיינט די ערנידערונג און פֿערשקלאַפֿונג פֿון נאַציאָנען און פֿון מענשען.

אפילו נאָך היינט, וואָס איז עס, וואָס טויטעט, פֿערניכטעט ברוטאַל אין אלע אייראָפּיאישע לענדער די מענשליכקייט

און פֿרייהייט? דאָס איז דער טריאומף פֿון דעם צעזאָרישען אָדער רויטישען פֿרינציפּ.

פֿערנלייבט איצט צוויי מאָדערנע ציוויליזאָציאָנען — די איטאַליענישע און דייטשע. די ערשטע שמעלט מיט זיך פֿאַר, אָדן שום ספק, אין איהר אַלגעמיינעם באַראַקטער דעם מאַטעריאַליזמוס. די צווייטע שמעלט מיט זיך פֿאַר דעם היינטיגן אידעאָליזמוס. לאַמיר זעהן וואָס זיינען די פֿראַקט מישע רעזולטאַטען פֿון דיזע בידע.

איטאַליען האָט שוין ביז איצט געטהאָן פֿאַר די מענשליכע פֿרייהייט. זי איז געווען די ערשטע אויפֿצורייכטען און אָנצואַווענדערן די פֿרינציפּען פֿון פֿרייהייט אין אייראָפּאַ, צוריקצוגעבען צו דער מענשהייט איהר רעכט צו מענשליכקייט, צו אינדוסטריע, צו קאָמערס, צו פּאָעזיע, קונסט, צו די פּאָעטישע וויסענשאַפֿטען און צו דעם פֿרייען געדאַנק. זייענדיג זייט דאָן אונטערדריקט און געשטיקט פֿון דריי יאָהרהונדערטע פֿון דעספּאָטיזמוס פֿון שטאַט און קירכע, קומט זי איצט ווידער אַרויס. אמת, איהר צושטאַנד דער איצטיגער איז שרעקליך אין פֿערגלייך מיט דעם, וואָס ער איז אמאָל געווען — און דאָך ווי ווייט פֿערשיידען זי איז פֿון דייטשלאַנד. אין איטאַליען — טראָץ איהר בורזואַזיע, וועלכע האָט איהר געמאַכט מיט בלאַטע צוגלייך, קען דאָך איינער לעבען און אַטהעמען מענשליך, זייענדיג אַרומגע-רינגעלט פֿון אַ פֿאַלק, וועלכע זעהט אויס צו זיין געבאַרען פֿאַר פֿרייהייט. איטאַליען, אפילו די בורזואַזיע איטאַליען, קען אָנווייזען מיט שטאַלין אויף אַוועלכע מענער, ווי מאַדזיני און גאַריבאַלדי, אין דייטשלאַנד אָבער אַטהעמט דאָך איינער די לופֿט פֿון אַ גרויסע פֿאַליטישע און סאָציאַלע שקלאַפֿעריי, פּילאָיאָפּיז ערקלעהרט. און אָנגענומען פֿון אַ גרויסען פֿאַלק מיט אַ מינע פֿון צופֿרידענהייט. איהרע העלדען זיינען פּונקט דער געגענוואָן פֿון אַ מאַדזיני און גאַריבאַלדי: זיי זיינען וויליאַם דער 1טער — דיזער בייזער פֿאַרשטעהער פֿון דעם

פראַטעסטאַנטישען גאָט — די הערען ביסטארק און מאָלטקע און די גענעראַלען מאָנטיזעל און ווערדער.

אין אלע איהרע פֿערהעלטניסע צו די אויסערע וועלט האָט דייטשלאַנד, פֿון דעם אַנפֿאַנג פֿון איהר עקזיסטענץ, פאמעלאַך סיסטעמאטיש זיך פֿערקליבען אין דער בעריטאָריע פֿון איהרע שכנים און אויך דאָרט פֿערפֿלאַנצט איהר הוימישע שקראַפֿעריי. און זייט זי האָט זיך עטאבעלירט אַלס אַ פֿעראייניגטע מאכט, איז זי געוואָרען אַ געפֿאַהר פֿאַר די פֿרייהייט פֿון גאַנץ אייראָפּאַ. איצט איז דייטשלאַנד שקלאַפֿיש, ברוטאַל און טהיאומפֿירענד.

אום צו וויזען, ווי אזוי דער טהעאָדעטישער אידעאָליזמוס פֿערוואַנדעלט זיך שטענדיג און אינפֿערמיירליך אין דעם פראַקטישען מאַטעריאַליזמוס, דאַרף מען נור דערמאָנען דעם ביישפּיל פֿון אלע קריסטליכע קירכען, און נאַטירליך, מעהר פֿון אלע, די רוימיש-קאַטוילישע. וואָס קען נאָך זיין ערהאַט-בענער, אין דעם אידעאָליסטישען זין, מעהר אָפּגעזונדערט פֿון אלע אירדישע אינטערעסען, ווי די לעהרע פֿון קריסט, ווי זי ווערט געפֿריידגט פֿון דער רוימיש-קאַטוילישער קירכע? אָבער וואָס קען נאָך זיין מעהר ברוטאַל-מאַטעריאַליסטיש, ווי די שטענדיגע פראַקטיק פֿון דיזעלבע קירכע זייט דעם אַטען יאהרהונדערט, פֿון ווען עס פֿאַנגט זיך אָן איהר בעשטימטער לעבען אַלס אַ מאכט? וואָס איז געווע אין וואָס איז נאָך ביו הינטיגען טאָג דער הויפט-צוועק פֿון אלע איהר סכסוכים מיט די מעכטע פֿון אייראָפּאַ? איהר איינקונפֿט, איהר מאכט און דאָן איהרע פֿאַליטישע פֿרויוו-לעגיען.

מיר טווען איהר געבען קרעדיט — אנטזערקענען, דאָס זי איז געווען די ערשטע צו ענטדעקען אין די מאָדערנע גע-שיכטע דיזע אונבעשטרייטבאַרע, אָבער שוין גאָר ניט קיין קריסטליכע, וואהרהייט, דאָס רייכטהום און מאכט, די עקאָ-נאָמישע עקספּלאַטאַציאָן און פֿאַליטישע אונטערדרוקונג פֿון

די מאַכען זיינען די צוויי נויטווענדדיגע פֿאַקטאָרען, וואָס מאַכען די מעגליכקייט דעם געטליכען אידעאל צו הערשען אויף אונזער ערד: דער רייכטהום, וואָס מאַכט פֿעסטער און גרעסער אלץ די מאַכט, און די מאַכט, אימער אויסגעפֿינענדיג און בעשאַפֿענדיג נייע קוועלען פֿון רייכטהום, האָבען ביידע צוזאַמען בעסער, ווי אלע הענו ים און תפילות, גערויכערט דעם ערפֿאָלג פֿון דער קריסטליכער פראָפאָגאַנדאַ. דאָס איז אַ היסטאָרישע וואַהרהייט. און עס איז זעהר לויבט אויפֿצו־וווּיען, דאָס די קירכע, ד. ה. אלע קירכען, קריסטליכע און ניט קריסטליכע, האָבען קיין מאָל ניט פֿערנעסען צו אַרנאָניר זירען זיך אין מעכטיגע קאָאָפּאַראַציאָנען פֿאַר די בערויבונג פֿון די מאַסען אונטער דעם שוין און ספּעציעלען זענען פֿון אַזאַ אָדער אַנאָדער געטליכקייט. עס איז בעקאַנט, דאָס די אלע שטאַטען, ווערנע זיינען אָנפֿאַנג מיט אלע זייערע פֿאָליטישע און געריכטליכע אינסטיטוציאָנען געווען בלויז צווייגען פֿון דער קירכע, האָבען אויך הויפטוועכליך געהאַט אַלס זייער צוועק די זעלבע בערויבונג פֿון די מאַסען פֿאַר דעם בענעפֿיט פֿון אַן אונבעדיימענדע מינאָריטעט. מע קען זעהר לויבט בעוווּיען, דאָס די טהעטיגקייט פֿון דעם גוטען גאָט און פֿון די אלע אַנדערע געטליכע אידעאלען האָט זיך געדענדיגט שטענדיג און איבעראַל מיט די רייד-מאַכונג פֿון די וועניגע דורך דעם פֿאַנאַטישען און אייביג פֿערהוינגערעדענען אידעאָלויזמוס פֿון די מאַסען.

עס איז בעשוינפֿערליך, דאָס די נויטווענדדיגע בעדינגונג פֿון דעם טהעאָרעטישען אָדער דעם געטליכען אידאָלויזמוס איז די אויפֿאַפֿערונג פֿון לאַניק, פֿון מענשליכען פֿערשטאַנד און פֿון וויסענשאַפֿט. מיר זיינען נאָך ווייטער ערקלערענדיג דאָס דער וואָס פֿערטהיידגט די לעהרע פֿון דעם טהעאָרעטישען אָדער געטליכען אידעאָלויזמוס, מוז נויטווענדדיגער וווינע זיך שטעלען אין די רייען פֿון די אונטערדיקטע אָדער רויכער פֿון די פֿאַלקס-מאַסען. דאָס זיינען צוויי גרויסע

אורזאכען, וועלכע האָבען, דאָכט זיך, בעדאַרפֿט זיין גענוג צו פֿערטרייבען יעדען גרויסען געדאַנק, יעדע גרויסע האַרץ פֿון דעם אידעאָליזמוס. ווי אזוי זשע קומט עס, דאָס אונזערע גרויסע בערוהמבע אידעאָליסטען, וועלכע עס פעהלט ניט געוויס ניט אין פֿערשטאַנד, ניט אין האַרץ, און וועלכע האָבען אוועקגעגעבען זייער גאַנצען לעבען פֿאַר צו דינען דער מענשהייט — ווי קומט, דאָס זיי האָבען זיך איינגעשפּאַרט צו פֿערבלייבען צווישען די פֿאַרשטעהער און פֿערטהיידגער פֿון אַ לעהרע, וועלכע פּאַסט נור פֿאַר אונזערע הערשער? זיי מוזען זיין בעאיינפֿלוסט פֿון אַ מעכטיגע אורזאָכע. עס קען ניט זיין לאַגיק אָדער וויסענשאַפֿט, ווייל דיזע האָבען אויסגעשפּראַכען זייער אורטהייל געגען די לעהרע פֿון אידעאָליזמוס. עס קען איך ניט זיין פּערזענליכער אינטערעס, ווייל דיזע מענער שטעהען איבער און העכער פֿון אַ ועלכע זאָכען, עס מוז אַלואַ זיין אַ מעכטיגע מאָראַלישע אורזאָכע, וועלכע עס איז? זי קען זיין נור איינע. דיזע גרויסע מענער דינקען אידאָ, דאָס די אידעאָליסטישע טהעאָריען אָדער גלויבענס זיינען נויטווענדיג פֿאַר די מאָראַל און זעלבסטווירדע פֿון דעם מענשען, און דאָס די מאַטעריאָליסטישע טהעאָריען בריינגען איהם אַרומער צו דעם צושטאַנד פֿון אַ חיה.

און ווי אויב עס איז גאָר פונקט קאָפּיר? יעדע ענטוויקלונג, האָב איך געזאָגט, מיינט די פֿערנייגונג פֿון דעם אָנפֿאַנג פֿון איהר געשיכטע. איז דער פֿונדאַמענט פֿון אָנפֿאַנג אַ מאַטעריאָליסטישער, מוז די פֿערנייגונג זיין אַן אידעאָליסטישע. אָנפֿאַנגענדיג מיט דער ווירקליכער וועלט, פֿון דאָס, וואָס מיר רופֿען שטאָף, מוז לאַגיש די מאַטעריאָליסטישע טהעאָריע דערגרייבען איהר אמת'ע פֿערווירקליכונג, ד. ה. די פֿער-מענשליכונג און די פֿאַלשטענדיגע בעפֿרויגונג פֿון דער גאַנצער געזעלשאַפֿט. עס איז אָבער פֿערקעהרט מיט די אידעאָליסטישע טהעאָריע. איהר אָנפֿאַנג זייענדיג דער אידעאל, מוז ער זיך ענדיגען מיט אַ שרעקליכען דעספּאָטיזמוס, מיט אַן עקפּלאַ-

אמאציאן פֿון די מאסען, אונטער די פֿארמע פֿון שטאט און קירבע. די היסטארישע ענטוויקלונג פֿון מענשען נאָך די מאטעריאַליסטישע שולע איז אימער אַ פֿראַגרעסיווער העכער-שטייגען. און נאָך דער אידעאליסטישער שולע קען עס ניט זיין קיין אנדער זאך, ווי אַ שטענדיגער פֿאלען.

וואָס פֿאַר אַ מענשליכע פֿראַגע מיר זאָלען ניט וועלען בעטראַכטען, וועלען מיר אימער געפֿינען דעמוועלבען הויפט-ווידערשפרוך, צווישען דיזע ביידע שולען. אזוי, ווי אײַך האָב שוין פֿריהער בעמערקט, מאטעריאַליזמוס פֿאַנגט אָן פֿון דאָס טהירישע, אום אייפֿצוריקטען די מענשהייט; אידעא-ליזמוס פֿאַנגט אָן מיט געטליכקייט, אום צו גרינדען שקלאפֿעריי, און פֿערדאָמט די מאסען צו אַן אייביגען צושראַנד פֿון חיה. דער מאטעריאַליזמוס לייקענט אָב דעם פֿרייען ווילען און ענדיגט זיך אין די גרינדונג פֿון פֿרייהייט. דער אידעאליזמוס אין דעם נאָמען פֿון מענשען-ווערדע, פֿראַקלאַ-מירט דעם פֿרייען ווילען, און אויף די רואינען פֿון יעדע פֿרייהייט גרינדעט זי אויטאָריטעט. דער מאטעריאַליזמוס פֿערוואַרפט יעדע אויטאָריטעט, ווייל דער טריאומפֿ פֿון דער מענשהייט קען נור פֿערווירקליכט ווערען דורך פֿרייהייט. קורץ און גוט. איהר וועט כאַפען די אידעאליסטען אין דעם גרעכסטען מאטעריאַליזמוס, וועהרענד די מאטעריאַליסטען וועט איהר אימער זעהען זיך בעשעפֿטיגען און פֿערווירקליכען די העכסטע אידעאָלע שטרעבונגען און געדאַנקען.

די געשיכטע, נאָך די סיסטעמע פֿון די אידעאליסטען, קען ניט זיין עטוואָס אַנדערעס, ווי אַ שטענדיגער פֿאלען. זיי פֿאַנגען אָן מיט דעם שרעקליכען פֿאַל פֿון די העכסטע רעליגיאָנען פֿון אַ ריינע און אַן אַבסאָלוצע אידעע אין שטאַף, און אין וואָס פֿאַר אַ שטאַף? ניט אין דעם שטאַף, וואָס איז אויבֿיג אין אַ צושטאַנד פֿון בעוועגונג און טהעטיגקייט, פֿול אייגענשאַפֿטען און קרעפֿטע, פֿול לעבען און אינטעליגענץ, ווי מיר זעהען עס אין דער ווירקליכער וועלט, נור אין אַן

אויסגעקלעהרטען שטאַף, פֿעראַרעמט און אַרונטערגעבראַכט צו דעם אויסערסטען עלענד, ווי די טהעאָלאָגען און מעטאָפֿיזיקער פֿערשמעהען עס, וועלכע האָבען גערויכט דעם שטאַף פֿון אלעס, אים עס אוועקצוגעבען צו זייער גאָט. זיי פֿאַנגען אָן מיט דעם אַרונטערפֿאלען אין אזא שטאַף, וועלכער זייענד-דיג בערויכט פֿון יעדע טהעטיגקייט און בעוועגונג, שמעלט ער מיט זיך פֿאַר, אין געגענוואַן צו די געטליכקייט, קיין אנדער זאך, ווי גרענעצלאָזע דומהייט און אונבעוועגליכקייט. דער פֿאַל איז אזוי שטאַרק, דאָס די געטליכקייט אליין ווערט פֿלאַציג פֿון פֿאַל, פֿערלירט דעם בעוואוסטזיין פֿון זיך ועלבסט, און קומט שוין קיינמאָל נים מעהר צו זיך. און אין דיזע פֿערצוווייפֿעלטע לאַגע איז זי נאָך אַלץ געצוואונגען צו בעווייזען וואונדער. ווארום, וויבאלד דער שטאַף אליין איז מאַכט און קראַפֿט-לאָז, מוז דאָך יעדע בעוועגונג, וואָס פֿאַסירט אין דער וועלט, זיין אַ וואונדער, ווייל זי קען דאָך נור קומען פֿון דעם „אויבערשטען“, און אָט איז די אַרומע געטליכקייט, שוין אַ העלפֿט צוקאלעטשעט פֿון איהר שרעק-ליכען פֿאַל, אין אַ חלשות-צושטאַנד פֿאַר טויזענדער פֿון יאָהרהונדערטע, דאן כאַפט זי זיך אויף לאַנגזאַם, אומזיסט שמערבענדיג אַנצופֿאַסען אַ וועלכע עס איז וואָלקענדיגע עראינערונג פֿון זיך ועלבסט. און יעדע בעוועגונג, וואָס זי טהוט אין דיזע ריכטונג, ווערט אַ בעשעפֿעניש, אַ נייער וואונדער. אויף אזא אופן געהט די געטליכקייט דורך אַלע גראַדען פֿון פֿלאַנצונג ביז צו אַ חיה, פֿון חיה ביז צום מענשען. ביי דעם מענשען זעהט עס אויס האָט זי זיך געד-מאַכט איהר אמת'ע קוואַרטיר, דאָ איז זי ווידער געקומען צו איהר בעוואוסטזיין, ווייל זי צינדעט אָן אין יעדע מענשד-ליכע בעשעפֿעניש אַ מלך'שען פֿונק, אַ קליין טהיילבעל פֿון איהר אייגענע געטליכע עקזיסטענץ, פֿון די אונטערבליכע זעלע.

די געטליכע קווארטיר.

ווי אזוי איז דאס מעגליך, דאס א זאך, וואס איז
אבסאלוטער גייסט, זאל קענען געפֿינען א קווארטיר
אין עטוואָס, וואָס איז בלויז שטאַף? ווי אזוי קען דער
קערפער ענטהאַלטען, איינשריסען דעם זאָגענאַמען ריינעם
גייסט? דאָס איז ווידער איינע פֿון די פֿראַגען, וועלכע נור דער
גלויבען אליין — די קראַפֿט צו בעשמעטיגען אלעס, וואָס
איז אונזינג און אונבעגרייפֿליך — קען פֿערענטפֿערען. דאָס
איז דער גרעסטער וואונדער, אָבער מיר וועלען זיך דאָ ניט
פֿיל פֿערברייטען איבער איהם, ווייל מיר ווילען דאָ נור
פֿעסטשטעלען די פֿאַלגען, די פראַקטישע רעזולטאַטען,
וואָס דיזע וואונדער האָבען געבראַכט.
נאָך טויזענדע פֿון יאָהרהונדערטע פֿון אומזיסטע אָנ-
שמרענגונגען צו קומען צו זיך, געפֿינט ענדליך די געטליכ-
קייט, וואָס איז געווען פֿערלאָרען און צושפּרייט אין דעם
שטאַף, וועלכען זי בעלעכט און בריינגט אין בעוועגונג, איהר
אונטערשטיצונגס-פונקט, דאָס איז דער מענטש זיין אונשטערב-
ליכע זעלע אויף אַ מערקווירדיגען אופן פֿערשפּאַרט אין אַ
שטערבליכען קערפער. אָבער יעדער מענטש, בעמראַכט אָן
אין פֿיר זיך, איז פֿיל צו בעגרענעצט, צו קליין, אום אויפֿ-
צונעהמען אין זיך די נאַנצע געטליכע גרויסקייט. ער קען נור
אויפֿנעהמען אין זיך אַ גאַנץ קלייניקע טהיילכעלע פֿון די
געטליכקייט, וועלכע איז אזוי אונשטערבליך, ווי דאָס גאַנצע.

דערפֿון קומט אַרויס, אז דאָס געטליכע וועזען, וועלכעס איז אַן אבסאָלוט ניט-מאטעריעלעס וועזען, גייסט, איז פונקט אזוי טהיילבאַר, ווי דער שטאַף. נאָך אַ געהיימיגן, וועמעס ערקלעהרונג מען מוז איבערלאָזען צום פֿעסטען גלויבען.

ווען דער גאַנצער גאָט וואָלט געקענט געפֿינען אַ קוואַרטיר אין יעדען מענטש, דאָן וואָלט יעדער מענטש געווען אַ גאָט. מיר וואָלטען געהאַט אַ גרויסע מאַסע געטער, יעדער בעד גרענעצט פֿון אַלע אַנדערע, און דאָך אונענדליך — אַ ווידערשפרוד, וועלכער וואָלט געמוזט פֿיהרען צו די געגענווייטיגע פֿערניכטונג פֿון די מענשען, ווייל עס איז אונמעגליך, אז אַן אונבעגרענעצטעס, אונענדליכעס וועזען זאָל האָבען צו זיך נאָך חברים, וואָס אָבער אָנבעלאַנגט צו די קליינע טהיילכעלעך פֿון דעם געטליכען גייסט, דאָס איז שוין גאַנץ עטוואָס אַנדערס. קיין זאך קען ניט זיין מעהר פֿערנינפֿטיג, דאָס איין טהייל זאָל זיין בעגרענעצט פֿון צווייטען, און דאָס יעדער איינער זאָל זיין קלענער ווי דאָס גאַנצע. אָבער דאָ איז ווידער אַן אַנדער ווידערשפרוד: צו זיין גרעסער אָדער קלענער, דאָס זיינען נור אייגענשאַפֿטען פֿון שטאַף, און ניט פֿון דעם גייסט, ווי די אידעאָליסטען פֿערשטעהען עס. עס איז אמת, דאָס אין אַנקלאַנג מיט די לעהרע פֿון די מאטעריאָליסטען, איז דער גייסט ניט קיין אַנדער זאך, ווי דאָס אַרבייטען פֿון דעם גאַנצען מאטעריעלען אָרגאַניזמוס פֿון דעם מענשען, און די גרויסקייט אָדער קליינקייט פֿון דעם גייסט הענגט אָב פֿון אַ גרעסערע אָדער קלענערע פֿאַלקאָמענהייט פֿון דעם מענשליכען אָרגאַניזם. אָבער דויע אייגענשאַפֿטען פֿון קליין און גרויס קענען ניט צוגעשריבען ווערען צו דעם גייסט, ווי די אידעאָליסטען פֿערשטעהען עס, וועלכער איז נאָך זייער מיינונג גאַנץ אונאַבאָהענגיג פֿון שטאַף. עס קען ניט זיין קיין קלענערער, קיין גרעסערער, קיין בעגרענעצונג צווישען געטער, עס קען נור זיין איין גייסט-גאָט, און ווען מע לייגט

נאָך צו, דאָס די קלוינע טהוילכעלעך, פֿון וועלכע די מענשט-ליבע זעלען זיינען צוזאמענגעשטעלט, זיינען צו גלויבער צייט אויך אונשמערבליך, הייסט עס געטריבען דעם ווידער-שפרוך בױ צו דער העכסטער מדרגה. אָבער אויך דיועם קען דער גלויבען פֿערדייען. לאָמיר געהען ווייטער.

דאָ אַלואַ זעהען מיר אַ געטליכקייט, צוריסען אין אַן אונגענדליכע מאַסע פֿון שטיקלאַך און אַרױנגעזעצט אין אַ זעהר גרויסע צאָהל פֿון בעשעפֿענישע פֿון זכּרים און נקבות, פֿון אַלע צײַמען, אַלע ראַסען און אַלע קאָלירען. דאָס איז אַ זעהר אונבעקוועמע לאַגע, ווייל די געטליכע טהוילכעלעך זיינען אַזוי וועניג בעקאַנט איינער מיט'ן אנדערען אין דעם אָנפֿאַנג פֿון זײַער עקױסטענץ, דאָס זײ פֿאַנגען אָן דערמיט, וואָס זײ פֿרעסען אויף אײַנע די אנדערע. נאָך מעהר, אין מיטען פֿון דױען באַרבאַרישען צושטאַנד און גענצליך טהורישע ברוטאַרימעט, בעהאַלטען דױע קלױנע טהוילכעלעך אַ זעהר אונקלאָרע, אונבעשטימטע עראַינערונג פֿון זײַער געטליכע אָבשטאַמונג; זײ ווערען, ווי מיט אַ מאַגעט, געשלעפֿט צו דאָס גאַנצע, זײ זוכען אײַנער דעם אנדערען, דאָס הייסט, דאָס גאַנצע. דאָס איז די געטליכקייט זעלבסט, צושפּרייט און צו זײַט אין דער מאַטעריעלער וועלט, וועלכע זוכט זיך אין דעם מענשען און וועלכע איז אַזוי ברוטאַלזױרט פֿון די מאַסע מענשען-געפֿענגניסע. אין וועלכען זי איז געווען פֿערשפּאַרט, דאָס זוכענדיג זיך זעלבסט, דערקענט זי זיך גאַרניט, און בעגעהט אײַן נאַרישקײט גרעסער פֿאַר די צװײטע.

אָנפֿאַנגענדיג מיט פעמישיזמוס, זוכט זי זיך און פֿערגעטערט זיך אָט אין אַ שײַן, אָט אין אַ שטיק האַלץ, און אָט גאָר אין אַ שמאַטע. עס איז זעהר מעגליך, דאָס זי וואָלט זיך פֿון דױען צושטאַנד קײנמאַל נײַט אַרױסגעאַרבייט, ווען די געטליכקײט, וואָס זיצט אויבען, וואָס איז טאַקע דער רײַנער אבסאָלוצער גײַסט, וואָלט אויף איהר נײַט רחמנות געהאַט.

און אט האָבען מיר שוין אַ נייע געהוימנים—א געהוימנים פֿון די געטליכקייט, וואָס צוטהיילט זיך אין צוויי העלפֿט ביידע גלייך אייביג און אונערנדיך—גאָט דער פֿאַטער לעבט אין די הימלען, אין דעם געגענד פֿון דעם ריינעם גייסט און גאָט, דער זעהן, פֿאַלט אַרונטער אין אונזער זינדיגער וועלט. מיר זעהען צווישען דיזע צוויי געטליכקייטען, וואָס ווינען אָבערונדערט איינע פֿון די אנדערע אָן אייביגע פֿערהעלטניס, אַ שטענדיג צוזאמענריידען זיך. פֿון אויבען צו אונטען און פֿון אונטען צו אויבען, און דיזע פֿערהעלטניס, בעטראַכט אַלס אַן איינצעלנע, אייביגע און שטענדיגע טהאַט בעשאַפֿט שוין עטוואָס נייעס—דעם הייליגען גייסט. דאָס איז, נאָך די אמת'ע טהעאָלאָגישע און מעטאָפֿיזישע מיינונג, דער גרויסער שרעקליכער סוד פֿון די קריסטליכע דרוואַיינג-קייט.

אָבער לאָמיר שנעל פֿערלאָזען דיזע שווינדלענדע הויכקייטען, אום צו זעהן, וואָס קומט פֿאַר אויף דער ערד. גאָט, דער פֿאַטער, זעהענדיג פֿון די הויכקייט פֿון זיין אייביגען גלאַנץ, דאָס דער אַרעמער גאָט, דער זעהן, איז פֿערטויבט געוואָרען, געפֿאַלען אין חלשות פֿון זיין פֿאַל אין אונזער וועלט, קומט ער איהם צו הילפֿע. פֿון דיזע גרויסע צאָהל פֿון טהיילכעלעך, אין וועלכע גאָט דער זעהן, האט זיך אַזוי צוקלאַפֿט און צושפּרייט, דאָס ער דערקענט זיך אַליין ניט, קלייבט אויס גאָט דער פֿאַטער די, וואָס געפֿעלען איהם אַס בעסטען; ער קלייבט אויס זיינע בע-גייסטערטע פֿערזאָגע, זיינע פּראָפֿעטען, זיינע מענער פֿון גרויס טוגענד און נעניס, די גרויסע בעגליקער און געזעצ-געבער דער מענשהייט: בודהא, משה, קאַנפֿוציוס, ליקורג, סאַלאָן, סאַקראַט, דער געטליכער פּלאַטאָ און איבער אַלע יעזוס קריסטוס (די פֿאַלקאָמע פֿערווירקליכונג פֿון גאָט, דעם זעהן, ענדליך צוזאמענגעקליבען און קאַנצעטרירט אין אַן איינצעלנעם מענשען) אַלע די אַפּאָסטעלס: די הייליגע

פֿעטער, פֿאוועל, דושאַהן, דער גרויסער קאָנסטאַנטין, מאַהאַמעד
און ווי אַנדערע זאָגען, אויך לומהער, וואַלמער, רוסאַ,
ראַבעספיער, דאַנטאָן און פֿילע אַנדערע גרויסע און הייליגע
פֿערזענליכקייטען.

דאָ האָבען מיר אַלואָ שוין די ערשיינונג פֿון אַ גאָט אויף
דער ערד. אָבער אזוי שנעל, ווי גאָט מאַכט זיין ערשיינונג,
ווערט פֿון דעם מענשען גאַרניט. מע וועט מיר זאָגען, דאָס
ער ווערט ניט געמאַכט צו גאַרניט, ווייל ער איז דאָך אַ
טהייל פֿון גאָט. וויט מיר מוחל! איך גיב צו, דאָס אַ טהייל
פֿון עטוואָס בעשטיממעס, ווי קליין זי זאָל ניט זיין, האָט
זי דאָך אַ געוויסע גרויסקייט. אָבער אַ טהיילכעל פֿון דאָס
אונגענדליך גרויסע, איז אונגענדליך קליין איז פֿערגלייך מיט
איהר. גאָט איז אַלעס, דאַרום איז די ערד און אַלעס אויף
איהר און אין איהר — גאָר ניט. איהר קענט ניט אויסמיידען
דיזען לאַגישען שלום.

אזוי שנעל, ווי גאָט מאַכט זיין ערשיינונג, הערט אויף
דער מענש צו זיין פֿון אירגענד וועלכע בעדייטונג; וואָס
גרעסער עס ווערט די געטליכקייט, דאָס עלענדער ווערט
די מענשליכקייט. דאָס איז די געשיכטע פֿון אלע רעליגיאָנען;
דאָס איז דער רעזולטאַט פֿון אלע געטליכע אָפֿענבאַ-
רונגען און געזעץ־געבונגען. אין דער געשיכטע איז דער
גאָמען גאָט אימער געווען די כולאַווע, מיט וועלכע מענער,
וואָס האָבען געהאַט די פֿרעטענויע צו זיין בעגייסטערט
פֿון איהם, האָבען אַרונטערגעשלאָגען, צובראַכען די פֿרייהייט,
די זעלבסטוואַרדע, דעם פֿערשטאַנד און דעם גליק פֿון די
מענשען.

דאָס לעבען און די וויסענשאַפֿט.

ווי יר האָבען פֿריהער בעטראַכט דעם אַרונטערפֿאַל פֿון דעם הימעלשען גאָט אויף אינווער זינדיגער ערד. מיר האָבען איצט צו בעטראַכטען, ווי אזוי דער מענש איז געפֿאַלען, וואָס דאָס האָט נור פֿאַסירט דורך די ערשיינונג פֿון גאָט אויף דער ערד. בעטראַכט נור, אין וואָס פֿאַר אַ שטאַרקען טעות אונזערע גרויסע און בעריהמטע אידעאָליסטען האָבען זיך פֿערפֿלאַנטערט. ריידענדיג צו אינו פֿון גאָט, בעצוועקען זיי אונז צו ערהויבען, צו בעפֿרייען, אונז אויסצואידעלען, און דער רעזולטאַט איז גאָר פֿערקעהרט, זיי פֿערניכטען און ערנידריגען אונז. מיט דעם נאָמען פֿון גאָט, האָבען זיי זיך איינגערעט, קענען זיי שטיצטען ברידערליכקייט צווישען די מענשען, אָבער עס איז גאָר קאַפּויר: זיי בעשאַפֿען שטאַלן, פֿעראַכטונג, זיי פֿערשפּרייטען קריג און האַס. די מענשהייט איז צוטהיילט אין מענשען, וואָס זיינען זעהר נאָהענט מיט גאָט, ווייניגער נאָהענט און מענשען, וואָס געהערען זיך מיט איהם גאָר ניט אָן. אַלע זיינען גלייך אונבעדייטענד געגען גאָט, דאָס איז אמת. אָבער, פֿערגליכען איינע מיט די אַנדערע, זיינען איינע גרעסער פֿאַר די אַנדערע, ניט נור אין דער טהאַט, — וואָס דאָס וואָלט געווען פֿון אַ זעהר קליינער בעדייטונג, ווייל די טהאַטזעכליכע אונגלייכהייט ווערט פֿערלאָרען אין דער גאַנצער געזעלשאַפֿט, ווען זי קען זיך ניט צושטעפען צו וועלכע פּרווילעגיען — נור אויך

צוליב דאָס געטליכע רעכט פֿון אָפֿענבאַרונג, וועלכע עמאַ בעלירט גלייך אַן אייביגע, אַ שמענדיגע, אַ פֿערגליווערמע אונגלייכהייט. די וועניגער אָדער גאַרניט בענייסמערמע, מווען פֿאָלגען די נאָהענסמע צו גאָט, אזוי האָבען מיר דעם פֿרינציפֿ פֿון אויטאָרימעט, און מיט איהם צוזאַמען די הויפט־איינריכטונגען פֿון שקלאַפֿעריי — קירכע און שטאַט.

פֿון אַלע דעספּאָטיען איז די פֿון די רעליגיעזע בע־גייסמערמע מענשען־לעהרער די ערגסטע. זיי זיינען אזוי אויפֿערויכטיג אויף דעם כבוד פֿון זייער גאָט און אויף דעם טריאומפֿ פֿון זייערע אידעען, דאָס זיי האָבען קיין בעגריף מעהר, קיין האַרץ מעהר פֿאַר די פֿרויהייט, פֿאַר די זעלבסט־ווירדע און אפילו ניט פֿאַר די ליידען פֿון די לעבענדע, פֿון די ווירקליכע מענשען. די געטליכע דבקות, דאָס פֿערטהאָן זיך אין דעם אידעאַל, מאַכט ענדליך האַרט די אידעלסטע זעלע, און טריקענט אויס די קוואַלען פֿון מענשען־ליבע. בעטראַכטענדיג אַלעס וואָס איז, אַלעס וואָס פּאַסירט אין דער וועלט, פֿון דעם שטאַנדפּונקט פֿון אייביגקייט אָדער פֿון די אַבסטראַקטע אידעע, בעהאַנדלען זיי דאָס, וואָס ווירקליך לעבט, מיט אַ געפֿיהל פֿון פֿעראַכטונג, זיי בעטראַכטען אַלעס, וואָס פּאַסירט פֿאַר קלייניגקייטען. אָבער געראַדע פֿון דיזע קלייניגקייטען שמעלט זיך צוזאַמען דער קעבען פֿון די ווירקליכע מענשען, פֿון די מענשען פֿון פֿלייש און בלוט. אַלעס איז ביי זיי פֿון אַ פֿערביי־פֿליהענדע אינטערעסע;

דער מענש אַליין איז דאָך גור אויף אַ ווילע: היינט לעבט ער, און מאַרגען איז ער שוין טויט, און אַן אנדערער וועט שוין פֿערנעהמען זיין פּלאַץ. דאָס איינציגע וואָס איז פֿערהעלטניסמעסיג אייביג, איז די מענשהייט וועלכע ענטוויקעלט זיך אונאונטערב־אַבען פֿון דור צו דור. איך זאָג פֿערהעלטניסמעסיג אייביג, ווייל אונזער פּלאַנעט ווען זי וועט פֿערינכטעט ווערען — פֿרוהער אָדער שפעטער מוז עס קומען. ווייל, אַלעס וואָס האָט זיך אָנגעפֿאַנגען, מוז זיך ענדיגען —

אום צו מאַכען, אָהן צווייפֿעל, פֿלאַץ פֿאַר אַן אַנדער פֿאַרמאַציע אין דעם אוניווערזום, וועלכער אַליין איז אויב, ווער ווייס דאָן וואָס עס קען ווערען פֿון אונזער גאַנצע מענשליכע ענטוויקלונג? דאָך וויל דווע צייט, ווען דאָס קען קומען, איז נאָך זעהר, זעהר ווייט פֿון אונז, קענען מיר מיט רעכט בעטראַכטען די גאַנצע מענשהייט, אין פֿערגלייך מיט די קורצע טעג פֿון דעם איינצעלנעם אויף אונזער ערד, אַלס פֿערהעלטניסמעסיג אייביג. אָבער אַט טאַקע די טהאַטזאַכע פֿון דער פֿאַרטשרייטענדער מענשהייט איז נור ווירקליך און לעבענדיג, וויל מע קען זי אַרויסזעהען צו בעשטימטע צייטען, און בעשטימטע פֿלעצער, אין ווירקליך לעבענדיגע מענשען און ניט דורך איהר אַלגעמיינע אידעע.

די אַלגעמיינע אידעע איז אימער אַן אַבסטראַקציע, און צוליב דעם טאַקע איז זי געוויסערמאַסען אַ פֿערלויקענונג פֿון דעם ווירקליכען לעבען. די וויסענשאַפֿט קען נור אָנפֿאַסען און געבען אַ נאָמען צו די אַלגעמיינע בעדייטונג פֿון די ווירקליכע פֿאַקטען, זייער שייכות, זייערע געזעצע — אין קורצען, צו דאָס וואָס איז שטענדיג אין זייערע אימער ווערענדע אומענדערונגען, אָבער די וויסענשאַפֿט קען זיך קיין מאל ניט בעשעפֿטיגען מיט זייער אינדיווידועלע זייט, דאָס וואָס שטורעמט, זאָ-צו-זאָגען, מיט דעם ווירקליכען לעבען, וואָס איז דאָרום אָנמעגליך פֿאַר די וויסענשאַפֿט צו בעגרייפֿען. די וויסענשאַפֿט פֿערשטעהט דעם געדאַנק פֿון די ווירקליכקייט, דעם געדאַנק פֿון לעבען, אָבער ניט דאָס לעבען דאָס איז דער גרענעץ פֿון די וויסענשאַפֿט, דער איינציגער גרענעץ, וועלכען זי קען ניט אַריבער. די איינציגע נאַטירליכע בעשעפֿטיגונג פֿאַר די וויסענשאַפֿט איז דער געדאַנק, און אויף דעם טאַקע זיינען געגרינדעט די אַנדרע בעשטרייבאַרע רעכטע און די גרויסע אויפֿגאַבע פֿון דער וויסענשאַפֿט; אָבער זי איז מאַכטלאָז און זאָגאַר געפֿעהרליך.

ווען דורך איהרע פאטענטירטע פאַרשטעהער, וויל זי אויך געהמען אויף זיך די אויפגאבע צו רעגירען דאָס לעבען. די אויפ־גאבע פֿון דער וויסענשאַפֿט איז פֿעסטצושטעלען די אלגעמיינע געזעצע, וואָס זיינען אין די ערשיינונגען פֿון די ענטוויקלונג אין דער פֿיזישער און סאָציאלער וועלט. זי שטעלט פֿעסט, זאָ צו זאָגען, די סימנים פֿון דעם פראָגרעס, וועלכען די מענשהייט האָט דערגרייכט, אָנווייזענדיג צו גלויבער צייט די אלגעמיינע פֿערהעלטניסע, וועלכע מע מוז אימער נעחמען שטרענג אין אַנבעטראַכט און וועלכע עס וואָלט געווען אַן אונגליק צו אינגאַרירען אָדער צו פֿערגעסען. קורץ, וויסענשאַפֿט איז דער קאָמפּאָס פֿון לעבען, דאָס איז אָבער ניט לעבען. די וויסענשאַפֿט איז אונפֿעדערנדערליך, אונפֿער־זענליך. אלגעמין, אַבסטראַקט, אַזוי אונפֿיהלענר, ווי די נאַטור־געזעצע, וועלכע זי געפֿינט פֿאַר אונז אויס. דער לעבען איז אָבער אַ זאָך וואָס האַלט אימער און עוויג אין איין אומענדערען זיך, דער לעבען איז אימער פֿול מיט אינדיווידואַליטעט, פֿריידען און ליידען, שמרעבונגען, בעדירפֿניסע און ליידענשאַפֿטען. נור דער לעבען אַליין בעשאַפֿט אַלעס, וואָס ווירקליך לעבט. די וויסענשאַפֿט בעשאַפֿט גאָרניט; זי שטעלט נור פֿעסט די בעשעפֿניסע, וואָס זיינען שוין דאָ. און יעדעס מאל, ווען די וויסענשאַפֿט־מענער קומען אַרויס פֿון זייער אַבסטראַקטע וועלט אונטער מענשען אין דער ווירקליכער וועלט, איז אַלעס וואָס זיי שלאָגען פֿאַר צו בעשאַפֿען, אַזוי אַרעס, אַזוי לעכערליך אַבסטראַקט, אַזוי בלוטלאָז, אַזוי לעבלאָז! דאַרום פֿאַלגט, אַז די איינציגע אויפֿגאבע פֿון די וויסענשאַפֿט צו ערוואַרטען איז אויפֿצוקלעהרען דאָס לעבען, אָבער ניט צו רעגירען דאָס לעבען.

די רעגירונג פֿון וויסענשאַפֿט אָדער פֿון מענער פֿון וויסענשאַפֿט, אפילו פֿון די פּאָזיטיוויסמען, די שילער פֿון קאַנט אָדער פֿון די שילער פֿון דייטשען קאָמוניזמוס, קען אנדערס

ניט זיין, ווי נאָר מאַכטלאָז, לעכערליך, אונמענשליך, גרוי-
זאם, דעספּאָטיש, רויבעריש און שלעכט. מיר קענען זאָגען
פֿון אזעלכע וויסענשאַפֿט'ס-מענער פּונקט דאָס זעלבע, וואָס
מיר האָבען געזאָגט וועגען די מעטאָפּיזיקער און טהעאָלאָגען:
זיי האָבען ניט קיין האַרץ און ניט קיין בעגריף פֿאַר די
אינדיווידועלע, לעבענדע בעשעפֿניסע. מיר קענען זיי
זאָגן קיינע פֿאַרווירפֿע מאַכען דערפֿאַר, ווייל דאָס איז די
נאַטורליכע פֿאָלגע פֿון זייער פּראָפֿעסיאָן. אזוי ווייט, ווי זיי
זיינען וויסענשאַפֿטס-מענער, קענען זיי נור האָבען אַן
אינטערעס אין אַלגעמיינהייטען, אין אַבסאָלוטע געזעצע און
האַבען קיין געפֿיהל פֿאַר עטוואָס אנדערעס.

אַ ווירקליכע און לעבענדע אינדיווידואַליטעט איז נור
בעגרייפֿליך צו אַ צווייטע אזעלכע, ניט צו אַ דיינקער.
ניט צו אַ מענשען, וועלכער איז פֿערטיפֿט אין זיין שטודיום,
טהוט זיך אויס, כמעט, פֿון אלעס וואָס עס האָט אַ דירעקט-
טען שייכות מיט'ן לעבען. פֿאַר אַ וויסענשאַפֿטס-מאַן
עקזיסטירט נור דער איינצעלנער, אַלס אַ מעהר אָדער
ווייניגער פֿאַלקאָמענער עקזאַמפּל פֿון זיין מין, ד. ה., פֿון
אַ בעשטימטע אַבסטראַקציאָן. אויב דאָס איז צ. ב. ש. אַ
קראַליק, איז וואָס ער איז מעהר ענטוויקעלט, דאָס מעהר
פֿערגעניגען וועט דער וויסענשאַפֿטס-מאַן האָבען אין
צוהאַקען איהם אויף שטיקער, אין דער האַפֿענונג פֿעסטצו-
שטעלען דורך זיין פֿעניכטונג די אַלגעמיינע נאַטור, דעם
געזעץ פֿון דעם מין, ווען עס וואַלט ניט געווען קיינער,
וואָס זאָל זיין דאַגענען, וואַלטען מיר דען ניט געפֿינען אפילו
איצט אַ גרויסע צאָהל פֿאַנאַטישע געלעהרטע. וועלכע
וואַלטען געווען פֿעהיג אויסצופֿיהרען זייערע עקספּערימענטען
זאָגן אויף מענשען?

עס איז אמת, אַז די נאַטוראַליסטען מאַכען נאָך דערווייל
ניט קיין עקספּערימענטען אויף דעם לעבעדיגען מענשען,
אַבער דאָס טהוען זיי ניט, ניט ווייל די וויסענשאַפֿט ערלויבט

עס זיי ניט, נור צוליב דעם אלמעכטיגען פראקטעם פֿון לעבען. האַמט זיי פֿערבריינגען דריי פֿירטעל פֿון זייער לעבען אין זייערע שטודיר-שטובען, און דורך זייער אַרגאניזאציאָן שטעלען זיי מיט זיך פֿאַר אַ גאַנץ בעזונדערע וועלט — וואָס דאָס אליין שאַדעט זעהר שטאַרק די נעזונרהייט פֿון זייערע הערצער און געדאַנקען — דאָך נאָך אלעמען זיינען זיי ניט אויסשליסליך מענער פֿון וויסענשאַפֿט; אויך זיי זיינען מעהר אָדער ווייניגער לעבענדיגע מענשען. פֿון דעסוועגען פֿערלאָזען זיך אויף דעם טאַרען מיר ניט, האַמט מיר קענען זיין איצט כמעט ווי זיכער, דאָס אַ וויסענשאַפֿטס-מאַן וועט ניט סמייענען צו בעהאַנדלען אַ מענשען אויף דעם שטייגער, זוי ער בעגעהט זיך מיט אַ קראַליק, דאָך קען מען בעפֿירכט-מען דאָס די וויסענשאַפֿטס-מענער אַלס אַ קערפערשאַפֿט וועלען פֿרוכירען מאַכען עקספּערימענטען אויף'ן מענשען, עקספּערימענטען, אָהן צווייפֿעל, זעהר אינטערעסאַנטע, אָבער דערפֿאַר דאָך ניט ווייניגער אונאַנגענעהם פֿאַר זייערע אָפֿפֿער. און אויב זיי וועלען ניט קענען אויספֿיהרען זייערע עקספּערימענטען אויף די קערפער פֿון איינצעלנעם, וועלען זיי געוויס גאַנץ שטאַרק פֿאָדערען צו מאַכען זייערע פֿראַכען אויף דעם געזעלשאַפֿטליכען קערפער, און דאָס טאָר אַבסאָ-לוצט ניט צוגעלאָזט ווערען.

די וויסענשאַפֿטס-מענער האָבענדיג אַן אַרגאניזאציאָן פֿאַר זיך, מאַנאַפֿאָליזירענדיג די וויסענשאַפֿטען, בלייבענדיג אויף אַזאַ אופן פֿרעמד צו דעם געזעלשאַפֿטליכען לעבען — בילדען זיי מיט זיך אַ גאַנץ בעזונדערע קאַסטע, אין פֿילע הינזיכטען עהנליך צו די קאַסטע פּריסטער, וויסענשאַפֿטליכע פֿאַרטיפֿונג איז זייער גאָט. אינדיווידואַליטעטען זיינען זייערע קרבנות, און זיי זיינען די פֿאַטענטירטע כהנים, די וויסענשאַפֿט איז ניט פֿעהיג צו בעגרייפֿען די אינדיווידואַליטעט פֿון מענשען פּונקט אַזוי וועניג, ווי פֿון אַ קראַליק. מע קען ניט זאָגען, אַז זי איז אונוויסענד איבער דעם פּרינציפֿ פֿון אינדיווידואַלי-

טעם. זי בעגרייפֿט זי זעהר גוט אַלס אַ פּרינציפּ, אָבער ניט אַלס אַ פֿאַקט. זי ווייס זעהר גוט, דאָס אַלע מינים חיות, איינגעשלאָסען אויך דעם מענשליכען מין, האָבען קיין ווירקליכע עקזיסטענץ ניט, ווען מע זאָל ניט דינקען פֿון אַ געוויסע צאָהל פֿון איינצעלנע, וואָס ווערען געבאָרען און שטאַרבן, אום צו מאַכען פּלאַץ פֿאַר נייע איינצעלנע, פּונקט אזוי שטערבליך. זי ווייס דאָס וואָס העכער דער מין חיה, דאָס אויסגעשפּראַכענער איז די אינדיווידואַליטעט. זי ווייס, דאָס דער מענש, די לעצטע און די פֿאַלקאָמוסע חיה אויף דער ערד, שמעלט מיט זיך פֿאַר די פֿאַלשמענדיגסטע און מערקווירדיגסטע אינדיווידואַליטעט, און טאַקע ווייל ער האָט די קראַפֿט צו בעגרייפֿען און צו פֿערפּערזענליכען, זאָ צו זאָגען, אין זיין סאָציאַלען און פריוואַט לעבען, די געזעצע וואָס זיינען וואַלטענד אין דעם גאַנצען אונזעריום; די אמתע, די ניט פֿערדאָרבענע, די ניט פֿערקריפעלטע וויסענשאַפֿט, ווייס, דאָס אַכטונג פֿאַר דעם מענש איז דער העכסטער געזעץ פֿון מענשליכקייט, און דאָס דער גרויסער, דער ווירקליך איינציג-בערעכטיגטער צוועק פֿון דער געשיכטע איז די אויסאידעלונג, די בעפֿרייאונג און דער גליק פֿון יעדען איינצעלנעם, וואָס לעבט אין דער געזעלשאַפֿט. די וויסענשאַפֿט ווייס זעהר גוט, אז דאָס געזעלשאַפֿליכע גליק און פֿרייהייט זיינען נור דאָ אזוי פֿיל וויפֿיל זיי שמעלען מיט זיך פֿאַר דעם ס"ה פֿון דעם גליק און פֿרייהייט פֿון יעדען איינצעלנעם.

די וויסענשאַפֿט ווייס דיווע אַלע זאַכען, אָבער ווייטער קען זי ניט געהן. די געדאַנקען וועלט זייענדיג איהר נאַטור, קען זי גאַנץ גוט בעגרייפֿען דעם פּרינציפּ פֿון די ווירקליכע און לעבענדע אינדיווידואַליטעט, אָבער זי קען זיך ניט מתעסק זיין אַט מיט דיווע אינדיווידואַליטעט, די וויסענשאַפֿט בע-בעשעפֿטיגט זיך מיט אינדיווידואַליטעט און אַלגעמיין; אָבער ניט מיט בערלען אָדער שמערלען, ניט מיט אַזעלכע און אַ

וועלכען, וועלכע, אזוי ווייט ווי דאס געהט אן די וויסענ-
שאַפֿט, קענען גארניט עקזיסטירען, די איינצעלנע פֿון די
וויסענשאַפֿט זיינען נור פֿאַנמאַסטישע, פֿאַרגעשטעלטע, אָבער
ניט קיין אמת'ע לעבענדיגע וועזען.

נון אָבער, די געשיכטע דער מענשהייט ווערט ניט
געמאַכט פֿון ריזע שאַמענדיגע איינצעלנע, נור פֿון טהעטיגע
און לעבעדיגע מענשען. און פֿאַר דיזע האָט די וויסענשאַפֿט
קיין האַרץ ניט. העכסטענס בעטראַכט זי זיי אַלס מאַטערי-
אַל פֿאַר די גייסטיגע און סאַציאַלע ענטוויקלונג. וואָס האַרט
עס איהר פֿאַר די ספעציעלע לאַגע און דעם צופֿעליגען מול
פֿון אַ שמערלעך אָדער בערלעך? די וויסענשאַפֿט וואָלט זיך
געכאַכט לעבערליך, זי וואָלט זיך אַליין פֿערניכטעט, ווען זי
וואָלט זיך געוואָלט אינטערעסירען מיט דיזע פֿערוואַנען אויף
אַן אַנדער אופֿן, ווי נור אַלס ביישפּילע פֿאַר די אונטער-
שטיצונג פֿון זייערע אייביגע טהעאָריען, עס וואָלט געווען
אויך לעבערליך צו פֿערלאַנגען פֿון איהר אַז זי וואָלט אַזוי
האַנדלעך, ווייל זי מוז געהאַרבן איהרע אייגענע געוועזענע
זי קען ניט בעגרייפֿען דאָס ווירקליכע, זי קען זיך נור בער-
וועגען אין אַבסטראַקציאָנען. איהר אויפֿגאַבע איז זיך צו
בעשעפֿטיגען מיט דעם אַלגעמיינעם לעבען און ענטוויקלונג,
צו פֿון די מענשהייט אין אַלגעמיין, צו פֿון אַזא און אַזא
ראַסע אָדער אַזא און אַזא קלאַס, זי קען זיך בעשעפֿטיגען
מיט די אַלגעמיינע אַרואַכען פֿון זייער וואָהל-ווייז, פֿון זייער
אַרמוטה, און מיט די בעסטע אַלגעמיינע מעטאָדען צו
פֿערייכערען זייער פֿאַרטשריט איז אַלע הינזיכטען. טהענדיג
דאָס, טהוט זי איהר פֿולע און גאַנצע פֿליכט. אָבער עס
וואָלט געווען לעבערליך, עס וואָלט געווען אַן אינגליך צו
פֿערטרויען איהר מיט אַן אויפֿגאַבע, וועלכע זי קען ניט
אויספֿירען, וועלכע איז געגען איהר נאַטור. און ווען אַזא
זאָך וואָלט אַמאל פּאַסירט, וואָלט עס זיך געענדיגט דער-
מיט דאָס איין קלאַסע מענשען וואָלטען בערויכט די אַלע

איבעריגע אין דעם נאָמען פֿון די וויסענשאַפֿט פונקט אזוי
 נוט, ווי זיי זיינען ביז איצט בערויבט געוואָרען פֿון פריסטער,
 פֿון אלערליי פאליטיקער, פֿון אַדוואָקאטען אין דעם נאָמען
 פֿון גאָט, שטאַט און געריכטליכעס רעכט!

וואָס איך פרעדיג אַלואַ ביז צו אַ געוויסען גראַד, איז די
 רעבעליאָן פֿון לעבען געגען וויסענשאַפֿט אָדער, בעסער
 געזאָגט, געגען די הערשאַפֿט פֿון וויסענשאַפֿט. ניט צו
 פֿערניכטען וויסענשאַפֿט איז מיין וואונש— דאָס וואַלט
 געווען דער ערנסטער פֿעראַטמה, געגען די מענשהייט— נור
 צו האַלטען איהר אין איהר פֿלאַץ, אזוי דאָס זי זאָל אייביג
 פֿערבלייבען דאָרט, וואו זי בעדאַרף זיין. ביז איצט איז די
 גאַנצע מענשליכע געשיכטע בעשטאַנען פֿון אַן אייביגע און
 בלוטיגע פֿערניכטונג פֿון מיליאָנען פֿון מענשליכע וועזענס
 צו די עהרע פֿון אירגענד וועלכע אַבסטראַקציע— גאָט,
 פֿאַטערלאַנד, שטאַט. נאַציאָנאַליטעט, געשיכטליכע רעכטע,
 געריכטליכע רעכטע, פֿאַלקס-פֿרייהייט, פֿאַלקס-גליק, אזוי
 איז געוועזן די נאַטירליכע, די אונפֿערמיידליכע געשיכטע
 פֿון די מענשליכע געזעלשאַפֿטען. דאָס קענען מיר שוין ניט
 איבערמאַכען, מיר מוזען זיך אונטערוואַרפֿען דערצו, אזוי
 ווייט, ווי דאָס איז נוגע די פֿערגאַנגענהייט, ווי צו אַלע
 אַזעלכע פֿאַטאַלע טהאַטזאַכען, מיר מוזען גלויבען, דאָס
 דיזער איז געווען דער איינציג-מעגליכער וועג פֿאַר די
 אויסבילדונג פֿון די מענשליכע ראַסע. מיר דאַרפֿען זיך
 זעלבסט ניט אָבנאַרען: ווען מיר זאָלען אפילו דעם גרעסטען
 טהייל פֿון דעם מענשליכען עלענד צושרייבען צו די אויפֿ-
 טהועכטען פֿון די רעגירענדע קלאַסען, דאַרפֿען מיר אָבער
 דאָך אַנערקענען, דאָס קיין מינאַריטעט וואַלט ניט געווען
 מעכטיג גענוג אַרויפֿצולייגען דיזע אַלע צרות אויף די מאַסען
 ווען אין די מאַסען אליין וואַלט ניט געווען אַ דינקעלער
 געפֿיהל, וועלכער האָט זיי געשטופֿט צו דיזע שטענדיגע
 זעלבסט-אויפֿפֿערונגען, אַמאָל צו אַזאַ און אַמאָל צו אַן

אנדערע פֿון די איינשלינגענדע אַבסטראַקציאָנען, די וואָס פֿירען פֿון דער געשיכטע, וואָס האָבען זיך אימער גענעהרט אויף מענשליכע בלוט.

מיר פֿערשמעהען גאַנץ גוט דאָס פֿאַר די מהאַלאָנען, פֿאַליטיקער און יוריסטען איז דיווער געפֿיהל פֿון די מאַסען אימער געווען אַ חיות נפשׁ. אַלס פֿריסטער פֿון דיווע אַב-סטראַקציאָנען, לעבען זיי דאָך נור פֿון די אונאוויפֿהערליכע זעלבסט-פֿערניכטונג פֿון די פֿאַלקס-מאַסען. עס איז אויך זיך גיט צו וואַנדערען, וואָס די מעטאָפֿיזיקער זאָלען דערצו איינשטימען, וויער אויפֿגאַבע איז דאָך נור צו רעכטפֿערטיגען און אויסצופֿשטלען אזוי ווייט, ווי עס איז מעגליך דאָס וואָס איז גרויזאַם און נאַריש. אָבער דאָס די פֿאַזיטיווע וויסענ-שאַפֿט אַליין זאָל אַרויכווייזען דיועלכע נייגונגען איז אַ פֿאַקט, וועלכען מיר מוזען בעדויערען, וועהרענד מיר שטעלען איהם פֿעסט, און צוליב צוויי גרינדע האָט זי עס געמאַך: ערשמענס, ווייל אַליין אימער בלייבענדיג אויסערען לעבען, זוערט זי רעפֿרעזענטירט פֿון אַ פֿרווילעגירטע קערפֿערשאַפֿט; און צווייטענס, ווייל זי האָט ביי זיך אַליין בעשלאָסען, אז זי איז דער אַבסאָלוטער און ענדליכער צוועק פֿון יעדע מענשליכע ענטוויקלונג. אָבער ווען זי זאָל ווירקליך גוט זיך זעלבסט קרימינירען — וואָס זי וועט עס פֿריהער אָדער שפֿע-טער מוזען טהאָן — וועט זי מוזען צוגעבען, דאָס די וויסענ-שאַפֿט איז בלויז אַ וועג, אַ מיטעל פֿאַר די פֿאַלשמענדיגע ענטוויקלונג פֿון אלע ווירקליכע איינצעלנע, וואָס ווערען געבאַרען, לעבען און שטאַרבען אויף דיווער ערד —

די אמתע געשיכטע עקזיסטירט נאָך גיט, מיר פֿאַנגען קיים ערשט אָן צו בעגרייפֿען עטוואָס פֿון איהרע העכסט פֿער-זויקעלמע פֿערהעלטניסע. אָבער לאָמיר זיך פֿאַרשמעלען, אז זי איז ענדליך ענטוויקעלט. וואָס וואָלט אונז דיווע וויסענשאַפֿט געגעבען? זי וואָלט פֿאַרגעשמעלט אַטרייען און פֿערנינפֿמיר-גען בילד פֿון די נאַטירליכע ענטוויקלונג פֿון די אַלגעמיינע

פֿערהעלמניסע — מאַטעריעלע און אידעעלע, עקאָנאָמישע, פּאָליטישע און סאָציאלע, רעליגיעזע, פּילאָזאָפּישע, עסטהעטישע און וויסענשאַפֿטליכע — פֿון די געזעלשאַפֿטען, וואָס האָבען געהאט אַ געשיכטע. אָבער דער אַלוועלטליכער בילד פֿון די מענשליכע צוויליאַציאָן, ווי ער זאָל ניט אָבשפּיגלען אַלע איינצעלהייטען, וועט דאָך ניט צייגען עטוואָס מעהר, ווי אַן אַלגעמיינעם בילד. די ביליאָנען איינצעלנע, וועלכע האָבען מיטגעמאַכט אַלערליי פֿריידען און ליידען מיט דינער געשיכטע, דינע וועלען ניט געפֿינען קיין פּלאַץ אין אונזערע געשיכטס ביכער. ווי האָבען געלעבט און זיינען פֿערניכטעט געוואָרען פֿאַר דעם גליק פֿון די אַבסטראַקטע מענשליכקייט; דאָס איז אַלעס.

זאָלען מיר מאַכען פֿאַרווירפֿע דער וויסענשאַפֿט פֿון דער געשיכטע? דאָס וואָלט געווען אונגערעכט און לעכערליך. איינצעלנע מענשען קענען ניט פֿערנעהמען דעם ווירקליכען לעבען מיט'ן געדאַנק אָדער מיט ווערטער, וועלכע קענען נור אויסדריקען אַבסטראַקציאָנען. אַלעס וואָס מיר קענען פֿאָדערען פֿון דער וויסענשאַפֿט איז, דאָס זי זאָל אונז אַנדייטען מיט אַ טרייע און זיכערע האַנד די אַלגעמיינע אורזאַכען פֿון די ליידען פֿון דעם איינצעלנעם און אין דערזעלבער צייט אונז אַנצייגען אויף די אַלגעמיינע פֿערהעלמניסע, וועלכע זיינען נויטווענדיג פֿאַר די אמתע בעפֿרייאַונג פֿון די איינצעלנע, וואָס לעבען אין געזעלשאַפֿט. דאָס איז איהר אויפֿגאַבע, דאָס זיינען איהרע גרענעצען, אויסער וועלכע זי קען ניט געהן. אויסער דינע גרענעצען פֿאַנגען זיך אַן רעגירונג פּרע-טענזיעס פֿון איהרע פּאַטענטירטע פֿאַרשמעהער פֿון איהרע פּריסטער, עס איז צייט, מיר זאָלען לויז ווערען פֿון דינע אונפֿעהלכאַרע פּאַפּסטען, אפילו ווען זיי זאָלען זיך רופֿען סאָציאַל דעמאָקראַטען. נאָך אַמאָל, די איינציגע אויפֿגאַבע פֿון דער וויסענשאַפֿט איז צו בעלייכטען דעם וועג. נור דער לעבען בעפֿרייט פֿון אַלע זיינע שטערונגען פֿון

דענירונג און דאָנמע, קען ווירקליך בעשאַפֿען עטוואָס.
ווי אזוי לייזט מען אָבער דיזען ווידערשפרוך? פֿון איין
זייט איז וויסענשאַפֿט נויטווענדיג פֿאַר די פֿערנינפֿטיגע
אָרגאַניזירונג פֿון דער געזעלשאַפֿט; פֿון דער אַנדערער זייט,
איז זי אונפֿעהיג זיך צו אינטערעסירען דערמיט, וואָס איז
ווירקליך און לעבט.

דיזער ווידערשפרוך קען נור געלייזט ווערען אויף איין אופן:
די וויסענשאַפֿט מאַך ניט בלייבען אויסערען לעבען, זי מוז ניט
זיין בלויז דער מאָנאָפֿאל פֿון עטליכע פּאַטענטירטע וויסענ-
שאַפֿט-מענער, זי מוז אָננעמען און פֿאַרשפּרייטען זיך צווישען
די מאַסען. די וויסענשאַפֿט, פֿון וועלכע עס וועט געפֿאָדערט
ווערען אין דער צוקונפֿט, אָז זי זאָל מיט זיך רעפּרעזענטירען
דער געזעלשאַפֿטס קאָלעקטיווען געוויסען, מוז ווירקליך ווערען
דער אייגענטהום פֿון יעדען. דאָן, גאָרניט פֿערלירענדיג פֿון
איהר אַלוועלטליכען כאַראַקטער, און וועהרענד זי וועט
פֿאַרמוזענען איהר אַרבייט צו בעשעפֿטיגען זיך אויסשליסליך
מיט אַלגעמיינע אירזאכען, וועט זי אויך געוויס פֿאַסען
וואַרצל אין דעם מאַטעמאַטעם און ווירקליכען לעבען פֿון
די איינצעלנע. דאָס וועט זיין אַ בעוועגונג, עהנליך צו די,
וועלכע האָט געזאָגט צו די פרעדיגער ביי דעם אַנפֿאַנג פֿון
די רעפֿאָרמאַציע, דאָס עס וועט ניט מעהר נויטיג זיין צו
האַבען פּריסטער פֿאַר דעם מענשען, דאָס ער וועט פֿון
היינט אָן און ווייטער זיין זיין אייגענער פּריסטער, ווייל
יעזוס קריסטוס אַליין וועט איהם העלפֿען אין דעם.

אָבער דאָ איז ניט די פֿראַגע ניט פֿון יעזוס קריסטוס, אויך
ניט פֿון אַ גוטען גאָט, אָדער פֿון פֿאַליטישע פֿרויהייט און
ז. ו. — זאכען וואָס זיינען אַלץ זעהר אַבסטראַקט. די וועלט
פֿון וויסענשאַפֿטליכע אַבסטראַקציען ווערט ניט ענטפֿלעקט:
זי איז מיטגעבאַרען מיט דער ווירקליכער וועלט, פֿון וועלכען
די וויסענשאַפֿט איז בלויז דער אַלגענזיינער און אַבסטראַקטער
אויסדרוק. דאָס איז די אורזאכע, וואָרום עס איז נויטיג

אויפצוליווען די ספעציעלע אָרנאָניזאַציאָנען פֿון די געלעהרטע דורך די אינפֿיהרונג פֿון אלגעמיינע בילדונג פֿון גליק פֿאַר אלע אין אלע זאַכען, כדי די מאַסען זאָלען אויפֿהערען צו זיין אַ סטאַדע, וואָס ווערט געשאַרען פֿון די פֿרווילעגירטע פֿריסטער, און זאָלען קענען נעהמען אין זייערע אייגענע הענד די לייטונג פֿון זייער לעבען.

אַבער ביז די מאַסען וועלען האָבען דערגרייכט דיווען גראַד פֿון בילדונג, וועט עס זיין נייטיג איבערצולאָזען זיי צו די רעגירונג פֿון די וויסענשאַפֿטס-מענער? געוויס ניט. עס איז פֿיל בעסער פֿאַר זיי אויסצוקומען גאָר אָהן וויסענשאַפֿט, איידער צו לאָזען זיך בעהערשען פֿון די געלעהרטע. דער ערשטער רעזולטאַט פֿון אזא מיין רעגירונג וואָלט געווען, אז דאָס פֿאַלק וואָלט שוין קיין מאָל ניט צוגעלאָזען געוואָרען צו בילדונג, ווייל די עקזיסטירענדע וויסענשאַפֿטליכע אינסטיטוטציען זיינען פֿיל אָדער ווייניג אלע אַריסטאָקראַטיש. אַן אַריסטאָקראַטיע פֿון געלעהרטע! אזא רעגירונג וואָלט געווען פֿעהיג צו פֿאַראַליוירען דאָס לעבען און די בעוועגונג פֿון דער געזעלשאַפֿט. די געלעהרטע אימער פֿול חוצפה, און אימער אונפֿעהיג, וואָלטען געוואונשען אַריינצומישען זיך אין אלעס, און די קוואַלען פֿון לעבען וואָלטען אויסגעטריקענט געוואָרען אונטער דעם אָטהעם פֿון זייערע אַבסטראַקציאָנען. נאָך אַמאָל — דער לעבען, ניט די וויסענשאַפֿט, בעשאַפֿט דאָס לעבען, די אינסטינקטיווע טהעטיגקייט פֿון די מענשען זעלבסט, נור דאָס אַליין קען בעשאַפֿען פֿרייהייט. זיכער וואָלט עס געווען אַ זעהר גוטע זאַך, ווען די וויסענשאַפֿט וואָלט געקאָנט פֿון היינט אָן און ווייטער בעלייכטען דעם פֿאַרטשרייטען פֿון פֿאַלק צו זיין בעפֿרייאונג. אָבער עס איז בעסער צו זיין אין דער פֿינסטער, איידער אַ שמילקענדע און אונזיכערע לוכטיגקייט, וואָס דינט נור דערצו, אום צו פֿערהיירען די מענשען, וואָס פֿאַלגען איהר נאָך. ניט אומ- זיסט האָבען די מענשען דורכנעמאכט אזא לאַנגע היסטאָרישע

קאריריע און האָבען בעצאָלט פֿאַר זייערע טעות'ען מיט יאָהרהונדערטע פֿון עלענד, דער פראַקטישער סך הכול פֿון זייערע שמערצליכע ערפֿאַהרונגען שטעלט מיט זיך פֿאַר אַ מין טראַדיציאָנעלע וויסענשאַפֿט, וועלכע אין פֿילע הינויכטען, איז ווערט אַזוי פֿיל ווי די טהעאָרעטישע. איבעריגענס וועט אַ געוויסער טהייל פֿון די יוגענד — דיזע פֿון די בורוזאָע יונגע סטודענטען, וואָס פֿיהלען אַ גענוג גרויסען האַס פֿאַר פֿאַלשקייט, היפֿאַקריזיזמוס, אונגעזעכטיג-קייט און פֿייגהייט פֿון דער בורוזאָע, אום זיך אומצוקערען געגען איהר, און אויפֿצונעהמען מיט'ן גאַנצען האַרצען די גערעכטע זאָך פֿון דעם פראַלעמאַריאַט — וועלען, ווי איך האָב שוין געזאָגט, זיין די ברידערליכע לעהרער פֿון פֿאַלק. דאַנק זייער טהעטיגקייט וועט מען ניט בענויטיגען זיך אין אַ רעגירונג פֿון געלעהרטע.

און אויב דאָס פֿאַלק דאַרף זיך הימען פֿאַר אַ רעגירונג פֿון געלעהרטע, דאַרף עס זיך נאָך געהמען מעהר אין אַכט געגען אַ רעגירונג פֿון די זאָגענאַנטע בעגייסטערטע אידעאָליסטען. וואָס עהרליכער עס זיינען די פריסטער פֿון הימעל, דאָס געפֿעהרליכער ווערען זיי. די וויסענשאַפֿטליכע אַבסטראַקציאָן, ווי איך האָב שוין געזאָגט, איז אַ פערנינפֿטיגע אַבסטראַקט-ציאָן, אמת אין איהר עססענץ, איז נויטווענדיג פֿאַר'ן לעבען, פֿון וועלכע זי איז די טעהאָרעטישע פֿאַרשטעלונג, זי קען און זי מוז אויפֿגענומען און געלויטעט ווערען פֿון לעבען. די אידעאָליסטישע אַבסטראַקציאָן — גאָט — איז אַן עסענדער גיפֿט, וועלכער פֿאַרניכטעט און לייזט אויף דעם לעבען. דער שטאַלץ פֿון די געלעהרטע קען ווערען געבויגען און געבראַכען. דער שטאַלץ פֿון די אידעאָליסטען, וועלכער איז ניט אַ פערזענליכער, נור אַ געטליכער, איז האַרט און אונבייגזאַם. ער קען און מוז שטאַרבען, ער וועט אָבער קיינמאַל זיך ניט אונטער וואַרפֿען, און מיט זיין לעצטען אַטעהעם-צוג וועט ער נאָך פרוּבירען צו מאַכען די מענשען

פֿאַר שקלאַפֿען צו זיין גאָט. דער רעזולטאַט פֿון גלויבען
איז אימער שקלאַפֿעריי, און צוגלויבער צייט דער טרואומפֿף
פֿון דעם העסליכסיטען אין ברוטאלסטען מאַטעריאַליזמוס.

דער סך הכול.

דער מענש, ווי די גאַנצע לעבענדע נאַטור, איז דורך און
דורך אַ מאַטריעלעם וועזען. דער געדאַנק, די פֿעהיגקייט
צו דענקען, צו בעמראַכטען אויסערליכע און אינער-
ליכע פֿאַסירונגען, צו געדענקען זיי, ווען זיי זיינען שוין
אַוועק און בעשאַפֿען זיי אויף דאָס ניי דורך די פֿאַרשטעלונגס-
קראַפֿט, צו פֿערגלויבען זאכען איינע מיט די אַנדערע און
קלאַסיפֿיצירען זיי — דאָס איז די אינטעליגענץ, אין איין
וואָרט, דער איינציגער בעשעפֿער פֿון אונזער גאַנצער
אידעעלער וועלט, וועלכע איז די אייגענשאַפֿט פֿון דעם מין
חיה. מיר ווייסען דאָס אויף זיכער, דורך די ערפֿאַהרונג פֿון
אַלע, וועלכע קיין פֿאַקט האָט נאָך קיין מאָל ניט ווידער-
געשפּראַכען, און וואָס יעדער מענש קען פֿאַר זיך אַליין
אויסגעפֿינען יעדען מאָמענט פֿון זיין לעבען.
אין אַלע חיות, ניט אויסגעשלאָסען אפילו די נידעריגסטע
פֿון דעם מין, געפֿינען מיר אַ געוויסען גראַד פֿון אינטעליגענץ
און מיר זעהען אין די רייען פֿון די מינים דאָס די טהירישע
אינטעליגענץ ענטוויקעלט זיך, ווערט אַליין גרעסער, וואָס די
חיה איז אין איהר קערפער איז אַליין עהנליכער צו דעם
מענשליכען, אָבער נור אין דעם מענטשען אַליין דערגרױבט
די אינטעליגענץ אַז אַ מאַכט פֿון אַבסטראַקציען, דאָס מיט
רעכט קען עס גערופֿען ווערען און איז דער געדאַק.
די אַלוועלטיכע ערפֿאַהרונג, וועלכע איז די איינציגע

קוועלע פֿון אונזער וויסען, צייגט אונז דאָרום, דאָס יעדע אינטעליגענץ איז אימער בעהעפֿטעט צו אירגענד וועלכען לע- בעדיגען קערפער, און דאָס די שטאַרקייט, די קראַפֿט פֿון די לעבענס-פֿונקציען היינגט אָב פֿון די פֿעהעלטניסמעסיגע פֿאַלקאָמענהייט פֿון דעם אָרגאַניזם. דיווער רעזולטאַט פֿון די אַלוועלטיכע ערפֿאַהרונג איז ניט נאָר אָנווענדבאַר צו די פֿערשיידענע מינים פֿון חיות; מיר געפֿינען זיי אויך אין די מענשען, וועמעס אינטעליגענץ און מאָראַלישע קראַפֿט היינגט אָב אזוי פֿעסט און קלאַהר פֿון די גרעסערע אָדער קלענערע פֿאַלקאָמענהייט פֿון זייערע אָרגאַניזמען אַלס אַ ראַסע, אַלס אַ נאַציען, אַלס אַ קלאַס און אַלס איינצעלנע, דאָס עס איז ניט נויטיג זיך ליינגער אָבצושטעלען אויף דעם.

פֿון דער אַנדערער זייט איז עס זיכער, דאָס קיין מענש האָט נאָך ניט געזעהן אזאָ זאך ווי רייניקע געדאַנק, אָבגע- זונדערט פֿון אַ מאַטעריעלע פֿאַרמע, בעזונדער פֿון אירגענד וועלכען לעבעדיגען קערפער. אָבער אויב קיין מענש האָט עס ניט געזעהן, ווי קומט עס, דאָס מענשען האָבען אָנגע- הויבען גלויבען אין זיין עקזיסטענץ? דער פֿאַקט פֿון דיווען גלויבען איז זיכער, און אויב ער איז ניט אזוי אַלגעמיינ, ווי די אַלע אידעאָליסטען פרעטענדירען, אָבער דאָך איז ער זעהר שטאַרק פֿערברויטעט, און אַלס אַזעלכער פֿערדינט ער אונזער שטריינגסטע אויפֿמערקזאַמקייט. אַן אַלגעמיינער גלוי- בען, ווי נאַריש ער זאל ניט זיין, האָט אַ צושטאַרקען איינפֿלוס אויף דעם לעבען פֿון די מענשען, דאָס מיר זאָלען זיך קענען פֿערגינען איהם צו איגנאָרירען.

דאָך די ערקלעהרונג פֿון דיווען גלויבען איז זעהר פֿעריניגט- טיג. דער ביישפּיל, וואָס ווערט אונז געגעבען פֿון קינדער און פֿון יונגע מענער און מאַנכעס מאָל פֿון מענער, וואָס זיינען שוין אין די עלטערע יאָהרען, צייגט אונז, דאָס דער מענש קען געברויכען זיינע גייסטיגע פֿעהיגקייטען פֿאַר אַ לענגערע צייט, איידער ער ניט זיך אָב רעכענונג, וואָרום

ער דיינקט אזוי און ניט אנדערש. וועהרענד דיווען אַרבייטען פֿון דעם געדאַנק, אונבעוואוסט איבער זיך זעלבסט, וועהר-ענד דיווע טהעטיגקייט פֿון די אונשולדיגע אָדער גלויביגע אינטעליגענץ, בעשאַפֿט זיך דער מענש, אַרומגערינגעלט פֿון דער אויסערליכער, זעהר פֿערפֿלאַנטערטער וועלט, געשטופט פֿון דעם לעבען און זיינע פֿילפֿאַכע נויטווענדיגקייטען, אַ גרויסע צאָהל פֿאַרשטעלונגען און אירעען, וועלכע זיינען נויטווענדיגער ווייזע זעהר אונפֿאַלקאָמען און וועלכע זיינען נור עטוואָס אין איינקלאַנג צו די ווירקליכקייט פֿון די זאַכען, וועלכע זיי זוכען אויסצודריקען. ניט האָבענדיג דאָן דעם בע-וואוסטוויין פֿון זיין אייגענע אינטעליגענץ-טהעטיגקייט, ניט וויסענדיג נאָך דאָן, דאָס ער אַליין האָט בעשאַפֿען און בע-שאַפֿט אַלץ ווייטער, דיווע פֿאַרשטעלונגען, דיווע פֿאַנטאַזיען, איינגאַרירענדיג גענצליך זייער מענשליכע אָבשטאַמונג, מוז ער זיי נויטווענדיגער ווייזע בעטראַכטען אַלס זאַכען אָן און פֿיר זיך, אַלס ווירקליכע זאַכען, וואָס זיינען גענצליך אונ-אַבהענגיג פֿון איהם, וועלכע עקסעסטרען פֿאַר זיך זעלבסט און אין זיך זעלבסט.

אָט אויף אַזאַ אופן האָבען די פֿרימיטיווע פֿעלקער, אַרויס-קומענדיג לאַנגזאַם פֿון זייער טהירישע אונשולדיגקייט, בע-שאַפֿען זיך זייערע געטער. האָבענדיג זיי שוין איינמאַל בע-שאַפֿען און ניט זייענדיג בעוואוסט איבער דעם, דאָס זיי אַליין זיינען געווען זייערע ווירקליכע באַשעפֿער, האָבען זיי אָנגעהויבען זייערע אייגענע בעשעפֿניסע צו פֿערגעטערען. בעטראַכטענדיג זיי, אַלס ווירקליכע וועזענס, פֿיל גרעסער און העכער פֿון זיך זעלבסט, האָבען זיי צוגעשריבען צו זיי די אַלמעכטיגקייט און האָבען זיך אַנערקענט אַלס זייערע בעשעפֿניסע, אַלס זייערע שקלאַווען. אזוי שנעל, ווי די מענשליכע אירעען ענטוויקלען זיך, ווערען די געטער, וועלכע זיינען קיינמאַל ניט געווען עטוואָס אנדערעס, ווי די פֿאַנטאַסטישע, די אירעאַלע, די פֿאַעטישע אַנטפֿלעקונג

פֿון אַי אומגעדרעהטען בילד, אַלץ מעהר און מעהר אידעאל-
זיירט. פֿריהער זיינען זיי פראָסטע שטיקער האַלץ, דאָן לאַנג-
זאָס ווערען זיי ריינע גייסטער, וועלכע עקוויסירען אויסער
דער זיכטבאַרער וועלט, און ענדליך אין דעם גאַנג פֿון דער
געשיכטע, ווערען זיי אַלע פֿערוואַנדעלט אין אַן איינצעלנעם
געטליכען וועזען, אַ ריינעם, אייביגען, אַבסאָלוטען גייסט,
דער מייסטער און דער בעשעפֿער פֿון די מענשען.

אין יעדער ענטוויקלונג, אַן אמת'ע אָדער פֿאַלשע, אַ
ווירקליכע אָדער אויסגעטראַכטע, פֿון אַ גאַנצער געוועלשאַפֿט
אָדער אַן איינצעלנעם, איז עס אימער דער ערשטער טריט,
וואָס קאָסט מיה און פיין; דער עשטער אַקט איז עס, וואָס
איז דער שווערסטער. איז דער אָנפֿאַנג שוין איינמאַל גע-
מאַכט, קומט שוין אַלעס אַנדערע אויף אַ גאַנץ נאַטירליכען
אופן, אַלס אַ נויטווענדיגע קאַנזעקווענץ.

דער שווערסטער טריט אין די היסטאָרישע ענטוויקלונג
פֿון דיזע שרעקליכע רעליגיאָנס משוגעת, וועלכע האַלט נאָך
ביז איצט פֿערפֿינסטערט אונזער פֿערשטאַנד, איז געווען
אָועקצושמעלען אַ געטליכע וועלט אַ הויף דער ווירקליכער.
דיזער ערשטער אַקט פֿון משוגעת, וואָס איז אַזוי נאַטירליך
פֿון דעם פּסיכאָלאָגישען שטאַנדפּונקט און דאַרום אויך נויט-
ווענדיג אין דער געשיכטע דער מענשהייט. איז ניט אויסגע-
פֿיהרט געוואָרען מיט איין קלאַפּ. איך ווייס ניט וויפֿיל
יאָהרהונדערטע זיינען עס נויטיג געווען אום צו ענטוויקלען
דיזען גלויבען און צו מאַכען איהם פֿאַר דעם הערשענדען
איינפֿלוס אויף די סאָציאַלע זיטען פֿון מענשען. אָבער איינ-
מאַל האָט ער זיך שוין פֿעסטגעשטעלט, איז ער געוואָרען
אַזוי אַלמעכטיג פּונקט אַזוי נויט, ווי אַ משוגעת, וואָס קלייבט
זיך אַרײַן אין איינעם קאַפּ. נעהמט צום ב"ש, אַ משוגענעם
— מאַכט ניט אויס אויף וואָס פֿאַר אַ ספּעציעלע זאַך דער
מאַן איז משוגע — און איהר וועט געפֿינען, דאָס דיזע
דונקעלע און פֿיקסע אידעע, וואָס האָט זיך אַרײַנגע'גנב'עמ

אין זיין מאַרד, זעהט איהם אויס צו זיין די נאַטירליכסמע זאך אין דער וועלט, און דאָס, אומגעקערט, די ווירקליכע זאַכען, וועלכע ווידערשפרעכען זיין משוגעת, זעהען איהם אויס צו זיין לעכערליך און נאַריש. נון, גוט: רעליגיאָן איז אַ קאַלעקטיווע משוגעת, דעסמאָ מעהר מעכטיג, ווייל זי איז טראַדיציאָנעל, און ווייל איהר אַנפֿאַנג איז אין דעם ווייטסטען אַלטערטהום. אַלס אַ מאַסען משוגעת איז זי אַריינגעדרונגען אין די סאַמע טיפֿעניש פֿון דעם עפֿענטליכען אין פֿריוואַט-ען לעבען פֿון די מענשען; זי איז געוואָרען, זאָ צו זאָגען, די נשמה, דער געדאַנק פֿון די מאַסע. יעדער מענש ווערט אין איהר איינגעוויקעלט פֿון דעם ערשטען טאָג פֿון זיין לעבען; ער זייגט איהם איין מיט זיין מוטערס מילך, ער זעהט איהר אויף דורך אַלעס מיט וואָס ער קומט אין בע-ריהרונג, דורך אַלעס וואָס ער זעהט, ער ווערט אַזוי אויס-שליסליך גענעהרט פֿון איהר, אַזוי פֿאַרגיפֿטעט, און אַזוי דורכדרונגען ווערט פֿון איהר זיין גאַנצער וועזען, דאָס שפֿער-טער, ווי מעכטיג עס זאָל ניט זיין זיין דיינקונגס קראַפֿט, מוז ער מאַכען אונערהערטע אַנשטריינגונגען, אום זיך צו בעפֿרייען פֿון איהר, און זאָנאר דאַן איז ער ניט אין גאַנצען ערפֿאַלגרייך.

ווען די איבערנאַטירליכע וועלט, די געטליכע וועלט, איז איינמאַל איינגעשמועסט געוואָרען אין די פֿאַרשטעלונגס קראַפֿט פֿון מענשען, איז שוין די ענטוויקלונג פֿון די פֿער-שידענע רעליגיעזע סיסטעמען א זעהר לאַגישע און נויט-ווענדיגע קאַנזעקווענץ, אַט אויף אזא אופן האָט די קאַלעק-טיווע און די היסטאָרישע משוגעת, וואָס רופֿט זיך רעליגיאָן, ענטוויקעלט זיך פֿון דעם פעטישיזמוס, דורכמאַכענדיג אַלע שטויפֿען פֿון פֿאַליטהעאיזמוס (פֿיל געטעריי) ביו צו דעם קריסטליכען מאַנאַטהעאיזמוס (איינגעטעריי).

דער צווייטער טרעפ אין די ענטוויקלונג פֿון רעליגיעזע גלויבענס, אָהן צווייפֿעל דער שווערסטער נאָך דעם, ווי אַ

געמליכע וועלט איז שוין געגרינדעט געווארען, איז געווען גראדע אָט דיווער איבערגאנג פֿון פֿאַליטהעאיוס צום מאָנאָ-טהעאיוס, פֿון דעם רעליגיוזען מאַטעריאַליזמוס פֿון די היידען צו דעם ספּיריטואַליסטישען גלויבען פֿון די קריסטען. די היינדר-נישע געמער—און דאָס איז זייער הויפט כאַראַקטעריסטיק—זיינען פֿריהער פֿאַר אַלץ געווען אויסשליסליך נאַציאָנאַלע געמער. זעהר פֿיל אין צאָהל, האָבען זיי נויטווענדיגער ווייזע געהאַט אַ מעהר אָדער וועניגער מאַטעריעלען כאַראַקטער: אָדער בעסער געזאָגט, זיי זיינען געווען אַזוי צאָהלרייך, ווייל זיי זיינען געווען מאַטעריעל, ווייל פֿערשידענהייט איז אַ נויטיגע אייגענשאַפֿט פֿון דער ווירקליכער וועלט, די היידנישע געמער זיינען נאָך ניט געווען דער שטרענגער געגענזאץ פֿון די ווירקליכע בעשעפֿנישע. זיי זיינען נור געווען אַ שמאַרקע פֿאַנמאַסטישע איבערטרייבונג.

מיר ווייסען וויפֿיל דיווער איבערגאנג האָט געקאָסט דעם אירישען פֿאָלק, וועלכער שטעלט מיט זיך פֿאַר, וָאָ צו זאָגען, זיין גאַנצע געשיכטע, אומזיסט האָבען משה און די נביאים געפרעדיגט דעם איינציגען גאָט. דאָס פֿאָלק איז אימער צוריקגעפֿאלען אין זיין אַלטע געצען-דינערין, אין דעם אַלטען און פֿיל נאַטירליכערען גלויבען אין עמליכע גוטע געמער, מאַטעריעלע געמער, וואָס האָבען געהאַט אַ ממשותּ און עפעס מענשליכעס. יהוה אַלויך, זייער איינציגער גאָט, דער גאָט פֿון משה און די נביאים, איז אָבער נאָך אַלץ געווען אַ שטרעג נאַציאָנאַלער גאָט, וואָס האָט נור עקזיסטירט צוליב דעם, אום צו באַלוינען אָדער באַשטראַפֿען זיינע טרייע נאָכפֿאלגער, זיין אויסערוועהלטעס פֿאָלק, מיט מאַטעריעלע אַרגומענטען, אַפֿט זעהר נאַרישע און אימער גראָבע און גרוואַמע. מע זעהט אויך גאָר ניט אַרויס, דאָס דער גלויבען אין זיין עקזיסטענץ זאָל מיינען די אַבליקענונג פֿון די עקזיסטענץ פֿון די פֿריהערע געמער. דער אירישער גאָט האָט ניט אָבגעלייקענט

די עקזיסטענץ פֿון דיזע קאָנקרעטען, ער האָט נור איינפֿאַך
ניט געוועלט, אז זיין אויסערוועהלטעס פֿאַלק זאָל דינען צו
זיי, אזוי ווי איהם. יעהאָואַ איז געווען אַן אויפֿערויכטיגער
גאָט. זיין ערשטער געבאָט איז דיזער:

„איך בין דער הער, דיין גאָט, און דו זאָלסט ניט האָבען
קיין אַנדערע געטער געגין מיר.“

יעהאָואַ איז דאָן בלויז געווען די ערשטע פּראָבע. אַ
מאָטעריעלע און זעהר ניט געוונגענע, פֿון דעם מאָדערנעם
אידעאָליזמוס. נאָך מעהר, ער איז געווען בלויז אַ נאַציאָנאַלער
גאָט. דער העכסטער וועזען אָבער קען ניט זיין בלויז נאָר
ציאָנאַל. ער מוז זיין דער גאָט פֿון דער גאַנצער מענשהייט.
דער „אויבערשטער“ קען אויך ניט זיין אַ מאָטעריעלעס וועזען;
ער מוז זיין דער געגענוואַץ פֿון יעדען שטאַף, ער מוז זיין
ריינער גייסט. צוויי זאַכען האָבען זיך אַרויסגעשטעלט צו זיין
זעהר נויטיג פֿאַר די פֿערווירקליכונג פֿון די פֿערגייסערונג
פֿון דיזען „אויבערשטען“: ערשטענס, דאָס עס זאָל זיך ביל-
דען די מענשהייט אין געגענוואַץ, צו די נאַציאָנען און די
נאַציאָנאַלע גלויבענס, און צווייטענס, אַן ענטוויקלונג וועלכע
זאָל שוין זיין שטאַרק פֿאַרמגעשריטען, פֿון מעטאָפֿיזישע אי-
דעזען, אום צו פֿערגייסטיגען דעם גראָבען מאָטעריעלען גאָט
פֿון די אידען.

די ערשטע בעדינגונג איז אויסגעפֿיהרט געוואָרען פֿון די
רוימער דערמיט, וואָס זיי האָבען איינגענומען די מייסטע פֿון
די לענדער, וואָס זיינען געווען בעקאַנט דער אלטער וועלט
און האָבען פֿערגיכטעט זייערע נאַציאָנאַלע איינריכטונגען.
זיי דאַרפֿען מיר עס דאַנקען פֿאַר די אויפֿריכטונג פֿון אַ
מובח פֿאַר דעם איינציגען און אַלערהעכסטען גאָט אויף די
רואינען פֿון טויענדע אַנדערע מובחות. די געטער פֿון אַלע
באַזיגטע נאַציאָנען, צוואַמענגעקליבען אין איין פּלאַץ,
האָבען געגענוויטיג פֿערגיכטעט איינע די אַנדערע. וואָס
אַנבעלאַנט די צווייטע בעדינגונג, די פֿערגייסטיגונג פֿון דעם

אידישען גאָט, דאָס איז פֿערווירקליכט געוואָרען פֿון דו גרייִכען, נאָך פֿיל פֿריהער איידער זיי זייענען בעזיגט געוואָרען פֿון די רוימער. גריכענלאַנד, שוין ביי דעם אָנפֿאַנג פֿון איהר געשיכטע, האָט פֿון די מזרח־לענדער אויפֿגענומען אַ געט־ליכע וועלט, וועלכע איז געווען פֿעסט איינגעוואָרצעלט אין דעם טראַדיציאָנעלען גלויבען פֿון זייערע פֿעלקער. אין יענע פֿאַרהיסטאָרישער פֿעריאָדע, האָט זי ענטוויקעלט און שטאַרק פֿערמעגנליכט דורך איהרע פֿאַעטען דיזע געטליכע וועלט. און ווען גריכענלאַנד האָט ווירקליך אָנגעפֿאַנגען צו לעבען איהר היסטאָרישען לעבען, האָט זי שוין דאָן געהאַט אַ פֿאַרטיגע רעליגיאָן, די סימפּאַטישסטע און נאָבעלסטע פֿון אַלע רעליגיאָנ־אַנען, וואָס האָבען אַמאָל עקזעסטרירט, אזוי ווייט, ווי אַ רע־ליגיאָן — דאָס הייסט אַ ליגען — קען זיין נאָבעל און סימפּאַטיש. איהרע גרויסע דיינקער — און קיין לאַנד האָט נישט געהאַט קיין גרעסערע פֿון גריכענלאַנד — האָבען געפֿונען די געטליכע וועלט פֿעסט־געשטעלט, נישט נור אין דעם האַרצען און געדאַנק פֿון פֿאַרק, נור אויך אין זיך זעלבסט, אַלס אַ געוואָנהייט פֿון פֿיהלען און דענקען, און נאַטירליך האָבען זיי עס בעטראַכט אַלס אַן אויסנאַנגס פּונקט, אַלס איינעם, איבער וועלכען מען דאַרף שוין גאָרניש טראַכטען און דיס־קוטירען. אין זייערע פֿילאָזאָפֿיען האָבען זיי געלאָזען זייערע געטער אין גאַנצען אָן אַ זייט, און האָבען זיך אָנגעשלאָסען אָן די געטליכע אידעע, איין אונזיכטבאַר, אַלמעכטיג, אייביג, אַבסאָלוטער און אונפֿערזענליכער גייסט. די גריכישע מעטאָפֿיזיקער אַלזאָ, פֿיל מעהר ווי די אידען, זייענען געווען די בעשעפֿער פֿון דעם קריסטליכען גאָט. די האָבען נור צוגעלייגט צו איהר די ברוטאַלע פֿערזענליכקייט פֿון זייער יהוה.

דאָס אזא גרויסער געניוס, ווי דער געטליכער פֿלאַט אַ וואָל זיין אַבסאָלוט איברציגט פֿון די ווירקליכקייט פֿון אַ געטריכע אידעע, צייגט אונז, ווי אָנשמעקענד, ווי אַלמעכטיג

זי איז, די טראַדיציאָן פֿון דער רעליגיעזער משיגעת אפילו אויף די גייסטייכע מענשען. אויסער דעם דאַרפֿען מיר ניט זיין ערשטוינט איבער דעם, ווייל זאָגאַר אין אונזער צייט האָט דער גרעסטער פֿילאָזאָפֿישער גענויס העגל, פרובירט אויפֿצורויכטען אויף זייער הימעלשען מהראָן, די רעליגיעזע אידעען, וועלכע קאָנט האָט פֿערניכטעט, אינגליקליכער ווייזע, מיט אַ קריטיק ניט קיין זעהר פֿאַלקאָמענע און אַ צו דונקעלע. עס איז אמה, דאָס הענעל מיט זיין אַרבייט האָט אויסגעפֿיהרט פֿונקט דאָס ענטגעגענזעצטע, וואָס ער האָט געוואָלט. ער האָט געטוימעט דעם נומען גאָט אויף דעם גרינדליכסטען אופן. ער האָט אַוועקגענומען פֿון דיזע אידעען זייער געטליכקייט, בעווייזענדיג, אז זיי זיינען קיין מאָל ניט געווען עטוואָס אַנדערעס, ווי די באַשעפֿניסע פֿון דעם מענשליכען געדאַנק, וואָס לויפֿט דורך די געשיכטע, זוכענדיג זיך זעלבסט. אום צו מאַכען אַן ענדע צו אַלע רעליגיעזע משיגעת'ן, האָט ער נור דאָס פֿערפֿעהלט, דאָס ער האָט דיזען געדאַנק ניט אויסגעדריקט אין שאַרפֿע ווערטער, וועלכע זיינען געזאָגט געוואָרען שפעטער כמעט אין איין און דערזעלבער צייט פֿון צוויי מנער, וועלכע האָבען קיינמאָל ניט געהערט איינער פֿון צווייטען — לו דוויג פֿייער באַך, דער שילער און פֿערניכטער פֿון העגל און אָגוסט קאָנט דער גרינדער פֿון די פֿאַזיטיווע פֿילאָזאָפֿיע פֿון פֿראַנקרייך.

אויף אזא אופן זיינען דער פערזענליכער און גראַבער עגאָ-איזמוס פֿון דעם אידעשען יהוה, די ניט וועניגער ברומ-אלע און גראַבע הערשאַפֿט פֿון די רוימער און די מעטאָפֿיזישע אידעאלע ספעקולאַציאָנען פֿון די גריכען, פֿאַרמישט מיט דעם מאַטעריאַליזמוס פֿון די מורח לענדער, געווען די דרוי היסמאָרישע עלעמענטען, וועלכע האָבען געבילדעט די ספֿיר ריפּובליקאָנישע רעליגיעזע פֿון די קריסטען.

אַ גאָט, וואָס ווערט אויפֿגעוויבען איבער די נאַציאָנאַלע

פֿערשידענהייט פֿון אלע לענדער און איז אין א געוויסען זין די דירעקטע אָבלייקענונג פֿון זיי, מוז גויטווענדיגער ווייזע זיין א גייסטיגער, אן אבסטראַקטער וועזען. אָבער, ווי מיר האָבען שוין געזאָגט, דער גלויבען אין דער עקזיסטענץ פֿון אזא וועזען — א זעהר שווערע זאך — האָט ניט געקאָנט ווערען פֿלוצלינג, מיט איין מאָהל. ער האָט געמוזט דורכגעגאָס א לאַנגען גאנג פֿון פֿאַרבערייכוּנגען און ענטוויקלונג אין די הענד פֿון די גריכישע מעטעפֿיזיקער, וועלכע זיינען געווען די ערשטע פֿעכטצושטעלען דעם בעגריף פֿון א געמליכע אידעע. די געמליכע ליכקייט, וואָס איז בעגריפֿען און בעשאַפֿען געוואָרען פֿון די גריכען איז געווען אן אונפֿערווענליכע געמליכקייט. דער לאַנג-שער און ערענסטער כעמפֿיזיקער, ניט זייענדיג פֿעהיג צו בעגריפֿען א פֿערווענליכען גאָט, האָט געפֿיהלט זיך געצוואונגען פֿאַרצושטעלען זיך א גאָט, וואָס זאל זיין איינס און דריי צו דערוועלבער צייט. ער איז געפֿונען געוואָרען אין דעם ברוט-אלען ועלבסט-וואַסערן גרוואמען יעהאָוואַ, דעם נאַציאָנאַלען גאָט פֿון די אירען. די אירען אָבער, טראָץ דעם אויסשליס-ליכען נאַציאָנאַלען גייסט, וואָס אונטערשיידעט זיי פֿון אנדערע נאַציאָנען וואָנאָר אין אונזערע צייטען, זיינען געוואָרען אין דער ווירקליכקייט נאָך פֿיל פֿריהער, ווי קריסטוס איז געבאָרען גע-וואָרען דאָס אינטערנאַציאָנאַלסטע פֿאָלק פֿון דער וועלט. אייניגע פֿון זיי אַלס געפֿאָנגענע, אָבער פֿיל מער אָנגעברעכען פֿון זייער ליידענשאַפֿט צום האַנדעל, וואָס איז אַהויפֿט-צוג פֿון זייער כאַראַקטער, האָבען זיי זיך צושטרייט אין אלע לענדער, איבער-אַל מיטבריינגענדיג מיט זיך די פֿאַנגעטערונג פֿון זייער יאה, צו וועמען זיי זיינען געוואָרען אַלץ טרויער, וואָס מעהר ער האָט זיי פֿערלאָזען.

אין אַלעקאָנדריע האָט דער שרעקליכער גאָט פֿון די אירען געמאַכט בעדאָנטישאַפֿט מיט די מעטאפֿיזישע געמליכקייט פֿון פֿלאַמאַ, ער האָט מיט איהר חתונה געהאט, און פֿון דיווע חתונה איז געבאָרען געוואָרען דער גאָט פֿון די קריסטען.

אום צו פֿעראייניגען דיזע עלעמענטען און זיי מאַכען פֿרוכט-
 באַר, איז געווען נייטווענדיג אַ לעבעדיגער פֿאַקט, אָהן וועל-
 כען זיי וואָלטען נאָך פֿערבליבען פֿאַ-פֿילע יאָרהונדערטע
 אונפֿרוכטבאַרע עלעמענטען; דיזער פֿאַקט האָט ניט געפֿעהלט
 דעם קרויסמעטהום; דאָס איז געוועזען די פֿראַפֿאַנדע, די
 מאַרטירערשאַפֿט און דער טויט פֿון קריסט. מיר ווייסען כמעט
 יוי גאַרניט פֿון דיזע פֿערווענליכקייט; אַלעס וועגען איהם אין
 זעוואַנגעליום איז אַזוי ווידערפֿרעכענד און אַזוי פֿאַבעלהאַפֿט,
 דאָס מיר קענען קוים אויסקלייבען אייניגע ווירקליכע און
 צויכטיגע כאַראַקטערציגע. אָבער דאָס איז זיכער, דאָס ער איז
 געווען דער פֿריידיגער פֿון די אַרעמע, דער פֿריינד און מרייס-
 ער פֿון די אונגריקליכע, פֿון די אונוויסענדע, פֿון די שקלאַווען
 און פֿון די פֿרויען. און פֿון די לעצטע איבערהויפט איז ער גע-
 ווען זעהר בעליבט. ער האָט פֿערשפֿראַכען אייביגען לעבען צו
 אַלע, וואָס ליידען דאָ אונטען. און די צאָהר פֿון די ליידענדע
 איז גרויס. נאַטירליך, איז ער אויפֿגעהאַנגען געוואָרען פֿון די
 פֿאַרשטעהר פֿון די אָפיציעלע מאַראַל און עפֿענטליכע אָר-
 דענונג פֿון יענער צייט. זיינע שילער און די שילער פֿון זיינע
 שילער איז געלונגען צו פֿערברייטען זיין לעהרע אין אַלע
 לענדער, וואָס זיינען געווען בעקאַנט צו די אַלטע. איבעראַל
 זיינען זיי אויפֿגענומען געוואָרען מיט אויסגעשטעלטע אַרעמס
 פֿון די שקלאַווען און די פֿרויען — די צוויי, וואָס זיינען די
 מייסטע אונטערדריקט, די מייסטע ליידענדע, אין פֿאַלגליך,
 די מייסטע אונוויסענדע קלאַכע אין דער אַלטער וועלט. פֿאַר
 פֿילע פֿראַעלזיטען (גרים) וואָס זיי האָבען געטאַכט אין דער
 פֿרוועלטיגירטער און געלערענטער וועלט האָבען זיי עס אויך
 געהאַט צו פֿעדראַנקען דעם איינפֿלוס פֿון די פֿרויען. זייער
 הויפט פֿראַפֿאַנדע האָבען זיי געטריבען צווישען די אונ-
 גליקליכע, די אונטערדריקטע און ערנידעריגטע.
 דאָס איז געווען די ערשטע און וויכטיגסטע רעבעליאָן פֿון
 דעם פֿראַלעכטאַריאַט. דער גאַנצער סוד פֿון דעם גרויסען

טריאומפֿ פֿון קריסטענמהום איז בעהאַלטען אין דעם פֿאַקט, דאָס ער האָט אַפּעלירט צו אַ וועלט פֿון ערנירעריגמע שקלאַ-ווען — ווען ניט דאָס, וואָלט ער געווען פֿון אַ זעהר קורצען לעבען, ווייל די לעהרע זיינע איז געווען אַ זעהר נאַרישע פֿון דעם שטאַנדפּונקט פֿון מענשליכען דיינקען, דאָס זי זאָל קענען אַמאָל אָנגענומען ווערען פֿון דיינקענדע מענער.

ווירקליך, די אונצופֿרידענהייט מיט'ן דאַמאָלסדיגען לעבען האָט געמוזט זיין זעהר טיף איינגעוואַרצעלט אין די מעשלי-בע האַרץ: דער שמאַכטען האָט געמוסט זיין זעהר גרויס און די אַרעמקייט פֿון דעם געדאַנק האָט געמוזט זיין אַבסאָלוט, אום צו פֿאַרזיכערען י אָננעהמונג פֿון דעם קריס טליכע ז אונזין, דעם שרעקליכסטען אונזין פֿו אַלע אונזינס.

דיזע לעהרע איז ניט נור געווען די אַבלייקענונג פֿון די אַלע פֿאָליטישע סאַציאַלע און רעליגיעזע אינסטיטוציאָנען פֿון אַלטערטהום, זי איז אויך געווען די אַבסאָלוטע איבער-קהערעניש פֿון דעם מענשליכען פֿערשטאַנד, פֿון יעדען מענשליכען דיינקען. דאָס לעבעדיגע וועוען, די ווירקליכע וועלט איז בעטראַכט געוואָרען פֿון דיזע לעהרע אַלס גאָר ניט, און נור גאָט, דער, וואָס איז איבער אַלע בעגריפֿע פֿון ריז און צייט, דיזע אַבסטראַקציאָן פֿון אַלע אַבסטראַקציאָנען, ער איז דער ווירקליכער, דער אייביגער, דער אַל-מעכטיגער וועוען. די גאַנצע ווירקליכע וועלט איז ערקלעהרט אַלס גאָר ניט, און דער אַבסאָלוטער גאָר-ניט ווערט ער-קלערט אַלס אַלעס. דער שאַטען ווערט די זאך און די זאך גופּא פֿאַרשווינדעט ווי אַ שאַטען.

אַלעס דאָס איז געווען אַ חוצפה און אַן אונזין זאָנדער גלייכען; דאָס איז געווען דער טריאומפֿ פֿון דעם גוילבענדען שטומפֿ-זין איבער דעם געדאַנק; עס איז געווען אין פֿילע פֿעלע דיאָראָניע פֿון אַ געדאַנק, וואָס איז מיד, קאָרומפֿירט, ענטווישט און צובראַכען אין אַ הערליכע און ערענסטע זוכונג נאָך דער וואַהרייט. דאָס איז געווען די נויטווענדיגקייט צו פֿערטרייבען

פֿון זיך יעדען געדאַנק און צו ווערען טהיריש אָבגעשטומפֿט, וואָס ווערט אזוי אָפֿט געפֿיהלט פֿון די איינגעמאַטערטע דענקענדע מענשען: „ניט נור גלויב איך אין דאָס אונזיניגע, איך גלויב אין דעם אָט טאַקע דערפֿאַר, ווייל דאָס איז אונז-זיניג.“ פֿונקט צוליב דעם דענקען פֿילע פֿון אונזערע גרויסע דענקער אין אונזער צייט אין ספּיריטואַליזמוס, אין מישען וואָס דרעהען זיך—אָבער וואָרום געהן ווייט?—זיי גלויבען נאָך אַלץ אין קריסטענטהום, אין גאָט!

דער גלויבען פֿון דעם אַלטען פֿראַלעטאַריאַט, ווי דער פֿון דעם איצטיגען, איז געווען געזונד און איינפֿאַך. די קריסט-ליכע פֿראַפּאָגאַנדאַ האָט אַפּעלירט צו זיין האַרץ, ניט צו זיין געדאַנק; צו זיינע אייביגע שטרעבונגען, זיינע בעדירפֿניסע, זיינע ליידען, זיין שקלאַפֿעריי, ניט צו זיין פֿערשטאַנד, וואָס האָט נאָך געשלאָפֿען און האָט גאָר דאַרום ניט געקאָנט וויסען איבער די לאַגישע ווידערשפּריכע און די בעווויזע פֿון דאָס אַבסאָלוצטע. ער איז געווען נור פֿאַראַינטערעסירט צו וויסען, ווען עס וועט שוין קומען די פֿערשפּראַכענע שמונדע פֿון בעפֿרייאַונג, ווען די קעניגרייך פֿון גאָט וועט קומען. וואָס אַנבעלאַנגט צו די טהעאָלאָגישע גרונדזעצע, האָט ער זיך גאָר ניט פֿיל געבראַכען דעם קאָפּ איבער דעם, ווייל ער האָט אין דעם גאָרניט פֿערשטאַנען. דער פֿראַלעטאַריאַט, בע-קערט צום קריסטענטהום, האָט מיט זיך פֿאַרגעשטעלט זיין מאַטעריעלע אָבער ניט זיין גייסטיגע מאַכט.

וואָס אַנבעלאַנגט די קריסטליכע דאָגמעס, זיינען זיי אויס-געאַרבייט געוואָרען אין אַ רייהע פֿון טהעאָלאָגישע און ליטעראַרישע ווערק אין די קאָנסיליומס. דער גריכישער געדאַנק איז געוואָרען אזוי נידעריג, דאָס אין דעם זיבעטען יאָרהונדערט איז אָנגענומען געוואָרען פֿון די קירכען-פֿע-טער איינשטימיג די אידעע פֿון אַ פֿערווענליכען גאָט, ריין, אייביג, אַבסאָלוצט, דער באַשעפֿער פֿון אַלעס, וואָס עקזיסט-טירט אויסער אונז. אַלס אַ לאַגישע קאָנועקווענץ פֿון דיזען

אַבסאָלוטען אונזין, איז עס געוואָרען נאַטירליך און נויטווענ-
דיג צו גלויבען אין די גייסטיגקייט און אונשמערבליכקייט
פֿון דער מענשליכער ועלע. מיר זעהען, ווי שווער עס איז געווען
אפילו פֿאַר די קירכען-פֿעטער צו בעגרייפֿען דעם רוינעם
געדאַנק אויסער דער מאַטעריע. און מע דאַרף נאָך צולייגען
דאָס, געוועהנליך, איז דאָס דער כאַראַקטער פֿון יעדען מע-
טאָפֿיזישען און טהעאָלאָגישען אַרגומענט צו זוכען צו ער-
קלערען איין נאַרישקייט דורך אַ צווייטע.

עס איז געווען אַ גליק פֿאַר דאָס קריסטענטהום, דאָס ער
האָט אָנגעטראָפֿען אַ וועלט מיט שקלאַווען. ער האָט געהאַט
נאָך אַ שטיק גליק מיט דעם אַנקומען פֿון די באַרבאַרען,
וועלכע זיינען געווען גאַנץ גלויכנילטיג צו אלע מעטאָפֿיזישע און
טהעאָלאָגישע פֿראַגען. איינמאָל האָט מען גובר געווען
זייער ערשמען ווידערווילען, איז שוין דאָן געווען לייכט צו
מאַכען זיי טהעאָרעטיש פֿאַר קריסטען. פֿאַר גאַנצע טויזענד
יאָהר האָט דער קריסטענטהום, בעוואַפֿענט מיט די אַל-
מעכטיגקייט פֿון קירכע און שטאַט, און ניט זייענדיג בע-
קעמפֿט פֿון קיינעם, אויסגעפֿיהרט צו ערנידעריגען, פֿער-
דאַרבען און פֿערקרימען דעם געדאַנק פֿון אייראָפּאַ. ער האָט
ניט געהאַט קיינע קאָנקורענטען, ווייל אויסער דער קירכע
זיינען ניט געווען ניט קיין דיינקער און ניט קיין געבילדע-
טע מענשען; נור די קירכע אליין האָט געדיינקט, זי אליין
האָט גערעט און געשריבען, זי אליין האָט געלערענט אלע
אַנדערע, כאַטש אַפיקורסים האָבען זיך געיאָוועט פֿון צייט צו
צייט אין איהר אייגענעם בוויס, אָבער דאָס איז נור געווען געגען
די אַנווענדונג פֿון דער דאָגמאַ, אָבער קיינמאָל ניט געגען די
דאָגמאַ זעלבסט. דער גלויבען אין גאָט, ריינעם גייסט און דעם
בעשעפֿער פֿון דער וועלט און דער גלויבען אין דער אונשמערב-
ליכקייט פֿון דער זעלע איז געבליבען אונבעריהרט. דיזער
דאָפֿעלטער גלויבען איז געוואָרען דער אירעאלער פֿונדאַמענט
פֿון די גאַנצע אייראָפֿיאישע ציוויליאַציע, ער האָט דורכגעדרו-
גט

נגען אַלע אינסטיטוציאָנען, אַלע איינצעלהיימען פֿון דעם עפֿענטליכען און פריוואַטען לעבען פֿון די קלאַסען און די מאַסען. אין דיזע איז ער געוואָרען, זאָצו זאָגען, איינגעוואָרצעלט, נאָך דעם אַלעם איז עס אַ וואונדער, דאָס דיזער גלויבען לעבט נאָך ביז היינטיגען טאָג און האָט נאָך זיין שענדליכען איינפֿלוס זאָגאר אויף אַזעלכע דיינקער, ווי מאַדזיני, מישלע און פֿילע אנדערע? די ערשטע אַטאַקע אויף דעם גלויבען איז געקומען פֿון דעם אויפֿלעבען פֿון דעם פֿרייען געדאַנק אין דעם פֿונפֿצעהנטען יאָרהונדערט, וועלכער האָט בעשאַפֿען אַזעלכע העלדען און מאַרטירער, ווי וואַניני, גיאָרדאַנאָ ברונאָ און גאַלי-לעי. כאַטש דערטרונקען אין דעם גערויש און די ליידענשאַפֿטען פֿון די רעפֿאָרמאַציאָן, דאָך האָט ער פֿאַרטגעזעצט זיין שטיצע אַרבייט, איבערלאָזענדיג זיין אויפֿגאַבע צו די נאָבעלסטע מענער פֿון יעדען דור די בעפֿרייאַונג פֿון דער מענשהייט דורך די פֿערניכטונג פֿון דאָס אונזיניגע. דיזע אַרבייט פֿון געדאַנק איז זיך אַנגעזאַנגען גאַנץ שטיל, ביז ענדליך אין די שפּעטערע העלפֿט פֿון דעם 18טען יאָרהונדערט איז ער ווידער ער-שינען אין דעם ברייטען העלען ליכט פֿון טאָג, מוטשיג פֿונד-אַנדערוויקלענדיג דעם פֿלאַג פֿון אַטהעאיזמוס און מאַטער-יאַליזמוס. מע האָט האָן געקענט דיינקען, דאָס ענדליך געהט שוין דער מענשליכער געדאַנק זיך בעפֿרייען פֿון דעם רעלי-גיעזען וואַהניזן, אָבער ניין! די פֿאַלשקייט פֿון וועלכע די מענשהייט איז בעשווינדעלט געוואָרען פֿאַר אזאַ לאַנגע צייט, האָט זיך נאָך אַ מאָל געציגט מעכטיגער, ווי די וואַהרהייט. ניט זייענדיג מעהר פֿעהיג זיך צו העלפֿען דורך די קאַטוי-לישע און פֿראַטעסטאַנטישע פֿריסטער, צו וועמען מע האָט פֿאַרלאָרען יעדען צוטרױען, האָט זי זיך באַנוצט מיט פֿריוואַט מענשען, מיט קורץ געקליידעטע ליגנער און סאָפֿיסטען, צווישען וועלכע די הויפט ראָלען האָבען געשפּילט צוויי מענש-ען, איינער, דער קרומסטער קאַפּ פֿון 18טען יאָרהונדערט, דער אַנדער — דער דעספּאָטישסטער כאַראַקטער פֿון זיין

צייט — איך רייך דאָ פֿון זשאָן זשאַק רוסאָ און ראָבעספּיער האָבענדיג געהערט דעם ווערמעל פֿון וואָלמער, דאָס אויב גאָט וואָלט ניט עקזיסטירט, וואָלט ערשט נויטיג געווען אידס אויסצוטראַכטען, האָט רוסאָ ווירקליך אויסגעטראַכט אַ העכסטען וועוען. דעם אַבסטראַקטען און אינהאַלטסלאָזען גאָט פֿון די דעאיסטען. און אין דעם גאָמען פֿון דיווען העכסטען וועוען, האָט ראָבעספּיער גילאָמינירט פֿריהער די העבער-טיסטען און דאָן דעם גענויס פֿון דער רעוואָלוציאָן, דאַנטאָן, אין וועמעס פּערוואָן ער האָט ערמאָרדעט די רעפּובליק, אזוי מאַכענדיג אַ וועג פֿאַר דעם נויטווענדיג געוואָרענעם טריאומפּה פֿון נאַפּאָלעאָנס דיקטאַטור.

נאָך דעם האָט דער אידעאָליזמוס געוויכט און געפֿונען קנעכט, וועניגער פֿאַנאַטישע, וועניגער שרעקליכע, וואָס האָבען זיך געפּאַסט בעסער צו דעם פֿאַרקלענערטען סאַזי פֿון דער ווירקליכער בורזשואַזיע. אין פֿראַקרויך זיינען דאָס געווען שאַטאַבריאַן, לאַכאַרטין און — מע מוז אויך צולייגען — וויקטאָר הונגאָ. און נאָך זיי די גאַנצע חברה פֿון אַרעמע מוחות, וועלכע האָבען אונטער די לייטונג פֿון די מייסטער עטאַבעלירט די מאָדערנע ראָמאַנטישע שולע. אין דייטשלאַנד זיינען דאָס געווען די שלעגעלס, די טיקס און פּילע אַנדערע, וועמעס נעמען פֿאַרדינען גאַרניט דערמאָנט צו ווערען.

די ליטעראַטור וואָס איז בעשאַפֿען געוואָרען פֿון דיווע שולע, איז געווען די מלוכה פֿון גייסטער און שאַטענס. זי האָט ניט געקאָנט פֿערטראַגען דעם ווענען-שיין. נור אין דאָס דונקעל-האַפּטע האָט זי געקאָנט לעבען. זי האָט אויך ניט געקאָנט פֿאַרטראַגען דעם ברוטאַלען צוזאַמענשטויס מיט די מאַסען. דאָס איז געווען די ליטעראַטור פֿון די דעריקאַמע, עלעגאַנט-טע אַריסטאָקראַטען, וועלכע האָבען געשמרעכט צום הימעל אַלס צו זייער פֿאַטערלאַנד, און האָבען געלעכט אויף דיווער וועלט טראַץ זייער ווילען.

דיווע ליטעראַטור האָט פֿעראַכטעט און געשראַקען זיך פֿאַר

די פאליטיק און פראגען פון זייער צייט. און ווען זי האָט שוין זיי יא אַמאָל באַריהרט, האָט זי זיך אַרויסגעצויגט רע-אַקציאָנער, האָט אימער געהאַלטען מיט דער קירכע געגען די פֿריידינקער, מיט די הערשער געגען פֿאַלק און מיט דער אַריסטאָקראַטיע געגען די פראָסטע מענשען פֿון גאָס.

אום צו פֿערשמעהן די ראָמאַנטישע ליטעראַטור, מוז די אורזאַכע פֿון איהר עקויסטענין געזוכט ווערען אין די אומ-ענדערונג, וואָס איז פֿאַרגעקומען מיט דער בורזשאַויע זייט דער רעוואָלוציאָן פֿון 1793. פֿון דעם פֿונפֿצעהנטען יאָהר-הונדערט ביז דער רעוואָלוציאָן איז די בורזשאַויע ווירטליך געווען דער העלד און דער פֿאַרשמעהער פֿון דעם רעוואָל-ציאָנערען גייסט. פֿון איהר מיטע זיינען אַרויסגעקומען די מייסטע פֿריידינקער פֿון דעם 18טען יאָהרהונדערט. די רעליגיעזע רעפֿארמער פֿון די צוויי פֿריהעריגע יאָהרהונדערטע און די פּרעדיגער פֿון מענשליכע בעפֿרייאונג. זי אליין, נאַטיר-ליך אונטערשטיצט פֿון דעם מעכטיגען אָרעם פֿון פֿאַלק, האָט געמאַכט די רעוואָלוציאָן פֿון 1789 און 1793. זי האָט פראָ-קלאַמירט די פֿערניכטונג פֿון קעניג-הום און קירכע, און אויף זייער פּלאַץ האָט זי אויפֿגעשטעלט די ברידערליכקייט פֿון די פֿעלקער, די רעכטע פֿון מענשען און פֿון דעם ביר-גער. דערפֿאַר האָט זי פֿאַרדינט איהר רעכט צו בלייבען אונטערבליך. באַלד אָבער איז פֿאַרגעקומען אַ שפּאַטולנג אין איהרע אייגענע רייהען. אַ בעטראַכטליכער טהייל פֿון די די, וואָס האָבען אָבגעקויפֿט נאַציאָנאַלע אייגענטהום, ווער-ענדיג רייך, און ניט מעהר געברויכענדיג די אונטערשטיצונג פֿון דעם פראָלעטאַריאַט פֿון די שטעט נור פֿון די בויערען פֿון לאַנד, האָבען קיין אַנדער שטרעבען ניט געהאַט, ווי נור פֿאַר פֿרידען, פֿאַר די צוריק-קערונג פֿון די עפֿענטליכע אָר-דנונג און רוהע, און פֿאַר די גרינדונג פֿון אַ שטאַרקע רע-גירונג. דאָרום האָט זי אויפֿגענומען מיט פֿרייד די דיקטאַ-טור פֿון דעם ערשטען נאַפּאָליאָן, און האָטש זי איז נאָך

אַלץ געווען פֿריידיינקעריש, דאָך האָט איהר נים שטאַרק גע-
האַרט פֿאַר די צוריק-איינפֿיהרונג פֿון אַן אָפֿיציעלע רעליגיאָן
אין פֿראַנקרייך. „רעליגיאָן איז דאָך אזוי נויטיג פֿאַר'ן פֿאָלק!“
דאָס האָט געמיינט, זייענדיג אַליין זאָט, מוזען מיר האָבען
אַ רעליגיאָן, וועלכע זאָל צוריק-האַלטען און שטיצן מאַכען
דעם אובאַפֿרידיגטען הונגער פֿון פֿאָלק מיט דעם פֿאַרשפּרע-
כען פֿון די דימעלשע מאַניע.

דאָן איז נאָפֿאָליאָן געפֿאלען. די רעספּאַראַציאָן האָט
צוריק געבראַכט צו פֿראַנקרייך די געוועזליכע מאַנאַרכיע,
דיזע רעאַקציאָן האָט ווידער געצוואונגען די בורזשאַזיע צו
אַ רעוואָלוציאָן, און מיט דעם גייסט פֿון רעוואָלוציאָן איז
אויך צוריק געקומען דער גייסט פֿון צווייפֿעל. זי האָט ווידער
אַנגעהויבען צו לעזען די שריפֿטען פֿון וואַלטער. דיזע רע-
וואָלוציאָן האָט געהאַט דעם רעוולוטאַט, דאָס זי האָט גע-
מאַכט דעם בורזשאַז פֿאַר אַן אַריסטאָקראַט.

אין 1830 האָט די רייכע בורזשאַזיע גענצליך פֿערנומען
דעם פּלאַץ פֿון דעם אַלטען אַדעל. זי האָט זיך אָנגעהויבען
פֿיהלען רעליגיעז. און דאָס איז נים געווען פֿון איהר זייט
בלויז אַ נאָכאַהמונג פֿון אַריסטאָקראַטישע פֿיהרונגען, ניין,
דאָס איז געווען אַ נויטווענדיגקייט פֿאַר די ראַלע אין דער
געוועלשאַפֿט, וועלכע זי האָט איצט געשפּיכט. דער פּראַלע-
טאָריאַט האָט געהאַלפֿען אין די אומשטירצונג פֿון דעם אַדעל.
אין ווען דער פּראַלעטאָריאַט האָט שוין זיין אַרבייט אָבגע-
טהאָן, איז ביי דער בורזשאַזיע געווען איצט די פֿראַגע, ווי
אזוי צו האַלטען דעם פּראַלעטאָריאַט אויף זיין אַלטען פּלאַץ
— אויף הינטען.

וואָס אונגערעכטער און אונגענשליכער אַ געוויסע
טהאַט איז, דאָס מעהר נויטיגט זי זיך אין פֿעהריליגונג; און
נאָן. וואו געפֿינט מען אַזאַ הסכמה, אויב נים אין דער הע-
לגיאַן, דיזע אייביגע און גוטע בעשיצערען פֿון אַלע זאַטע,
און די ניצליכע טרייסטערין פֿון די הונגערדיגע? און מעהר,

ווי ווען עס איז, האָט די טריאָמפֿירענדע בורזשואַזיע דער-
 זעהן, דאָס רעליגיאָן איז נייטווענדיג פֿאַר'ן פֿאַלק.
 עס זיינען נור דאָ צוויי אופנים אום צו איבערצייגען די
 מאַסען איבער די גוטקייט פֿון אירגענד וועלכע געזעלשאַפֿט—
 ליכע איינריכטונג. דער ערשמער אופן, דער איינציגער
 ריכטיגער, אָבער אויך דער שווערסטער אָנצוגעהמען, איז די
 דירעקטע און פֿאַלשמענדיגע בעפֿרידיגונג פֿון די אַלע
 בעדריפֿניסע און שמרעבונגען פֿון פֿאַלק, וואָס דאָס איז אייגענד-
 טליך איינס און דאָס זעלבע, ווי צו מאַכען אונמעגליך די
 עקזיסטענץ פֿון די בורזשואַזיע, וואָס דאָס איז ווידער גלייך
 בעדייטענד מיט די פֿערניכטונג פֿון שטאַט. דער אַנדערער
 וועג וועלכער איז פֿערקעהרט זעהר שעדליך פֿאַר'ן פֿאַלק,
 אָבער דערפֿאַר אַ גליק פֿאַר די בורזשואַזיע, איז קיין אַנדער-
 ער, ווי די רעליגיאָן, דאָס איז דער אייביגער חלום, וואָס
 שלעפֿט אַוועק די מאַסען צו זוכען געטליכע אוצרות, וועהר-
 ענד די רעגירענדע קלאַסען לאַזען זיך צופֿרידען שמעלען
 מיט די עלעדע זאַכען פֿון דויער ערד, באַרויבענדיג דאָס
 פֿאַלק פֿון זייער פֿראַצע און זייערע פֿאַקטישע און סאָציאַלע
 פֿרייהייטען.

עס איז ניטאָ און עס קען ניט זיין אַ שטאַט אָהן רעליגי-
 אָן. געהמט די פֿרייעסטע שטאַמען אין דער וועלט — די
 פֿעראַייניגטע שטאַמען פֿון אַמעריקאַ און די שווייץ צום
 ביישפּיל—און זעהט, וואָס פֿאַר אַ וויכטיגע ראַלע די רעליגיאָן
 שפּילט דאָרט אין אַלע אָפּיציעלע פֿונקציאָנען פֿון שטאַט.
 דאַריבער ווען נור אַ הערשער רעט פֿון גאָט, זאָל עס זיין
 דער אימפּעראַטאָר פֿון דייטשלאַנד אָדער דער פּרעזידענט
 פֿון אַ רעפּובליק, ווייט זיכער, דאָס ער מאַכט פֿאַרברייטונגען
 צו שינדען די הויט פֿון זיין מענשען-סטאַדע.
 אַזוי האָט די פֿראַנצויזישע ליבעראַלע און וואַלטעראַנישע
 בורזשואַזיע, באַמש געטריבען פֿון איהר טעמפּעראַמענט צום
 פּאָזיטיוויזמוס, ווי זי איז נור געוואָרען אַ הערשערין, האָט

זי באלד זיך געמאַכט אַ שטאַטס רעליגיאָן. צוריקקהערען זיך צום קאַטהאָליציזמוס איז געווען אונגעגליך, צוליב דעם ווידערשפרוך, וועלכער צושיידעט די שמענדיגע פּאָליטיק פֿון רוים פֿון די עקאָנאָמישע און פּאָליטישע אינטערעסען פֿון דער מיטעל קלאַס. אין דיווען הינזיכט איז דער פּראָטעסטאַנטז-מוס געווען פּאַרטהייל האַפּטער. אָבער עס איז אויך געווען אונגעגליך פֿאַר די פֿראַנצויזישע בורזשאַזיע צו ווערען פּראָטעסטאַנטיש. איבערצוגעהן פֿון איין רעליגיאָן צו די אַנדערע — אומצובייטען ערענסט איין גלויבען אויפֿן צווייטען — מוז מען דאָך עפעס גלויבען אין די האַרץ אָבער פֿון דעם פֿראַנצויזישען בורזשאַז איז ניטאָ קיין פּלאַץ פֿאַר דעם, פֿאַר'ן גלויבען, ער איז דער גלויבניגסטער מענש צו אַלעס, וואָס באַרירט ניט, ערשמענס, זיין קעשענע, און דאָן זיין נאַרישע גאָה. ער איז פּונקט אַזוי גרויבניגליג צו פּראָטעסטאַנטזמוס, ווי צום קאַטהאָליציזמוס. עס איז איהם גע- בליבען נאָך אַ וועג: זיך צוריק צו קערען צו די מענשליכע און רעוואָלוציאָנערע רעליגיאָן פֿין 18טען יאָהרהונדערט. אָבער דאָס האָט ער ניט געקענט טהאָן אָהנע זיך לעכערליך צו מאַכען און אָהן סקאַנדאַלען. אַזוי איז געבאָרען געוואָרען דער דעאיזמוס. מוטהיג האָט ער ערקלעהרט, דאָס זיין צוועק איז צו מאַכען שלום צווישען דער רעוואָלוציאָן און רעאַקציע-אָן, צווישען דעם פּרינציפֿ פֿון פֿרייהייט און דעם פּרינציפֿ פֿון אויטאָריטעט. און נאַטירליך מעהר צום גונסטען פֿון דעם לעצטען. דייע שלום-מאַכעריי האָט בעדייטעט: אַ פּאָליטיק — אַ שפּילען זיך מיט די פֿרייהייט פֿון פּאָלק צו גונסטען די בורזשאַזיע הערשאַפֿט, וועלכע איז געווען רעפרעזענטירט פֿון דעם מאַנאַרכישען און קאָנסטיטוציאָנעלען שטאַט, אין פּאָליטיק האָט עס געמיינט די זעלבסכעוואַוסטע אונטערוואַרפֿונג פֿון די פֿרייע פֿערננפֿט צו די פּרינציפּען פֿון גלויבען.

—(=):— ע נ ד ע —(=):—

עס איז ביי אונז צו בעקומען

פארגענדע בראשורען . . .

פֿון איינער אייגענעם פֿערלאַג:

פרייז 1 פעני	...	תפלה זכה פֿאר 1899	(1)
" 1 "	...	גאָט, רעליגיאָן און מאָראַל	(2)
" 1 "	...	דער אידישער גאָט	(3)
" 2 "	...	מהוויר עם תפלה זכה	(4)
" 2½ "	...	געדאַנקען פֿון רעוואָלוציאָן	(5)
" ½ "	...	די נייע תורה	(6)
" 2½ "	...	די ביאָגראַפֿיע פֿון באַקנין	(7)
" 5 "	...	גאָט און דער שטאַט	(8)
פֿון אַנדערע גרופען:			
" 2 "	...	אַנאַרכיזמוס ביי מאַלאַטעסטאַ	(9)
" 2 "	...	די פֿערברעכען פֿון גאָט	(10)
" 1 "	...	אַנאַרכיע פֿאַר געריכט	(11)
" ½ "	...	אַן אַפֿענער בריף צו ליבקעכט	(12)
" 1 "	...	אַרבייטער לידער	(13)
" 2 "	...	געדאַנקען און בילדער באַוושאַווער	(14)
" 2 "	...	רעליגיאָן און איהר ענטוויקלונג	(15)
" 1 "	...	הויז הבלבי	(16)
" 1 "	...	לאַנדאַנער תפלה זכה 1901	(17)
" 1½ "	...	ציוניזמוס אָדער סאַציאַליזמוס	(18)
" 9 "	...	אַנדריי קאָזשוכאָוו	(19)
פֿון דער גרופע פֿרייהייט:			
" 2½ "	...	דער מענש	(20)
" 2½ "	...	דער ליגען פֿון דער חתונה	(21)
" 2½ "	...	דער ליגען פֿון רעליגיאָן	(22)
" 2½ "	...	דער וואַהרער ציל פֿון אַנאַרכיזמוס	(23)
" 4½ "	...	דער שטאַט און זיין ראַלע אין דער געשיכטע	(24)
" 1 "	...	די רעליגיעזע מגפה	(25)

אַגענטען קריגען גוטען ראַבאַט.

אַררעס אויפֿן פֿראַנט קאָווער

לעזט און פֿערברייטעט די

פֿרייע אַרבייטער שטימע

אין

זשערמאַנאַל * * *

איריש-שפרעכענרע אנארכיסטישע פֿעדעראציאָן.

דער

גענעראל-סטרייק

— און די —

סאציאלע רעוואלוציאָן.

— פֿון —

זיע: פֿריער נאָכט.

LONDON, APRIL, 1904.

I.

דער גענעראל-סטרייק אלס קאמפף-מיטעל. וואס איז דער גענעראל-סטרייק.

מאן דער ארבייט אויסגעוואכט
אונד ערקעננט דייע מאכט!
אלע רעדער שמעהען שטילל,
ווען דיין שטארקער ארעם עס וויל.
(געפארג הערוועג.)

אין פערלויף פֿון די ווייניגע יאהרען, אין וועלכע די ארבייטער בעוועגונג האָט זיך ענטוויקעלט אין די פֿערשידענע לענדער, ביו וואַנען זי האָט בעקומען איהר גענענווערטיגע מאַכט און בעדייטונג, האָבען זיך די אַנויכטען איבער די מיטלען און וועגען, דורך וועלכע מען דינקט צו פֿערוויקליכען דאָס געמיינשאַפֿטליכע ציל — די אָבשאַפֿונג פֿון דער לויזן-שקלאַפֿעריי און די עקספּראַפּריאַציע פֿון דער ערד, די מינען, די פֿאַבריקען און אלע אַנדערע פּראָדוקציע־אָנס-מיטלען, שוין עטליכע מאל געענדערט.

די פֿאַטאָליסטישע אַנויכט, אַז די בירגערליכע געזעלשאַפֿט וועט צו גרונדע געהן פֿון זיך זעלבסט, און דאָס דער סאַציאַל-ליזמוס דאַרף נאָר אַבוואַרטען דעם ריכטיגען אויגענבליק פֿון דער ענטוויקלונג, אום איבערצונעהמען די ירושה פֿון דער קאַפיטאַליסטישער געזעלשאַפֿט, דיזע לעהרע, די זאָגענאַנטע מאַרקסיסטישע, קאַטאַסטראַפֿען-טהעאָרי, פֿאַנגט שוין ענדליך אָן צו פֿערשווינדען און פֿערלירט ביסלעכווייז איהר אַמאָליגען אַיינפֿלוס.

די "עראָבערונג פֿון דער פּאָליטישער מאַכט" אויף דעם געזעצ-ליכען וועג געדויערט ליידער אַביסעל צו לאַנג און אַזוי זעהען מיר, ווי די אַרבייטער בעוועגונג פֿון די מעהרסטע לענדער רייסט זיך אָב פֿון די אַלטע אַנשוואַונגען און מעטהאָדען און זוכט אויסצוגעפֿינען נייע וועגען און מיטלען, אום צו פֿערווירקליכען איהרע בעשטרעבונגען.

וועהרענד די סאָציאליסטישע פּאָליטיקער רייסען זיך אַרום אין די פֿערשידענע פּאַרלאַמענטען מיט דער רעגירונג, אום אַרויס-צוכאַפֿען פֿון איהר קליינע רעפּאַרמען און געזעצעלעך צום שוין פֿון די אַרבייטער און פֿערשפרעכען איהר דערפֿאַר אין דערזעלבער צייט זייער אונטערשמיצונג, וועהרענד דעם פֿאַנגט דאָס פּראָלעטאַריאַט ביסלעכווייז אָן צו בעגרייפֿען, אז די אַרבייטער האָבען אַ בעסערע, מעהר רעוואָלוציאָנערע וואַפֿע אין זייערע הענד, מיט וועלכער זיי זיינען אימשטאַנדע איבער-צוקעהרען די גאַנצע היינטיגע געזעלשאַפֿטס-אָרדנונג.

דיווע וואַפֿע, דיוועס קאַמפּפּאַמיטעל, מיט וועלכען די אַרביי-טער בעשעפֿטיגען זיך אין דער לעצטער צייט אימער מעהר, טראָץ די פֿערווימדונגען פֿון די געגנער און די דומע, לעכער-ליכע בעמערקונגען פֿון די מעהרסטע פּאָליטישע אַרבייטער-פֿיהרער, דיווע וואַפֿע איז דער גענעראַל-סמרייק.

* *

עס גיט ווייניג אירעען, איבער וועלכע מען דיסקוטירט אַזוי פֿיל אין דער לעצטער צייט ווי איבער דעם גענעראַל-סמרייק. דאָס וואָרט גענעראַל-סמרייק קען נאַטירליך אַרויסרופֿען געוויסע מיספֿערשמענדניסע; דען מיר קענען פֿערשמעהן פֿערשידענע זאַכען אונטער דיווען נאָמען; אַזוי רופֿען מיר צ.ב.ש. אַ סמרייק פֿון אַלע מיטגלידער פֿון אַ געוויסע בראַנש אַרבייטער פֿאַר אַ העכערען לוי אָדער קירצערע אַרבייטס-שטונדען אַ גענעראַל-סמרייק, צ.ב.ש. דער „גענעראַל סמרייק פֿון די קוילען גרעבער", מיר ריידען פֿון דעם גענעראַל-סמרייק אין אַ געוויסע

שמאָדט, צ.ב.ש. דער „גענעראל-סטרייק פֿון פֿלאָרענץ“, אָדער פֿון דעם גענעראל-סטרייק אין אַ גאַנצען לאַנד אָדער אַ געוויסע פּראָווינץ, אום דורכצופֿיהרען געוויסע פּאָליטישע רעכטע, צ.ב.ש. די עראָבערונג פֿון דעם אַלגעמיינעם וואַהל-רעכט, ווי אין בעלגיע און שוועדען.

די פּראָלעטאַריע אין די ראַמאַנישע לענדער פֿערשמעהען אונטער דעם גענעראל-סטרייק עמוּאַם אַנדערש, זיי פֿערבינדען מיט דיזען וואָרט אַ גאַנצע וועלט-אַנשוואַונג, די צושטערונג פֿון דער היינטיגער סאָציאַלער אָרדנונג און די אָרגאַניזאַציאָן פֿון אַ נייער סאָציאַליסטישער געזעלשאַפֿט; מיט איין וואָרט, אין די ראַמאַנישע לענדער בעמראַכטעט מען דעם גענעראל-סטרייק אַלס דעם פּראַקטישען אויסדרוק פֿון דער סאָציאַלער רעוואָלוציאָן און מיט דיזער פּאַרשמעלונג פֿון'ס גענעראל-סטרייק וועלען מיר זיך בעשעפֿטיגען אין דיזער בראַשורע, אָבער גראַדע דיזע פּאַרשמעלונג פֿון דער גענעראל-סטרייק אידעע ווערט פֿון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטי בעקעמפֿט מיט דיזעלבע רומע און לעכערליכע אַרגומענטען, מיט וועלכע די ברושוראַזי האָט שטענדיג „ווידערלייגט“ דעם סאָציאַליזמוס, פונקט ווי איהרע פֿערטרעטער וואַלטען געהאַט די אַבזיכט, צו בעוווּזען זייער פּערזענליכע אַנוויסענהייט.

„דער גענעראל-סטרייק איז אַ גענעראל-וואַהנויז“, דאַס איז איינער פֿון די געוועהנליכע אַרגומענטען, מיט וועלכע די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטי וויל אַוועקמאַכען מיט דיזער אידעע. (מראַץ דעם האָט דיזעלבע פּאַרטיי אים אַפּריל 1902 געשיקט 10,000 מאַרק נאָך בעלגיע, אום צו אַנמערשטיגען דעם „גענעראל-וואַהנויז“.)

און ווען מען פֿאַנגט שוין ווירקליך אַמאַל אָן צו דיסקוטירען וועגען דער אידעע פֿון אַ גענעראל-סטרייק, בענוצט מען זיך שטענדיג מיט דעם אַלטען אַרגומענט: „דער גענעראל-סטרייק איז אַן אַוטאָפּיע“. איהר וועט קיינמאַל ניט ווין איממשטאַנדע

די פראלעמאריער אזוי גוט צו אָרגאַניזירען, אום אלע אַרבייטער זאָלען • אַוועקלייגען די אַרבייט ווי איין מאַן, און ווען די אַרבייטער זיינען שׂן ווירקליך אזוי קלאַסען-בעוואוסט און אזוי מעכטיג אָרגאַניזירט, דאַן דאַרפֿען זיי ניט מעהר דעם גענעראַל-סטריק, ווייל זיי האָבען דאַן זאָ ווי זאָ די מאַיאָריטעט און פֿאָלגליך די מאַכט אין זייערע הענד."

אַבער אלע דיזע אָרגומענטען האָבען איבערהויפט קיין זוּערדע ניט, דען דער ערפֿאָלג פֿון אַ גענעראַל-סטריק איז גאַר ניט אַבהיינגיג פֿון דער בעדינגונג, דאָס אלע אַרבייטער זאָלען מיט אַמאָל אַוועקלייגען די אַרבייט.

עס וואָלט גאַנץ געוויס געווען אַ שעהנע זאַך, ווען מען וואָלט די אַרבייטער-מאַסען אויף אזוי פֿיל געקענט אויפֿקלעהרען דאָס אין דעם טאָג, ווען דער גענעראַל-סטריק זאָל אויס-ברעכען, זאָלען די פֿראַלעמאריער פֿון אלע לענדער פֿערלאָזען די פֿאַבריקען און פֿעלדער, אום דורך דיזען דעמאָנסטראַטיווע אויסדרוק פֿון זייער ווילען צו צוברעכען זייערע קייטען. אָבער דיזער אידעאַל, ווי שעהן ער זאָל ניט ווין, איז ער דאָך ניט מעהר ווי אַ חלום.

שמענדיג זיינען עס געווען ענערגישע און בענייטערטע מינאָריטעטען, וועלכע האָבען צוערשט רעוואָלוציערע געגען די מיראַניי און אונטערדריקונג, און דיזע קליינע צאָהל מענשען האָבען שפּעטער איבערגעטראָגען זייער איניציאַטיווע אויף די גרויסע מאַסען, וועלכע האָבען נאָך ניט דעם מוטע געהאַט צו רעוואָלוציערען, אָבוואָהל זיי זיינען ניט צופֿרידען געווען מיט זייער לאַגע; אָבער פֿון דער אונצופֿרידענהייט ביז צום אויפֿ-שמאַנד איז נאָך אַ ווייטער וועג. אין אלע רעוואָלוציאָנען זעהען מיר, ווי דער אַלגעמיינער מוטע פֿון די מאַסען איז צוערשט אויפֿגעוועקט געוואָרען פֿון די קליינע ענערגישע מינאָריטעטען, און זייער ערפֿאָלג האָט דעם פֿאָלק געגעבען דעם מוטע צו רעוואָלוציערען.

דאס זעלבע זעהן מיר ביי יעדען סמרייק. יעדער איינער ווייס, דאס די טרייד-יוניאנס ווינען געוועהנליך נאָר אימשיטאנדע צו אָרגאניזירען אַ גרעסערע אָדער קלענערע מינאָריטעט אַרבייטער פֿון אַ געוויסען פֿאַך, און דאָך אָרגאניזירען און פֿיהרען זיי כמעט אימער די סמרייקס און די צום גרויסען טהייל ניט-אָרגאניזירטע מאַסען. זעהר אָפֿט זעהן מיר, דאָס אַ קליינע מינאָריטעט אַרבייטער געהט אַרויס אין סמרייק און די אַנדערע אַרבייטער געהמען ערשט שפעטער אַן אַנטהייל אין דער בעוועגונג.

אַ קלאַסישעם ביישפּיל פֿאַר דיזע בעהויפטונג איז געווען דער סמרייק פֿון די אייוענבאָהן-אַרבייטער אין באַסמאָן, וועלכער האָט שטאַממעפֿונגען אין מערץ 1902. צוערשט ווינען 600 מאַן אַרויס אין סמרייק, אָבער אים פֿערלויף פֿון אייניגע טעג איז די צאָהל פֿון די סמרייקערס געוואַקסען אויף 30,000. זעהר אָפֿט שליסען זיך אָן אין פֿערלויף פֿון אַ סטאַביל פֿערוואַנדערטע צווייגען און אינדוסטריען, אַזוי ווערט די בעוועגונג פֿערשפּרייט אויף ווייטערע געביטע פֿון דער אינדוסטרי, דען דער סמרייק האָט אַ היפּאָטעוירערנדע אַנציהונגסקראַפֿט אויף די מאַסען.

פֿאַר די אַנהיינגער און פּראָפּאָגאַנדיסטען פֿון'ס גענעראַל-סמרייק, אַזוי ווי די פֿראַנצויזישע און שפּאַנישע אַרבייטער בעגרייפֿען איהם, האַנדעלט עס זיך אַלזאָ ווייניגער, דאָס אַלע אַרבייטער זאָלען גלייכצייטיג אַוועקלייגען די אַרבייט, ניין, די הויפטזאַכע איז, דאָס יעדע פּראָדוקציאָן אַלע פּערבינדונגען און די קאַנסומציאָן פאַר די הער-שענדע קלאַסע זאל אַבגעשמעלט ווערען אין גאַנצען לאַנד מיט אַרע מיטלען אַזו צוואַר אויף אַזוי פּיל צייט, ווי עס איז גויטהיג צו דער אָרגאַניזירען דעם קאַפיטאַליסטישען געזעל-

שאפטס-מעכאניזמוס; נאכדעם וועט • דאס
פראלעטאריאט דורך זיינע געווערקשאפטען
צונעהמען אלע פראדוקציאנס-מיטלען, די מינען,
די הייזער, די פאבריקען, די ערד, מיט איין ווארט,
די גאנצע עקאנאמישע מאכט.

II

דער פערלויף פֿון'ס גענעראל-סטרייק.

ווערשט איז נייטווענדיג אַנצופֿיהרען אַ גוטע פֿראָפּאָגאַנדאַ,
אום די מאַסען און אָרגאַניזאַציאָנען בעקאַנט צו מאַכען
מיט דער אידעע פֿון'ס גענעראַל-סטרייק. נאָכדעם ווי דיזע
אידעע איז גענוג פֿערשפּרייט געוואָרען צווישען די פֿראַלע-
טאַריער און די אומשטענדע זיינען גינסמיג פֿאַר דעם אַלגעמיינען
סטרייק, ערקלעהרען אלע טרייד-יוניאָנס — וועלכע האָבען די
ספּעציעלע אויפֿגאַבע צו פֿראָפּאָגאַנדירען דיזע אידעע — דעם
גענעראַל-סטרייק פֿאַר זייערע רעספּעקטיווע טריידס, די ניט-
אָרגאַניזירטע אַרבייטער ווערען באלד מיט אַרײַנגערײסען אין
די בעוועגונג און אזוי ענטשטעהט דער גענעראַל-סטרייק פֿון'ס
פֿראַלעטאַריאַט.

אין 1902 האָבען מיר געזעהן אין בעלגיען, ווי 350,000
מאַן האָבען אין פֿערלויף פֿון אייניגע טעג אַוועקגעלייגט די
אַרבייט, פֿאַלגענדיג דעם געמיינשאַפֿטליכען בעשלוס פֿון די
טרייד-יוניאָנס.

די מאָדערנע אינדוסטרי מיט איהרע קאָמפּליצירטע איינ-
דיכטונגען און דער אונגלייכליכער צושטיילונג פֿון דער אַרבייט,
איז ווי געוואונשען פֿאַר אַ גענעראַל-סטרייק, אַ קליינע און

ענטשאסענע מינאריטעט אין גאנץ גוט אימשטאנדע אָבצו-
שמעלען די מהעטיגקייט פֿון די צווייגען אין דער פראָדוקציאָן,
וועלכע ווינען הויפטזעכליך נויטווענדיג פֿאַר דאָס לעבען און
די עקזיסטענץ פֿון דער מאָדערנער געזעלשאַפֿט.

עס וואָלט צ.ב.ש. גאָר ניט אויסגעמאַכט, ווען אַלע דיאַמאָנטען-
שלייפֿער, גאָלד-אַרבייטער, א.ז.וו. וואָלטען פֿאַרשטענענע זייערע
פראָדוקטיווע מהעטיגקייטען אין דער צייט פֿון אַ גענעראַל-
סטרייק, דען ווי מיר האָבען שוין פֿריהער בעמערקט, האַנדעלט
עס זיך הויפטזעכליך אָבצושמעלען די מהעטיגקייט פֿון די
יעניגע אינדוסטרי-צווייגען, וועלכע זיינען אונבעדינגט נויט-
ווענדיג פֿאַר די עקזיסטענץ פֿון דער היינטיגער געזעלשאַפֿט.
די נויטווענדיגסטע פראָדוקטען געהען זעהר אָפֿט אין דער
זעלבער פֿאַבריק דורך 20 ביז 30 פֿערשידענע הענד און פֿילע
מאָל טרעפֿט עס זאָגאַר, דאָס ווי מוזען דורכגעהן פֿערשידענע
פֿאַבריקען, איידער זיי ווערען פֿערמיט די רוישטאָפֿען פֿון די
פראָדוקטען קומען געוועהנליך פֿון זייטע געגענדען, פֿאַלגליך
בילדען די טראַנספֿאַרט-פֿערבינדונגען, אייזענבאַהנען, פֿאַסט,
מעלעגראַפֿען א.ז.וו. זעהר וויכטיגע און נויטווענדיגע גלידער
פֿון דער היינטיגער פראָדוקציאָן. ווען עס זאָל זיך נאָר אָב-
שמעלען איין רעדעלע אין דעם געוואַלדיגען מעכאַניזמוס פֿון
דער מאָדערנער געזעלשאַפֿט, רופֿט עס אַרויס דעם שמילשטאַנד
פֿון אַ גאַנצען אינדוסטרי-צווייג.

ווען צ.ב.ש. אַלע קוילען-גרעבער זאָלען אַוועקלייגען זייער
אַרבייט, ענדיגט זיך דער קוילען-זאַפּאַס אין פֿערלויף פֿון
אייניגע טעג און דער פֿערקעהר פֿון פֿאַסט און אייזענבאַהן
איז אָבגעשמעלט. אַלע דאַמפֿ-מאַשינען און פֿאַלגליך אַלע
פֿאַבריקען מיט דאַמפֿ-מאַשינערי, אַלע עלעקטרישע בעמריבע
זיינען פֿעראַורטהיילט צום שמילשטאַנד. די גאַז-אַרבייטער
זיינען געצוואונגען אַרומצוגעהן ליידיק, וועגען מאַנגעל אין
קוילען און הונדערטער גאַז-מאַטאַרען מוזען זיך אָבשמעלען.

נאך דעם אונטערנאנג פֿון דער זון הערשט אין דער גאנצער שטאָרט אָן עניפטישע פֿינסטערניס, דען קיין לאַנטערן, קיין עלעקטרישע ליכט בעלייכטעט די הונקעלהיים.

איז פֿורכטבארע ווירקונג קען שוין עררייכט ווערען, ווען נאר די קוילענגרעכער אליין זאלען אוועקלייגען די אַרבייט פֿאַר עטליכע וואָכען. די קוילען-גרעכער זיינען איבערהויפט דער וויכטיגסטער עלעמענט אין אַן אלגעמיינער סטרייק-בעד-וועגונג, זיי זיינען שוין צוגעוואָהנט צו די גרויסע מאַסען סטרייקס און אין דעם גרויסען קאמפֿ דער צוקונפֿט וועלען מיר געוויס קענען רעכנען אויף זיי. אָבער אויך די אייענבאָהר-אַרבייטער זיינען ניט די לעצטע אין דער מאָדערנער אַרבייטער בעוועגונג און אין פֿערשידענע לענדער האָבען זיי זאָגאַר די שטאַרקסטע און מעכטיגסטע אָרגאַניזאַציאָנען. זיי וואָלטען געוויס ניט אָבגעוואָרט, ביז עס זיינען מעהר ניטאָ קיין קוילען, זאָנדערען וואָלטען כאַלד אַרויס אין סטרייק, ווען עס האַנדעלט זיך אלעס צו געווינען.

אין אלע אַנדערע צווייגען פֿון דער אינדוסטרי איז די אַרבייט שוין צום גרויסען טהייל אָבגעשטעלט געוואָרען דורך דעם סטרייק פֿון די מינאַריטעטען. פֿילע אַרבייטען ניט, ווייל עס פֿעהלען זיי די נויטהיגע רוישמאַפֿען צום פֿראַדוצירען און אפילו די פֿייגלינגע זיינען געצוואונגען מיטצוסטרייקען, האָבענדיג מורא פֿאַר זייערע ענטשלאָסענע קאַמעראַדען.

און ווען ערשט די בעקערס און די פֿראַדוצירער פֿון אַנדערע נאַהרונגס-מיטלען וועלען אוועקלייגען די אַרבייט, וועט זיך די ווירקונג פֿון'ס גענעראַל-סטרייק נאָך שטאַרקער פֿיהלען און די הערשענדע קלאַסע וועט זיך אפשר צום ערשטען מאל בעקענען מיט דעם שוואַרצען געשפּענסט פֿון הונגער און עלענד.

דאָס וועט זיין די איינלייטונג, דער אַנפֿאַנג, אָבער נאָך דער מיינונג פֿון די ראַמאַנישע גענאַסען און לויט די ערפֿאַהרונגען,

וועלכע מיר האָבען געמאַכט ביו יעצט, קען דער ווייטערער פֿערלוף פֿון דעם גענעראל־סמרייק ניט זיין אזוי פֿירדליך, ווי דער אָנפֿאַנג איז געווען.

דער גענעראל־סמרייק אין שפּאַניען און בעלגיען האָט אונז קלאָר און דייטליך געצייגט, אז די בעוועגונג מוז שפעטער לאַגישער ווייזע אָננעהמען דעם כאַראַקטער פֿון דער געוואלד־זאַמע רעוואלוציאָן, אין דעם אויגענבליק, ווען אויך דאָס פּראָלעטאַריאַט וועט זיך דאַרפֿען שמעלען די פֿראַגע: „פֿון וואַנען נעהמען מיר צו עסען?“ די אַרבייטער וועלען דאַן איינפֿאַך זיין געצוואונגען אַרויסצונעהמען די לעבענס־מיטלען אויס די פֿולע שאַפּס און מאַנאָזיען פֿון דער בעוועגערער קלאַסע, און דאָס איז דער ערשמער שריט צו דער רעוואלוציאָן. די פּראָלעטאַריער וויינען איממשטאַנדע אָבצושמעלען די גאַנצע פּראָדוקציאָן, אָבער זיי קענען ניט אָבשמעלען זייערע אָרגאַנישע בעדירפֿניסע, זיי מוזען קאָנסומירען אונטער אלע אומשמענדען אָט אזוי וועלען די אַרבייטער וועהרענד דער צייט פֿון קאַמפּף מיהן דאָסוועלכע, וואָס די הערשענדע קלאַסען האָבען שמענדיג געטהאָן זייט פֿילע יאָהרטיזענדע — זיי וועלען נעמליך געניסען אָהנע צו אַרבייטען. דויע „עדעלע“ אייגענשאַפֿט פֿון דער בורזשאַזי רופֿט דער פּראָלעטאַריער „אויסביימונג“, ווען די אַרבייטער בענוצען זיך אַמאָל מיט דערזעלבער מעטהאָדע רופֿט עס די בורזשאַזי „פּלינדערונג“, דער סאָציאַליזמוס רופֿט עס איינפֿאַך „עקספּראָפּיאַציאָן“.

דער הונגער צווינגט זאָנאַר די פֿירדליכסטע מענשען צו נעהמען ברויט פֿון דאָרט, וואו עס געפֿינט זיך. אין אלע רעוואלוציאָנען האָבען מיר געזעהן, דאָס גראַדע די פֿרויען, וועלכע זיינען בעפֿאָר רעאַקציאָנערער געווען פֿון אלע אנדערע, דאָס זיי וויינען שפעטער געווען די ערשטע, וואָס האָבען געשמורמט די בעקער־זייען און בומשער־שאַפּס, אום איינצושיילען דעם הונגער פֿון זייערע קינדער.

• אזוי פאנגט זיך אן די „עקספּראַפּריאַציע“ פֿון די עקספּראַפּ-פּריאַמאַרס“.

וועלכסטפּערשטענדליך וועט די רעוואָלוציאַנערע קראַפֿט אין דער צייט פֿון אַ גענעראַל-סטרייק נאָך ווין פֿיל מעכטיגער און לוידענשאַפֿטליכער, דען דאָ האַנדעלט עס זיך אום די ערָאָבערונג פֿון די פּראָדוקצאַנס-מיטלען און ניט מעהר אום די ערָאָבערונג פֿון געוויסע פּאַליטישע רעכטע, ווי ביי די פּריהערוניגע רעוואָלוציאַנען.

דער גענעראַל-סטרייק איז אַלואַ ניט נאָר די איינלויטונג פֿון דער רעוואָלוציאַן, ער איז די איינציגע פּראַקטישע פּאַרם פֿון די קומענדע סאָציאַלע אומוועלצונג, דער נאַמען פֿון דער סאָציאַלער רעוואָלוציאַן.

אַבער דער גענעהאַל-סטרייק איז ניט מעהר אַ רעוואָלוציאַן נאָך דער אַלטער טראַדיציאָנעלער פּאַרם, אזוי ווי צ.ב.ש. די רעוואָלוציאַנען פֿון דער קלײַן-בורזשואַזי אין 1789 און 1848. די ראַמאַנטישע צייטען פֿון די באַריקאַדען-קעמפּע זיינען היינט פּאַראַיבער. די שמאַלע, קרומע געסלעך, אין וועלכע מען האָט געקענט אויפֿבויען אזוי לייכט אַ באַריקאַדע, און אין וועלכע מען איז אימטשאַנדע געווען איהר אזוי גוט צו פֿערטהיידען, דיזע ענגע, קרומע געסלעך זיינען ביסלעכווייז פֿערשוואַנדען געוואָרען. אין אַלע גרויסע שטעט זעהען מיר היינט גרויסע, ברייטע גאַסען, וועלכע גיבען די זעלנער די בעסערע געלע-גענהייט פּאַלקאַמען צו ענטוויקלען זייער מיליטערישע קראַפֿט, און זאָגאַר די בעסטע באַריקאַדען וואַלמען באַלד צושמערט געוואָרען. אָבער אויסער דעם פֿעהלם אין די גרויסע שטעט היינט דאָס נוימווענדיגסטע מאַטעריאַל צו בויען באַריקאַדען — די שטיינער, די הויפט-גאַסען פֿון די גרויסע שטעט זיינען היינט געפּלאַסטערט מיט האַלץ און אַספּאַלט, אַנשמאַט מיט שטיינער און מיט האַלץ און אַספּאַלט קען מען ניט בויען קיין באַריקאַדען, אפילו ווען מען זאָל האָבען דעם בעסטען ווילען.

אונטער די יעצטיגע אומשטענדען איז עס איינפאך אונמעגל-
ליך צו בענייטערען די מאסען פֿיר די אלטע פֿארמען
זפֿון די פֿריהערדיגע רעוואלוציאָנען.

אָבער גאָנץ אַנדערש איז דאָס בילד פֿון אַ גענעראַל-סמרייק.
דער אונגעהויערער פֿאַרטהייל פֿון'ס גענעראַל-סמרייק
בעשטעהט אין דעם, וואָס ער פֿאַנגט זיך אָן גאָנץ רוהיג און
געזעצליך. טויזענדער פֿראַלעטאַרער, וועלכע וואַלמען קיינמאָל
ניט געהאַט דעם מוטה צו נעהמען אַנטהייל אין אַ רעוואַלוציאָן
וועלען זיך אָבער אַנשליסען צו דער סמרייק-בעוועגונג, און
אַנאָר די יעניגע, וועלכע בלייבען אין דערהיים, מורא האָבענדיג
אַז די געשיכטע וועט ניט אָבגעהען אַזוי גלאַט, זאָנאָר זיי
אונטערשטיצען דעם סמרייק אונטערוואַוסטערדיג, דורך זייער
בלייבען אין דערהיים.

אַנדערע גרויסע מאַסען אַרבייטער, וועלכע האָבען זיך
קיינמאָל ניט בענייטערט פֿאַר דעם שמיס-קאַסמען, און וועלכע
האָבען זיך קיינמאָל ניט אינטערעסירט מיט די רעוואַלוציאָ-
נערע פֿראַפּאָגאַנדאַ, זייל זייער גאַנצעס לעבען איז מעהר ניט
געווען, ווי אַ לאַנגע סעריע פֿון מעכאַנישע בעוועגונגען,
פֿערלירען פֿלוצלונג זייער אַרבייט דורך'ן סמרייק און ווילענדיג
אָדער ניט ווילענדיג זיינען זיי געצוואונגען צו נעהמען אַן
אַקטיווען אַנטהייל אין דער בעוועגונג.

עס איז אַן אונטערשטימטערע טהאַטזאַכע, דאָס אַ מוטהיגע,
רעוואַלוציאָנערע טהאַט, סיי די טהאַט פֿון אַן איינצעלנעם
אינדיווידואַם, סיי די טהאַט פֿון אַן ענערגישער און בענייט-
טערטער מינאָריטעט, וועקט אויף טויזענדער מענשען פֿון
זייער שלאָף און שאַפט מיט אַמאָל נייע, ענטוואַקסטישע קעמפֿער,
וועהרענד צענדליגע יאָהרען פֿון געזעצליכע אַגיסאַציאָן זיינען
ניט אימטשאַנדע געווען זיי אַרויסצורייסען פֿון זייער אינדיפֿערענץ
און גלייכבלייבנקייט.

ביי דעם גענעראל-סטרייק אין באַרצעלאַנאַ אים פֿעברואַר 1902 און אין בעלגיען אין 1893 און שפעטער, אין אַפּריל 1902 האָבען שטאַטגעפֿונדען פֿילע צוואַמענשטויסע צווישען דעם פֿאַלק און די זעלנער; אָבער ווי פֿערשידען איז געווען דאָס בילד פֿון דיזע קעמפֿע אין פֿערגלייך צו אלע פֿריהער-דיגע רעוואַלטען פֿון די אַרבייטער אין די גרויסע שטעט.

טראָץ דעם וואָס די לאַגע איז דאָן אויסערגעווענהליך ערנסט געווען, האָבען די אַרבייטער פֿערהעלטניסמעסיג ווייניג אָפֿפֿער פֿערלאָרען, דען ווי האָבען גאָר ניט פֿערוכט צו ריסקירען זייער לעבען, מיט דעם וואָס ווי האָבען אָנגעגריפֿען די בעוואַפֿענטע זעלנער אָדער די עפֿענטליכע געביידען, ניין, זייער גאַנצע טהעטיגקייט האָט זיך קאַנצענטרירט אויף אַ בעשטימטען פּונקט: אַבצושטעלען די גאַנצע פּראָדוקצאַן און אלע פֿערבינדונגען.

די הערשענדע קלאַסע האָט נאָמירליך פֿערוכט מיט אלע מיטלען אויפֿצוהאלטען די פּראָדוקטיווע טהעטיגקייט, טראָץ דעם גענעראל-סטרייק. מען האָט פֿערוכט צו בעקומען סקעכס דורך פֿערשפרעכונגען, דורך דראָהונגען און פֿערשידענע אַנדערע מיטלען, ווען דאָס האָט ניט געהאַלפֿען, האָבען ווי אַריינגעפּאַקט סאָלדאַטען אין די פֿאַבריקען, מינען, בעקערייען א.ז.וו.

זעלבסטפֿערשטענדליך האָבען די פּראָלעטאַריער יעצט געד-מוזט אויפֿגעבען זייער פּאַסיווע שטעלונג, אום דורכצופֿיהרען זייער פּעסטען בעשלוס — אַבצושטעלען די פּראָדוקצאַן און די געגענווימיגע פֿערבינדונגען.

ביי דעם בעלגיעשען גענעראל-סטרייק אין 1893 איז געווען דער ערשטער געדאַנק פֿון די אַרבייטער, אַבצושניידען אלע פֿערבינדונגען און טראַנספּאָרט-מיטלען, אום צו פֿערהינדערען די פֿערשטענדיגונג צווישען די פֿערשידענע מיליטער-און פּאָליציי-אַבטהיילונגען, די פּראָוויאַנטירונג פֿון די זעלנער א.ז.וו.

זעהר אָפּט האָט עס פּאַסירט, דאָס אונבעקאַנטע. הענד האָבען איבערגעשנימען כיינאַכט די מעלעפּאַנישע און מעלע-גראַפֿישע פֿערבינדונגען נאָך אַלע ריכטונגען. אויף איינוואַסע פּלעצער האָט מען צושטערט די אייזענבאַהן-ליניען און די אַפּאַראַטען צום שטעלען די שינען. מיט אַ פּראָסטען שטיין האָט מען צובראָכען די קליינע שויבען פֿון די סיגנאַל-לאַנ-טערנען, נאָך וועלכע די מאַשיניסטען דאַרפֿען זיך ריכטען. און אזוי זיינען זעהר אָפּט די פֿערבינדונגען פֿון גאַנצע ליניען אָבגעשטעלט געוואָרען פֿאַר עטליכע טעג.

אין באַרצעלאַנאָ ווי אין בעלגיען האָט עס געטראַפֿען, דאָס די ווייניגע אַנהיינגער פֿון'ס גענעראַל-סטרייק אין אַ פֿאַבריק אָדער אַ מאַשינען-הויז האָבען געצוואונגען אַלע אַנדערע אוועקצולייגען די אַרבייט, מיט דעם וואָס זיי האָבען צובראָכען די מאַשינען. מען האָט אַריינגעשאַטען בעהאַלטענערהייט ואַסד אין די אויל פֿון די מאַשינען אָדער אַריינגעוואָרפֿען גרעסערע קוואַנטיםטעטען זייף אין די וואַסער-קעסעל א.ו.וו.

וועהרענד דעם גענעראַל-סטרייק פֿון די קוילען-גרעבער אין אַמעריקאַ האָבען די אַרבייטער אָפּטמאַל צושטערט די האַלץ-איינריכטונגען פֿון די מינען, די מאַשינען און די פֿאַהרשמולען האון אזוי האָבען די אַרבייטער פֿאַר אַ לענגערע צייט איבער ויפּט ניט געקענט צוריקגעהען צו זייער אַרבייט. די אַמעריקאַנער קוילען-גרעבער האָבען עס זעהר גוט פֿערשטאַנען, זיך צו בענוצען מיט העק, זעגען, פֿייער און דינאַמיט-פּאַטראָנען, וועלכע זיי האָבען זעהר לייכט געקענט בעקומען, דען זיי דאַרפֿען זיי יעדען טאָג ביי זייער אַרבייט.

אין דער צייט, ווען דער גענעראַל-סטרייק איז אויסגעבראָכען אין האַלאַנד, האָבען די סטרייקערס געמאַכט אונטערזיינקען אַ גרויסע שיף דירעקט פֿאַר'ן אַריינגאַנג פֿון האַפֿען און האָבען דורך דיעזע טהאַט אָבגעשטעלט דעם גאַנצען פֿערקעהר פֿון די שיפֿען און די טראַנספּאָרט-פֿערבינדונגען אויף די טייכען און קאַזעאַלין

דער סטרייק פֿון די דאָק-אַרבייטער קען פֿערהינדערען דעם אַרײַנברײַנגען פֿון אויסלענדישע פּראָדוקטען און לעבענסמיטלען. אין פֿילע פֿעלע אונטערשטיצט די בורזשאַזי זאָגאר דעם גענעראַל-סטרייק אונבעוואוסטערהײַם, ווי ז.ב.ש. אין באַרצע-לאַנא, וואו די קאפיטאליסטען האָבען זאָפֿאַרט נאָך דער פּראַקלאַמאַצײַן פֿון'ם גענעראַל-סטרייק פֿערמאַכט זייערע שאַפּס און מאַגאַזינען, ווייל זיי האָבען מורא געהאַט פֿאַר די אַרבייטער. דורך דיזע האַנדלונג און די צאָהל פֿון די סטרייקערס נאָך פֿערגרעסערט געוואָרען דורך די פֿערקויפֿער און פֿע-קויפֿעריינען פֿון די גרויסע און קליינע געשעפֿטען. עס איז אויך בעקאַנט ווי די אַרבייטער פֿון באַרצעלאַנא האָבען געשטורמט די בעקעריינען און כּוּטשער-שאַפּס, וועלכע די זעלנער האָבען געווכט צו פֿערטהידיגען. אין דער ערשטער צײַט פֿון סטרייק זײַנען די סאָלאַרמען נאָך אימשטאַנדע געווען צו בעוואַכען די מאַגאַזינען מיט לעבענס-מיטלען און די רייכע בורזשאַז האָבען געשיקט זייערע דינסטמיידלעך, אום צו קויפֿען ברויט און פֿלייש. אָבער אין די ווייטיגע געסלעך האָבען די סטרייקערס שוין גוט אויפֿגעפּאַסט, און ווי באלד די מיידלעך האָבען פֿערלאָזען די געשעפֿטען, האָבען די אַרבייטער בײַ זיי איינפֿאַך צוגענומען די לעבענס-מיטלען און האָבען זיי אליין אויפֿגעגעסען.

פֿריהער האָט מען געדיינקט, דאַס די אַרבייטער-קאַאָפֿע-ראַציאָנען וועלען קענען ברײַנגען פֿיל נוצען אין דער צײַט פֿון'ם גענעראַל-סטרייק, מיט דעם וואָס זיי וואַלטען געקענט פֿערוואַרען די סטרייקערס מיט לעבענס-מיטלען, אָבער שפּעטער האָט מען דיזע אידעע ווידער אויפֿגעגעבען, דען עס איז גאַנץ קלאַר, דאַס אין אזא קאַמפּף וועלען די רעגירונגען גאַנץ געוויס ניט רעספּעקטירען זייערע געזעצע און איינפֿאַך צונעהמען די פּראָדוקטע און לעבענס-מיטלען פֿון די אַרבייטער פֿאַר זייערע אייגענע זעלנער.

III.

דער גענעראל-סטרייק און די ארמעע.

אויס דעם וואָס מיר האָבען בױ יעצט געוואָגט און בעווױזען
 דורך פראַקטישע בױשפּילע, קען יעדער אױנער פֿער-
 שמעקן, דאָס די בעוואַפֿענטע מאַכט פֿון דער רעגירונג איז נױט
 אזױ לױכט אױמשטאַנדע צו פֿערטהױדיגען די „אַרדנונג“ אין
 דער צײַט פֿון אַ גענעראַל-סטרייק, ווי זױ האָט עס געקענט
 טהאָן בױ אַלע פֿריהערדיגע רעוואַלטען אָדער ווי אין 1848,
 ווען די אַרמעע האָט זיך קאַנצענטרירט אין די הױפּטשטעט,
 וואו די זעלנער זײנען בעקוועם אױמשטאַנדע געווען אָבער-
 שלאַכטען די אָנגעוואַמעלטע מאַסען אָהנע שוועריגקײטען. נױן,
 דער גענעראַל-סטרייק, אזױ ווי מיר האָבען אױס פֿאַרגעשמעלט
 נױט דעם גאַנצען בױלד אַן אַנדער כאַראַקטער.
 זענען פֿערשמענדליך האָט אױך דאָן די אַרמעע די אױפֿגאַבע
 צו בעשיצען די רעגירונגס-געבוידען און פֿאַלאַצען אין די
 גרויסע שטעט פֿאַר דעם האַס פֿון די מאַסען. אָבער דאָס איז
 ערשט דער אָנפֿאַנג פֿון דעם, וואָס זױ דאַרף טהאָן. דאָס
 מױלײטער מוז פֿערוועקען אָנצוהאַלטען דעם פֿערקעהר פֿון די
 וויכטיגסטע און נױטווענדיגסטע אױוענבאַהן-פֿערבינדונגען
 די סאָלאַמען דאַרפֿען נױט נאָר בעוואַכען אַלע סטאַצײאָנען
 זױ דאַרפֿען אױך פֿערנעהמען די פֿלעצער פֿון די מאַשיניסטען
 צוגפֿיהרערס, קאַנדוקטאָרען א.ו.וו. אױסער דעם מוז זיך געפֿינען
 אין יעדעם צוג אַ געוויסע צאָהל סאָלאַמען, אום דעם צוג
 צו פֿערטהױדיגען געגען פֿײַנדליכע אָנגרײפֿע. אָבער מיט דעם
 איז נאָך קײן רעגעלמעסיגע פֿערבינדונג נױט געשאַפֿען, דען די

סטרייקענדע פראלעמאריער קענען יעדען אויגענבליק צושטערען די אייזענבאהן-שינען, די אפאראטע צום שמעלען די שינען, די סיגנאל-לאטערנען א.ז.וו., פאָלגליך דארף מען ווייטער זעלנער, אום צו בעוואכען אלע אייזענבאהן-ליניען, וועלכע ציהען זיך דורך דאָס גאַנצע לאַנד, ווי אַ רויגע אייזערנע געץ.

מען וועט דארפֿען סאָלאַמען, צו בעוואכען די מעלעגראַפֿען און מעלעפֿאָן-פֿערבינדונגען, סאָלאַמען, אום צו האַלטען און צו בעשיצען די פֿאַסט-פֿערבינדונגען, סאָלאַמען פֿאַר די פֿערשידענע פֿאַבריקען און וואַרקשאַפֿס, אין די גאַזאַנשטאַלמען און בעקערייען, אום צו פֿראָדוצירען די נויטווענדיגסטע זאַכען און צו פֿערוואַרנען די אַרמעע מיט לעבענס-מיטלען. אַנדערע זעלנער וועלען דארפֿען בעשיצען די סקעכס גענען דעם צאָרן פֿון די מאַסען.

יעדער וואַרקשאַפֿ, יעדע פֿאַבריק, יעדעס מאַגאַזין מוז בעוואכט ווערען פֿון סאָלאַמען, אום צו פֿעהרהינדערען אַן אַנגריף פֿון דער מאַסע.

אַבער דאָס אלעס איז ערשט אַן אָנפֿאַנג. די פֿאַסירונגען אין די גרויסע שמעט ווידערהאַלען זיך אים גאַנצען לאַנד; אין אלע צענטערס פֿון דער אינדוסטרי, אין די קוילען-בעצירקען, אין די גרויסע אייזען-גיסערייען, אין די דיסטריקטען פֿון די זעבער-אינדוסטרי, איבעראַל געהען די אַרבייטער אַרויס אין סטרייק און געהמען צו די פֿראָרוקציאָנס-מיטלען, וועלכע דער קאַפיטאַליזמוס האָט ביו יעצט מאַגאַפֿאַליזירט. די סאַציאַליסטישע אַנימאַציאָן האָט איהרע אַנהיינגער אין די קלענסטע שמעט און דערפֿער, איבעראַל געפֿינען זיך מענשען, וועלכע פֿערשפּרייטען די סאַציאַליסטישע טהעאָריען און אונטער דעם געוואַלדיגען איינפֿלוס פֿון אַזאַ רויזען-סטרייק, וועלען די פֿראַ-לעמאריער געוויס ניט וואַרמען אויף דעם דעקרעט פֿון אַ „סאַציאַליסטישער רעגירונג“ און וועלען אליין עקספּראָפּראַזירען.

די ברושואזי און צונעהעמען די פֿאַבריקען און אַרבייטס-
אינסטרומענטען.

אויך אויף דעם לאַנד איז דער איינפֿלוס פֿון די גענעראַל-
סטרייק מעהר קיין אומאָפי ניט. דורך די פֿערשפּרייטונג פֿון
דעם גרויסען גרונד-אייגענטהום איז עס היינט שוין מעגליך
צו אָרגאַניזירען געוואַלדיגע סטרייקס פֿון די פֿעלד-אַרבייטער,
ווי מיר האָבען עס געזעהען אין אונגאַרן, גאַליציען, רוסלאַנד,
איטאַליען און שפּאַניען.

קיין זאך ווירקט ניט אַווי שטאַרק אויף די מאַסען ווי די
רעוואַלוציאַן. דערפֿאַר איז עס זעהר מעגליך, דאָס אין דער צייט
פֿון אַ גענעראַל-סטרייק וועלען די פֿעלד-אַרבייטער און די
קליינע בויערען זיך אַנשטען די אינדוסטרי-אַרבייטער און
עקספּראָפּיאירען די גרויסע אימעניעס פֿון די גרונדבעזיצער,
ווי זיי האָבען עס געטהאָן אין דער צייט פֿון דער פֿראַנצויז-
זישער רעוואַלוציאַן. זייט די לעצטע עטליכע יאָהרען האָט עס
אַפֿט פּאַסירט, הויפּטזעכליך אין רוסלאַנד, דאָס סטרייקענדע
אַרבייטער זיינען אַרויס אין די דערפֿער אַרום שטאַדט, אום
אויפֿצוקלערען די בויערען און צו געווינען זייער סימפּאַטי פֿאַר
די זאַכע פֿון די פּראָלעטאַריע, מיט דעם וואָס זיי האָבען זיי
געפּריידיגט: „איהר דאַרפֿט מעהר דעם שטאַט קיין אָנגאַבען
ניט בעצאָהלען; איהר דאַרפֿט מעהר ניט אַוועקגעבען אייער
לעצטען גראַשען, אום צו בעצאָהלען דעם רייכען גרונדבע-
זיצער רענט, אַלע וואויכערער און פּאַראַזיטען, וועלכע האָבען
בזוי יעצט געלעבט פֿון אייער שווייס און בלוט, האָבען פֿער-
לאָרען די מאַכט אייך ווייטער אויסצובייטען און צו אונטער-
דריקען. מיר האָבען פֿערברענט די אַרכיווען מיט אַלע
אייגענטהומס דאָקומענטען, אייערע זיהן דאַרפֿען מעהר ניט
דינען דעם שטאַט אַלס זעלנער, זיי קענען בלייבען אין דער
זייט און אייך העלפֿען בעאַרבייטען די ערד. פֿעראַגט דעם
גרויסען גומס-בעזיצער און נעהמט צו זיינע אונזעהלכאַרע

פֿעלדער אלס אייער געמיינשאַפֿטליכעס און קאַלעקטיוועס
 אייגענטום. פֿערברענט זיין שלאָס, וועלכעס שמעהט צווישן
 אייערע אָרעמע היילעך, אלס אַ פֿערהאַסער מאַנומענט פֿון
 אייער עלענד און שקלאַפֿעריי. איהר האָט ניט וואָס מורא צו
 האָבען פֿאַר די זעלנער, דען זיי האָבען גענוג צו טהאָן אין
 די שמעט און ביי די אייזענבאַהנען; זיי קענען אייך גאָר ניט
 טהאָן."

איף אזא מין אַרט וואָלט עס זעהר מעגליך געווען צו
 שמערען די „אַרדנונג" און „זיכערהייט פֿון אייגענטום" אים
 גאַנצען לאַנד.

אונטער אַזעלכע אומשמענדען וואָלט די אַרמעע אַלואַ ניט
 נאָר געדאַרפֿט פֿערטהיידגען די פֿאַלימישע מאַכט פֿון דער
 בורזשוואַזיע, זאנדערן אויך די גאַנצע עקאָנאָמישע מאַכט פֿון
 דער הערשענדער קלאַסע, און דאָס לעצטע איז פֿיל שווערער
 ווי די ערשטע אויפֿגאַבע.

ביי אַלע פֿריהערדיגע רעוואָלוציאָנען האָט די רעגירונג
 געקענט קאַנצענטרירען די אַרמעע אין די הויפטשמעט, וואו
 100,000 גוטגעוואָפענטע זעלנער האָבען מאַרשירט געגען
 אייניגע טויזענד רעבעלען, אָבער אין דער צייט פֿון'ס גענעראַל-
 סטריק איז די זאַכע גאַנץ אַנדערש. די אַרמעע קען זיך מעהר
 ניט קאַנצענטרירען אויף אייניגע פּונקטען, זי מוז זיך צושטיי-
 לען אים גאַנצען לאַנד, אין יעדער שטאָדט, אין דעם קלענסטען
 דאָרף, אין אַלע צענטערס פֿון דער אינדוסטרי, נעבען אַלע
 אייזענבאַהן-ליניען מוזען זיך געפֿינען סאָלדאַמען, אום צו
 בעשיצען דאָס קאַפיטאַל און אויפֿצוהאַלטען די „אַרדנונג".

פֿיליכט וועט זיך דער רעגירונג פֿערוועלען — אייזענהענדיג,
 אַז די צאָהל פֿון איהרע פֿערטהידיגער איי צו קליין —
 צוניפֿצורופֿען די רעזערוויסמען?

אָבער דויער מיטעל איז גאַנץ געפֿעהרליך, דען צוניפֿרופֿען
 די רעזערוויסמען מיינט אייגענטליך ניט אַנדערש, ווי אָבצורייסען

די סטרייקענדע ארבייטער פֿון זייערע גענאָסען און זיי צו פֿערזאָרגען מיט גוטע וואַפֿען, און די רעגירונג וועט זיך צוערשט צוויימאָל בערעכענען, איידער זי וועט זיך בענוצען מיט דעם געפֿעהרליכען מיטעל. און אויב זי טהוט עס נישט, בעווייזט זי דורך דעם איהר אָהנמעכטיגקייט, זי פֿערלירט איהר אויטאָריטעט און די צאָהל פֿון איהרע זעלנער איז פֿיל צו קליין, אום אויסצופֿיהרען דעם ווילען פֿון דער הערשענדרע קלאַסע.

ווי גרויס, ווי גוט בעוואַפֿענט און דיסציפּלינירט אַן אַרמעע זאָל נישט זיין, איז דאָך אונמעגליך פֿאַר איהר אַלעס צו פֿערה טהייריגען. די זעלנער וועלען מווען צוטהיילט ווערען אים גאַנצען לאַנד און בעזיצען דערפֿאַר נישט די נויטיגע קראַפֿט צו אונטערדריקען די רעוואַלוציאָן אין דער פֿאַרם פֿון אַם גענעראַל-סטרייק.

אַבער עס נישט אויך אין דיזער בעזיהונג געוויסע פּסיכאָ-לאַגישע מאַמענטען, וועלכע מיר דאַרפֿען נישט פֿערנעסען. די פּראַקטישע ערפֿאַהרונגען פֿון דער מאַסען-פּסיכאָלאָגיי צייגען אונז יעדען טאָג, אַז דער איינצעלנער מענש איז פֿיל לייכטער אימטשאַנדע צו בעגעהן געוואַלדטהאַמען, ווען ער געפֿינט זיך צווישען גרעסערע מענשען-מאַסען, בעזאָנדערס, ווען ער בעגעהט אַזעלכע טהאַמען אונטער דעם בעפֿעהל פֿון אַ פֿערוואָן, וועלכע ער בעטראַכטעט פֿאַר אַן אויטאָריטעט. דאָס איז די פּסיכאָלאָגישע ספּעקולאציאָן פֿון אַם מיליטאַריזמוס. ווען דער סאָלדאַט געפֿינט זיך אין מיטען צווישען גרעסערע מיליטערישע אָבטהיילונגען, אויפֿגערעגט פֿון דער מוזיק און צייטערנדיג פֿאַר זיינע אָפֿיצירען, וועלכע ער בעטראַכט אַלס אַ זאָרט העכערע וועזען, פֿערלירט ער זייער לייכט זיין נאַטורליכען פֿערשטאַנד, זיין אייגענעם אורטהייל, ער האַנדעלט פּונדעם ווי ער וואָלט היפּנאָטיזירט געוואָרען און פֿיהרט אָפֿט מֶה אַויס די ברוטאַלסטע און אונמעגליכסטע בעפֿעהלען. נאָר אין אזאָ

צושיטאנד איז דער סאָלדאַט פֿעהיג צו שיסען אויף פֿאַטער און מוטער, שוועסטער און ברודער.

אַבער אין קלענערע גרופען האָט דער סאָלדאַט מעהר צייט צו דיינקען, דער קאַפּ ווערט איהם ניט פֿערטומעלט פֿון דער ברוטאַלער און מערדערישער בעגייסטערונג, וועלכע בעהערשט דעם גייסט פֿון אַלע גרויסע מיליטערישע קערפערשאַפטען; מיט איין וואָרט עס פֿעהלט איהם די אַנשטעקענדע בעריהרונג מיט דער אַרמעע, וועלכע איז די וואַהרע שולע פֿון מאָרד און פֿערברעכען. אַנשטאַט די פאַטריאָטישע מוזיק און די ווילדע קריגס-לידער אין די קאָזאַרמען הערט ער איבעראַל די געזענגע פֿון זיין פֿאַלק, די לידער פֿון דער רעוואָלוציאָן געגען די אויסבייטער און אונטערדריקער, וועלכע דערמאָהנען איהם, דאַס ער איז אַ קינד פֿון'ס פֿאַלק, פֿון וועלכען מען האָט איהם אוועקגעריסען מיט געוואַלד און ביסלעכווייז וועט ער אָנפֿאַנגען צו בעגרייפֿען, דאַס ער דאַרף אייגענמליך שטעהען אויף דער זייטע פֿון זיינע אַרבייטס-ברידער און ניט אויף דער זייטע פֿון די שיראַנען.

דער גענעראַל-סטרייק איז דער קלאַרסטער און דיימליכ-סטער אויסדרוק פֿון דעם קלאַסען-קאַמפּף צווישען פּראָלע-טאַריאַט און בורזשואַזי, און דער פּראָלעטאַריער אים סאָלדאַטען-ראַק וועט באַלד פֿערשמעהן, דאַס, קעמפּפֿענדיג פֿאַר די „גרויסע אידעאלען“ „נאַט, קעניג און פֿאַטערלאַנד,“ קעמפּפֿט ער אייגענמליך פֿאַר די חייטערע עקזיסטענץ פֿון אויסבייטונג און שיראַניי, פֿאַר די אויסבייטונג פֿון זיינע ברידער, פֿאַר זיין אייגענע אויסבייטונג, ווען ער וועט הידער פֿערבייטען די אוניפֿאַרם מיט דער אַרבייטער-בלווע. שטעהענדיג אַלס פּאַסטען פֿאַר אַ פֿאַבריק וועט ער בעגרייפֿען, דאַס ער איז אין דער אמת'ן זיין אייגענער וועכטער און דיוער געדאַנק וועט מאַכען, דאַס מאַנכער יונגער סאָלדאַט וועט זיך שטעלען אויף די זייטע פֿון'ס פֿאַלק. אַנדערע קליינע גרופען פֿון סאָלדאַטען, וועלכע

זיינען איבעראל צושפרייט, וועלען זעהר לייכט בעזיגט ווערען פֿון די גרויסע פֿאלקס-מאסען. פֿילע פֿון זיי, וועלכע * האָבען פֿילייכט ניט דעם דירעקטען מומה זיך צו שמעלען אויף די זייטע פֿון די אַרבייטער, וועלען זיך איבערהויפט ניט פֿער-טהיידניגען, פֿרעהענדיג זיך, אַז מען וועט זיי אַוועקנעהמען די וואַפֿען.

דאָס איז גראַדע דער גרויסער פֿאַרטהייל פֿון אַ גענעראַל-סמרייק, דאָס ער פֿאַנגט זיך אָן אַלס אַ פֿרידליכער סמרייק און ענדיגט זיך אַלס אַן אַלגעמיינע רעוואָלוציאָן אים גאַנצען לאַנד. דער גענעראַל-סמרייק איז די דעצענטראַליזאַציאָן פֿון דער רעוואָלוציאָן און פֿאַלגליך אויך די דעצענטראַליזאַציאָן פֿון דער אַרמעע. דווער דעצענטראַליסטישער כאַראַקטער פֿון'ס גענעראַל-סמרייק איז די גרונדבעדינגונג פֿאַר דעם זיג פֿון דער רעוואָלוציאָן. אָבער פֿאַר דעם מיליטאַריזמוס איז די דע-צענטראַליזאַציאָן אַ שרעקליכע געפֿאַהר; וואָס מעהר די אַרמעע איז געצוואונגען זיך צו צוטהיילען, אַלס ׀ מעהר וועט אָבנעשוואַכט ׀ ווערען די מיליטערישע דיסציפּלין, ביז וואַנען זי וועט פֿאַלען אין גאַנצען און צוואמען מיט איהר מוז אויך פֿאַלען דאָס גאַנצע קאָפיטאַליסטישע סיסטעם, וועלכעס גרינד-דעם זיך הויפטוועכליך אויף די שפּיצען פֿון די באַיאָנעמען.

* * *

אפֿשר וועלען די „פֿרעמדע מעכטע“ זיך אריינמישען, ווען דער גענעראַל-סמרייק וועט אויסברעכען אין אַ בעשטיממען לאַנד? מיר האָבען פֿאַר דעם ניט וואָס מורא צו האָבען. עס איז גאָר קיין אומאָפי ניט, ווען ׀ מיר רעכענען, אַז דער גענעראַל-סמרייק וועט אָנגעהמען אַן אינטערנאַציאָנאַלען כאַראַקטער. שוין אין 1848 האָבען מיר געזעהן, אַז די רע-וואָלוציאָנערע בעוועגונג איז אויסגעבראָכען כמעט אין אַלע לענדער פֿון אייראָפּא און לאַמיר ניט פֿערגעסען, אַז דער כאַראַקטער פֿון דווע רעוואָלוציאָנען איז אין גאַנצען געווען

א נאציאנאלער; די רעוואלוציאנערע פֿון די פֿערשידענע לענדער האָבען גאָנץ ווייניגע בעציהונגען געהאט איינע צו די אנדערע און מאַנכעס מאל האָט זאָגאַר עקזיסטירט צווישען זיי אַ דירעקטע פֿינדשאַפֿט.

היינט אָבער איז דאָס פראָלעטאַריאַט שוין לאַנג דורכגעדרונגן גען מיט אינטערנאַציאָנאַלע אידעען; די אַרבייטער אָרגאַניזירען זיך אינטערנאַציאָנאַל און די אינטערנאַציאָנאַלע סאָלידאַריטעט האָט יעצט איבעראַל בעקומען אַ פראַקטישע בעדייטונג. מען פֿעררופֿט אינטערנאַציאָנאַלע קאָנגרעסען, אום זיך געגענווייטיג צו בעראַטהען און אונטערשטיצען אים קאַמפֿף געגען דעם קאַפיטאַליזמוס און אויסצוגעפֿינען נייע מיטלען און מעטהאָדען ווי צו קעמפֿפֿען. אונטער אַזעלכע אומשטענדען קענען מיר אַלואַ זיכער רעכענען, אַז די רעוואַלוציאָן פֿון'ס פראָלעטאַריאַט, די סאָציאַלע רעוואַלוציאָן, ד.ה. דער גענעראַל-סטריק וועט זיין אינטערנאַציאָנאַל, צום ווייניגסטען וועלען די הויפטלענדער פֿון אײראָפּאַ גלייכצייטיג אַרײַנגעשלעפֿט ווערען אין דער בעוועגונג.

די מוראַדיגע „פֿרעמדע מעכטע" וועלען אַלואַ האָבען גענוג צו טהאָן בײַ זיך אין דערהיים, אײדער זײ וועלען געפֿינען אַ געלעגנהייט צו העלפֿען אנדערע.

IV.

וואס האט דאס פראלעטאריאַט צו פערלירען?

פראָפֿעסיאָנעלע דעמאָנאַגען און פֿערשלעפֿערער, וועלכע שטעהען אין פֿילע לענדער אַן דער שפּיגע פֿון דער אַרבייטער בעוועגונג, האָבען עס זעהר גוט פֿערשטאַנען — הויפטזעכליך אין דײַטשלאַנד — צו דערשטיקען דעם רעוואַלוציאָנערען גײַסט

פֿון די פראָלעטאַריער, מיט דעם וואָס זיי האָבען זיי פֿאַר-
געשטעלט ביי יעדער געלעגנהייט דאָס גרויזאמע בילד פֿון אַ
שרעקליכע בלוט-באַד אַלס די אונפֿערמידליכע קאַנזעקווענץ
פֿון יעדער רעוואָלוציאָנערע טהעטיגקייט. אויך היינט ווענדען
זיי אָן דאָס זעלבע מיטעל, אום אָבזושרעקען די אַרבייטער פֿון
דער גענעראַל-סטרייק-אידעע.

עס איז קיין צווייפֿעל, אַז די אַרבייטער האָבען ביי אַ
גענעראַל-סטרייק פֿיל ווייניגער צו ריזיקירען, ווי זיי האָבען
ריזיקירט אין אַלע פֿערגאַנגענע רעוואָלוציאָנען; אָבער פֿון
דעס טוועגען וואָלט עס לעכערליך געווען פֿון אונז זיך איינצו-
ריידען, דאָס עס וועלען ניט פֿאַרקומען קיינע קעמפֿע מיט
דער בעוואַפֿענטער מאַכט. אויך דער גענעראַל-סטרייק וועט
פֿאָדערען זיינע אָפֿער, דען מיר קענען זיך איבערהויפט ניט
פֿאַרשמעלען אַ קאַמפֿף אָהן אָפֿער.

אָבער זאָלען די אַרבייטער צוליב דעם קאַמפֿף, אוועקלייגען,
זייערע בעסטע וואַפֿען אָן אזויט און רוהיג וואַרטען אויף די
„ענטוויקלונג פֿון די עקאָנאָמישע פֿערהעלטניסען,“ אַפֿשר וועט
די קאַפיטאַליסטישע געזעלשאַפֿט 4000 יאָהר נאָך
מילער אַן אַדער בערנשטיין'ס געבורט צו גרונדע
געהען „פֿון זיך אליין,“ אום צו מאַכען פֿלאַץ פֿאַר דעם
סאָציאַליזמוס? — ניין! די פראָלעטאַריער לאַבען זיך אויס פֿון
דיזע פֿייגע ספעקולאַציאָנען און זיי וועלען צייגען, אַז זיי האָבען
נאָך ניט פֿערלאָרען דעם מוטע צו אָפֿפֿערען אלעס פֿאַר זייער
בעפֿרייאַונג.

דאָס וואָס דער אַרבייטער דאַרף ריזיקירען אין קאַמפֿף,
אין דער רעוואָלוציאָן, מוז ער יעדען טאָג ריזיקירען אין דער
קאַפיטאַליסטישער געזעלשאַפֿט. די סטאַטיסטיקער בעווייזען
אונז דאָס אין פֿראַנקרייך אליין שטאַרבען דורכשניטליך
174.000 מענשען אַ יאָהר דורך אונגליקספֿעלע אין דער
פֿראַדוקציאָן און דורך זאָגענאַמע „אינדוסטרי-קראַנקהייטען“;

נאָר ניט ריידענדיג פֿון די קליינע פֿערוואַנדונגען און אונגליי-
קען, וועלכע מאַכען זיך יעדען מאָג אין די פֿאַבריקען, און
וועלכע ווערען פֿון קיינעם ניט געזעהלמ. אזוי ערמאָרדעט
דער קאַפיטאַליזמוס מעהר פּראָלעטאַריע-לעבענס אין איין
יאָהר, ווי עס זיינען פֿערניכטעט געוואָרען אין אַלע רעוואָ-
לוציאָנען, וואָס האָבען ביי יעצט שטאַמגעפֿונען און נאָר
דערפֿאַר, ווייל דער קאַפיטאַליסט וויל ניט פֿערלירען קיין
צייט און קיין געלד, אום איינצופֿיהרען געוויסע פֿערויכערונגס-
מיטלען, אום צו שיצען דאָס לעבען און די געזונדהייט פֿון די
אַ-בייטער, דען זיין פּראָפֿיט איז ביי איהם טהייערער ווי אַ
פּאַר מענשענלעכען. דער טויט ערוואַרטעט דעם פּראָלעטאַ-
ריער יעדען מאָג, יעדע שמונדע ביי זיין אַרבייט; יעדען
אויגענבליק קען ער אַרונטערפֿאלען פֿון אַ דאַך, ער קען
בערגאַבען ווערען אין די מינען, פֿערגיפֿטעט ווערען אין די
כעמישע פֿאַבריקען, געטויטעט ווערען דורך אַן עלעקטרישען
שמראָס אָדער צוריסען ווערען אויף שטיקלעך דורך די עקס-
פּלאַזיאָן פֿון אַ מאַשינען-קעסעל. און ווען ער געהט אַרום אָהן
אַרבייט, ערוואַרטעט איהם דער טויט אין זיין שרעקליכסטער
געשטאַלט, דער הונגערטויט אָדער זעלבסטמאָרד אויס עלענד
און פֿערצווייפֿלונג.

מיליאָנען פּראָלעטאַריער קענען יעדען אויגענבליק געצוואַונגען
ווערען דורך דעם בעפֿעהל פֿון זייערע הערשער, אַנצומהאַן
די מיליטערישע אונטֿאַרם און צו מאַרשירען אין קריג, אום
צו פֿערגיסען אונשולדיגעס בלוט און צו פֿערטהיידגען די
אינטערעסען פֿון זייערע פֿיינדע, די אינטערעסען פֿון זייערע
אויסבייטער און אונטערדריקער. אין יעדער גרויסער שלאַכט
זיינען געפֿאלען מעהר מענשען ווי אין אַלע רעוואָלוציאָנען,
אין דער שלאַכט ביי לייפֿציג זיינען געפֿאלען 143.000 מאַן,
46.000 זיינען געפֿאלען ביי וואַטערלאָ און 40.000 ביי
קעניגנרעץ. אין די מלחמות פֿון נאַפּאָלאָן דעם ערשטען

האָבען ניט ווייניגער ווי 8 מיליאָן מענשען פֿערלאָרען זייער לעבען.

דער קלענסטער פֿאַרמשרים, די קלענסטע וויסענשאַפֿטליכע ענטדעקונג קאָסטען אַפֿטמאַלס טויזענדע פֿון מענשען-לעבען. ווי פֿיל כעמיקער זיינען שוין פֿערניפֿטעט אָדער צושמעטערט געוואָרען, אַרבייטענדיג ביי נייע ערפֿינדונגען! וויפֿיל ערצטע זיינען שוין געטויטעט געוואָרען דורך באַצילען, וועלכע זיי האָבען געזוכט צו פֿערניכטען צום גליק פֿון דער מענשהייט! וויפֿיל מוטטיגע מענער, וועלכע האָבען געוואָלט ענטדעקען דעם נאָרדפֿאַל, זיינען צו גרונדע געגאַנגען אין אייז און שנעען וויפֿיל וויסענשאַפֿטליכע פֿאַרשער זיינען געשטאַרבֿען אין דער וויסע אָדער אים אורוואַלד, געטויטעט פֿון ווילדע חיות אָדער ווילדע מענשען!

און וויפֿיל מאַרטירער זיינען געפֿאלען פֿאַר יעדע נייע אידעע, פֿאַר יעדע נייע וואַהרהייט! וויפֿיל פֿון די גרעסטע דיינקער און קעמפֿער, אַפֿאָסטלען דער וואַהרהייט זיינען פֿערברענט געוואָרען אויף'ן שייטערהויפֿען, געשטאַרבֿען אויף'ן גאַלגאַן, אונטער דעם מעסער פֿון דער גיליאַטינע, אין אונטער-אירדישע קערקערס אָדער אין די אייז-פֿעלדער פֿון סיביר!

וואָס פֿאַר אַ ים פֿון בלוט איז אויף דיזע ווייזע פֿערגאַסען געוואָרען! און ווי קליין און אונבעדייטענד קומען אויס די פֿאַר טראַפֿען בלוט, וועלכע זיינען פֿערגאַסען געוואָרען אין די רעוואָלוציאַנען, ווען מיר זאָלען זיי פֿערגלייכען מיט דיזען אונגעהייערען רויטען ים!

איז עס ניט אַ מערקווירדיגע זאַך, דאָס ווען עס האַנדעלס זיך צו געהען אין אַ מלחמה, געפֿינט זיך קיין איינציגער מענש, וועלכער זאָל אָבשרעקען דאָס פֿאַלק, פֿאַרשטעלענדיג איהם די בלוטיגע סצענען פֿון די שלאַכט-פֿעלדער, און די שרעקליכע געפֿאַהר, אָבער ווי כּאַלד עס האַנדעלס זיך צו קעמפֿען פֿאַר דער אייגענער פֿרייהייט, פֿאַר אַ בעסערע

צוקונפֿט, געפֿינען זיך אַ גאַנצע מאַסע „קלוגע“ מענשעלעך, וועלכע זוכען צו דערשטיקען דעם רעוואָלוציאָנערען מוסה פֿון די מאַסען.

אין אַלע רעוואָלוציאָנען פֿאַר די נאַציאָנאַלע אונאַבהייניג-קייט און די פּאָליטישע רעכטע האָט דאָס פֿאַלק רעזיקירט זיין לעבען מיט בענייסטערונג, ניט ציטערענדיג פֿאַר'ן טויט. אָבער איז דען די סאַציאַלע רעוואָלוציאָן, וועלכע וועט בעפֿרייען די גאַנצע מענשהייט פֿון אַלע קייטען און פֿון יעדער נויט, ניט אַ פֿיל טהייערער אידעאַל, וועלכער פּערדינט עס ווירקליך, אַז מיר זאָלען דערפֿאַר אוועקלייגען אַלע קרעפֿטען אין אויב עס איז נויטווענדיג — זאָגאַר רייזיקירען אונזער לעבען?

אין דער ווירקליכקייט איז די רעוואָלוציאָן אין דער פֿאַרם פֿון'ם גענעראַל-סטרייק פֿיל ווייניגער געפֿעהרליך פֿאַר די אַרבייטער, ווי אַלע פֿערגאַנגענע רעוואָלוציאָנען; דען זי פֿער-הינדערט די צענטראַליזאַציאָן פֿון דער אַרמעע און מאַכט דעם קאַמפֿ מיט גרעסערע מיליטערישע אַבטהיילונגען גאַנץ אונמעגליך. דערפֿאַר האָט דער גענעראַל-סטרייק די מעהרסטע אויסזיכטען אויף ערפֿאָלג און מיט גאַנץ ווייניג אָפֿפֿער וועט ער אונז בריינגען דעם פֿולען זיג.

v.

עקאנאמישע מאמענטען.

לויף-קאַמפֿ און גענעראַל-סטרייק.

דער היסטאָרישע עפֿאַכע האָט איהרע בעזונדערע קאַמפֿ-מיטלען און די טעכנישע פֿאַרמען פֿון דער רעוואָלוציאָן ווערען בעשטימט פֿון איהרע בעזונדערע עקאנאמישע בע-דינגונגען. די אַלטע ריטער האָבען געקעמפֿט מיט פֿאַנצערס, שווערדען און שפּיזען. די בירגער פֿון די קאַמונען אים

מיטעלאַמער האַבען אָרגאַניזירט קאָנספּיראַציעס געגען זייערע
פֿינדע און די בויערען האַבען אויך געהאַט זייערע ספּעציעלע
מעטהאָדען ווי צו קעמפֿען. די קאַמפֿ-מעטהאָדע פֿון דער
קלײנער בורזשאַזי איז געווען די באַריקאַרען-שלאַכט.

די מאָדערנע אַרבייטער-קלאַסע קען זיך ניט מעהר בע-
נוצען מיט דער רעוואָלוציאָנערער מאַקטיק פֿון די פֿערגאַנגענע
פּעריאָדען. די עקאָנאָמישע ענטוויקלונג פֿון אונזער צײַט האָט
געשאַפֿען גאַנץ נייע בעדינגונגען און פֿאַלגליך אויך גאַנץ נייע
פֿאַרמען פֿאַר דעם פּראָלעטאַרישען בעפֿרייאַונגס-קאַמפֿ. די
רעוואָלוציאָנערע מעטהאָדע פֿון דעם פּראָלעטאַריאַט איז דער
עקאָנאָמישער קאַמפֿ, די גרינדונג און ענטוויקלונג פֿון
סאָציאַלע קאַמפֿ-אָרגאַניזאַציאָנען, אום צו פֿערטהיירגען די
אינטערעסען פֿון דער אַרבייטער קלאַסע.

אַלע ערשיינונגען פֿון דעם עקאָנאָמישען לעבען דער געגענ-
וואָרט צווינגען אונז זיך צו בעשעפֿטיגען מיט דער פֿראַגע
פֿון'ס גענעראַל-סטרייק, און וויפֿיל דיזע אידעע זאָל ניט
בעקעמפֿט ווערען פֿון די פּאַרלאַמענטאַרישע פֿיהרער, זעהען
מיר דאָך איבעראַל, אָז די פּראָלעטאַריער פֿאַנגען אָן זיך צו
בענוצען מיט דיזער וואַפֿע, ווייל די פּראַקטישע נויטווענדיגקייט
צווינגט זיי, זיך צו בענוצען מיט איהר, ווי באַלד עס האַנדעלט
זיך אום אַ וויכטיגען קאַמפֿ אָדער אום אַן ערענסטע ענטשיידונג.

* * *

וואָס מעהר עס ענטוויקלעט זיך דאָס סאָלידאַריטעטס-
געפֿיהל צווישען די פּראָלעטאַריער, וואָס גרעסער און מעכטיגער
עס ווערען די עקאָנאָמישע קאַמפֿ-אָרגאַניזאַציאָנען פֿון דער
אַרבייטער-קלאַסע, אַלס מעהר און מעהר מוז זיך ענטוויקלען
די אידעע פֿון'ס גענעראַל-סטרייק צווישען די גרויסע מאַסען
פֿון פֿאַלק אַלס דאָס לאַגישע און אונפֿערמיידליכע רעזולטאַט
פֿון אַלע די צאָהלרייכע סטרייקס, וועלכע פֿערמעהערען זיך
פֿון מאַג צו מאַג.

* * *

אין עס ניט די נאטירליכסטע און פֿאלקאמענסטע פֿאָרם פֿון דער רעוואָלוציאָן, ווען אין דעם מאָג, אין וועלכען די שקלאפֿען וועלען צוברעכען זייערע קייטען, וועלען זיי צורופֿען זייערע אונטערדריקער: „מיר ווילען אייך מעהר ניט געהאָרען, מיר ווילען פֿאַר אייך מעהר ניט טראָגען די וואַפֿען, מיר ווילען ניט לענגער אַרבייטען פֿאַר אייך! אָבער מיר אַנער-קענען אויך ניט מעהר אייערע אייגענזעהומס-רעכטע, מיר וועלען ענדליך זעלבסט צונעהמען אַלע רייכטהומער, וועלכע מיר אַליין האָבען געשאַפֿען; און וועלכע מיר האָבען קיינמאָל ניט געדאַרפֿט געניסען?"

די פּאַסיווע געהאָרכזאַמקייט אין דער פֿונדאַמענט פֿאַר די גאַנצע מאַכט פֿון די הערשענדע קלאַסע. אזוי ווי די פֿאַלי-טישע מאַכט פֿון דער בורזשואַזי גרינדעט זיך אויסשליסליך אויף די וואַפֿען, וועלכע מיר אַליין שמידען און טראָגען, און מיט וועלכע מיר בעשיצען אונזערע אונטערדריקער געגען אונז זעלבסט, אזוי גרינדעט זיך אויך זייער עקאָנאָמישע מאַכט, זייער גאַנצע רייכטהום אויף אונזער אַרבייט. אין דעם אויגענ-בליק, אין וועלכען אונזער געהאָרכזאַמקייט וועט זיך ענדיגען, אין דיזען אויגענבליק וועט זיך ענדיגען זייער הערשאַפֿט. אין דעם מאָמענט, ווען מיר וועלען מעהר פֿאַר זיי ניט אַרבייטען, אין דיזען מאָמענט מווען זיי שמאַרבען פֿון הונגער מיט אַל זייער גאָלד; זיי מווען פֿערלירען זייער מאַכט.

איבערבליק.

++

די וויכטיגסטע זייטען פֿון דער גענעראל-סטרייק-אידעע לאָזען זיך קורץ צוזאַמענשמעלען ווי פֿאָלגט: (1) דער

אום צו זיין ערפֿאָלגרייך, זעהען מיר, אָז די סמרייקס האָבען די נאַמירליכע טענדענץ צו ווערען אַלס גרעסער און גרעסער, ד.ה. אימער גרעסערע מאַסען אַרבייטער פֿון דערזעלבער טרייד שליסען זיך אָן צו דער סמרייק בעוועגונג און אין די געווערקשאַפֿטען בעשעפֿטיגט מען זיך אימער עפֿטער מיט דער פֿראַגע, אויב עס איז נויטווענדיג און פֿראַקטיש צו פֿראַקלאַמירען דעם גענעראַל-סמרייק פֿאַר אַ געוויסע אינדוסטרי-בראַנש.

און אימער מעהר בעגעגענען מיר זיך מיט דער טהאָמאַכע, דאָס ביי גרעסערע סמרייקס לייגען אויך די אַרבייטער פֿון פֿערוואַנדעטע אינדוסטרי-צווייגען אַוועק די אַרבייט, אום צו אונטערשטיצען זייערע סמרייקענדע ברידער, און אַזוי ענטשטעהען די וואַגענאַנטע סאָלידאַריטעט-סמרייקס. טהיילווייזע צייגען די קאָפיטאַליסטען אַליין דעם פֿראַלעטאַריאַט דעם ריכטיגען וועג, דורך דעם וואַגענאַנטען „לאַק אויט“, וועלכער שפּילט אין דער לעצטער צייט אַ וויכטיגע ראָלע אין דעם גרויסען קאַמפֿף צווישען אַרבייט און קאָפיטאַל. מיר זעהען זעהר אָפֿט זוי די קאָפיטאַליסטען ערקלעהרען זיך סאָלידאַריש איינער מיט דעם אַנדערען, און אום צו ברעכען דעם ווידערשטאַנד פֿון אַ געוויסע צאָהל אַרבייטער, וואַרפֿט מען טויענדע אונט-שולדיגע אַרבייטער אַרויס אין גאַס, אום זיי זאָלען צווינגען זייערע סמרייקענדע קאַמעראַדען צוריקצוגעהן צו דער אַרבייט אָדער אום צו צושטערען זייערע אָרגאַניזאַציאָנען. אימער עפֿטער זעהען מיר, ווי די קאָפיטאַליטישע אויסבויטער פֿעראייניגען זיך אין שטאַרקע און מעכטיגע אָרגאַניזאַציאָנען, אום זיך געגענווייטיג צו אונטערשטיצען געגען די פֿאָדערונגען פֿון דער אַרבייטער-קלאַסע.

אין דעם אויגענבליק, ווען די געווערקשאַפֿטען וועלען זיך געגענווייטיג פֿערשטענדיגען און וועלען אונטערשטיצען די סמרייקערס, אום צו ענטפֿערען די כרוטאַליטעט פֿון זייערע

אויסבייטער, אין דיווען אויגענבליק וועט עס ניט מעהר זיין קיין קאמפף פֿון א געוויסע בראנטש אַרבייטער געגען א בעשטימטע צאָהל קאפיטאליסטען, ניין, עס וועט זיין א דירעקטער קאמפף פֿון דעם אלגעמיינעם פּראָלעטאריאַט געגען די גאַנצע קאפיטאליסטישע קלאַסע. אַז אַזוי קומען מיר ביסלעכווייז אלס געהנטער צו דעם גרויסען און מעכטיג-סטען אויסדרוק פֿון'ס סטרייק, דעם סטרייק פֿון דער אלגע-מיינער ארבייטער-קלאַסע געגען דאָס קאפיטאַל אין אלגעמיין, מיט איין וואָרט — דעם סאָציאַלען גענעראל-סטרייק.

די גאַנצע טהעאָרי פֿון דעם גענעראל-סטרייק איז ענטשטאַנ-דען און געבראַרען געוואָרען אין די געווערקשאַפֿטען דורך דעם טעגליכען קאמפף און די ערפֿאַהרונגען פֿון'ס פּראַקטישען לעבען, ער איז די מאָדערנע קאמפף-מעטהאָדע, וועלכע איז אַם בעסטען אימשיטאַנדע צו פֿערניכטען די קאפיטאליסטישע געזעלשאַפֿטס-אַרדנונג.

די סאָציאַלע רעוואָלוציאָן אין דעם געשטאַלט פֿון'ס גענעראל-סטרייק — אָדער לאָמיר בעסער זאָגען דער סאָציאַלער גענעראל-סטרייק—אונטערשיידעט זיך דורך צוויי וויכטיגע פונקטען זעהר פֿאַרטיילהאַפֿט פֿון יעדען אַנדערען סטרייק, אַפילו פֿון דעם גענעראל-סטרייק פֿון א געוויסע טרייד, וועלכער איז דאָך אויך ניט אַנדערש ווי אַ לויין-קאמפף:

(1) אין יעדען געוועהנליכען סטרייק איז געלד די וויכטינסטע זאַך, כדי די סטרייקערס זאָלען קענען אויסהאַלטען אין קאמפף; אָבער אין דער צייט פֿון דעם סאָציאַלען גענעראל-סטרייק איז געלד אַבסאָלוט איבערפֿליסיג, דען אַלע געשעפֿטען זיינען פּערמאַנט און קיין זאַך ווערט ניט פּראָדוצירט. אין געגענטהייל, געלד וואָלט זאָגאַר געווען אַ דירעקטער שאַדען פֿאַר דעם ערפֿאַלג פֿון'ס גענעראל-סטרייק, דען דורך דעם איינקויפֿען, אַפילו נאָר פֿון די נויטווענדיגסטע פּראָדוקטען, וואָלט די מאַכט פֿון דעם אלגעמיינעם סטרייק געבראַכען געוואָרען.

2) יעדער געוועהנליכער סמריק, זאָנאר דער גענעראל-סמריק פֿון אַ גאַנצע מרייד קען נאָר רעכנען אויף אַן ערפֿאַלג אין אַ גינסמיגע געשעפֿטס-פּעריאָדע. דער סאציאלער גענעראל-סמריק קען אָבער זאָנאר רעכענען אויף אַן ערפֿאַלג, ווען די געשעפֿטען געהען שלעכט, ד.ה. אין דער צייט פֿון אַן עקאָנאָמישען קריזיס, וועלכער און ניט אַנדערש ווי דאָס רעזולטאַט פֿון אַ רעלאַטיווער „איבערפּראָדוקציאָן.“ די מאַנאָזינען זיינען אָנגעפֿילט מיט פּראָדוקמען און לעבענס-מיטלען, אָבער דאָס פֿאַלק איז צו אַרעם, אום זיי צו קויפֿען. אָבער שוין ס'אַר קום האָט אונז געצויגט, אַז יעדע רעוואָלוציאָן איז ביי יעצט געווען די פֿאַלגע פֿון אַן עקאָנאָמישען קריזיס, וועלכער האָט פֿערגרעסערט דאָס עלענדי פֿון די מאַסען און אַרויסגערופֿען צווישען זיי אַ רעוואָלוציאָנערע שטימונג.

אין דער צייט פֿון דעם סאציאלען גענעראל-סמריק וועלען די פּראָלעטאַריע ווערן גוט פּערשטעהן די נאַציאָנאַל-עקאָנאָמישע ערקלערונג פֿון אַ קריזיס, זיי וועלען גאַנץ געוויס בעגרייפֿען, וואָס זיי דאַרפֿען מוזאָן, ווען מע וואָגט צו זיי: „וויסנט איהר, וואָרום איהר הונגערט יעצט מעהר ווי געוועהליך? ווייל די מאַנאָזינען זיינען פֿול אָנגעשמאַט מיט קאָרן און פֿרוכט. וויסנט איהר, וואָרום איהר געהט אַרום אין אַלמע שטאַמעס, וואָרום איהר צימערט פֿון קעלם, איהר מיט אייערע פֿרויען און אייערע קינדער און געפֿינט ניט קיין אַרם, וואו איהר קענט רוהיג לעבען? ווייל עס ניט צופֿיל קליידער אין די גרויסע מאַגאַזינען און ווייל די בוי-שפּעקולאַנטען האָבען געלאָזט בויען צופֿיל הייזער.“ אַזוי איז זאָנאר דער קריזיס, וועלכער איז ענט-שמאַנען דורך די זאָגענאַנטע „איבערפּראָדוקציאָן“, די בעסטע גאַראַנטי פֿאַר דעם ערפֿאַלג פֿון'ס גענעראל-סמריק, ווייל די פּראָדוקטען, וואָס זיינען פֿאַרהאַנען, גיבען דעם פֿאַלק די גע-לענענדימען צו בעפֿרידיגען זיינע בעדורפֿניסע אין דער צייט פֿון דער איבערגאַנגס-פּעריאָדע, ווען קיין זאַך וועט ניט פּראָדוצירט ווערען.

גענעראל-סטרייק איז אונטער די גענווערטיגע אומשטענדען די איינציגע מעגליכע פֿאָרם פֿון דער רעוואָלוציאָן, וועלכע איז דירעקט בעשטימט געוואָרען דורך דעם עקאָנאָמישען און טעכנישען כאַראַקטער פֿון'ס קאָפיטאַליזמוס.

(2) דער גענעראל-סטרייק איז דער בעסטער מיטל צו שטערען דעם גלייכגעוויכט פֿון דער געזעלשאַפֿט, דען ער ריכטעט זיך געגען איהרע פֿונדאַמענטאַלע גרונדלאַגען, די פּראָדוקציאָן און קאָנסומציאָן, די ערשטע בעדינגונגען פֿון איהר עקזיסטענץ.

(3) דער גענעראל-סטרייק איז דער קלאַהרסטער און לאַנגשטער אויסדרוק פֿון דער פּראָלעטאַרישער עמפּעהרונג און דער נאַטירל־כער רעוולוטאַט פֿון די טעגליכע קאַמפּף-מיטלען, די סטרייקס.

(4) דורך די צוטהיילונג פֿון דער מאָדערנער אינדוסטרי איז גענוג אָבצושטעלען עטליכע רעדער אין דעם קאַמפּליצירטען טעכאַניזמוס פֿון דער יעצטיגער פּראָדוקציאָן, אום אַרויסצו-רופֿען דעם שטילשטאַנד פֿון אַלע טריידס און אינדוסטרי-צווויגען. (5) דער גענעראל-סטרייק פֿאָדערט קיין געלד ניט און האַט זאָגאַר אין אַן אונגינסטיגע געשעפֿטס-פּעריאָדע מעהר אויס-זיכט אויף ערפֿאָלג ווי אין אַ גינסטיגער.

(6) דער גענעראל-סטרייק קען רעכנען אויף דעם גרעסטען ערפֿאָלג ביי די מאַסען, ווייל ער פֿאַנגט זיך אָן גאַנץ פֿרידליך, פֿאָדערט פֿון קיינעם ניט קיין ספּעציעלען העלדענמוטה און ווערט זאָגאַר אונטערשטיצט פֿון דייעניגע, וואָס האַבען מורא צו געהן אין גאַס און זיצען בעסער אין דערהיים.

(7) דורך די אָבשטעלונג פֿון אַלע טראַנספּאָרט און פֿער-בינדונגס-מיטלען איז עס אונמעגליך צו שיקען פּראָדוקטען און לעבענסמיטלען פֿון „רוהיגע“ פּלעצער. אין דערזעלבער צייט פֿערלירען די פּאָליטישע און מיליטערישע פֿיהרער די מעגליכקייט, זיך געגענווייטיג צו פֿערשטענדיגען.

(8) דורך די אַבסאָלוטע נויטווענדיגקייט צו בעוואַכען די גרויסע שמעט, די צענטערס פֿון דער אינדוסטרי, דאָס פֿרוואַט אייגענטהום פֿון די אויסכייטער, די אונזעהלכאַרע אייזענבאַהן-ליניען א.ו.וו. ווערט די אַרמעע דעסאַרנאַניזירט; ניט נאָר וואָס זי האָט אויפֿצוהאַלטען די „אַרדנונג“, דאַרף זי אויך זאָרגען פֿאַר איהר אייגענעם אונטערהאַלט; די זעלנער וועלען אַליין דאַרפֿען פֿראָדוצירען די נויטווענדיגסטע זאַכען און דורך דיווע אונטערהעײַרע צערשפּליטערונג פֿון דער אַרמעע איבער די גאַנצע לאַנד, איז דער זיעג פֿון דעם פּראָלעטאַריאַט אונטער-מיידליך.

צווייטער טהייל.

נאָך דעם גענעראַל-סטרייק.

I.

די ארגאניזאציאָן פֿון דער נייער געזעלשאַפט.

אַין דעם ערשטען טהייל פֿון דיווער שריפֿט האָבען מיר זיך אויסשליסליך בעשעפֿטיגט מיט דעם גענעראַלסטרייק אַלס אַ קאַמפּף-מעטהאָדע; ד.ה. מיר האָבען נאָר געצייגט זיין געגאַטיווע, צושטערענדע זייט, אַלס מיטעל צו פֿערניכטען די קאַפיטאַליסטישע געזעלשאַפֿטס-אַרגאַניזאַציאָן.

אויב דאָס וואָלט שוין אין גאַנצען געווען די בעדייטונג פֿון'ס גענעראַל-סטרייק, אויב עס וואָלט זיך נאָר געהאַנדעלט אום אַ נייעם קאַמפּף-מיטעל, וואָלט דיווע אידעע ניט פֿער-דינט דעם נאָמען פֿון אַ וועלטאַנשוואונג און די פֿיעלע מיווענדע פּראָלעטאַריער אין שפּאַניען און פֿראַנקרייך וואָלטען זיך ניט איינפֿאַך גערופֿען „גענעראַל-סטרייקערס“.

ניין, דער גענעראל-סטרויק האָט נישט נאָר אַ גענאטווען כאַראַקטער, ער האָט אויך אַ פּאָזיטיווע זייט און דערפֿאַר ענטהאַלט דינע אידעע אַ גאַנצע וועלטאַנשוואַנג. גראַדע אין בעזוג אויף דעם גענעראַלסטרויק האָבען מיר ווידער אַ בע-ווײַז פֿאַר די טהאַמזאָבע, אָן די טהעאָרי שאַפֿט נישט די פּראַקטיק, נאָר פֿערקעהרט, די פּראַקטישע ערפֿאַהרונג שאַפֿט און ענטוויקעלט די טהעאָרי, אום מײַן אויסצודריקען פֿיזיליכער, מיינט עס, אָן דער אידעאַל פֿון דער זוקינפֿטיגער געוועלשאַפֿטער אָרגאַניזאַציע און דער פֿאַרזיכט פֿון דעם קאַמפֿ געגען די יעצטיגע געוועלשאַפֿט. די שטרעבונגען פֿון דער זוקינפֿט, דער אידעאַל פֿון אַ רעאָרגאַניזאַציע פֿון דער געוועלשאַפֿט ענט-שמעהט און ענטוויקעלט זיך גאַנץ פֿון זיך ועלכט אױס דעם געגענווערטיגען קאַמפֿ פֿון'ס פֿאַרעלאַטאָריאָט געגען דעם קאַפיטאַליזם.

מיר האָבען דאָס גאַנץ דיפֿליך געזעהן בײַ דער ענט-ווײַלונג פֿון דער אַנאַרכיסטישער טהעאָרי, וועלכע און ענט-שמאַרען אין דעם קאַמפֿ געגען די צענטראַליסטישע דיקטאַטור פֿון דעם גענעראַל-ראַטה פֿון דער „אינטערנאַציע-נאַלער אַרביטער-אַסיאָציאָן“. די „אַליאַנץ דער סאַציאַליסטישער דעמאָקראַטי“, אױס האָט זיך דאָן גערופֿען די באַקוויסטישע אַפּאָרטיץ, האָט פֿערטהיירט דעם פֿערעראַליזם און די פֿרייע אָרגאַניזאַציען געגען די צענטראַליסטישע טענדענצען פֿון די מאַרקסיסטען. אױס האָט זיך ענטוויקעלט פֿון דער מאַקטיק און דער אינערליכער אָרגאַניזאַציע פֿון די ביידע ריכטונגען זייערע טהעאָריען און פֿאַרשטעלונגען וועגען דער זוקינפֿטיגער אָרגאַניזאַציע פֿון דער געוועלשאַפֿט. די צענטראַליסטען פֿון דער „אינטערנאַציאָנאַלע“ ווינען היינט די סאַציאַל-דעמאָקראַטען, די פֿערעראַליסטען ווינען געוואָרען אַנאַרכיסטען.

פונקט ווי אויס דער טאקטיק פֿון די סטרייקס האָט זיך ביסלעכווייז ענטוויקעלט די אידעע פֿון'ס גענעראל-סטרייק, אזוי ענטוויקעלט זיך אויך דורך די אַניטאַציאָן און פֿאַרבע-רייטונג פֿאַר'ן גענעראלסטרייק אלס אַ קאַמפּף-מיטעל, די גאַנצע וועלטאַנשוואונג פֿון דער רעאַרנאַניזאַציאָן דער געזעל-שאַפֿט נאָך דעם זיעג פֿון'ס פּראָלעטאַריאַט.

אזוי ווי די סטרייקס זיינען צום גרעסטען טהייל אַרויסגע-רופֿען געוואָרען פֿון די אַרנאַניזירטע אַרבייטער אין די געווערקשאַפֿטען, איז עס גאַנץ נאַטירליך, אז אין די געווערקשאַפֿטען ווערט די אידעע פֿון'ס גענעראל-סטרייק צום מעהרסטען פּראָפּאַגאַנדירט, און די לאַגישע פֿאַלגען פֿון דיזער אַניטאַציאָן לאָזט זיך שוין היינט גאַנץ קלאָר בע-שטימען: די געווערקשאַפֿטען, ד.ה. אַרנאַניזאַציאָנען, וואָס עקזיסטירען שוין יעצט, וועלען נאָך דעם זינרייכען פֿערלויף פֿון'ס גענעראל-סטרייק אַרנאַניזירען די פּראָדוקציאָן און איבערנעהמען די מעכנישע און אינדוסטריעלע איינריכ-טונגען פֿון דער גייער געזעלשאַפֿט.

עס איז פֿון אָנפֿאַנג אָן געווען דער גרונד-געדאַנק פֿון דער גענעראל-סטרייק-אידעע, אז די אַרבייטער זאָלען זיך נאָך דעם זיעג פֿעראייניגען אין די געווערקשאַפֿטס-הייזער און אַרבייטער-בערענע און דורך זייערע אַרנאַניזאַציאָנען איבערנעהמען די פּראָדוקציאָנסמיטלען. יעדע געווערקשאַפֿט וועט איבערנעהמען די אַרבייטס-אינסטרומענטען און רוי-שטאָפֿען פֿון איהר טרייד, און אזוי וועט די אַלגעמיינע פּראָ-דוקציאָן זיך ביסלעכווייז ווידער אָנפֿאַנגען.

פֿערשידענע צווייגען פֿון דער אינדוסטרי וועלען נאַטירליך אין גאַנצען אָבגעשאַפֿט ווערען, ווי צ.ב.ש. די פֿאַבריקאַציאָן פֿון וואַפֿען, געלד, קירכען-אַרטיקעל א.ג.וו. אַנדערע וועלען אָבגעשאַפֿט ווערען פֿאַר אַ לענגערע צייט, ווי צ.ב.ש. די פּראָדוקציאָן פֿון לוקסוס-אַרטיקעל.

די וואָפֿען, וואָס זיינען פֿאַרהאַנען, וועט מען איבערשמעלצן און מאַכען פֿון זיי ניצליכע מאַשינען און אַרבייטס-געצייג; דורך דעם איז גלייכצייטיג פֿערניכטעט יעדע מעגליכקייט פֿאַר די ווידעראויפֿערשטעהונג פֿון דער ברוטאַלער געוואָלד, וועלכע האָט זיך שטענדיג געשטיצט אויף די וואָפֿען.

אַלע אַרבייטער פֿון די טריידס, וואָס זיינען אין גאַנצען אָבגעשאַפֿט געוואָרען, די מיליאָנען „אַרבייטסלאָזע“, די טויז-זענדער געוועזענע אַגענטען און בעאַמטע פֿון די באַנקען, מאַנאַזינען, שווינדעל-ביוראָס א.ז.וו., די פּריסטער, ריכטער, היינקער, פּאָליצייסטען, אָפּיצירען, לאַקייען און מיניסטראָרען, וועלכע האָבען פּלוצלונג פֿערלאָרען זייער „אַרבייט“, די מיליאָנען בעפֿרייטע סאַלדאַטען, זיי אַלע וועלען געפֿינען גענוג בעשעפֿטיגונג פֿאַר יאָהרען לאַנג, אום אַרונטערצורייסען די עלענדע הייזלעך, די שמוציגע ווינקלען, וואו די אַרבייטער זיינען געצוואונגען געווען צו לעבען אין הונגער און קראַנק-היים, און אויפֿצובויען שעהנע, ריינע און געזונדע הייזער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען פֿון אונזער צייט.

עס וועט אויך נעהמען אַ לאַנגע צייט, אום צו פֿערניכטען אַלע פּינסטערע עראינערונגען פֿון דער טיראַניי, די געפֿענג-ניסע, קערקערס און פֿעסטונגען; די „רוימישע גאַלאַנען“, דען דער צלם איז אייגענטליך ניט אַנדערש ווי אַ רוימישער גאַלאַן, וועלען אַרונטערנעריסען ווערען פֿון די קירכען און פּאַלאַצען און די קירכען זעלבסט וועט מען פֿערווענדען לויט זייער קינסטלערישען ווערטה—אָדער אַלס מאַנאַזינען און שטאַלען אָדער אַלס טהעאַטערע און פֿערוואַלונגס-לאַקאַלען. אַלע מאַנומענטען, וועלכע דערמאָהנען די מענשען אין די פּאַטריאַטישע מאַסען-מערדערייען אָדער אָן די אַמאָליגע עקזיסטענץ פֿון קעניגע, מיניסטראָרען און אַנדערע טיראַנען און פּאָלקס-אונטערדריקער, וועלען פֿערניכטעט ווערען; אויף זייערע פּלעצער ייעט מען שטעלען די מאַנומענטען פֿון ד

ווירקליכע העלדען דער מענשהייט, די מאָנומענטען פֿון די אונזעהלברע קעמפֿער און מערטירער דער פֿרייהייט, די מאָנומענטען פֿון אלע דיכטער און דיינקער, וועלכע האָבען די מענשהייט אַרויסגעפֿיהרט אויס דער פֿינסטערער נאַכט פֿון אונטערדריקונג און אַבערגלויבען צום ליכט פֿון דער פֿרייהייט.

נאָך דזער איבערגאַנגס-פֿעריאָדע וועט זיך אויך גאַנץ געוויס דאָס קונסט-האַנדווערק ווידער ענטוויקלען, וועלכעס איז פֿון דער קאַפיטאַליסטישער אינדוסטרי אין גאַנצען פֿער-ניכטעט געוואָרען; דען די וואַגענאַמע לוקסוס-אינדוסטרי, וועלכע האָט פֿערנומען דעם פּלאַץ פֿון דעם אַלמען קונסט-האַנדווערק, איז אויסערליך גלענצענדער, שמעהט אָבער אין דער ווירקליכקייט פֿיל נידריגער, ווי דזע אלטע פֿאַרם פֿון דער אינדוסטרי.

טהוט נאָר אַ קוק אויף די וואונדערבאַרע אַרכיטעקטורען פֿון דעם מיטעלאַטער, וועלכע זיינען ענטשטאַנען אין דער צייט פֿון די פֿרייע האַנדווערק פֿעראייניגונגען! ווי רייך און פֿערשידענאַרטיג זיינען דאָ אַרען און די אלטע קאַטעדרע-ראַלען און קירכען, אין די אלטע פּאַלאַצען און אוניווערזיטעטען! מען קען באלד זעהן, אז דאָן האָבען די אַרבייטער געאַרבייט נאָך זייער אייגענעם געשמאַק, קיינער האָט זיי ניט געיאָגט, ווי אונטער דעם קאַפיטאַליסטישען אויסבייטונגס-סיסטעם, וועלכעס האָט געמאַכט פֿון דעם אַרבייטער אַ געווענהליכען אויטאָמאַט אָהן אַ געשמאַק, אָהן אַ געדאַנק, דורך די צוטהיי-לונג פֿון דער אַרבייט. עס איז קיין צווייפֿעל, אז די אַרבייט וועט זיך שפּעטער ווידער פֿערוואַנדלען אין אַ קונסט, ווייל זי וועט זיין פֿריי פֿון יעדען צוואַנג און יעדער טיראַני, און אזוי ווי יעדע קונסט איז אַ פֿריידע, אַ גענוס פֿאַר דעם קינסטלער, אזוי ווי אַ אַרבייטער, וועלכע וועט בעגייס-טערען דעם אַרבייטער-קינסטלער ביי זיין אַרבייט, זיין אַ

מעכטיגער פֿאקטאָר פֿאַר די ענטוויקלונג פֿון די אינדיװידועלע פֿעהיגקייטען און אַ זיכערע גאַראַנטי פֿאַר אַ רייכע פֿראַג-דוקציע, וועלכע וועט זיין אימשטאַנדע צו בעפֿרידיגען אלע בעדירפֿניסע. דורך די פֿערשידענהייט פֿון די מעגליכע פֿעהיגקייטען און נייגונגען וועלען אלע בעדירפֿניסע און פֿאַדערונגען געפֿינען זייער בעפֿרידיגונג.

* * *

אַם די מיליכסטען צייגט זיך אַרויס דער בעוואוסטזיך פֿאַר די גרויסע היסטאָרישע מיסיאָן פֿון די פֿרייע אַרבייטער-פֿעראייניגונגען אין פֿראַנקרײך, ווי די „וואָא די פעמעל“ האָט עס בעוויזען, דער אָרגאַן פֿון די פֿראַנצויזישע געווערקשאַפֿטען, וועלכע בעשעפֿטיגט זיך הויפטזעכטליך מיט דער פֿראַפּאָגאַנדאַ פֿאַר'ן גענעראַל-סטרויק.

די פֿראַנצויזישע טרייד-יוניאָניסטען זיינען אָרגאַניזירט אויף אַזאַ מין אַרט: די אַרבייטער פֿון אַ געוויסע טרייד פֿעראייניגען זיך אין יעדער שטאָדט און פֿאַרמירען אַ סענדיקאַט, אַ גע-ווערקשאַפֿט. לאָמיר אָננעהמען פֿאַר אַ ביישפּיל, אַז אין דער שטאָדט א. אָרגאַניזירען זיך די סטאַליאַרעס אין אַ טרייד-יוניאָן. די אַרבייטער פֿון אלע אַנדערע טריידס טועהן דאָסזעלבע. אלע טרייד-יוניאָנס פֿון אַ שטאָדט פֿעראייניגען זיך אין דער „בורו דע טראַוואַי“, אין דער „אַרבייטער-בערוע“. דאָרטען האַלט מען אָב די פֿערוואַלונגען אין די אָבענד-קלאַסען; מען אַראַנזשירט דאָרט אונטערנעהמונגען און בעראַטה זיך וועגען אלע געמיינשאַפֿטליכע אָנגעלעגענהייטען. די „אַרבייטער-בערוע“ איז אַלואַ די געמיינשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציע פֿון אלע טרייד-יוניאָנס אין דערזעלבער שטאָדט. אָבער דאָס איז ניט אלעס. די אַרבייטער-בערוען פֿון אלע שטעט אין פֿראַנקרײך זיינען פֿעראייניגט אין אַ גרויסע פֿעדעראַציע, ד.ה. אין אַ פֿערבאַנד פֿון אלע אַרבייטער-בערוען. אויסערדעם איז אָבער יעדע טרייד-יוניאָן אין אַ געוויסע שטאָדט אַ גליד פֿון אַן

אלגעמיינעם נאַציאָנאַל-פֿערבאַנד פֿון דער בעטרעפֿענדער מרייד ; ז.ב.ש. אַלע געווערקשאַפֿטען פֿון סמאָליאַרעס בע-לאַנגען צו דעם „אלגעמיינען פֿערבאַנד פֿון די פֿראַנצויזישע סמאָליאַרעס“ דווער אלגעמיינער פֿערבאַנד פֿון אַ געוויסע מרייד בילדעט ווידער אַ גליד פֿון אַ זאָגענאַנטען אינדוסטרי-פֿערבאַנד ; אזוי איז ז.ב.ש. דער „אלגעמיינער פֿערבאַנד פֿון די פֿראַנצויזישע סמאָליאַרעס“ אַ מַהייל פֿון דעם „אלגעמיינעם האַלץ-אַרבייטער פֿערבאַנד“ א.ה.וו. די אַלע נאַציאָנאַלע אינ-דוסטרי-אַרגאַניזאַציאָנען ווינען ווידער פֿעראייניגט אין אַ גרויסע געמיינשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציאָן, די „קאָנפֿעדעראַטיאָן זשענעראַל די טראַוואַי“, דער „אלגעמיינער אַרבייטס-פֿערבאַנד.“ אזוי האַבען מיר אַלזאָ צוויי גרויסע פֿעראייניגונגען, דעם „אלגעמיינען אַרבייטס-פֿערבאַנד“ און די „פֿעדעראַציאָן פֿון די אַרבייטער-בערוען“, וועלכע ווינען איינג פֿערבונדען מיט איינאַנדער און ציהען אויס וויערע גלידער איבער גאַנץ פֿראַנקרייך ווי אַ ריזיגע נעץ.

וועלכסטפֿערשמענדליך ווינען אַלע געווערקשאַפֿטען פֿרייע און זעלבסטשמענדיגע קערפֿערשאַפֿטען ; עס גיט ניט קיין עקזעקוטיוו-קאָמיטע, קיין גענעראַלאַראַטה א.ה.וו., זאָנדערען נאָר אַ קאָמיטע פֿאַר די געגענוויטיגע פֿערשמענדיגונג און קאָרעספּאָנדענץ.

פֿון מאַנאַט יוני ביו אָקטאָבער 1902, האָט די "וואָא" די פּעפּעל" געפֿענט אַן עפֿענטליכע דיסקוסיאָן און איהרע שפּאַלטען און געפֿאָדערט פֿון יעדער געווערקשאַפֿט, זי זאָל ערקלערען, וואס פֿאַר אַ ראַלע זי וועט איבערנעהמען נאָך דעם זיגרייכען גענעראַל-סטריק אין בעצוג אויף די אָרגאַניזאַציאָן און די פֿונקציאָנען פֿון דער נייע געזעלשאַפֿט*.) די צייטונג

* אַן עהנליכע דיסקוסיאָן איז אויך אָנגעפֿיהרט געוואָרען אין דער שפּאַ-נישער צייטונג "לאַ הועלגאַ בענעראַל", דער גענעראַל-סטריק-נומער 11 ביו 20, יאהרגאַנג 1903 — און די צאהלרייכע אינטערעסאַנטע ענטפֿערס האַבען געהאַט דעמועלבען כאַראַקטער, ווי די, אין דער "וואָא" די פּעפּעל.

האט פֿערעפֿענטליכט אַ געוואָלדיגע צאָהל ענטפֿערס פֿון די פֿערשידענסטע געווערקשאַפֿטען און אָרגאַניזאַציאָנען, און מערק-ווירדיגער פֿון אַלעס איז געווען דער פֿאַקט, אַז כמעט אַלע אָרגאַניזאַציאָנען זיינען פֿאַלשמענדיג איינשטימיג געווען אין זייערע אַנשויואונגען. אויסער די אַלגעמיינע פונקטען האָט יעדע געווערקשאַפֿט ספּעציעל ערקלערט איהר אייגענע שמע-לונג אין דער נייער אָרגאַניזאַציאָן פֿון דער פּראָדוקציאָן, וועלכע וועט זיך אַנפֿאַנגען נאָך דעם זיג פֿון'ס גענעראַל-סטרייק. אזוי האָט צ.ב.ש. דער סעקרעטער פֿון די "פֿעראַיי-ניגטע לוקסוס-אינדוסטריען" געענטפֿערט אין דעם נאָמען פֿון זיין געווערקשאַפֿט, דאָס אַלע מיטגלידער זיינען איבערצייגט אַז זייער טרייד מוז זיך אָבשמעלען אויף אַ געוויסע צייט נאָך דעם גענעראַל-סטרייק, אבער אַלע זיינען זיי פֿעסט ענטשלאָסען צו נעהמען אַנטהייל אין אַנדערע אַרבייטען; נאָר אַלס גע-ווערקשאַפֿט קענען זיי זיך ניט בעטהייליגען אין דער נייער אָרגאַניזאַציאָן פֿון דער געזעלשאַפֿט.

אַלע געווערקשאַפֿטען האַבען איינשטימיג ערקלערט, אַז זיי קענען זייער אויפֿגאַבע פֿאַר דער צוקונפֿט, און באלד נאָך דעם זיג וועלען זיי איבערנעהמען די פּראָדוקציאָנס-מיטלען פֿון זייער טרייד און פֿאַרמזעצען די פּראָדוקציאָן.

אין קורצע ווערטער, איז די אַלגעמיינע מיינונג פֿון די פֿראַנצויזישע געווערקשאַפֿטען אין בעצוג אויף דזע פּראַגע, ווי פֿאַלגט: די "קאַנפֿעדעראַסיאָן זשענעראַל די טראַוואַי", ד.ה. די "אַלגעמיינע אינדוסטרי-פֿעראַייניגונגען" וועלען האַבען די אויפֿגאַבע צו פֿערזאָרגען די פֿערשידענע פּראָדוקציאָנס-געווערקשאַפֿטען מיט רוישטאָפֿען און פּראָדוקציאָנס-מיטלען. די "פֿעדעראַציאָן פֿון די אַרבייטער-בערזען" וועט זיך בעשעפֿ-טיגען מיט דער אינטעלעקטועלער און מאַראַלישער זייטע פֿון'ס לעבען, מיט דער ערצהונג, דער בילדונג, דעם פֿער-

נניגען און הויפטזעכליך מיט דער סטאטיסטיק פֿון די בע-
דירפֿניסע אין יעדער געגענד.

דורך דיזע אלגעמיינע סטאטיסטיק פֿון יעדער אַרבייטער
בערזע, איז דער "אלגעמיינער פֿערבאָנד פֿון דער אַרבייט" און
די "פֿעדעראַציאָן פֿון די אַרבייטער-בערזען" זעהר לייכט אומ-
שטאַנדע צו פֿערוואַרגען אלע אַרגאַניזאַציאָנען מיט די נויט-
ווענדיגע רוישמאַפֿען און פּראָדוקטען. יעדער איינער קען דאָן
בעפֿרידיגען זיינע ספעציעלע בעדירפֿניסע אין די עפֿענטליכע
מאַנאַזשען, דען די פּראָדוקציאָן דער צוקונפֿט וועט בעשטימט
ווערען דורך די בעדירפֿניסע. אזוי ענטוויקעלט זיך נאָך
נאַטירליך די אַרגאַניזאַציאָן דער צוקונפֿט פֿון די אַרגאַניזאַ-
ציאָנען און טרייד-יוניאָנס, וועלכע עקזיסטירען שוין היינט.

אין זייער פֿרייער צייט וועלען זיך די אַרבייטער, וועלכע
וועלען דאָן מעהר ניט שמאַכטען אונטער דער שרעקליך
לאַנגער אַרבייטס-צייט ווי היינט, בעשעפֿטיגען מיט טויזענדער
אַנדערע זאַכען; אונזעהלכאַרע פֿעראיינע און געזעלשאַפֿטען
וועלען זיך ענטוויקלען, ווייל די פֿערווענליכע נייגונגען און
פֿעהיגקייטען קענען זיך פֿריי מאַניפֿעסטירען. די איינע וועלען
פֿערבריינגען זייער פֿרייע צייט אין וויסענשאַפֿטליכע געזעל-
שאַפֿטען און קונסט-פֿעראייניגונגען; די אַנדערע אין סאַני-
טאַרע אַרגאַניזאַציאָנען און בילדונגס-אינסטיטוטען. אָם אזוי
וועט ענטשטעהן אַ ריזיגע נעץ פֿון גרופֿען, פֿעראיינע און
פּראָדוקציאָנס-געווערקשאַפֿטען אָהן אַ בעשטימטען צענטראַל-
פּונקט אָדער אַ ספעציעלע עקזעקוטיוו-קאָמיטע.

II.

די אַנריקולטור.

++

ווי באלד די עפֿענטליכע מאַכט איז פֿערניכטעט געוואָרען
דורך דעם זיג פֿון דעם פּראָלעטאַריאַט אין די שמעט, דעם

זיג פֿון'ס גענעראל-סטרויק, גיט עס זעלבסטפֿערשטענליך
 ניט מעהר קיין שוין פֿאר דאָס "אייגענטהום" פֿון די גרונד-
 בעזיצער און די פֿראַצענטניקס אין די דערפֿער, וועלכע
 האָבען זייט יאהרהונדערטע די בויערן בערויבט און בע-
 גנב'עט. זאָגאר די רעאָקזיאָנערטע בויערען, וועלכע האָבען
 שטענדיג אונטערשטיצט די קלעריקאלע, און וועלכע האָבען
 זיך קיינמאל ניט געקענט בעגרייפֿערען פֿאר די שטאַטס-
 דעקערעמען פֿון די סאַציאַל-דעמאָקראַטען, זאָגאר זיי וועלען
 זיך געוויס בענוצען מיט דער געלעגענהייט און עקספֿראַ-
 דיציאָרען די לאַנד פֿון די גרויסע העררען. די אַלמע טראַ-
 דיציאָנען פֿון דעם זאָגענאָמען דאָרף-קאָמוניזמוס, וועלכע
 זיינען נ.ך ניט אין גאַנצען אָבגעשטאַרבען, וועלען ווידער
 אָננעהמען אַ רעאַלע געשמאַלט; די וועלדער און פֿעלדער פֿון
 די גרויסע גרונדבעזיצער וועלען פֿערוואַנדעלט ווערען אין
 געמיינשאַפֿליכעס אייגענטהום אונטער דער פֿערוואַלטונג פֿון
 די לאַנד-ווירטהשאַפֿטליכע פֿראַדוקציאָנס-געווערקשאַפֿטען.
 דורך די נאַטירליכע פֿעראַייניגונג פֿון די אינדוסטריאַר-
 בייטער און פֿעלד-אַרבייטער וועט דאָס פֿרימיטיווע סיסטעם
 פֿון דעם מאָדערנעס אַקערבוי באַלד פֿערבעסערט און פֿער-
 פֿאַלקאָמט ווערען; די פֿראַדוקציאָנס געווערקשאַפֿטען פֿון
 דער אינדוסטרי וועלען די בויערען פֿאַרזאָרגען מיט גוטע מאַ-
 שינען און מעכאַנישע ווערקזייגע און דורך דיזע איינגע פֿער-
 בינדונג צווישען די אַרבייטס-אַרגאַניזאַציאָנען אין די שטעט
 און דערפֿער וועלען באַלד פֿערשווינדען די לעצטע גרענעץ-
 שטיינער פֿון די קלוינע בויערען-גיטער, דען וויערע בעזיצער
 וועלען באַלד בעגרייפֿען אַז די קאָמוניסטישע פֿראַדוקציאָן
 איז פֿראַקטישער און פֿאַרטהיילהאַפֿטער פֿאַר יעדען איינעם.
 אזוי וועט זיך לאַגישער ווייזע ענטוויקלען דער דאָרף-קאָמו-
 נייזם, וועלכער איז פֿאַר די בויערען פֿאַרלוויפֿיג די בעסטע
 אין פֿראַקטישטע אַרגאַניזאַציאָן, איידער דער אונטערשיד

צווישען "שמאדום און לאנד" וועט אין גאנצען פֿערשוואנדען ווערען. און דיוע פֿאָרם פֿון דער אַגריקולטורעלע מהעמינקייט שמעקט פֿאַלשמענדיג אין אַנקלאַנג מיט דער אַרנאָניאַציע פֿון די אינדוסטריעלע געווערקשאַפֿטס-גרופּען.

מיר האָבען שוין פֿריהער ערקלערט, אז דורך דעם אונט-מערנאָנג פֿון דער קאָמיטאַליסטישער געזעלשאַפֿט וועלען זיך פֿלוצלינג געפֿינען מיליאָנען אַרבייטס-קרעפֿטע, וועלכע זאָבען זיך פֿריהער גענוצט בעשעפֿטיגען מיט טויזענדער אונניזליכע און שעדליכע זאַכען; איין מהיל פֿון דיוע אַרבייטס-קרעפֿטען, ווי מיר האָבען שוין פֿריהער געזאָגט, וועט האָבען די אויפֿ-גאַבע צו שאַפֿען בעקוועמע וואוינוגען פֿאַר דאָס פֿאָלק, דער אַנדערער מהיל וועט זיך געהווען צו דער פֿעלד-אַרבייט. ביי יעצט זיינען אלע פֿאַרמירטע פֿון דער מאָדערנער וויסענ-שאַפֿט און טעכניק כמעט אויסשליסליך פֿערווענדעט געוואָרען פֿאַר די ענטוויקלונג פֿון דער אינדוסטרי; אָבער די אַגרי-קולטור, דער אַקערבו, געפֿינט זיך אין די מעהרסטע לענדער נאָך אין דעמועלבען צושטאַנד ווי מיט 4,000 יאָהר צוריק. אין דער נייער געזעלשאַפֿט וועלען זיך טויזענדער אינגעל-גענצען בעשעפֿטיגען מיט דיוער זייטע פֿון דער פֿראָדוקטיווער מהעמינקייט און אָנווענדען אויף דיוען געביט אלע מאָדערנע רעזולטאַטען פֿון דער וויסענשאַפֿט און כעמיע. און ווייל די פֿראָדוקציע וועט דאָן ניט מעהר בעשטימט ווערען דורך דעם פֿראָפֿיט פֿון אייניגע קאָמיטאַליסטישע רויבערס, זאָנדערן דורך די אַלגעמיינע בעדירפֿניסע פֿון'ס פֿאָלק, וועט זיך די אַגרי-קולטור אין אַ קורצע צייט גאַנץ געוואַלדיג ענטוויקלען.

דורך גרויסאַרטיגע וואַסערלייטונגען און אַ וויסענשאַפֿטליכע "נאַרמען-קולטור", דורך די בעאַרבייטונג פֿון דער ערד דורך פֿראַקטישע מאַשינען און פֿיעלע אַנדערע הילפֿס-מיטלען איז עס מעגליך די פֿרוכטבאַרקייט פֿון דער ערד צו פֿערצעהנ-פֿאַכען. גאַכמעהר, מען קען איהר זאָגן פֿערהונדערטפֿאַכען.

דורך דיזע ענטוויקלונג פֿון דער אנריקולטור וועט די פֿראַגע פֿון דער מענשליכער ערנעהרונג, דורך וועלכע גרויסע רעוואַלוציאַנען ווײַנען שוין צו גרונדע געגאַנגען, געלויזט ווערען און דער אַלגעמײנער וואָהלשטאַנד איז גאַראַנטירט.

אַ פֿאַר שטונדען פֿעלד־אַרבייט אַ מאָג וועהרענד אייניגע וואָכען אין יאָהר מיט מאַשינען און צוועקמעסיגע אַרבייטס־אינסטרומענטען איז איינפֿאַך אַ פֿערגניגען, אַן אַנגענעהמע ערהאַלונג פֿאַר אַלע איינוואוינער פֿון די שטעדט.

קראַפֿאַט קײן בעהאַנדעלט דיזע פֿראַגע אויספֿיהרליך אין זײַנע ביכער "פֿיעלדס, פֿעקטאָריס ענד וואָרקשאַפּס" און "די עראָבערונג פֿון'ס ברויט" און בעווייזט אונז דורך סטאַטיסטישע בעריכטע, דאַס אפילו אין די לענדער, וועלכע בעציהען געגענווערטיג לעבענסמיטלען פֿון אויסלאַנד, איז פֿאַרהאַנען גענוג ערד, אום רייכליך צו ערנעהרען דאַס גאַנצע פֿאַלק, ווען מען וואָלט זיך מעהר בעשעפֿטיגט מיט דער אנריקולטור, ווי מען האָט עס ביז יעצט געטהאָן. פֿאַלגליך האָבען מיר ניט וואָס מורא צו האָבען, דאַס אויב דאַס פֿראַלעטאַריאַט וועט זיגען אין אַ בעשטימטען לאַנד, קען מען אויסהונגערן די אַרבייטער, מיט דעם וואָס מען שיקט זיי ניט קיין לעבענס מיטעל פֿון אויסלאַנד.

* * *

מיר זעהען אַלואַ, אַז די אידעע פֿון'ס גענעראַל־סטרייק האָט ניט נאָר אַ גענאַטיווע, אַ צושטערענדע קראַפֿט, זי טראַגט אויך אין זיך אַלע עלעמענטען פֿון דער רעאַגאַנדיזאַציאָן דער געזעלשאַפֿט און פֿערדינט דערפֿאַר מיט רעכט דעם נאָמען פֿון אַ וועלטאַנשוואַונג.

III.

די געשיכטליכע ענטוויקלונג פון דער גענעראל-סטרייק אידעע.

++

פֿאַר פֿיעלע אַרבייטער איז די גענעראל-סטרייק אידעע אַ גאַנץ נייע ערשיינונג. זי איז ענטשטאַנדען, אַזוי ווי כמעט אַלע גרויסע אידעען פֿון דער אַרבייטער-קלאַסע צווישען דעם פֿראַלעמאָריאַט פֿון די ראַמאַנישע לענדער און דאָרטען האָט זי זיך אויך אַם שטאַרקסטען ענטוויקעלט.

דעם ערשטען מאַל איז די גענעראַל סטרייק-אידעע דיסקו-טירט געוואָרען אויף דעם קאָנגרעס פֿון די פֿעדערירטע גע-ווערקשאַפֿטען און קאָרפּאָראַטיווע גרופּען פֿון פֿראַנקרייך, וועלכער האָט שטאַמגעפֿונען אין 1888 אין באָרדאָ. ווייט דעם איז דזיע אידעע אָנגענומען געוואָרען פֿון דער גרויסער מאַיאָריטעט פֿון אַלע פֿראַנצויזישע געווערקשאַפֿטס-קאָנגרעסען: 1892 אין מאַרסעל, 1893 אין פאַריי, 1894 אין נאַנט, 1895 אין לימאָזש, 1896 אין טור, 1897 אין טולוז, 1898 אין רען, 1900 אין פאַריי, 1901 אין ליאָן און 1902 אין מאַנפעליע.

איינער פֿון די ערשטע פֿראַפּאָגאַנדיסטען פֿאַר דעם גענעראַל-סטרייק איז געווען דאָמעלאַ ניווענהויז, דער געווע-זענער פֿיהרער פֿון דער האַלענדישער סאָציאַל-דעמאָקראַטי, וועלכער האָט זיך אָבער ווייט די לעצטע עטליכע יאָהר גע-שמעלט אויף די זייטע פֿון'ם רעוואָלוציאַניערען קאָמוניסטישען אַנאַרכיומוס, נאָכדעם ווי ער האָט געזעהן דעם באַנקראַט פֿון דער פאַרלאַמענטאַרישער סאָציאַל-דעמאָקראַטי. די גרויסע מאַיאָריטעט פֿון אַלע אָרנאַניזירטע אַרבייטער אין האַלאַנד זיינען איהם נאָכגעפֿאָלגט. אין שפּאַניען איז אין אָקטאָבער 1900 אָכגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנגרעס אין מאַדריד, אויף וועלכען 52,000 אַרבייטער זיינען פֿערטרעטען געווען דורך 213 דעלעגאַטען. אויף דזיען קאָנגרעס איז איינשטימיג בע-

שלאסען געוואָרען אָנצופֿיהרען די פּראָפּאָגאַנדאַ פֿאַר'ן גע-
נעראַל-סמריק אַלס דעם ציעל פֿון די געווערקשאַפֿטען און
אַלס אַ מיטעל צו בעפֿרייען די פּראָלעטאַריעט.

אין אַלע שפּראַכען זיינען ערשינען און ערשיינען נאָך צייט-
טונגען און בראַשורען, וועלכע האָבען די ספעציעלע אויפֿ-
גאַבע צו פֿערשפּרייטען די אידעע פֿון'ס גענעראַל-סמריק
צווישען די מאַסען און ווי צו ערקלערען די אונטערזונדנדיקייט
פֿון דיער פֿאַרם פֿון דער סאָציאַלער רעוואָלוציאָן. אין פֿאַרזי-
ערשיינט וועכענטליך די "וואָג די פעפעל" (פֿאַלקסשטימע),
דער אָפּיציעלער אָרגאַן פֿון די פֿראַנצויזישע געווערקשאַפֿטען
און „לאַקסיאָן דירעקט", (די דירעקטע אַקציע) אַ באַנאַמט-
שריפט, אין באַרזעלאַנג, שפּאַניען, ערשיינט די "הועלגאַ
כענעראַל", (גענעראַל-סמריק); אויסער דעם פּראָפּאָגאַנדירען
אַלע אַנאַרביטישע צייטונגען אין שפּאַניען (מעהר ווי 20) די
אידעע פֿון'ס גענעראַל סמריק. אין לאַנדאָן האָבען די פֿראַנצ-
צווישע און איטאַליענישע גענאַסען אַרויסגעגעבען אַ צייטונג
אין צוויי שפּראַכען "לאַ גרעו ווענעראַל" און "לאַ שוואַפּעראַ
דווענעראַלע" (דער גענעראַל סמריק). געגענווערטיג ערשיינט
דאָס בלאַט אונטער דעם טיטעל "די סאָציאַלע רעוואָלוציאָן".
זייט אָקטאָבער 1903 ערשיינט אויך אין לאַנדאָן אַן ענגלישע
צייטונג "דהע דווענעראַל-סמריק" און טיט אַייניגע וואָכען
צוריק איז ערשינען אין גלאָגווי דער ערשטער נומער פֿון די
"וואָיס אָף לייבאַר", וועלכע פּראָפּאָגאַנדירען ביידע דעם גע-
נעראַל-סמריק.

הונדערטע פֿון לידער אין די פֿערשידענע ראַמאַנישע שפּראַכען
פֿערהערליכען דעם גענעראַל-סמריק אַלס די קומענדע ויגרייכע
סאָציאַלע רעוואָלוציאָן; זיי געהען פֿון טייל צו טייל און בער-
נייסטערען די הערצער פֿון די פּראָלעטאַריעט.

אווו ווי יעדע אַנדערע גרויסע אידעע, האָט אויך דער גע-
נעראַל-סמריק שוין דורכגעמאַכט זיינע ערשטע בלוטיגע

קעמפפֿע. עם זיינען געווען די ערשטע פֿערוזכע, איידער עס וועט זיך אָנפֿאַנגען דער גרויסער ענטשיידונגס קאַמפֿף. אויך אין דער געשיכטע געפֿינען מיר ביי די גרעסטע דיכטער און דענקער מעהר אָדער ווייניגער בעוואוסטע אָנדייטונגען וועגען דעם אַלגעמיינעם סטרייק.

שוין 494 יאָהר בעפֿאַר די קריסטליכע צייטרעכנונג האָט זיך אָנגעפֿאַנגען, האָט שטאַטגעפֿונען אין אַלמען רוים די בעריהמטע „Secessio in montem sacrum“, „דער אויסצוג פֿון די פלעבעיער אויף דעם הייליגען באַרג“. די פלעבעיער, ד.ה. די פּראָלעטאַרישע קלאַסע, האָבען דאָן אוועקגעלייגט די אַר-בייט און האָבען געפֿאָדערט די גלייכע רעכטע ווי די פּאַרטרזיער, די רוימישע אַריסטאָקראַטען. די פֿאָלגען פֿון דיווען ערשטען גענעדאַל-סטרייק אין דער געשיכטע איז געווען אַ פֿאַלשטענדיגער זיג פֿון די פלעבעיער. אָבער לאַמיר זיך בעסער צוריקקעהרען צו דער געגענוואַרט. איינער פֿון די ערשטע אָבוואַהל אונבעוואוסטע פּראָפֿעטען פֿון'ס גענעדאַל-סטרייק, איז געווען מיר אַבאָ, ווען ער האָט אין 1789 צוגערופֿען די פּרווילעגירטע אין דער „פֿראַנצויזישער נאַ-ציאָנאַל-פֿערוואַלונג“ די דראָהענדע ווערטער: „זייט פֿאַר-זיכטיג! רופֿט ניט אַרויס דעם צאָרן פֿון דיווען פֿאַלק, וועלכעס פּראָדוצירט אַלצדינג. זיי דאַרפֿען נור אוועקלייגען די אַרבייט, אום אייך צו מאַכען ציטערען!“

56 יאָהר שפעטער האָט מאַקס שטירנער געשריבען אין זיין בעריהמטען בוך, „דער איינציגער און זיין אייגענ-טהום“ די פֿאָלגענדע ווערטער: „די אַרבייטער האָבען די גאַנצע מאַכט אין זייערע הענד, און אויב זיי וואַלטען נאָר געהאַט דעם בעוואוסטזיין פֿון זייער מאַכט, וואַלטען זיי געווען אונבעזינגבאַר. זיי וואַלטען מעהר ניט געדאַרפֿט, ווי אוועקצור-לייגען די אַרבייט און בעטראַכטען די פּראָדוקטען וואָס זיינען פֿאַרהאַנגען, אַלס זייער אייגענטהום. דאָס איז אייך דער זיין

פֿון די פֿערשידענע אַרבייטער־רעוואָלמען, וועלכע ברעכען אויס
דאָ און דאָרט.

אויך די פּאָעמען זיינען בעאיינפֿלוסט געוואָרען פֿון דיזער
גרויסער אידעע. ווער קען ניט די וואונדערבארע ווערטער פֿון
זשאַרוזש הערוועגה.

„מאָן דער אַרבייט, אויפֿגעוואַכט,

„און בעגרייף שוין דינע מאַכט!

„אַלע רעדער שמעהען שמיל,

„ווען דיין שמאַרקע האַנד עס וויל!“

וואַלטען דיזע הערליכע ווערטער ניט געקענט דינען אַלס אַ
מאָטאָ פֿאַר די אידעע פֿון'ס גענעראַל־סמרייק?

דער גרויסער ענגלישער דיכטער וויליאַם מאַר'ס
דערצעהלט אונז אין זיין וואונדערבארען צוקונפֿטס־טרום פֿון
אַ פֿרייע געזעלשאַפֿט „News from Nowhere“, ווי די אַלטע
געזעלשאַפֿט איז געשמירצט געוואָרען דורך אייניגע רעוואָל-
ציאָנערע גענעראַל־סמרייקס, וועלכע האָבען דורכגעבראַכען אַ
פֿרייען וועג פֿאַר די ענטוויקלונג און אָרגאַניזאַציע פֿון דער
נייער געזעלשאַפֿט.

אַבער ניט נאָר אַראַטאָריק, פֿילאָזאָפֿי און פּאָעזי שמעהען
ביי דעם וויגעלע פֿון דער גענעראַל־סמרייק־אידעע, זאָנדערן
אויך בלוט און טרעהרען.

דער ערשטער גענעראַל־סמרייק, וועלכער איז דורכגעפֿיהרט
געוואָרען אין אונזער צייט, איז געווען דער אַלגעמיינער סמרייק
אין אַלקאָאי, אַ בעקאַנטע אינדוסטרי־שטאָרט אין דער שפּאַ-
נישער פּראָווינץ אַליקאַנטע, וועלכער איז פּראָקלאַמירט גע-
וואָרען דען 8-טען יולי 1873 פֿון דער שפּאַנישער פֿעדעראַציע
פֿון דער „אינטערנאַציאָנאַלע“. דאָס ציעל פֿון דיזען סמרייק
איז ניט געווען אַ מאָמענטאַנע לוי־פֿערבעסערונג, זאָנדערן
די „סאָציאַלע ליקווידאַציע“, ד.ה. די אַבברעכונג מיט דער
אַלטער געזעלשאַפֿט און די אָרגאַניזאַציע פֿון אַ פֿרייען גע-

זעלשאַפֿטס-סיסטעם. עס איז געווען אין דער צייט פֿון דער שפּאַנישער רעוואָלוציאָן און די אַרבייטער פֿון אַלקאַיאַ האָבען פֿאַרלוּפֿיג געוואָלט דורכפֿיהרען זייערע פֿאַדערונגען אין זייער קאַמונע. 3.000 אָרגאַניזירטע אַרבייטער, וועלכע האָבען בעד-לאַנגט צו דער „אינטערנאַציאָנאַלע“, זיינען גאַנץ לייכט אימ-שמאַנדע געווען צו בעאיינפֿלוסען 10.000 אַרבייטער און אָבצושמעלען די גאַנצע פּראָדוקציאָן. נאָכדעם איז ענטשמאַנדען דער קאַמפּף צווישען די אַרבייטער און די זשאַנדאַרמען, וועלכע האָבען זיך פֿעראייניגט מיט דער בעוואַפֿענטער בור-זשאַזי. די אַרבייטער זיינען געבליבען די זינער; די גאַנצע שטאָדט איז געווען אין זייערע הענד. מען האָט פֿערברענט די אַרכיווען און אייגענטהומס-דאָקומענטען, נאר די „סאָציאַלע ליקווידאַציאָן“ האָט ליידער ניט געקענט דורכגעפֿיהרט ווערען, דען די זיגרייכע זעלנער פֿון דער רעגירונג האָבען שפּעטער ווידער צוריק עראַבערט די שטאָדט.

ווען די אַמעריקאַנער אַרבייטער האָבען זיך פֿאַרבערייט אין 1886 צו עראַבערן דעם אַכט שטונדען אַרבייטס-טאַג, האָבען זיי אפילו ניט געקלערט, צו עס וואָלט פּראַקטיש געווען אַנד-צוואווענדען די פּאַרלאַמענטאַרישע טאַקטיק, ניין, זיי האָבען איינפֿאַך בעשלאָסען, דאָס אַם 1טען מאַי זאָל פּראַקלאַמירט ווערען דער גענעראַל סטרייק פֿאַר די גאַנצע פֿעראייניגטע שטאַטען, אום צו עררייכען זייער ציעל. אַם 1טען מאַי 1886 האָבען 260.000 מאַן אוועקגעלייגט די אַרבייט אין די פֿע-אַר-אייניגטע שטאַטען; אין טשיקאַגאָ אליין זיינען 40.000 אַר-בייטער אַרויס אין סטרייק.

די ברוטאַלע אַטאַקען פֿון דער טשיקאַגאַער פּאָליציי אויף אַ פֿירדליכער אַרבייטער דעמאָנסטראַציאָן אַם 4טען מאַי און שפּעטער אויף אַ רוהיגע פֿערוואַמלונג אויף דעם היימאַרקעט אין טשיקאַגאַ, וואו אַן אונבעקאַנטער אַרבייטער האָט געשליי-דערט אַ באַמבע צווישען די פּאָליצייסטען, אום צו שיצען די

פֿערוואַמלטע מענשען פֿאַר די מערדערישע רעוואַלוציעס פֿון די פּאָליציסטען, איז געווען דער סיגנאַל צו אַרעסטירען אַלע רעדנער און פּראָפּאָגאַנדיסטען פֿון'ס גענעראַל-סטריק. די שענדליכע געריכטס-קאָמעדיע פֿון די אַמעריקאַנער יוסטיץ-מערדערס געגען די אַנאַרכיסטישע אַרבייטער-אַניטאַטאַרס איז אַלעמען בעקאַנט. די שטימען פֿון פּאַרסאַנס, שפּיעז און זייערע אַנדערע גענאַסען זיינען אויף אימער דערשטיקט געוואָרען אויף דעם היסטאָרישען גאַלגאַן פֿון משיקאַנאַ; דען די אַמעריקאַנער בורזשאַזי האָט זאָפּאַרט בעגריפֿען די פֿורכטבאַרע בעדייטונג פֿון'ס גענעראַל-סטריק, און זי האָט זיך ניט אָבערשראַקען פֿאַר קיין מיטעל, אום צו פּאַראַלזירען דיזע אַניטאַציאָן.

און וואָס איז דען די אינטערנאַציאָנאַלע דעמאָנסטראַציאָן אַם 1טען מאַי? איז זי ניט אַ קינד פֿון דעם גרויסען גענעראַל-סטריק אין אַמעריקאַ? דערמאָהנענדיג זיך אין דעם גרויסען קאַמפּף פֿון דעם אַמעריקאַנער פּראָלעטאַריאַט פֿאַר דעם 8 שטונדען אַרבייטס-טאַג, האָט דער אינטערנאַציאָנאַלער סאַציאַליסטישער קאָנגרעס פֿון פּאַריז אין 1889 אָנגענומען מיט בעגייסטערונג דעם פּאַרשלאַג, אַז די אַרבייטער פֿון אַלע לענדער זאָלען אַם 1-טען מאַי אוועקלויגען די אַרבייט און דערמאָנסטירען פֿאַר דעם 8 שטונדען אַרבייטס טאַג.

איז דיזער בעשלוס ניט געווען אַ סימבאָליזירונג פֿון דעם גענעראַל-סטריק? און איז עס ניט אַ וואַנדערליכע ערשיינונג, אַז די סאַציאַל-דעמאָקראַטישע פֿיהרער — אָבוואַהל זיי בעד-קעמפּפֿען שמענדיג די אידעע פֿון'ס גענעראַל סטריק — בענוצען זיי זיך דאָך מיט דיזען מיטעל, ווען עס האַנדעלט זיך צו עראָבערען געוויסע פּאָליטישע רעכטע, ווי צ.ב.ש. דעם געזעצליכען אַכט-שטונדען-טאַג אָדער דאָס אַלגעמיינע וואַהל-רעכט? אין 1893 האָבען די בעלגישע אַרבייטער זיך עראָבערט דאָס וואַהלרעכט דורך דעם גענעראַל-סטריק און אין 1897, ווען עס האָט זיך אָנגעפֿאַנגען אין עסטרייך די גרויסע בעד-

וועגונג פֿאַר די עראָבערונג פֿון'ס אלגעמיינען וואַהלרעכט, האָבען די אַרבייטער ערקלעהרט אין אַלע פֿערוואַמלונגען און אין אַלע גאַסען, אז זיי וועלען אַנווענדען דאָס זעלבע מיטעל ווי אין בעלגיען.

אין פֿעברואַר 1902 האָט זיך אויפֿגעהויבען דאָס פֿראַלע טאַריאַט פֿון באַרצעלאָנאַ צום אלגעמיינעם סטרייק, און די אַרבייטער זיינען אימשטאַנדע געווען צו האַלטען די גאַנצע שטאָדט פֿאַר אַ וואָך צייט אין זייערע הענד, טראָץ די סאָל-דאַמען און זשאַנדאַרמען. פֿאַבלאַ אינגלעזיאַס, דער פֿיהרער פֿון דער שפּאַנישער סאָציאַל-דעמאָקראַטי, האָט דאָ-מאַלסטי איבעראַל אויפֿגעפֿאָדערט זיינע אַנהיינגער (צום גליק גיט עס אין שפּאַניען ניט פֿיעל פֿון זיי), זיי זאָלען געהן סקעבען. אין מאַנכע בעזירקען האָבען די סאָציאַלדעמאָקראַטען זאָגאַר געשיקט דעפּוטאַציאָנען צו דער רעגירונג, אום אויס-צודריקען זייער פֿרידליכען און געזעצליכען כאַראַקטער, און אום איהר צו פֿערויכערן, אז זיי אַלס אַנהיינגער פֿון די געזעצע, וועלען געוויס ניט נעהמען קיין אַנטהייל אין די „אונרוהען“. ווען די אויסלענדישע סאָציאַליסטישע פרעסע האָט זיך דערפֿאַר גענומען צו אינגלעזיאַס, האָט ער אַרויסגעגעבען אַן עפֿענט-ליכע ערקלעהרונג, אז דער סטרייק וואַלט זיכער דורכגעפֿיהרט געוואָרען, ווען די סאָציאַלדעמאָקראַטען וואַלטען גענומען אַנטהייל אין דער בעוועגונג, נאָר ער האָט זיי צוריקגעהאַלטען. דערפֿאַר „ווייל דאָס פֿאַלק איז פֿאַרלוּפֿיג נאָך ניט רייף פֿאַר זיין בעפֿרייאַונג“. די אַרבייטער פֿון באַרצעלאָנאַ זיינען צולעצט בצויגט געוואָרען, אָבער טראָץ זייער מפּלה האָבען זיי בעוווּזען די אונבעוויגבאַרקייט פֿון'ס גענעראַלסטרייק, דען נאָר דערפֿאַר ווייל דער סטרייק איז נאָר פֿראַקלאַמירט גע-וואָרען אין באַרצעלאָנאַ, איז די רעגירונג געווען אימשטאַנדע צו שיקען מיליטער פֿון אַלע אַנדערע שטעדט. און טראָץ דעם האָט די גאַנצע בירגערליכע פרעסע שוין געשריבען פֿון

דער דעמיסיאָן פֿון דעם מיניסטעריום, טראָץ דעם האָט מען שוין געפֿאָדערט, מען זאָל איינבערופֿען די רעזערווען—און אלעס וועגען באַרצעלאָנאָ אליין. וואָלט דיזער נענעראַל-סטרייק, געקענט בעזיגט ווערען אויב ער וואָלט אויסגעבראַכען אין גאַנץ שפּאַניען?

אין אַפּריל 1902 האָבען אין בעלגיען 350,000 אַרבייטער אוועקגעלייגט די אַרבייט, אום צו עראָבערן דאָס פֿאַלשטענ-דיגע אַלגעמיינע וואַהלרעכט. דער קאַמפּף, וועלכער האָט זיך אָנגעפֿאַנגען מיט אַועלכע גוטע האָפֿנונגען אויף ערפֿאַלג, איז פֿערלאָרען געוואָרען דורך דעם פֿעראַטאָ פֿון די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע פֿיהרער. איידער דער סטרייק האָט זיך אָנגעפֿאַנגען האָט „לע פעזעל“, דער אָפֿיציעלער אָרגאַן פֿון דער בעלגישער סאָציאַל-דעמאָקראַטי, געגעבען זיינע אַבאַ-גענטען רעוואָלוציערס פֿאַר אַ פרעזענט, און די צייטונג האָט אויסדריקליך ערקלעהרט, אַז דיזע רעוואָלוציערס זיינען „פֿאַר דעם גענעראַל סטרייק“. אָבער ווען דער קאַמפּף האָט זיך ווירקליך אָנגעפֿאַנגען, ווען עס האָט געגעבען טויטע און פֿערוואַונדעטע, האָבען די פֿיהרער וואָנדרערוועלד, אַנסעלע אין אַנדערע פֿלוזלונג פּראָקלאַמירט, אַז דער סטרייק האָט זיך געענדיגט, ווייל זיי האָבען מורא געהאַט, אַז מען וועט זיי מאַכען פֿעראַנטוואָרטליך פֿאַר די פֿאַלגען, און ווייל זיי האָבען ניט געוואלט פֿערלירען די פֿריינדשאַפֿט פֿון די ליבעראַלע, וועלכע האָבען געפֿאָדערט, אַז דער גע-נעראַל סטרייק זאָל זיך ענדיגען; נאַטירליך, פֿיעלע סאָציאַל-דעמאָקראַטישע מאַנדאַטען זיינען געווען אַבהיינגיג פֿון די ליבעראַלע, דערפֿאַר האָט מען געמוזט ערפֿילען זייער וואַנש. דיזעלבע לייטע, וועלכע האָבען פֿריהער פֿערטהיילט רעוואָל-ווערס, וועלכע האָבען ערקלעהרט, אַז זיי וועלען דורכזעצען זייערע פֿאָדערונגען מיט אַלע מיטלען, און אַז זיי וועלען זאָגאַר געהן ווייטער, פֿאַלס דער געזעצליכער וועג וועט זיי ניט

פֿיהרען צום ציעל, דיזעלבע לייטע האָבען שפעטער די יעניגע, וואָס האָבען געגלויבט אין די ערענסמקייט פֿון זייערע זויערער און האָבען זיך ווירקליך בענוצט מיט די רעוואָלווערס, גערופֿען לומפען און שפּיאָנען און האָבען די אַרבייטער זאָגאַר דירעקט אויפֿגעפֿאָדערט זיי צו אַרעסטירען. וואַנדער־וועלד האָט זאָגאַר ערקלעהרט אין אַ פֿערוואַמלונג, „אַז גראַדע די סאָציאַליסטען מוזען רעספעקטירען דעם געבאָט: „דו זאָלסט ניט טויטען!“ עס איז זאָנדערבאַר, וואָס דיזע העררען האָבען גראַדע דיאָיעניגע געגעבען דיזען ראַטה, אויף וועלכע מען האָט געשאַסען, און וועלכע זיינען פֿערהינדערט געוואָרען דורך די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פֿיהרער זיך צו פֿערטהיידען. מיט אַ מאַנאַט שפעטער, אין מאַי 1902 האָבען די אַר-בייטער אין שוועדען בעקומען דאָס אַלגעמיינע וואַהל־רעכט מיט דער הילפֿע פֿון'ס גענעראַל סטרייק.

אין אָנפֿאַנג פֿון 1903 האָבען מיר געזעהן דעם גענעראַל־סטרייק אין האַלאַנד. אין יאַנואַר זיינען די דאָך אַרבייטער פֿון אַמסטערדאַם אַרויס אין סטרייק און באלד נאָך דער פּראָקלאַמאַציאָן פֿון דיזען סטרייק האָבען זיך די אייזענבאַהן אַרבייטער ערקלעהרט סאָלידאַריש מיט זייערע סטרייקענדע ברודער און האָבען זיך אָנגעשלאָסען צו דער בעוועגונג. אַ גלענצענדער זיג פֿון די אַרבייטער איז געווען דער רעוואַלוציאָן פֿון דיזער סאָלידאַרישער טאַקטיק. אָבער די רעגירונג האָט זיך דערשראָקען פֿאַר דיזען ערפֿאָלג און האָט פֿאַרגעלייגט אין פֿאַרלאַמענט אַ נידערטרעכטיגעס געזעץ געגען די איי-זענבאַהן אַרבייטער, לויט וועלכען יעדער סטרייקער זאָל בעשטראַפֿט ווערען מיט 6 מאַנאַט געפֿענגניס און דו, וואָס רייזען אָן די אַרבייטער צו סטרייקען, זאָלען בעזאַהלען פֿאַר זייער אַגיטאַציאָן מיט 4 יאָהר קערקער. ועלכטספֿערשטענד-ליך האָבען זיך די אַרבייטער דאָס ניט רוהיג געפֿאָלען געלאָזט און נאָך אַ קורצע בעראַהמונג האָבען אַלע האַלענדישע

טרייד-יוניאָנס בעשלאָסען צו פראַקלאַמירען דעם גענעראַל סמריק. אין אַנפֿאנג האָבען די סאַציאַל-דעמאָקראַטען אויך גענומען אַנטהייל אין דער בעוועגונג, אום כלומרשט צו צייגען זייער פֿריינדליכקייט צו די אַרבייטער, (טראַעלסמאָ, דער הויפט־הרער פֿון דער האַלענדישער סאַציאַל-דעמאָקראַטי, האט שפעטער עפֿענטליך ערקלערט אויף דעם סאַציאַל-דע-מאָקראַטישען פֿארטיי-קאָנגרעס: „מיר האָבען געמוזט נעהמען אַנטהייל אין דער בעוועגונג, דען עס האָט זיך געהאַנדעלט אום אונזער עקויסטענץ אַלס אַרבייטער פֿארטיי“) אָבער ווען דער סמריק האָט געזאָלט אויסברעכען, האָט „העט פֿאַלק“* געוואָרענט די אַרבייטער פֿאַר דיווען „אַנאַרכיסטישען אַבענ-טייער“. ווען דער גענעראַל-סמריק איז טראַץ דעם פֿראַקלאַ-מירט געוואָרען, האָבען זיך די סאַציאַל-דעמאָקראַטישע פֿיהרער עפֿענטליך אַרויסגעצייגט אַלס פֿעררעטער. זיי האָבען געלאָזט פֿערשפּרייטען פֿראַקלאַמאַציאָנען, אַז דער סמריק איז אויפֿ-געהויבען געוואָרען און האָבען געשיקט פֿון די פֿראַווינצען געפֿעלשמע בעריכטען איבער דעם אינגינסטיגען צושטאַנד פֿון דער בעוועגונג, אום אַנצומאַכען אונאַייניגקייט צווישען די אַרבייטער. דורך דיווע שענדליכע טאַקטיק איז דער סמריק פֿערלאָרען געגאַנגען גלייך אין אַנפֿאנג. די אורזאַכע וואָרום די סאַציאַל-דעמאָקראַטישע פֿיהרער האָבען אַזוי געהאַנדעלט, איז גאַנץ קלאָהר. זיי האָבען געוואָלט אַז דער גענעראַל סמריק זאָל דורכפֿאַלען, אום צו בעווייזען די אַרבייטער, אַז דויער מיטעל טויג ניט, און דער איינציגער וועג איז דער פֿאַרלאַמענטאַרזימוס, דער שטימ-קאַסטען. זיי האָבען דאָס אויך נאַנץ אָפֿען און ציניש צוגעגעבען אין אַן אַרטיקעל אין

(* „העט פֿאַלק“ איז דער צענטראַל אָרגאַן פֿון דער האַלענדישער סאַציאַל-דעמאָקראַטי, וועלכער ווערט אַרויסגעגעבען מיט דעם געדל פֿון דער בעלגישער און דייטשער סאַציאַל-דעמאָקראַטי אויס האָט צו דעם אַנאַרכיזמוס און ספעציעל אויס האָט צו דאָמעלאַ ניווענהויז.

די „נייע צייט“ אין סטומגארט, אין וועלכען זיי האָבען צוערשט פֿעראַנטוואָרטליך געמאַכט די אַנאַרכיסטען פֿאַר דעם דורכפֿאַל, נאָר שפּעטער האָבען זיי אַליין ערקלעהרט, „אַז די זוער דורכפֿאַל האָט אויך געהאַט זיין גוטע זייטע, דען דער גלויבען אין דעם געגעראַל סטרייק האָט דורך דעם בעקומען אַ שטאַרקען קלאַפּ (!!!) און דער איינפֿלוס פֿון די אַנאַרכיסטישע מויל-העלדען איז שטאַרק אָבערשוואַכט געוואָרען!“ דער אַלטער ניווענהויז, דער פֿאַטער פֿון דער האַלענדישער אַרבייטער בעוועגונג, אַ מויל-העלד!

אָכער מיר דאַרפֿען זיך ניט פֿערוואונדערן וועגען דעם, דען פֿון אַזעלכע „סאָציאַל-פֿאַראַזיטען“, פֿאַר וועלכע די אַרבייטער-בעוועגונג איז ניט מעהר ווי אַ מיטעל צו בעקומען אַ פֿאַליטישען איינפֿלוס א.ז.וו. פֿון זיי איז קיין בעסערעס ניט צו ערוואַרטען; זיי וועלען שטענדיג פֿערוזכען צו דער-שטיקען יעדע רעוואָלוציאָנערע שטרעבונג צווישען די מאַסען, וועלכע איז אַ געפֿאַהר פֿאַר זייער פֿערווענליכע שטעלונג אין דער בירגערליכער געזעלשאַפֿט.

אַס I מען אויגוסט איז דער נענערטל סטרייק פֿראַקלאַמירט געוואָרען אין גאַנץ שפּאַניען, אום צו צווינגען די רעגירונג צו בעפֿרייען די פֿאַליטישע געפֿאַנגענע (אַריבער 260), זעלבסט פֿערשטענדליך האָבען די סאָציאַלדעמאָקראַטען ניט גענומען קיין אַנטהייל אין דיזער בעוועגונג, זאָנדערען האָבען זיך געשטעלט אויף די זייטע פֿון דער רעגירונג, פֿונקט ווי זיי האָבען עס געטהאָן ביי דעם גענעראַל סטרייק אין באַרצע-לאַנאַ מיט אַ יאָהר בעפֿאַר. — די רעגירונג האָט זיך דער-שראַקען, און אין פֿערלויף פֿון צוויי וואָכען זיינען כמעט אַלע געפֿאַנגענע „אַמנעסטירט“ אין בעפֿרייט געוואָרען.

אין דערוועלבער צייט האָבען אין די מעהרסטע שטעט אין זיידרוסלאַנד אין קאַווקאַז שטאַנגעפֿונען גענעראַלסטרייקס

און שטארקע קעמפֿע צווישען די אַרבייטער און די רוסישע זעלנער. די רוסישע צייטשריפֿט „כלעב אי וואַליאַ“ (ברויט און פֿרייהייט) פֿראַפּאָגאַנדירט אויך די אידעע פֿון'ס גענע-ראַל סטרייק.

איינע פֿון די וואונדערבאַרסטע ערשיינונגען איז געווען דער גענעראַל סטרייק אין דער שפּאַנישער אינדוסטרי-שטאַדט בילבאַאָ. אין אָקטאָבער 1903 זיינען דאָרט 25,000 מיינערס אַרויס אין סטרייק, אום צו קעמפֿען פֿאַר די אָבשאַפֿונג פֿון דעם זאָגענאַנטען „טרוק-סיסטעם“ און פֿאַר סאַניטערע פֿע-רע-בעסערונגען אין די מינען. די מיינערס זיינען ניט נאָר שרעקליך אויסגעבייטעט געוואָרען אַלס אַרבייטער, נאָר אויך אַלס קאַנסומענטען, דען זיי זיינען געצוואונגען געווען אַלצדינג צו קויפֿען אין די געשעפֿטען פֿון דער קאַמפּאַני און די היזלעך, אין וועלכע זיי האָבען געוואוינט, האָבען אויך בעלאַנגט צו די מינען-בעזיצער. נאָכדעם ווי דער סטרייק איז אָנגענאַנגען צוויי וואָכען אָהן אַ רעזולטאַט, האָבען די אַרבייטער פֿון אַלע טריידס אין בילבאַאָ פֿראַקלאַמירט דעם גענעראַלסטרייק און 65,000 אַרבייטער האָבען זיך ערקלעהרט סאָלידאַריש מיט זייערע ברודער, די מיינערס. די פּאָליציי און מיליטער איז געווען אָהנמעכטיג געגען דינע בעוועגונג. די אַרבייטער האָבען צוגענומען די לעבענסמיטלען פֿון די מאַנאָזיען און צושטערט די אייזענבאַהן ליניען מיט דינאַמיט. אַם דריטען טאָג, נאָכדעם ווי דער סטרייק האָט זיך שוין איבערגעטראָגען אויף אייניגע אַנדערע שטעט, האָבען די מינען בעזיצער איינגעגעבען. די אַרבייטער האָבען געהאַט אַ גלענצענדען זיג דורך זייער סאָלידאַריטעט. דינער סטרייק האָט אַ דאָ-פעלטען ווערט, דען בילבאַאָ איז געווען די איינציגע שטאַדט אין גאַנץ שפּאַניען, וואו די סאַציאַל-דעמאָקראַטען האָבען געהאַט אַ שטאַרקען איינפֿלוס. זיי האָבען די אַרבייטער שטענדיג פֿערויכערט, אַז דאָס טרוק-סיסטעם קען נאָר אָב-

געשאַפֿט ווערען דורך אַ בעשלוס אין פאַרלאַמענט, אָבער דער סטרייק האָט בעוויזען, אַז עס איז דאָ בעסערע מיטלען ווי פאַרלאַמענטאַרישע בעשליסע.

* * *

דיווע אַלע קלענערע גענעראַל סטרייקס זיינען אייגענטליך ניט אַנדערש ווי די ערשטע געפֿעכטע בעפֿאָר דעם גרויסען סאָציאַלען גענעראַל סטרייק דער צוקונפֿט, פונקט ווי די אונגעפֿעהר 300 רעוואַלמען פֿון די בויערן אין פֿראַנקרייך זיינען געווען דער פֿראַלאַג, די אינלייטונג פֿון דער גרויסער פֿראַנצויזישער רעוואַלוציאַן.

מיר זעהען שוין היינט, ווי דאָס פֿראַלעמאַריאַט בענוצט זיך אינעמיטקטיוו מיט דיווער איינציגער ווירקזאַמער וואַפֿע— אַפֿטמאַל זאָגאר גענען דעם ווילען פֿון זיינע „פֿיהרער“, ווען עס האַנדעלט זיך צו עראַבערען געוויסע פֿאָליטישע רעכטע. אָבער באַלד וועלען די אַרבייטער אליין איינזעהען אַז דאָס איז אַן איבערפֿליסיגע זאַך, זיי וועלען ביסלעכווייז בעגרייפֿען, אַז דורך דעם סאָציאַלען גענעראַל סטרייק קענען זיי אויס-פֿיהרען אַלע וויערע פֿאָדערונגען אָהנע די פֿערמיטלונג פֿון פֿאָליטישע פֿיהרער.

שלוס-בעמראַכטונגען.

ביו יעצט האַבען מיר ערקלערט די אידעע פֿון'ס גענעראַל סטרייק (1) אַלס טאַקטישער קאַמפֿ-מיטער; (2) אַלס די קאַנסטרוקטיווע קראַפֿט פֿאַר די רעאָרגאַניזאַציאָן פֿון דער געזעלשאַפֿט; און (3) אין איהר געשיכטליכע ענטוויקלונג. צום שלום נאָך אַ פֿאַר ווערטער איבער די פֿילאָזאָפֿי פֿון'ס גענעראַל סטרייק; דען דיווע אידעע האָט פונקט אזוי גוט איהר פֿילאָזאָפֿישע גרונדלאַגע ווי דער מאַרקסיזמוס און די סאָציאַל-דעמאָקראַטי. אָבער די פֿילאָזאָפֿי פֿון'ס גענעראַל

סטריק ד.ה. דאָס לאַגעשע סיסטעם, אויף וועלכען זיך דיזע אידעע גרינדעט, איז פֿיל איינפֿאַכער און לייכטער צו פֿער-שמעהן ווי די פֿעקולאַטיווע היפּאָטעזען פֿון דעם מאַרקסיזמוס. די מאַרקסיסטישע לעהרע גרינדעט זיך אויף די דערוקטיווע לאַגיק און הויפטזעכליך אויף די זאָגענאַנטע דיאַלעקטישע מעטהאָדע. די דערוקטיווע לאַגיק ערקלערט אַלע ערשיינונגען פֿון'ם לעבען נאָך בעשטימטע גרונד פּרינציפּען, ד.ה. זי ערקלערט די ערשיינונגען לויט דעם פּרינציפּ, דערפֿאַר איז דיזע מעטהאָדע שמענדיג געווען די מעטהאָדע פֿון די פּאָעטען, די מעטהאָדע פֿון דער פֿאַנטאַזי, אָבער אין דער זעלבער צייט איז זי אויך שמענדיג געווען די לאַגיק פֿון דער אוטאָקראַטי און טהעאָלאָגי. די מאָדערנע וויסענשאַפֿט איז אינדוקטיוו; ד.ה. זי שמעלט אויף איהרע כרינציפּען אויס דער סומע פֿון די פֿערשידענע ערשיינונגען, זי ערקלערט אַז די ערפֿאַהרונג און די פּראַקטיקע איז דער פֿונדאַמענט פֿון דער טהעאָרי.

די מאַרקסיסטישע דיאַלעקטיק איז אַ מין דערוקטיווע לאַגיק און דורך איהרע גייסטריכע שפּעקולאַציאָנען האָט זי נאָך וועניגער בעדייטונג פֿאַר די פּרעקטישע ווירקליכקייט. איינע פֿון די כאַראַקטעריסטישע ערשיינונגען פֿון דעם דיאַלעקטישען סיסטעם איז צ.ב.ש. די זאָגענאַנטע עלענדס-טהעאָרי, וועלכע ערקלערט, דאָס ערשט דורך די פֿאַלשמענדיגע ענטוויקלונג פֿון סאָציאַלען עלענד, דורך די אַלגעמיינע פּראַלעטאַריזירונג קען אַרויסקומען די רעוואָלוציאָן און נאָכדעם דער אַלגע-מיינער וואָהלשטאַנד. אום צו פֿערניכטען דעם היינטיגען שטאַט, ערקלערען די מאַרקסיסטישע טהעאָרעטיקער, אז צוערשט איז נויטווענדיג צו עראָבערן די שטאַטס מאַכט. זיי בעקעמפּפּען דעם יעצטיגען שטאַט און דאָך זיינען זיי אָנהיינגען פֿון די שטאַטס מאַנאַפּאָלען, טראָץ דעם וואָס דער אַרבייטער איז אין די שטאַטליכע אונטערנעהמונגען נאָך מעהר אויסגעבייטעט און אונטעררירקט ווי ביי פֿריוואַט קאַפיטאַליסטען.

זאגאר דער מעגליכער קאמפף און די פאָרם פֿון זייער פּאָליטיק ווערט בעשטימט דורך דאָס דעדוקטיוו-דיאלעקטישע סיסטעם פֿון זייער טהעאָרי. די מאַרקסיסטן ווילען צ.ב.ש. ניט, אַז דאָס פֿאָלק זאָל אליין עקספּראָפּריאירען די קאָפי-טאָליסטען און דורכפֿיהרען די פֿערגעזעלשאַפֿטליכונג פֿון די פּראָדוקציאָנסמיטלען — ניין, צוערשט דאַרף מען עראָבערען די פּאָליטישע מאַכט, דאַן וועט דער שטאַט אויספֿיהרען די עקספּראָפּריאָציאָן און אָרגאַניזירען דעם אַלגעמיינען וואָהל-שטאַנד. איבערהויפּט איז די גרונד אידעע פֿון אַלע פּאָליטישע רעוואָלוציאָנען געווען אַ דעדוקטיווע, — אייניגע אינדיווידוען זאָלען איבערנעמען די עפֿענטליכע מאַכט און נאָכדעם בעפֿרייען דאָס גאַנצע פֿאָלק פֿון „אויבען אַראָב.“

די אידעע פֿון'ס גענעראַל-סמרייק, ווי מען זאָל איהר ניט בעטראַכטען, פֿון איהר נעגאַטיווע און פֿון איהר פּאָזי-טיווע זייט, איז וי פּאָלשטענדיג אינדוקטיוו; זי גרינדעט זיך אויף די לאַגיק פֿון דער מאָדערנער וויסענשאַפֿט און זאָגאר אַלס רעוולטאַט איז וי פּאָלקאָמען אין אַנקלאַנג מיט די רע-זולטאַטען פֿון דער מאָדערנער וויסענשאַפֿט. דער גענעראַל-סמרייק מאַכט ניט קיין דיאלעקטישע אומוועגען, ער שפּרינגט ניט רעכטס און לינקס, זאָנדערן ער פֿיהרט אונז דירעקט צום ציעל, אָהן אומוועגען און אָהנע פֿערמיטלער. ווי מיר האָבען שוין פֿריהער געצייגט, איז דער גענעראַל-סמרייק די לאַגישע פּאָלגע פֿון די פֿילע קלענערע סמרייקס, ער איז דאָס רע-זולטאַט און דער שטאַרקסטער אויסדרוק פֿון דעם פּראָלע-טאָרישען סאָלידאַריטעטס-געפֿיהל, וועלכעס ענטוויקעלט זיך אַלס מעהר און מעהר כּדי דער אַרבייטער-קלאַסע. די אָרגאַ-ניזאַציאָן פֿון די געווערקשאַפֿטען און די פּאָרבערייטונג פּאַר'ן גענעראַל-סמרייק ענטהאַלט אין זיך שוין יעצט די עלעמענטע פֿון דער צוקונפֿטיגער רעאָרגאַניזאַציאָן דער געזעלשאַפֿט אָהן אומוועגען, אָהנע די אָראָבערונג פֿון דער פּאָליטישער מאַכט.

דער גענעראל-סטרייק ענטהאלט אין זיך אויך די פאָ-
 נג, אז די געווערקשאַפטען זאָלען דירעקט איבערנעמען
 דאָס ציאָנס-מיטלען. דיזע פאָפּולערע אידעע האָט זיך
 ענטוויקעלט צווישען די מאַסען, ווערענדר די לעהרע
 פֿון דער „עראָבענונג דער פּאָליטישער מאַכט“ איז ערפֿונדען
 יעוואָרען פֿון די יעניגע, וועלכע האָבען פּערזענליך גע-
 טרעכט נאָך דער דיקטאַטור, ווי די געשיכטע פֿון די „אינ-
 טערנאַציאָנאַלע“ האָט עס בעוויווען.

מיר זעהן אַלואָ ווי אויס דעס טעגליכען קאַמפּ פֿון די
 געווערקשאַפטען, אויס די אָרגאַניזאַציאָנען וואָס זיינען שוין
 יעצט פֿאַרהאַנען ענטוויקעלט זיך גאַנץ נאַטירליך אויף אַן
 אינדוקטיווע אַרמ און ווייזע דאָס גאַנצע סיסטעם פֿון דער
 סאָציאַליסטישער רעאָרגאַניזאַציאָן פֿון דער געזעלשאַפֿט. אזוי
 ווערט די ריכטיגקייט פֿון דער גענעראל-סטרייק-אידעע די-
 רעקט בעוויווען, דורך די מאָדערנסטע און איינציגע וויסענ-
 שאַפֿטליכע מעטהאָדע פֿון דער פֿאַרשינג און אונטערזוכונג —
 די אינדוקטיווע לאָגיק.

יעדער נייער פּאָליטישער צושטאַנד איז דער רעזולטאַט
 פֿון אַ נייע עקאָנאָמישע פֿאָזע אין דער מענשליכער ענטוויק-
 לונג. די אַבסאָלוצע מאָנאַרכי האָט זיך געגרינדעט אויף דעם
 פֿעאָדאַליזמוס; דער מאָדערנער פּאַרלאַמענטאַריזמוס גרינדעט
 זיך אויף דעם קאַפיטאַליזמוס און די לויזן-שקלאַפֿעריי.

דער פּאָליטישער אויסדרוק פֿון אַ פֿרייע געזעלשאַפֿט,
 וואו עס גיט גיט מעהר קיין פֿערשיעדענע קלאַסען און קיין
 אויסבייטונג, פֿון אַ געזעלשאַפֿט, וועלכע גרינדעט זיך אויף
 די פֿרייע פֿעראייניגונג און די פֿרייע קאָאָפּעראַציאָן, איז די
 הערשאַפֿט-לאָזיקייט — די אַנאַרכיע.

זאָגאַר פֿריריך ענגעלס גיט עס צו אין זיין
 שריפֿט „דער אורשפּרינג פֿון דער פּאַמיליע, דעם פּריוואַט-“

אייגענטהום און דעם שטאט", וואו ער זאגט: „דער אונטער-
 טערגאנג פֿון די קלאסען איז פונקט אזוי אונטערמיילט ווי
 זייער ענטשמעהונג. און צוזאמען מיט זיי מוז זיך די
 שטאט פֿערשווינדען. די געזעלשאַפֿט, וועלכע וועט
 גאנצירען די פראָדוקצאָן אויף דער גרונדלאַגע פֿון
 פֿרויער און גלייכער פֿעראייניגונג פֿון די פראָדוצירער, וועט
 די גאנצע שטאטס-מאשינע אוועקטראָגען דאָרטען, וואו
 איז דאָ אַ פאַסענדער פלאַץ פאַר איהר — אין דאָס סוועלע-
 פֿון די אלטערטהימער, לעבען דאָס שפּין-ראָד און די האַק
 פֿון בראַנד". — אזא צושטאַנד — דער סאָציאַליזמוס אָהן
 רעגירונג — איז דער קאָמוניסטישער אַנאַרכיזמוס.

אָבער אויך די פֿאַרם פֿון דער רעוואָלוציאָן לאָזט זיך
 ערקלערען אויס די עקאָנאָמישע בעדינגונגען. די עקאָנאָמישע
 אומשטענדע, וועלכע האָבען פֿעראורזאַכט דעם יאַקאָביניס-
 מישען באַראַקטער פֿון דער רעוואָלוציאָן, עקזיסטירען היינט
 ניט מעהר, אויך איז עס גאַנץ קלאָר, אז דער פאַרלאַמענט-
 מאַרזימוס איז ניט אימשטאַנדע צו פֿערניכטען דעם קאַפּי-
 מאַלזימוס, דען ער אַליין איז ניט מעהר ווי אַ פראָדוקט פֿון
 דעם קאַפיטאַליסטישען סיסטעם. אָבער די פֿאַרם פֿון דער
 רעוואָלוציאָן אַלס גענעראַל-סמרייק איז פֿאַלקאָמען אין אַנ-
 קלאַנג מיט די עקאָנאָמישע בעדינגונגען פֿון אונזער צייט, זי
 איז דאָס לאַגישע רעזולטאַט פֿון די סאָציאַלע געגענועצע,
 דער נאַטירליכער פראָדוקט פֿון דער גאַנצער סאָציאַלער
 ענטוויקלונג.

די אידעע פֿון'ס גענעראַל-סמרייק איז די בעסטע רעפּ-
 לעקציאָן פֿון דער שטענדיגער פֿערערגערונג פֿון די סאָציאַלע
 געגענועצע, זי איז דער מאָדערנסטער, קלאָהרסטער און
 דיימליכסטער אויסדרוק פֿון דער פראַלעטאַרישער רעוואָלוציאָן-
 דער גענעראַל-סמרייק וועט זיין די לעצטע און העכ-
 סטע שטופע פֿון דער אַלגעמיינער סמרייק-בעוועגונג, ער איז

א פראדוקט פֿון דער מאָדערנער אינדוסטרי, א וואַפֿע, וועל-
כע דער קאָפיטאָליזמוס האָט זעלבסט געשמידעט, און וועל-
כע וועט איהם פֿערניכטען אויף אימער.

ואָגאַר נאָך דעם גלענצענדסטען זיג פֿון דעם געוועהנלי-
י, לויין-סטריק בלייבט דער אַרבייטער טראָץ דעם ווייטער
א לויין-שקלאָף. עס איז וואַהר, אז דער אַרבייטער איז היינט
ניט מעהר דער שקלאָף פֿון אַ בעשטימטען קאָפיטאָליסט,
אַבער ער איז ווײַן גאַנצעס לעבען לאַנג אַ שקלאָף פֿון דער
גאַנצער קאָפיטאָליסטישער קלאַסע, און עס איז אונגעגליך
פֿאַר איהם זיך צו בעפֿרייען פֿון דיווער שקלאָפֿעריי אינער-
האַלב פֿון דער היינטיגער געזעלשאַפֿט.

דאָס ציעל פֿון די געווערקשאַפֿטען ווערט פֿיל גרעסער
און ברייטער, ווען זיי וועלען זיך ניט מעהר אויסשליסליך
בענגונגענען צו מאַכען דעם דרוק פֿון דעם קאָפיטאָליזמוס
אַביסעל ערטערעגליכער, ווען זיי וועלען בענוצען זייערע אַר-
גאַניזאַציאָנען און זייער קאַמפֿ-מעטהאָדע, אום צו פֿערניכ-
טען יעדע אונטערדריקונג, ווען זיי וועלען אָנשרייבען אויף
זייער פֿאָהן די פֿאַלשטענדיגע בעפֿרייאונג פֿון'ס פֿראַלעטאַר-
יאַט. די געווערקשאַפֿטען האָבען אַ גרויסע מיסיאָן פֿאַר דער
צוקונפֿט, זיי זיינען ניט נאָר די ערציהונגס-שוהלעך, דער
קאַמפֿ-עלעמענט פֿון דער סאָציאַלער רעוואָלוציאָן, נאָר זיי
האָבען אויך די גרויסע אויפֿגאַבע צו אַרגאַניזירען די פֿראַ-
דוקציאָן און דורכצופֿיהרען די רעאַרגאַניזאַציאָן פֿון דער גע-
זעלשאַפֿט, נאָך דעם ווי דער קאָפיטאָליזמוס איז שוין פֿער-
ניכטעט געוואָרען. דיוועס שטאַלצע און גרויסאַרטיגע ציעל
וועט זיכער טויענדער בענייסערטע קעמפֿער אַרײַנפֿיהרען,
אין די געווערקשאַפֿטס-בעוועגונג.

שוין די אידעע פֿון'ס גענעראל-סטריק, ווען זי וועט
ריכטיג אויפֿגענומען ווערען פֿון די מאַסען, איז אַן און פֿאַר
זיך שוין אַ מאַכט, אַ שטענדיגע דראָהונג פֿאַר די בעזיצער

קלאסע, ווי זאגאר זשאָרעס האָט אליין געמוזט צוגעבען. די מורא פֿאַר דעם גענעראַל-סטרייק וועט די הערשענדע קלאַסען מאַכען פֿאַרויכטיגער, ווי זאָלען ניט געהן צו ווייט מיט זייער מיראַניי. אָבער אין די לענדער, וואו דאָס פּראָ-לעטאַריאַט האָט ניט קיין אַנדער וואַפֿע ווי דעם שטיס-צע-טעל, אין דיזע לענדער עקזיסטירט ניט דיזע שמענדיגע דראַהונג פֿאַר די הערשענדע קלאַסע; זיי טהאָן וואָס זיי ווילען, דען זיי דאַרפֿען ניט מורא האָבען פֿאַר אַ וויעדער-שמאַנד, ווי מיר זעהען עס אַם בעסטען אין דייטשלאַנד.

דורך די אידעע פֿון'ס גענעראַל-סטרייק ווערט אויך ענדליך געלייזט די אייביג-דונקלע פֿראַגע: „ווי אזוי פֿער-ניכטעט מען דו הערשאַפֿט פֿון די אַריסטאָקראַטען און קאַ-פיטאַליסטען?“ דיזע פֿראַגע האָט שמענדיג געווירקט ווי אַ טויטליכע קראַנקהייט אויף די איבערצייגונג פֿון די גענאָסען, דען דאָס וואָרט „סאָציאַלע רעוואָלוציאָן“ איז אַבסאָלוט ווערטה-לאָז, אזוי לאַנג מיר וויינען זיך ניט קלאָר, וואָס פֿאַר אַ כאַראַקטער דיזע רעוואָלוציאָן דאַרף אָננעהמען. דער גענעראַל-סטרייק איז דאָס זיכערסטע מיטעל צו צושטערען די היינטיגע געזעלשאַפֿט אין צו שאַפֿען וואָהלשמאַנד און פֿרייהייט פֿאַר אַלע.

אויסער דעם פֿערניכטעט דער גענעראַל-סטרייק אַלע פֿערברעכערישע פֿלענער פֿון געוויסע פֿעררעטהער און די פֿערזוכע פֿון די פּאָליטיקער, וועלכע שטרעבען נאָך די דיקטאַ-טור, מיט דעם וואָס ער צושטערט די פֿונדאַמענטען פֿון יעדער מאַכט. אַנשטאַט זיך איבערצוגעבען צו נייע מיראַנען, גלויב-בענדיג, אַז זיי וועלען אויב בעפֿרייען, וועט דאָס פֿאָלק אליין אויספֿיהרען די עקספּראָפּריאַציאָן און די סאָציאַליזירונג פֿון די פּראָדוקציאָנס-מיטלען און פֿאָלגליך פֿעהינדערען יעדע רע-אַקציאָן יעדע געגען-רעוואָלוציאָן און יעדען שמאַמס-סטרייק. דער סאָציאַלער גענעראַל-סטרייק איז אַלואַ די פֿאַלשמענדיגע בעפֿרייאַונג פֿון דעם פּראָלעטאַריאַט.

ענדע.

ביבליאָגראַפֿי פֿון דער גענעראלסטרייק-ליטעראַטור.

דייע קורצע ביבליאָגראַפֿי פֿון דער גענעראל-סטרייק-ליטעראַטור איז
ניט פֿאַלשמענדיג. איך האָב נאָר אָנגעגעבען די שריפטען, וועלכע, ווינען
מיר פֿערזענליך בעקאַנט, און מיט וועלכע איך האָב זיך צום גרויסען
טהייל בענוצט אין דער צוזאַמענשמעלונג פֿון מיין בראַשורע.

++

אין דער פֿראַנצויזישער שפראַכע:

Fernand Peloutier : „Qu'est-ce-que la greve generale?
(Paris 1895).

Comites de la Greve generale, No. 1 (Paris 1898).

Aristide Briand : „La greve generale et la Revolution“,
(Paris 1900).

Groupe des Etudiants Socialistes, Revolutionnaires, Inter-
nationalistes : „La greve generale,“ Rapport presente au con-
gres antiparlamentaire, (Paris 1901).

Comite de propagande de la greve generale : „La greve
generale,“ (Paris 1901).

Paul Delesalle : „L'Action syndicale et les anarchistes.“

„ „ „La Greve!“ (Paris 1901).

George Yvetot : „Vers la Greve generale,“ (Paris 1902).

Comite de Propagande de la greve generale : „Greve generale
reformiste et greve generale revolutionnaire,“ (Paris 1903).

E. Girault : „La Greve generale revolutionnaire,“ (P. 1903)

A. Bouchet : „Vers l'Ideal. Au Lendemain de la greve
generale,“ (Paris 1903).

אויסערדעם איז אין 1900 ערשינען אין פֿאַרזי אַ צייטונג מיט דעם נאָמען

„La Greve generale“ אונטער דער רעדאַקציע פֿון ה. זשיראַ.

אין „Le Libertaine“ איז ערשינען אין יוני און אויגוסט 1902 אַ

לענגערע סעריע אַרטיקלען איבער דעם גענעראל-סטרייק פֿון ע. זשיראַ.

אין לאַנדאָן איז אַרטיטגעגאַנגען אין 1901 און 1902 אַ צייטשריפט

„La Greve generale“.

„La Voix du peuple“ דער אָפֿיציעלער אָרגאַן פֿון די פֿראַנצויזישע

געווערקשאַפטען, גיט זיך נאָר אַב מיט דער פֿראַפּאָגאַנדאַ פֿאַר'ן גענעראַל

סטרייק, און „L'Action directe“, אין פאריז האָט דויעלבע מענדעניק, בעוואַנדערס וויכטיג ווינען די ענטפערס פֿון פֿערשידענע פֿראַנצויזישע טרייד יוניאָנס אויף די פֿראַגע: „ווי אזוי דאָס פֿראַלעטאָריאַט וועט רעאַגירן גאַנצווערן די געוועלשאַפֿט נאָך דעם זיגרייכען גענעראַל-סטרייק?“, וועלכע ווינען ערשינען אין די „Voix du peuple“, פֿון יוני ביו אָקטאָבער 1902.

אין דער שפּאַנישער שפּראַכע:

L. Montenegro: „La Huelga general,“ (Barcelona 1899). „Porque de la Huelga general.“

Anselmo Lorenzo: „El Trabajador y la Huelga revolucionaria.“

אויסערדעם ווינען נאָך ערשינען פֿערשידענע איבערוועגונגען אויס דעם פֿראַנצויזישען.

פֿון 1901 ביו 1903 איז ערשינען אין באַרצעלאָנאַ די צייטשריפֿט „La Huelga general“, די רעגולאַרע ערשינונג פֿון דויער צייטונג איז אונטערבראָכען געוואָרען דורך די אַרעסטירונג פֿון די רעדאַקטאָרס און דורך די פֿראַקלאַמאַציאָן פֿון דעם קריגס-צושטאַנד אין באַרצעלאָנאַ, גאַנץ בעוואַנדערס וויכטיג ווינען די ענטפערס אויף די פֿראַגע: „ווי אזוי וועט דאָס פֿראַלעטאָריאַט רעאַגירן גאַנצווערן די געוועלשאַפֿט נאָך דעם זיגרייכען גענעראַל-סטרייק?“ וועלכע ווינען פֿערפֿענטליכט געוואָרען אין דער אויבען דערמאָנטער צייטשריפֿט פֿון נומער 12 ביו 20.

בעהרערע אויסגעצייכענטע אַרטיקלען איבער דעם גענעראַל-סטרייק ווינען פּובליצירט געוואָרען אין 1902 אין „La Tierra“, אַן אַנאַרכיס-טישע וואָכענשריפֿט אין האַוואַנאַ, קיבאַ.

אַלע אַנאַרכיסטישע צייטונגען אין שפּאַניען, פֿאַרטוגאַל און ייִד-אַמע-ריקאַ, אונגעפֿעהר 40, פֿראַפּאָגאַנדירען דעם גענעראַל-סטרייק.

אין דער פֿאַרמוגעזישער שפּראַכע:

אויסער די אַנאַרכיסטישע צייטונגען, ערשיינט זייט 1902 אין ריז דע דזשאַייראַ, בראַזיליען, אַ ספּעציעלער אָרגאַן פֿאַר די פֿראַפּאָגאַנדאַ פֿון די גענעראַל-סטרייק—„A Greve“.

אין דער איטאַליענישער שפּראַכע:

„Lo Sciopero generale il su fine ei sui mezzi.“ (1901).

אויסערדעם גיט עס פֿילע איבערוועגונגען אויס דעם פֿראַנצויזישען.

אין 1902 אין 1903 איז אין לאַנדאָן ערשינען אַ צייטונג—„Lo Sciopero generale“.

++

אין דער ענגלישער שפראַכע :

זייט אָקטאָבער 1903 ערשיינט אין לאַנדאָן „The General Strike“ רעדיוזירט פֿון ס. מיינוואַרינג, און זייט 1904 ערשיינט אין גלאָזג „The Voice of Labour“.

++

אין דער רוסישער שפראַכע :

אין רוסיש ערשיינט „Chleb i Wolja“, וועלכע פראָפאָגאנדירט דעם גענעראל-סטריק.

++

אין דער פּוילישער שפראַכע :

Dr. T. Zielinski: „Streyk powszechny“, (Paris 1900).

אין דער האַלענדישער שפראַכע :

F. Domela Niewenhuis: „De Algemeene Werkstaking van 1903—wat zy was en wat zy ons leert“, (Amsterdam, 1903).

T. Luitjes: „Anarchisme en Algemeene Werkstaking“, (Amsterdam 1903).

„Algemeene Werkstaking“ (א פֿלוגבלאַט, וועלכע איז פֿערשפרייט געוואָרען אין 50,000 קאָפּים).

אויסערדעם פראָפאָגאנדירען כמעט אלע אַנאַרכיסטישע און טרייד-יוניאָניסטישע צייטונגען אין האַלאַנד דעם גענעראל-סטריק.

—

אין דער דייטשער שפראַכע :

Siegfried Nacht: „Der Generalstreik und die soziale Revolution“, (London 1902).

R. Grossmann und F. Thaumazo: „Karl Kautsky und die soziale Revolution“, (New York 1902).

++

אין דער טשעכישער שפראַכע :

אין דער „Omladina“ איז ערשינען אַן איבערוועצונג פֿון ז. נאַכט'ס אַרטיקל-סעריע: „דער גענעראל-סטריק“, וועלכע איז צום ערשטען מאל פובליצירט געוואָרען אין „Neues Leben“ פֿון דעצעמבער 1902 ביי פֿעברואַר 1903.

אין דער אידישער שפראכע :

זיעגפֿריעד נאכט: „דער גענעדאל-סטריק און די סאציאלע רעוואָלו-
ציאָן“, (לאַנדאָן 1904).

אויסערדעם זיינען אין די „פֿרייע אַרבייטער-שטימע“ און ספעציעל אין
„אַרבייטער פֿריינד“ ערשינען צאהלרײכע אַרטיקלען איבער דעם גענעדאל-
סטריק.

אויך אין אנדערע שפראכען גיט עס צאהלרײכע שריפֿטען איבער דייע
אידעע, נאָר ליידער בין איך ניט געווען אימזשאַנדע אַלעס צו בעקומען.

דער לעצטער סטרייק.

ווי לאנג, אָ ווי לאנג וועט איהר, ברידער, נאָך סטרייקען
פֿיר דאָס שטיקעלע שקלאַפֿענברויט?
ווי לאנג וועט איהר שטאַכטען, ווי לאנג וועט איהר בלוטען
אין פֿינסטערניש, הונגער און נויט?
* * *

ווי לאנג וועט איהר שטעהן מיט אַ נאַקעטען רוקען
אונטער'ן ביימש פֿון'ס מיראן,
און שווימען פֿון וויגעלע בוי צו דעם קבר
דורך אַ בלוטיגען אָקעאן?
* * *

יאָג מיר, דו מעכטיגע, רייכטימער שאַפֿענדע,
איווערנע אַרבייטער קראַפֿט!
וואָס האַלט דיר געבונדען? וואָס צווינגט דיר פֿערבלייבען
בוי עטליכע רויבער פֿערשקלאַפֿט?
* * *

וואָס דאַרפֿסטו שטאַכטען אין טענעמענטהויזער,
וואו אױף דיר קוקענדיג וויינען די ווענט?
דער גאַלדענער שליסעל פֿון פֿרייהייט'ס גן עדן
ליגט דאָך בױ דיר אין די הענד?
* * *

וואָך אױף! אין טרויסעל אַראָב פֿון די שולטער
דעם טױוענדיאָהרריגען שטייב!
מיט אױן קרעפֿטיגען שמויס צואוואַלגער, צערשמעטער
דיין תּפֿיסה, דו אַרבייטער לײב!
* * *

רוף צונויף דינע שוועסטער און ברידער,
און אונטער דער רױטער פֿאַהן
וועלען מיר אַלע אַ סטרייק ערקלעהרען
די אױסבייטער, געלדזעק און טראָהן!
* * *

מר וועלען סטרויקען פֿיר פֿרײע אַרבייט,
וואָס ווייסט ניש פֿון הערר און קנעכט!
מיר וועלען סטרויקען פֿיר פֿרײהייט און גלייכהייט,
פֿיר דאָס הייליגע מענשענרעכט!

* * *

מיר וועלען סטרויקען פֿיר אַ פֿרײע וועלט
אָהן בלוטהינד, אָהן מאָרד-אינסטרומענטען,
וואו פֿרײע ליעבע און דער פֿרײער פֿערשטאַנד
וועלען זיין די פֿרעזידענטען!

* * *

וואו אַלע מענשליכע פֿערגגניגען,
וואָס די וועלט קען געווינען נור,
וועט יעדער פֿראַנק און פֿרײ געניסען
אויפֿן בוים דער נאַטור!

* * *

פֿיר דיזען גרויסען אַלגעמליכען סטרויק
פֿעראייניגט זיך אַרבייטער מאַסען! —
ווען איהר געווינט שוין דאָס שקלאַפֿענברײט
בליבען הונגריגע אויף די גאַסען!

* * *

אין וואָס טױג ברויט, ווען די הענד זיינען אין קײטען
און דאָס הערץ איז פֿול מיט גאַל?
אַ נײן, נאָר פֿרײהייט קען מענשען רעמען
פֿון פֿינסטערען יאָמערטהאַל!

* * *

צו איהר לאַמיר שטרעבען! פֿיר איהר לאַמיר קעמפֿען
ווייל זי אַליין איז נאָר ווערט,
אז דער אַרבייטסמאַן וואָל קושען איהר שטערען
און ציהען פֿיר איהר זיין שײערד!

* * *

נאָר לאַמיר, ברידער, פֿערשטעהן מיט קלאַרהייט,
 וואָס מיר ווילען, און ווי אזוי;
 ניט „ברויט אָדער אַרבייט!“—”טויט אָדער פֿרייהייט!“
 דאָרף זיין אונזער קריעגס געשריי!

* * *

פֿאַרווערטס, ברידער! צום לעצטען סטרייק
 אונטער דער רויטער פֿאַהן!
 זיין נאָמען מאַכט ציטערען אלע טיראַגען
 ער הייסט רעוואָלוציאָן!

ד. עדעלשמאַרט.

